

PALATUL DE JUSTIȚIE
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

**LEAFLET
DECIZII RELEVANTE ALE
CURȚII DE APEL BUCUREȘTI
TRIMESTRUL II 2022**

**Prelucrarea materialului în vederea publicării a fost realizată de către
grefierul documentarist al Curții de Apel București – Vesna Barbuli**

Cuprins

Secția I Penală.....	4
Obligațiile instanței de judecată în cazul în care intervine prescripția răspunderii penale	4
Eroare asupra tipicității. Condiții	21
Suportarea cheltuielilor de spitalizare de către asiguratorul-parte responsabilă civilmente. Caracterul facultativ al prelevării probelor biologice.....	29
Secția a II – a Penală	53
Preluarea procedurilor penale la cererea autorităților judiciare străine. Nelegalitatea soluției de achitare a inculpatului în baza dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza I Cod procedură penală. Revocarea acceptării cererii de preluare a procedurilor penale și restituirea cauzei autorităților judiciare străine.	53
Aplicarea dispozițiilor art. 551 din Legea nr. 254/2013 referitoare la compensarea în cazul cazării în condiții necorespunzătoare (forma anterioară abrogării prin art. II pct. 2 din Legea nr. 240/2019) pe calea contestației la executare, în cazul scăderii din durata pedepsei stabilite pentru infracțiunile concurente a perioadei executate integral sau parțial din pedeapsa aplicată prin hotărârea anterioară, potrivit art. 40 Cod penal. Inaplicabilitatea deciziei nr. 7 din 26 aprilie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală și a deciziei nr. 242 din 8 aprilie 2021 a Curții Constituționale	62
Infracțiunea de trafic de droguri de risc. Alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc, fără drept. Eliberarea de către farmaciști, fără rețetă corespunzătoare, de substanțe interzise prevăzute în tabelul nr. III din anexa la Legea nr. 143/2000, totodată, în tabelele II și III din anexa la Legea nr. 339/2005	70
Secția a III – a Civilă pentru cauze cu minori și de familie	86
Cerere de anulare a contractului de donație și a testamentului ca urmare a incapacității speciale a beneficiarului pârât, preot. Interpretarea prevederilor art. 990 alin. (1) și (3) C. civ.....	86
Cerere pentru recunoașterea unei hotărâri pronunțate într-un stat membru. Aplicabilitatea Regulamentului nr. 2201/2003 al Consiliului. Procedura potrivit căreia se soluționează această cerere.....	93
Admisibilitatea cererii formulate de intimatul reclamant, în faza apelului, prin care se solicită stabilirea măsurilor compensatorii în raport de dispozițiile Legii nr. 193/2021, prin aplicarea unei grile notariale diferite față de cea avută în vedere de prima instanță.....	98
Secția a IV – a Civilă	103
Pretenții. Prescripție drept material la acțiune. Dispoziții tranzitorii privind aplicarea legii în timp. Întreruperea termenului de prescripție. Tacita relocațiune.	103
Recurs. Acțiune în răspundere contractuală. Promisiune bilaterală de vânzare. Interpretarea contractului. Efectele contractului de mandat. Executarea contractului. Motivul de recurs prevăzut de dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 6 din C. proc. civ.....	108
Recurs. Dispoziții tranzitorii privind aplicarea legii în timp. Limitele investiții. Necesitatea administrării probatoriului.....	112

Secția a V – a Civilă	118
Acțiune în anulare hotărâre arbitrală parțială și hotărâre arbitrală finală. Autoritate de lucru judecat	118
Acțiune în anulare încheiere arbitrală prin care Tribunalul Arbitral s-a declarat competent. Inadmisibilitate motivată de existența unei cereri de recuzare nesoluționată anterior pronunțării asupra competenței.....	124
Drept procesual civil. Probațiune. Decădere din probă. Recurs.....	127
Secția a VI – a Civilă	133
Acțiune în răspundere civilă delictuală. Momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție	133
Cerere de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către un creditor. Calea procedurală prin care debitorul poate să conteste starea de insolvență.....	138
Clauze abuzive. Invocarea caracterului abuziv al unei clauze care prevede că executarea obligațiilor împrumutatului se face în moneda creditului. Principiul nominalismului monetar.....	141
Secția a VII – a Civilă pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale	147
Natura juridică a termenului de 90 de zile reglementat de art. 40 alin. (1) din O.U.G. nr. 158/2005.....	147
Răspundere contractuală. Angajament de școlarizare concretizat prin contract de bursă – Legea nr. 376/2004	158
Necesitatea dovedirii continuării studiilor de către beneficiarul pensiei de urmaș – art. 114 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010.....	164
Secția a VIII – a contencios administrativ și fiscal	176
Anularea deciziei privind respingerea contractului de finanțare. Stabilirea momentului de la care curge termenul de 5 zile pentru semnarea contractului, urmare depunerii cererii de finanțare în cadrul măsurii "Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile" din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014 - 2020, în contextul crizei provocate de COVID-19.....	176
Tardivitatea cererii având ca obiect obligarea pârâtei să soluționeze cererea formulată în baza art. 8 din Legea nr. 21/1991. Subsidiaritatea termenului de decădere de 1 an.....	181
Litigiu privind funcționarii publici. Calitatea de reprezentant al Sindicatului în situația unui membru pensionat.....	184
Secția a IX – a contencios administrativ și fiscal	187
Natura juridică a raportului de follow up întocmit de Curtea de Conturi	187
Contribuția claw-back. Noțiunea de „consum aferent vânzărilor fiecărui plătitor de contribuție”.....	189
Posibilitatea instanței de control judiciar de a analiza cuantumul daunelor morale acordate. Mecanismul de stabilire a daunelor morale.....	191

Secția I Penală

Obligațiile instanței de judecată în cazul în care intervine prescripția răspunderii penale

„În mod normal, atunci când pe parcursul procesului penal, înainte de finalizarea cercetării judecătorești, intervine prescripția răspunderii penale, instanța de judecată poate lua act de această împrejurare și dispune încetarea procesului penal (fără a epuiza probatoriul), însă într-o astfel de situație este interzisă exprimarea oricărui raționament cu privire la vinovăția sau nevinovăția inculpatului. În acest caz, instanța pur și simplu constată incidența impedimentului care lipsește de aptitudine funcțională acțiunea penală, dar, din motive ce țin de respectarea exigențelor dreptului la un proces echitabil, nu examinează și situația de fapt și o eventuală vinovăție a inculpatului.

O astfel de soluție nu este însă posibilă în cazul în care situația impune luarea unei măsuri de siguranță sau soluționarea acțiunii civile. Admitere acțiunii civile sau luarea unei măsuri de siguranță nu pot fi dispuse decât dacă se stabilește vinovăția inculpatului. Din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (a se vedea de exemplu, cauzele Didu c. României și Diacenco c. României, Hotărârile din datele de 14 aprilie 2009, respectiv 7 februarie 2012, ambele disponibile pe hudoc.echr.coe.int) rezultă că art. 6 din Convenția Europeană este încălcat în ceea ce privește respectarea prezumției de nevinovăție în cazul în care termenii folosiți în cuprinsul unei hotărâri judecătorești sunt de natură a conduce la stabilirea vinovăției unei persoane, dacă instanța nu a respectat garanțiile impuse de dreptul la un proces echitabil.

Este evident că admiterea acțiunii civile sau confiscarea unui bun nu pot fi dispuse fără ca judecătorul să nu motiveze în concret că inculpatul este vinovat. Or, acest lucru nu poate fi realizat fără ca instanța să administreze în mod nemijlocit probe și fără ca inculpatul să aibă posibilitatea să pună întrebări persoanelor audiate sau să conteste probele în baza cărora se stabilește vinovăția sa.”

(Curtea de Apel București, Secția I Penală, decizia nr. 433/A/ 15.04.2022)

Prin sentința penală nr. ___/ 06.05.2021, Tribunalul Giurgiu – Secția penală în baza art. 396 alin. (6) C. proc. pen., raportat art. 16 lit. f) C. proc. pen., art. 122 alin. (1) lit. b) C. pen. din 1969 și art. 124 C. pen. din 1969, a încetat procesul penal pornit față de inculpatul D.F., sub aspectul comiterii infracțiunii de instigare la abuz în serviciu în formă calificată, dacă funcționarul a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit, în formă continuată, prevăzut de art. 25 C. pen. din 1969 raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 248¹ C. pen. din 1969, raportat la art. 248 C. pen. din 1969 cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen. din 1969 și art. 5 C. pen.

În baza art. 396 alin. (6) C. proc. pen., raportat la art. 16 lit. f) C. proc. pen., art. 122 alin. (1) lit. c) C. pen. din 1969 și art. 124 C. pen. din 1969, a încetat procesul penal față de inculpatul D.F., sub aspectul comiterii infracțiunii de trafic de influență în formă continuată prevăzut de art. 257 C. pen. din 1969 raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen. din 1969 și art. 5 C. pen.

În temeiul art. 25 alin. (5) C. proc. pen., art. 397 alin. (1) C. proc. pen., raportat la art. 1.349 - 1.371 C. civ. a admis în parte acțiunea civilă formulată de partea civilă C.J.G. cu privire

la suma de 503.461 lei reprezentând prejudiciul aferent achizițiilor de bunuri în perioada 14.08.2002 - 05.04.2005 și la suma de 135.667 lei reprezentând prejudiciul rezultat din încheierea și executarea contractelor de execuție nr. ___/ 30.10.2003 (66.548 lei) și nr. ___/ 28.01.2004 (69.119 lei) sume care vor fi suportate în solidar de inculpați astfel:

- a obligat inculpatul L.I. în solidar cu inculpații T.L., R.F. și D.F. la plata sumei de 101.326 lei la care se adaugă dobânzi și penalități până la data executării efective a obligațiilor de plată;

- a obligat inculpatul M.F.D. în solidar cu inculpații T.L., R.F. și D.F. la plata sumei de 117.067 lei la care se adaugă dobânzi și penalități până la data executării efective a obligațiilor de plată;

- a obligat inculpații T.L., R.F. și D.F. în solidar la plata sumei de 285.068 lei la care se adaugă dobânzi și penalități până la data executării efective a obligațiilor de plată;

- a obligat inculpații T.L. și D.F. în solidar la plata sumei de 135.667 lei la care se adaugă dobânzi și penalități până la data executării efective a obligațiilor de plată;

În temeiul art. 112 alin. (1) lit. e) C. pen. a confiscat de la inculpatul D.F. suma de 196.875 lei reprezentând contravaloarea dividendelor ridicate de către asociații, administratorii și persoanele împuternicite din conturile S.C. R. S.R.L., S.C. A.S. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L., S.C. T. S.R.L.

În temeiul art. 112 alin. (1) lit. a) C. pen. a confiscat de la inculpatul D.F. suma de 23.550 lei reprezentând contravaloarea la nivelul anului 2007 a cantității de 7.500 litri motorină.

În temeiul art. 112 alin. (1) lit. a) C. pen. a confiscat de la inculpatul M.F.D. suma de 7.200 lei cu titlu de foloase necuvenite primite de la inculpatul D.F. în legătura cu fapte de complicitate la abuz în serviciu reținute în sarcina sa.

În temeiul art. 112 lit. a) C. pen. a confiscat de la inculpatul L.I. suma de 10.800 lei cu titlu de foloase necuvenite primite de la inculpatul D.F. în legătură cu fapte de complicitate la abuz în serviciu reținute în sarcina sa.

În temeiul art. 397 alin. (5) C. proc. pen. a menținut măsurile asiguratorii instituite prin Ordonanța nr. 118/P/2009 din data de 24.10.2013 și prin Ordonanța nr. 118/P/2009 din data de 12.12.2013 a Direcției Naționale Anticorupție – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, asupra bunurilor imobile ale inculpaților D.F., R.F. și T.L.

În baza art. 275 alin. (3) C. proc. pen., cheltuielile judiciare avansate de stat au rămas în sarcina acestuia.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond analizând actele și lucrările dosarului a reținut că, prin Rechizitoriul nr. ___/P/2009 din data de 11.07.2019 întocmit de Direcției Naționale Anticorupție – Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, au fost trimiși în judecată inculpații T.L., cercetată sub aspectul săvârșirii infracțiunii de abuz în serviciu dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit în formă continuată, prevăzut și pedepsit de art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. și a art. 5 C. pen. (719 de acte materiale săvârșite în intervalul 07 august 2002 - 05 aprilie 2005), R.F., cercetat sub aspectul săvârșirii infracțiunii de complicitate la abuz în serviciu dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit în formă continuată prevăzut și pedepsit de art. 48 C. pen. raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. și a art. 5 C. pen. (694 acte materiale săvârșite în intervalul 07 august 2002 - 05 aprilie 2005), M.F.D., cercetat sub aspectul săvârșirii infracțiunii de complicitate la infracțiunea de

abuz în serviciu în formă continuată prevăzut și pedepsit de art. 48 C. pen. raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. și a art. 5 C. pen. (167 de acte materiale specifice complicității comise în perioada 07 mai 2003 - 06 .11.2003), L.I., cercetat sub aspectul săvârșirii infracțiunii de complicitate la abuz în serviciu în formă continuată prevăzut și pedepsit de art. 48 C. pen. raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. și a art. 5 C. pen. (116 de acte materiale specifice complicității, săvârșite în intervalul 22.05.2001 - 28.02.2003), T.M.A., cercetat sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de complicitate la abuz în serviciu dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit în formă continuată prevăzut și pedepsit de art. 48 C. pen. raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. și a art. 5 C. pen. (7 acte materiale săvârșite în intervalul 14 mai 2002-16 martie 2005) și D.F., cercetat sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de: instigare la abuz în serviciu dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit în formă continuată prevăzut de art. 47 C. pen. raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat cu referire la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. și a art. 5 C. pen. (trei acte materiale) și trafic de influență în formă continuată prevăzut de art. 291 C. pen. cu referire la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. și a art. 5 C. pen. (cinci acte materiale).

În actul se sesizare a instanței s-au arătat, în esență următoarele:

În perioada 14 august 2002 – 05 aprilie 2005, la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Giurgiu au fost organizate și derulate 717 proceduri de achiziție de produse de la S.C. R. S.R.L., S.C. A.S. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L. și S.C. T. S.R.L., prin încălcarea dispozițiilor legale care reglementau această activitate în perioada menționată, precum și prin încălcarea dispozițiilor referitoare la controlul financiar preventiv (art. 2, alin. (1), lit. a) – d), art. 4, alin. (1) și (2), art. 9, alin. (1), lit. d), art. 13, alin. (1), lit. a) - c), art. 14, art. 15, alin. (1) și (2), art. 16, alin. (1) – (3), art. 23, alin. (1), lit. a) și b), art. 28, alin. (1) – (3), art. 30, alin. (1), lit. d) și alin. (2), art. 32, alin. (1), (3), lit. a) – d), alin. 5, lit. a) – g), art. 34, alin. (1), lit. a) – f), art. 35, alin. (3), art. 51, alin. (1), lit. a) – c) și alin. (2), art. 71 din O.U.G. nr. 60/2001 aprobată prin Legea nr. 212/2002, respectiv art. 10, alin. (1), (2) și 5 coroborat cu art. 6, alin. (1), lit. a), b) și d), art. 7, alin. (1), lit. a), art. 8, alin. (3), lit. a) și art. 9, alin. (5) din O.G. nr. 119/1999 privind controlul financiar preventiv, aprobată prin Legea nr. 84/2003), în urma cărora bugetul instituției a fost păgubit cu suma totală de 503.461,34 lei; din probele administrate în cauză, niciuna dintre cele 717 proceduri de achiziție nu a fost încheiată în conformitate cu dispozițiile mai înainte-menționate ale O.U.G. nr. 60/2000.

Modalitatea prin care aceste proceduri au avut loc este identică și anume: administratorii sau conducătorii Centrelor de plasament întocmeau Referate cu privire la produsele de strictă necesitate care ajungeau la reprezentanții legali sau delegații S.C. A.S. S.R.L., S.C. R. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L. și S.C. T. S.R.L. (inculpații L.I., T.M.A. sau suspecții M.F.D. și P.L.I.), aceștia se deplasau cu o autoutilitară marca VW înmatriculată cu numărul ___, aparținând suspectului L.I. (cumpărată de către acesta de la D.G.A.S.P.C. Giurgiu la indicația inculpatului D.F., iar ulterior încredințată în temeiul unor contracte de comodat tuturor celorlalte societăți comerciale enumerate) la depozite en-gros din Municipiul București, de unde achiziționau marfa pe care ulterior o livrau destinatarilor.

Banii necesari erau scoși din bancă cu puțin timp înaintea fiecărei deplasări în București, iar facturile de achiziție erau predate directorului economic, inculpata T.L. Aceasta era persoana

care stabilea adaosurile comerciale (după precizările primite de la inculpatul D.F.) și preda facturile către S.C. C. S.R.L. Aici se întocmeau și facturile S.C. A.S. S.R.L., S.C. R. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L. și S.C. T. S.R.L. către D.G.A.S.P.C. Giurgiu în temeiul cărora erau efectuate plățile, prin ordine de plată cu viza de control financiar preventiv a inculpatei T.L.

Pentru a conferi un caracter de "legalitate" acestui circuit fraudulos, erau întocmite simultan sau ulterior fiecărei aprovizionări câte două înscrisuri oficiale în care se atestau împrejurări necorespunzătoare adevărului.

Astfel, mai întâi inculpatul R.F. întocmea un înscris oficial intitulat "Tabel centralizator" cu oferte, în care consemna așa-zisele oferte ale persoanelor juridice participante "la procedura de achiziție". Acest înscris era redactat pur formal de către inculpatul R.F. care, bucurându-se de înțelegerea mai multor comercianți, folosea numele, ștampilele și semnăturile acestora pe care le însera în tabele ca și ofertanți alături de S.C. A.S. S.R.L., S.C. R. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L. și S.C. T. S.R.L., una dintre aceste ultime persoane juridice având însă întotdeauna "oferta" cea mai bună și fiind, în realitate, cea care efectuase deja aprovizionarea.

Ulterior, erau întocmite și semnate alte înscrisuri oficiale, intitulate "Procese-verbale de analiză a ofertelor", prin care Comisiile de analiză a ofertelor, desemnate de-a lungul timpului prin Hotărâri ale directorului executiv, suspecta S.V., analizând tabelele centralizatoare, desemnau "câștigătorul" procedurii. Aceste Comisii (din componența cărora au făcut tot timpul parte inculpații T.L. și R.F.) nu s-au întrunit propriu-zis niciodată, iar din declarațiile date de membrii lor în calitate de suspecti, a rezultat că semnarea Proceselor-verbale a avut loc de fiecare dată la insistențele imperative ale inculpatului R.F. Acesta din urmă trecea prin birouri și prezenta fiecărei persoane din Comisie procesul - verbal de analiză a ofertelor, îndemnând-o să-l semneze repede, invocând necesitățile urgente ale copiilor aflați în suferință.

De asemenea, din declarațiile date în calitate de suspecti de către membrii comisiilor a rezultat că multe dintre Procesele-verbale au fost întocmite după aprovizionările Centrelor, sau chiar la o distanță mare în timp, respectiv cu prilejul actelor de control ale Curții de Conturi, aspect care se confirmă, printre altele, inclusiv prin faptul că două dintre procesele-verbale sunt semnate cu alt nume (procesele-verbale nr. __ din 10.05.2004 și __ din 26.05.2004 au fost semnate de către suspectă cu numele dobândit după căsătorie, I., deși la data întocmirii lor nu era căsătorită și se numea G.).

De asemenea, din analiza anexelor la Raportul întocmit de către specialiștii DNA la 14 iunie 2017 rezultă că au existat cinci cazuri în care câștigătoare a procedurilor de selecție a fost desemnată S.C. R. S.R.L. (procesele-verbale de selecție a ofertelor: 290 din 03.10.2004, 324 din 16.11.2004, 325 din 16.11.2004, 292 din 13.11.2002) și S.C. I. S.R.L. (procesul-verbal de selecție a ofertelor nr. 10 din 16.01.2003), iar aprovizionarea a fost efectuată de către S.C. R. S.R.L.

A menționat și faptul că, așa cum a rezultat din actele de control ale Curții de Conturi care au fost avute în vedere de către specialiștii DNA la întocmirea Raportului din 14 iunie 2017, 5 (cinci) dintre aprovizionările efectuate de către S.C. A.L. S.R.L. nu au corespondent în procese-verbale de analiză a ofertelor, constituindu-se așadar, în achiziții efectuate vădit ilegal, în absența procedurilor formale, rezultat al săvârșirii mai multor infracțiuni de fals, uzitate în mod obișnuit de către participanții la activitatea infracțională.

Toate Procesele-verbale și tabelele sunt în realitate înscrisuri oficiale falsificate în majoritate prin înserarea în cuprinsul lor a unor mențiuni necorespunzătoare adevărului, iar unele dintre ele și prin contrafacerea semnăturilor.

Totodată, în urma probatoriului administrat a rezultat că S.C. A.S. S.R.L., S.C. R. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L. și S.C. T. S.R.L. au avut ca asociați, administratori, împuterniciți și delegați angajați ai D.G.A.S.P.C. (șoferi – M.F.D., T.M.A., un muncitor necalificat P.L.I., administratorul unui centru de plasament – D.P., sau persoane din anturajul apropiat al suspectului D.F., Secretarul general al C.J. Giurgiu – L.I.) și nu au avut angajați. T.L., directorul economic al D.G.A.S.P.C., este rudă (verișoară primară) cu D.F.

S.C. A.S. S.R.L., S.C. R. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L. și S.C. T. S.R.L. au avut drept unic partener comercial D.G.A.S.P.C. Giurgiu. La rândul său, D.G.A.S.P.C. Giurgiu, în perioada 14 august 2002 - 04 aprilie 2005, a aprovizionat centrele de plasament cu produse în majoritatea covârșitoare a cazurilor, doar de la S.C. A.S. S.R.L., S.C. R. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L. și S.C. T. S.R.L.

În perioada 14 august 2002 – 05 aprilie 2005, prin derularea a 717 proceduri de achiziție cu încălcarea dispozițiilor legale (care se constituie în tot atâtea acte materiale ale infracțiunii continuate de abuz în serviciu dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit, prevăzut și pedepsit de art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen.), bugetul alocat D.G.A.S.P.C. Giurgiu de către C.J. Giurgiu a suferit un prejudiciu în cuantum de 503.461,34 lei (la care au fost calculate foloase nerealizate până la 31.07.2005 în cuantum de 63.493,8 lei).

De asemenea, în calitate de Secretar al Consiliului Județean Giurgiu, inculpatul D.F. a deținut în temeiul legii și funcțiile de Președinte al Colegiului Director al D.G.A.S.P.C. Giurgiu, respectiv de Președinte al Comisiei de Protecție a Copilului. Abuzând de prerogativele acestor funcții, inculpatul a instituit un control efectiv, permanent și total asupra D.G.A.S.P.C. Giurgiu, influențând decisiv toate deciziile majore ale instituției, începând cu angajarea personalului și terminând cu desemnarea furnizorilor și plata către aceștia sumelor scadente.

Acest comportament al inculpatului D.F. este descris de către mai multe persoane audiate în calitate de martori și indicat de către inculpata T.L. și martora P.A. ca fiind tipic pentru toate instituțiile din subordinea C.J. Giurgiu, care ar funcționa fiecare în parte sub controlul și influența unei persoane influente.

În acest context, din probele administrate a rezultat că în perioada 2007 - 2008, în schimbul pretinderii și primirii pentru sine în cinci rânduri a unor foloase necuvenite constând în 7.500 litri motorină, de la reprezentanții S.C. S.B. C.O.M. S.R.L., prin intermediul suspectului M.F.D., inculpatul D.F. și-a exercitat influența asupra funcționarilor din cadrul D.G.A.S.P.C. Giurgiu, respectiv a lăsat să se creadă că are influență asupra Președintelui Consiliului Județean Giurgiu, pentru ca aceștia să efectueze plățile restante, respectiv să achiziționeze în cadrul procedurilor de achiziție publică ale D.G.A.S.P.C. produse de motorină de la această persoană juridică.

Inculpatul D.F. și-a exercitat influența asupra Directorului executiv al D.G.A.S.P.C. V.A., prin aceea că, în august 2007 a amenințat-o pe aceasta cu desfacerea contractului de muncă în cazul în care nu continuă raporturile comerciale cu firma S.C. S.B. C.O.M. S.R.L., respectiv dacă nu încheie un nou contract cu această persoană juridică pentru achiziționarea de motorină. În aceeași împrejurare, inculpatul a intervenit pe lângă V.A. pentru efectuarea plăților restante către S.C. S.B. C.O.M. S.R.L.

Inițial, dosarul a fost înregistrat pe rolul Tribunalului Giurgiu sub nr. __, iar prin sentința penală nr. __/ 09.05.2019 a Tribunalului Giurgiu, definitivă prin decizia penală nr. __/ 02.10.2019 a Curții de Apel București, Secția a II-a Penală, s-a dispus încetarea procesului

penal față de inculpatul L.I., sub aspectul comiterii infracțiunii prevăzută de art. 48 C. pen. raportat la art. 13/2 din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. prin intervenirea prescripției răspunderii penale.

Cauza a fost disjunsă pentru ceilalți inculpați precum pe latură civilă față de inculpatul L.I.

Noul dosar a fost înregistrat pe rolul Tribunalului Giurgiu sub nr. __, iar prin sentința penală nr. __/ 20.12.2019 a Tribunalului Giurgiu, definitivă prin decizia penală nr. __/A/ 08.09.2020 a Curții de Apel București, Secția II-a Penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpații T.L., M.F.D. și R.F. sub aspectul comiterii infracțiunii prevăzută de art. 13/2 din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen., respectiv, art. 48 C. pen. raportat la art. 13/2 din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen., prin intervenirea prescripției răspunderii penale.

Cauza fost disjunsă pentru inculpatul D.F. și pe latură civilă pentru ceilalți inculpați.

Noul dosar a fost înregistrat pe rolul instanței sub nr. __.

Prin încheierea din data de 02.04.2021, instanța, raportat la legea penală mai favorabilă, a schimbat încadrarea juridică a faptelor reținute în sarcina inculpatului D.F., din infracțiunile prevăzute de art. 47 C. pen. raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. și art. 5 C. pen., precum și art. 291 C. pen. raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. și art. 5 C. pen. în infracțiunea prevăzută de art. 25 C. pen. din 1969 raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 248¹ C. pen. din 1969 raportat la art. 248 C. pen. cu aplicarea art. 41 alin. (1) C. pen. din 1969 și art. 5 C. pen. și infracțiunea prevăzută de art. 257 C. pen. din 1969 raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 41 alin. (1) C. pen. din 1969 și art. 5 C. pen.

În ședința publică din data de 15.04.2021, inculpatul D.F., prin apărător, a invocat excepția prescripției răspunderii penale cu privire la infracțiunea prevăzută de art. 25 C. pen. din 1969 raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 248¹ C. pen. din 1969 raportat la art. 248 C. pen. cu aplicarea art. 41 alin. (1) C. pen. din 1969 și art. 5 C. pen. și infracțiunea prevăzută de art. 257 C. pen. din 1969 raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 41 alin. (1) C. pen. din 1969 și art. 5 C. pen. pentru care a fost trimis în judecată inculpatul.

Pe latură civilă, părțile nu au mai solicitat administrarea altor probe, cu excepția înscrisurilor depuse de partea civilă.

Analizând actele dosarului prin raportare la dispozițiile legale aplicabile, instanța a reținut următoarele:

Inculpatul D.F., fost trimis în judecată pentru comiterea infracțiunii de instigare la infracțiunea de abuz în serviciu dacă funcționarul a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit, faptă prevăzută de art. 25 C. pen. din 1969 raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 248¹ C. pen. din 1969 raportat la art. 248 C. pen. cu aplicarea art. 41 alin. (1) C. pen. din 1969 și art. 5 C. pen., constând în aceea că care în perioada 07 august 2002 – 05 aprilie 2005, uzând de influența și ascendentul date de exercițiul funcțiilor de Secretar al C.J. Giurgiu, Președinte al Comisiei județene pentru protecția copilului Giurgiu și Președinte al Colegiului director al D.G.A.S.P.C. a determinat-o pe inculpata T.L. – Director executiv adjunct economic, să-și exercite cu încălcarea dispozițiilor legale atribuțiile privind achizițiile publice prevăzute în legislația primară în vigoare la data comiterii faptelor (art. 2, 4, 30, 32 și 51 din O.U.G. nr. 60/2001, art. 21, 24, 32 și 33 din Legea nr. 212/2002), prin derularea a 719

proceduri ilegale de achiziție (717 proceduri de achiziții bunuri și 2 proceduri de achiziții lucrări) în paguba D.G.A.S.P.C., de la firmele S.C. R. S.R.L., S.C. A.S. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L. și S.C. T. S.R.L., la prețuri supraevaluate; în aceeași perioadă, 07 august 2002 - 05 aprilie 2005, uzând de influența date de funcțiile ocupate în cadrul Consiliului Județean Giurgiu, respectiv în cadrul D.J.A.S.P.C. Giurgiu, precum și de ascendentul avut asupra inculpaților M.F.D., L.I. și T.M.A., precum și asupra suspectilor P.I.L. și D.P., în perioada 07 august 2002 – 05 aprilie 2005 i-a determinat pe aceștia să săvârșească cu intenție sau fără vinovăție infracțiunea de complicitate la infracțiunea prevăzută și pedepsită de art. 13² din Legea nr. 78/2000, impunându-le să înființeze următoarele societăți comerciale: S.C. A.L. S.R.L., S.C. A.S. S.R.L., S.C. R. S.R.L. și S.C. T. S.R.L., respectiv să accepte împuterniciri cu caracter general sau special în temeiul cărora să efectueze acte de comerț sau tranzacții bancare în numele acestor societăți comerciale, să participe în numele acestora la 717 de proceduri ilegale de achiziții de bunuri prin proceduri ilegale, și care, de asemenea, în temeiul aceleiași hotărâri infracționale, a realizat și acte de sprijinire, înlesnire și ajutorare efectivă a tuturor participanților la toate actele materiale ale infracțiunii prevăzute și pedepsite de art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat cu referire la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen., acte specifice complicității morale, absorbite în conținutul constitutiv al instigării.

S-a mai reținut în sarcina inculpatului comiterea infracțiunii de trafic de influență în formă continuată, prevăzut de art. 257 C. pen. din 1969 raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 41 alin. (1) C. pen. din 1969 și art. 5 C. pen., constând în aceea că în perioada anilor 2007 - 2008, în cinci rânduri, în realizarea aceleiași hotărâri infracționale, a primit un folos material de la reprezentanții S.C. S.B. C.O.M. S.R.L., constând în cantitatea de 7.500 litri motorină în valoare de 23.550 lei în schimbul promisiunii de a interveni pe lângă factorii de decizie din cadrul Consiliului Județean Giurgiu și ai Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Giurgiu în vederea decontării sumelor datorate S.C. S.B. C.O.M. S.R.L. de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Giurgiu, menținerii și reînnoirii contractului de furnizare produse de motorină 32 din 30 august 2007.

Conform dispozițiilor art. 121 C. pen., din 1969 prescripția înlătură răspunderea penală.

În baza dispozițiilor art. 122 C. pen., din 1969 termenele de prescripție a răspunderii penale sunt: b) 10 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 15 ani; c) 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani. Termenele prevăzute în prezentul articol încep să curgă de la data săvârșirii infracțiunii. În cazul infracțiunilor continue termenul curge de la data încetării acțiunii sau inacțiunii, în cazul infracțiunilor continuate, de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni, iar în cazul infracțiunilor de obicei, de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni.

Potrivit dispozițiilor art. 123 C. pen., din 1969 cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză, iar după fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție.

Potrivit alin. 124 C. pen. din 1969 prescripția înlătură răspunderea penală oricâte întreruperi ar interveni, dacă termenul de prescripție prevăzut la art. 122 este depășit cu încă jumătate.

Astfel, a constatat instanța că, pentru infracțiunea prevăzută de art. 25 C. pen. din 1969 raportat la art. 132 din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 2.481 C. pen. din 1969 raportat la art. 248 C. pen. cu aplicarea art. 41 alin. (1) C. pen. din 1969, termenul de prescripție specială

al răspunderii penale este în cauza de față, conform legii în vigoare la data epuizării faptelor pentru care s-a dispus trimiterea în judecată, de 15 ani, a început să curgă la data de 6.04.2005 și s-a împlinit, conform art. 124 C. pen. din 1969, la data de 5.04.2020.

De asemenea, a mai constatat că pentru infracțiunea prevăzută de art. 257 C. pen. din 1969 raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 41 alin. (1) C. pen. din 1969, termenul de prescripție specială al răspunderii penale este în cauza de față, conform legii în vigoare la data epuizării faptelor pentru care s-a dispus trimiterea în judecată, de 12 ani, a început să curgă în luna decembrie 2008 și s-a împlinit, conform art. 124 C. pen. din 1969, în luna decembrie 2020.

Referitor la prescripția răspunderii penale, instanța a constatat că aceasta constă în stingerea raportului juridic de conflict născut din săvârșirea unei infracțiuni, ca urmare a nerealizării lui într-un anumit termen prevăzut de lege, și pe cale de consecință se stinge dreptul statului de a stabili răspunderea penală și de a aplica pedeapsa de lege pentru infracțiunea comisă și se stinge totodată și obligația infractorului de a mai suporta consecințele săvârșirii infracțiunii săvârșite.

Prescripția răspunderii penale este o cauză de înlăturare a răspunderii penale, ca urmare a neexercitării în timp util de către stat, prin organele judiciare, a dreptului de a aplica infractorului o pedeapsă, având ca obiect stingerea acestui drept și a obligației corelative a infractorului de a suporta aplicarea unei sancțiuni penale; împlinirea termenului de prescripție trebuie verificată de organul judiciar înaintea oricărei probleme, privind fondul cauzei, excepția prescripției răspunderii penale putând fi invocată din oficiu sau de partea interesată, fiind excepție dirimantă.

Față de cele expuse, constatând că în cauza sunt incidente dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. f) C. proc. pen., instanța a dispus în baza dispozițiilor art. 396 alin. (6) C. proc. pen. și art. 122 alin. (1) lit. b) încetarea procesului penal față de inculpatul D.F. sub aspectul comiterii infracțiunii de instigare la abuz în serviciu în formă calificată, dacă funcționarul a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit, în formă continuată, prevăzut de art. 25 C. pen. din 1969 raportat la art. 132 din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 2.481 C. pen. din 1969, raportat la art. 248 C. pen. din 1969 cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen. din 1969 și art. 5 C. pen.; în baza art. 396 alin. (6) C. proc. pen., raportat la art. 16 lit. f) C. proc. pen., art. 122 alin. (1) lit. c) C. pen. din 1969 și art. 124 C. pen. din 1969, încetează procesul penal față de același inculpat sub aspectul comiterii infracțiunii de trafic de influență în formă continuată prevăzut de art. 257 C. pen. din 1969 raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen. din 1969 și art. 5 C. pen. ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale.

În ceea ce privește acțiunea civilă exercitată în cauză, instanța este obligată să țină seama de Decizia Curții Constituționale nr. 586 din 13 septembrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 25 alin. (5) din C. proc. pen., cu referire la dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. f) din același act normativ.

Curtea a constatat că lăsarea nesoluționată a acțiunii civile de către instanța penală, în condițiile intervenirii prescripției răspunderii penale, cu consecința obligării persoanei vătămate sau a succesorilor ei de a promova o nouă acțiune, în fața unei instanțe civile, în vederea reparării prejudiciilor provocate prin comiterea infracțiunii, după scurgerea unui interval de timp egal cu termenul de prescripție al răspunderii penale, este de natură a încălca dreptul acestora la un proces echitabil.

Instanța a constatat că prin adresa nr. ___ din 14 iunie 2017, C.J.G. s-a constituit parte civilă în procesul penal cu suma totală de 1.003.807,05 lei (reprezentând prejudiciul rezultat în urma achizițiilor nelegale de bunuri și lucrări), la care s-au solicitat și accesorii în cuantum total de 97.001,44 lei, calculate până la 31.07.2005, precum și accesoriile care vor fi calculate până la data plății efective a prejudiciului.

Prejudiciul total rezultat, însă, în urma probatoriului administrat în prezenta cauză, aferent achizițiilor de bunuri și lucrări, este însă în cuantum de 639.128 lei din care 503.461 lei, reprezintă prejudiciul aferent achizițiilor de bunuri în perioada 14 august 2002 - 05 aprilie 2005, iar 135.667 lei reprezintă prejudiciul rezultat din încheierea și executarea Contractelor de execuție nr. ___/ 30.10.2003 (66.548 lei) și nr. ___ din 28.01.2004 (69.119 lei).

S-a mai reținut suma de 23.550 lei, reprezentând contravaloarea cantității de 7.500 l motorină la nivelul anului 2007, livrată în mod ilicit la locuința inculpatului D.F. precum și folosul necuvenit în cuantum de 196.875 lei obținut de inculpatul D.F. și care reprezintă contravaloarea netă dividendelor ridicate de către asociații, administratorii și persoanele împuternicite din conturile D.C. R. S.R.L., S.C. A.S. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L. și S.C. T. S.R.L.

În drept, în conformitate cu dispozițiile art. 1.349 C. civ., orice persoană are îndatorirea să respecte regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune și să nu aducă atingere, prin acțiunile ori inacțiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane. Cel care, având discernământ, încalcă această îndatorire, răspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligat să le repare integral.

Instanța de fond a reținut și incidența prevederilor art. 1.357 C. civ., potrivit cărora cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, săvârșită cu vinovăție, este obligat să îl repare, autorul prejudiciului fiind responsabil pentru cea mai ușoară culpă, precum și a dispozițiilor art. 1.381 din același Cod, care instituie principiul conform căruia orice prejudiciu dă dreptul la reparație.

Alături de aceste dispoziții cu caracter general, sunt aplicabile în speță și prevederile art. 19 din C. proc. pen., potrivit cărora acțiunea civilă exercitată în procesul penal are ca obiect tragerea la răspundere civilă delictuală a persoanelor responsabile potrivit legii civile pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale, repararea prejudiciului material și moral realizându-se potrivit dispozițiilor legii civile.

Astfel, condițiile ce trebuie îndeplinite cumulativ pentru angajarea răspunderii civile delictuale sunt: existența faptei ilicite, a unui prejudiciu, a raportului de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, precum și a vinovăției celui care a provocat prejudiciul.

În ceea ce privește întinderea prejudiciului, sarcina probei revine părții civile, căreia îi revine obligația de a justifica, prin mijloacele de probă admise de lege, toate sumele solicitate cu titlu de despăgubiri.

Prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel, putându-se acorda despăgubiri și pentru un prejudiciu viitor, dacă producerea lui este neîndoielnică. Despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câștigul pe care în condiții obișnuite el ar fi putut să îl realizeze și de care a fost lipsit, precum și cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului (art. 1.385 alin. (1) - (3) C. civ.).

Dând eficiență acestor dispoziții, instanța a constatat că, în cauză, sunt întrunite condițiile răspunderii civile delictuale, respectiv:

- faptele comise de inculpații T.L., R.F., M.F.D., L.I. și D.F. având caracter ilicit sunt incontestabile, materializate în demersul ilegal săvârșit de inculpați;
- prejudiciul, care este cert și actual (evaluat prin expertiză pe baza modului de calcul stabilit de legiuitor);
- legătura de cauzalitate dintre fapte și prejudiciu este certă și rezultă din coroborarea probatoriului administrat în cauză;
- vinovăția inculpaților sub forma intenției directe și indirecte .

În continuare, instanța a stabilit, în funcție de contribuția fiecărui inculpat la activitatea infracțională, luând în considerare momentul epuizării acesteia.

Astfel, în sarcina inculpatului L.I. s-au reținut 116 acte materiale specifice complicității la infracțiunea de abuz în serviciu în formă continuată, săvârșite în perioada 22.05.2001 - 28.02.2003, împreună cu inculpații R.F., T.L. și D.F., valoarea prejudiciului fiind de 101.326 lei.

În sarcina inculpatului M.F.D. s-au reținut 167 acte materiale specifice complicității la infracțiunea de abuz în serviciu în formă continuată, săvârșite în perioada 07.03.2003 - 06.11.2003, împreună cu inculpații R.F., T.L. și D.F., valoarea prejudiciului fiind de 117.067 lei.

În sarcina inculpatului R.F. s-au reținut 694 acte materiale specifice complicității la infracțiunea de abuz în serviciu în formă continuată, săvârșite în perioada 07.08.2002 - 05.04.2005, împreună cu inculpații T.L., M.F. și D.F., valoarea prejudiciului fiind de 285.068 lei.

În sarcina inculpatei T.L. s-au reținut 719 acte materiale specifice autoratului la infracțiunea de abuz în serviciu în formă continuată, săvârșite în perioada 07.08.2002 - 05.04.2005, împreună cu inculpații L.I., M.F.D., R.F. și D.F., valoarea prejudiciului fiind de 285.068 lei.

În sarcina inculpatului D.F. s-au reținut 719 acte materiale specifice instigării la infracțiunea de abuz în serviciu în formă continuată, săvârșite în perioada 07.08.2002 - 05.04.2005, împreună cu inculpații L.I., M.F.D., T.L. și D.F., valoarea prejudiciului fiind de 285.068 lei.

Inculpata T.L., la instigarea inculpatului D.F., a încheiat și executat în mod ilegal contractelor de execuție nr. ___/ 30.10.2003 (66.548 lei) și nr. ___ din 28.01.2004 (69.119 lei).

Pe cale de consecință, a admis în parte acțiunea civilă formulată de partea civilă C.J.G. cu privire la suma de 503.461 lei reprezentând prejudiciul aferent achizițiilor de bunuri în perioada 14.08.2002 - 05.04.2005 și la suma de 135.667 lei reprezentând prejudiciul rezultat din încheierea și executarea contractelor de execuție nr. ___/ 30.10.2003 (66.548 lei) și nr. ___/ 28.01.2004 (69.119 lei) sume care vor fi suportate în solidar de inculpați astfel:

- a obligat inculpatul L.I. în solidar cu inculpații T.L., R.F. și D.F. la plata sumei de 101.326 lei la care se adaugă dobânzi și penalități până la data executării efective a obligațiilor de plată;
- a obligat inculpatul M.F.D. în solidar cu inculpații T.L., R.F. și D.F. la plata sumei de 117.067 lei la care se adaugă dobânzi și penalități până la data executării efective a obligațiilor de plată;
- a obligat inculpații T.L., R.F. și D.F. în solidar la plata sumei de 285.068 lei la care se adaugă dobânzi și penalități până la data executării efective a obligațiilor de plată;

- a obligat inculpații T.L. și D.F. în solidar la plata sumei de 135.667 lei la care se adaugă dobânzi și penalități până la data executării efective a obligațiilor de plată;

Potrivit art. 112 alin. (1) lit. a) sunt supuse confiscării bunurile produse prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, iar conform lit. e) al aceluiași articol se confiscă bunurile dobândite prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, dacă nu sunt restituite persoanei vătămate și în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia.

Prin urmare, în temeiul art. 112 alin. (1) lit. e) C. pen., a confiscat de la inculpatul D.F. suma de 196.875 lei reprezentând contravaloarea dividendelor ridicate de către asociații, administratorii și persoanele împuternicite din conturile S.C. R. S.R.L., S.C. A.S. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L., S.C. T. S.R.L.

În temeiul art. 112 alin. (1) lit. a) C. pen. a confiscat de la inculpatul D.F. suma de 23.550 lei reprezentând contravaloarea la nivelul anului 2007 a cantității de 7.500 litri motorină.

În temeiul art. 112 alin. (1) lit. a) C. pen. a confiscat de la inculpatul M.F.D. suma de 7.200 lei cu titlu de foloase necuvenite primite de la inculpatul D.F. în legătura cu fapte de complicitate la abuz în serviciu reținute în sarcina sa.

În temeiul art. 112 lit. a) C. pen. a confiscat de la inculpatul L.I. suma de 10.800 lei cu titlu de foloase necuvenite primite de la inculpatul D.F. în legătură cu fapte de complicitate la abuz în serviciu reținute în sarcina sa.

Tribunalul a constatat că măsura asigurătorie dispusă în cauză urmărește un *scop legitim*, și anume garantarea reparării pagubei suferite de partea civilă, în sensul evitării ascunderii, distrugerii, înstrăinării, sustragerii bunurilor de la urmărire și risipirii averii debitorului. De asemenea, măsura asigurătorie dispusă este *adecvată*, fiind capabilă în sine să ducă la îndeplinirea scopului legitim urmărit, este necesară, fiind o atingere minimă adusă atributului de dispoziție al dreptului de proprietate privată.

De asemenea, măsura este *proporțională*, păstrând un just echilibru între interesele generale ale societății, și anume garantarea executării corespunzătoare a obligației de a achita prejudiciul cauzat părții civile, și să asigure un grad ridicat de certitudine juridică în această fază a procesului penal.

Conform art. 404 alin. (4) lit. c) C. proc. pen., ce reglementează conținutul dispozitivului hotărârii penale, tribunalul poate dispune și cu privire la măsurile asigurătorii.

A menținut măsurile asigurătorii instituite prin Ordonanța nr. 118/P/2009 din data de 24.10.2013 și prin Ordonanța nr. 118/P/2009 din data de 12.12.2013 a Direcției Naționale Anticorupție – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, asupra bunurilor imobile ale inculpaților D.F., R.F. și T.L.

În baza art. 275 alin. (3) C. proc. pen., cheltuielile judiciare avansate de stat au rămas în sarcina acestuia.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel inculpații M.F.D., T.L., L.I., D.F. și R.F. și partea civilă C.J.G.

Deliberând asupra apelurilor, curtea urmează a admite apelurile declarate de apelanții-inculpați M.F.D., L.I., D.F. și T.L. și de apelanta-parte civilă C.J.G. și va respinge ca tardiv apelul declarat de apelantul-inculpat R.F. pentru motivele ce vor fi prezentate în continuare.

În ceea ce privește apelul formulat de apelantul-inculpat R.F., Curtea reține că acesta a primit personal sentința primei instanțe la data de 12.05.2021, semnând personal dovada de comunicare (fila 195 vol. II dosarul primei instanțe). Apelantul a formulat apel la data de 8

februarie 2022. Inculpatul a solicitat repunerea în termen. Potrivit acestuia, el a crezut că avocatul ales pe care îl avusese la prima instanță formulase apel.

Curtea reține că avocatul ales al inculpatului decedase încă de pe parcursul judecății în primă instanță. În acest sens, potrivit certificatului de deces atașat, rezultă că avocatul inculpatului a decedat la data de 9 aprilie 2021. Ultimul termen de judecată din cursul judecății în primă instanță a avut loc la data de 15 aprilie 2021.

Potrivit art. 411 C. proc. pen., apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de o cauză temeinică de împiedicare, iar cererea de apel a fost făcută în cel mult 10 zile de la încetarea acesteia. În opinia instanței de control judiciar, nu se poate vorbi de o cauză temeinică de împiedicare în ceea ce îl privește pe apelant.

Practic, apelantul inculpat invocă că la ultimul termen de judecată el nu știa că avocatul său ales decedase, că el a considerat din mai până 2021 până în februarie 2022 că apărătorul său ales formulase apel în numele său și că a aflat doar în februarie 2022 de moartea acestuia. Toate aceste explicații nu pot fi acceptate de către prezentul complet. Noțiunea de "cauză temeinică de împiedicare" se interpretează prin raportare la conduita pe care trebuie să o aibă în mod obișnuit un om diligent.

Or, nu poate fi acceptat ca un om diligent (chiar acceptând că inculpatul nu știa la ultimul termen de judecată de decesul avocatului său și a acceptat ca soluționarea cauzei să se facă în lipsa acestuia) să nu încerce în nici un fel să își contacteze apărătorul o perioadă de circa opt luni. Prezentul complet apreciază că o persoană care dă dovadă de o diligență minimă, în mod evident ar fi luat legătura cu avocatul său pentru pregătirea apărării sau pentru lămurirea oricăror aspecte vizând soluționarea apelului.

Concluzionând, Curtea apreciază că susținerea inculpatului, potrivit căreia el credea că apărătorul său ales formulase apel, deși timp de opt luni nu a existat vreun contact cu acest apărător pentru a discuta cu privire la calea de atac despre care partea credea că există, este înafara oricărei realități.

Față de toate aceste aspecte, în baza art. 421 pct. 1 lit. a) C. proc. pen. Curtea va respinge ca tardiv apelul formulat de apelantului-intimat inculpat R.F. împotriva sentinței penale nr. ___/6.05.2021 a Tribunalului Giurgiu, pronunțate în dosarul nr. ___.

Referitor la inculpatul D.F., Curtea reține că succesiv prin sentința penală nr. ___/09.05.2019 a Tribunalului Giurgiu, definitivă prin decizia penală nr. ___/02.10.2019 a Curții de Apel București, Secția a II-a Penală (dosar nr. ___) și prin sentința penală nr. ___/20.12.2019 a Tribunalului Giurgiu, definitivă prin decizia penală nr. ___/A/08.09.2020 a Curții de Apel București, Secția a II-a Penală (dosar nr. ___) s-a dispus atât disjungerea laturii penale cât și a laturii civile cu privire la acest inculpat. Pe parcursul soluționării judecății în primă instanță în prezentul dosar, s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale cu privire la ambele infracțiuni reținute, dispunându-se încetarea procesului penal.

Curtea apreciază ca fiind criticabilă modalitatea în care a procedat prima instanță, aceasta admitând acțiunea civilă în ceea ce îl privește pe inculpat și dispunând confiscarea specială a unor sume de bani (ceea ce practic presupune că acesta este vinovat), deși în concret nu a existat o cercetare judecătorească (practic au fost audiați doar 13 din cei peste 60 de martori audiați în cursul urmăririi penale, nu au fost analizate cererile inculpaților privind efectuarea unei expertize ș.a.m.d.).

În mod normal, atunci când pe parcursul procesului penal, înainte de finalizarea cercetării judecătorești, intervine prescripția răspunderii penale, instanța de judecată poate lua act de această împrejurare și dispune încetarea procesului penal (fără a epuiza probatoriul), însă într-o astfel de situație este interzisă exprimarea oricărui raționament cu privire la vinovăția sau nevinovăția inculpatului. În acest caz, instanța pur și simplu constată incidența impedimentului care lipsește de aptitudine funcțională acțiunea penală, dar, din motive ce țin de respectarea exigențelor dreptului la un proces echitabil, nu examinează și situația de fapt și o eventuală vinovăție a inculpatului.

O astfel de soluție nu este însă posibilă în cazul în care situația impune luarea unei măsuri de siguranță sau soluționarea acțiunii civile. Admitere acțiunii civile sau luarea unei măsuri de siguranță nu pot fi dispuse decât dacă se stabilește vinovăția inculpatului. Din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (a se vedea de exemplu, cauzele Didu c. României și Diacenco c. României, Hotărârile din datele de 14 aprilie 2009, respectiv 7 februarie 2012, ambele disponibile pe hudoc.echr.coe.int) rezultă că art. 6 din Convenția Europeană este încălcat în ceea ce privește respectarea prezumției de nevinovăție în cazul în care termenii folosiți în cuprinsul unei hotărâri judecătorești sunt de natură a conduce la stabilirea vinovăției unei persoane, dacă instanța nu a respectat garanțiile impuse de dreptul la un proces echitabil.

Este evident că admiterea acțiunii civile sau confiscarea unui bun nu pot fi dispuse fără ca judecătorul să nu motiveze în concret că inculpatul este vinovat. Or, acest lucru nu poate fi realizat fără ca instanța să administreze în mod nemijlocit probe, fără ca inculpatul să aibă posibilitatea să pună întrebări persoanelor audiate sau să conteste probele în baza cărora se stabilește vinovăția sa.

S-ar putea accepta ca instanța să ia pur și simplu act de incidența prescripției răspunderii penale și să admită acțiunea civilă (fără a epuiza probatoriul) doar dacă inculpatului i se explică expres consecințele asupra soluționării acțiunii civile și posibilității luării unei măsuri de siguranță, iar acesta arată că nu contestă probele și își recunoaște vinovăția. Instanța nu i-a solicitat inculpatului explicații concrete cu privire la acest aspect și din concluziile apărătorului său rezultă că poziția sa este în sensul respingerii acțiunii civile.

Din examinarea sentinței primei instanțe se constată că aceasta conține o prezentare succintă a rechizitoriului (pag. 1-5), argumentarea intervenirii prescripției răspunderii penale (pag. 5-6), modalitatea de soluționare a laturii civile (o pagină și jumătate) și dispunerea măsurii de siguranță a confiscării speciale (circa jumătate de pagină). Hotărârea primei instanțe nu conține însă o prezentare a situației de fapt, astfel cum a fost ea reținută de către prima instanță în urma deliberării asupra probatoriului administrat în cauză (după cum am arătat, în fața primei instanțe nici nu a existat o veritabilă cercetare judecătorească).

Având în vedere aceste aspecte, pare greu de înțeles cum prima instanță a putut să constate îndeplinite condițiile răspunderii civile delictuale, în condițiile în care acestea se suprapuneau cu condițiile răspunderii penale. Astfel, instanța trebuia să constate existența faptei ilicite (instigarea funcționarilor publici la încălcarea îndatoririlor de serviciu și traficul influenței), vinovăția inculpatului și quantumul prejudiciului. Toate aceste aspecte trebuiau motivate. De asemenea, cerințele dreptului la un proces echitabil impuneau ca instanța să administreze probe în mod nemijlocit pentru a constata acest lucru, iar inculpatul să aibă posibilitatea de a adresa întrebări martorilor pe care procurorul își susține acuzația. Chiar dacă, raportat la intervenirea prescripției răspunderii penale nu se mai poate dispune condamnarea

inculpatului, admiterea acțiunii civile și confiscarea specială a unor sume de bani presupun în mod indisolubil stabilirea prealabilă a vinovăției inculpatului. Or, după cum am arătat, raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, anterior menționată, acest lucru nu se poate realiza decât cu respectarea exigențelor impuse de art. 6 din Convenția Europeană.

Situația trebuie nuanțată în ceea ce îi privește pe inculpații M.F.D., T.L. și L.I.

Curtea reține că prin sentința penală nr. __/ 09.05.2019 a Tribunalului Giurgiu, definitivă prin decizia penală nr. __/ 02.10.2019 a Curții de Apel București, Secția a II-a Penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul L.I., sub aspectul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 48 C. pen. raportat la art. 13/2 din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. prin intervenirea prescripției răspunderii penale. Cauza a fost disjunsă pentru ceilalți inculpați precum pe latură civilă față de inculpatul L.I. (dosar nr. __).

Noul dosar a fost înregistrat pe rolul Tribunalului Giurgiu sub nr. __, iar prin sentința penală nr. __/ 20.12.2019 a Tribunalului Giurgiu, definitivă prin decizia penală nr. __/A/ 08.09.2020 a Curții de Apel București, Secția II-a Penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpații T.L., M.F.D. și R.F. sub aspectul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 13/2 din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen., respectiv, art. 48 C. pen. raportat la art. 13/2 din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. (1) C. pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen., prin intervenirea prescripției răspunderii penale.

Prezenta cauză vizează doar latura civilă cu privire la cei trei inculpați. După cum am arătat, atunci când constată intervenită prescripția răspunderii penale și dispune încetarea procesului penal, fără a fi efectuată cercetarea judecătorească, instanța de judecată nu poate să facă vreo apreciere asupra vinovăției inculpatului. Într-o astfel de situație, instanța doar ia act de intervenirea prescripției, fără a face vreo apreciere asupra fondului cauzei.

Cu toate acestea, în cuprinsul ambelor sentințe pronunțate anterior cu privire la cei trei inculpați s-a analizat și s-a stabilit vinovăția acestora.

Astfel, în sentința penală nr. __/ 09.05.2019 a Tribunalului Giurgiu, definitivă prin decizia penală nr. __/ 02.10.2019 a Curții de Apel București, Secția a II-a Penală (dosar nr. __), cap. III din motivarea hotărârii este intitulat Situația de fapt cu privire la inculpatul L.I. Instanța a arătat că, "analizând materialul probator în ceea ce îl privește pe inculpatul L.I., instanța reține aceeași situație de fapt ca și cea din actul de sesizare constând în aceea că în perioada 22 mai 2001 - 28.02.2003, acesta, instigat de către inculpatul D.F., a înlesnit comiterea infracțiunii continuate prevăzute și pedepsite de art. 132 din Legea nr. 78/2000 de către autoarea acesteia, inculpata T.L., prin 112 acte materiale de ajutorare specifice complicității, constând în preluarea majorității părților sociale și înființarea S.C. A.S. S.R.L. și S.C. R. S.R.L. (două acte materiale comise la 22 mai 2001 și 08 ianuarie 2002), respectiv participarea sa în perioada 07.08.2002 - 28.02.2003 în calitate de delegat al S.C. R. S.R.L. și S.C. A.S. S.R.L. la 112 proceduri de achiziție publică în care cele două persoane juridice au fost desemnate câștigătoare cu încălcarea dispozițiilor legale. În cadrul acestor activități, inculpatul a cumpărat de la comercianți en-gros diverse bunuri indicate în Referatele centrelor de plasament care îi erau înmânate de către inculpata T.L. și le-a transportat la respectivele centre de plasament. Inculpatul a semnat facturile de aprovizionare în calitate de delegat al S.C. R. S.R.L. și S.C. A.S. S.R.L., pe care ulterior le-a predat inculpatei T.L. sau angajaților S.C. C. S.R.L." (pag. 38-39 din hotărâre). La pagina 42 se indică și motivul pentru care s-a disjuns acțiunea civilă cu privire la inculpat: "că inculpatul L.I. a contestat cuantumul prejudiciului reținut în sarcina sa,

iar pe de altă parte instanța constatând că foloasele necuvenite pretins obținute de către inculpat nu sunt detaliate, precum și faptul că în cauză se efectuează cercetarea judecătorească pentru mai mulți inculpați, va disjunge acțiunea civilă privind pe inculpatul L.I.”.

Aceeași situație se constată și în ceea ce îi privește și pe ceilalți inculpați. În sentința penală nr. ___/ 20.12.2019 a Tribunalului Giurgiu, definitivă prin decizia penală nr. ___/A/ 08.09.2020 a Curții de Apel București, Secția a II-a Penală se arată expres: "Analizând materialul probator în ceea ce îi privește pe inculpați, instanța reține aceeași situație de fapt ca și cea din actul de sesizare constând în aceea că:

- Inculpata T.L. a fost în perioada 14 august 2002 – 05.04.2005, persoana care în fapt a exercitat prerogativele de reprezentant al autorității contractante D.G.A.S.P.C. Giurgiu în legătură cu achizițiile de bunuri și lucrări. Deși aceste atribuții au aparținut formal și Directorului executiv – S.V., toate operațiunile juridice au fost inițiate, coordonate și finalizate prin plățile cu viza de control preventiv propriu a inculpatei T.L., atât în ceea ce privește achizițiile de bunuri, cât și în ceea ce privește contractele de execuție lucrări construcții.

Inculpata T.L. a exercitat componenta de decizie a actului administrativ referitoare la atribuirea achizițiilor, coordonând acțiunile tuturor celorlalți participanți, respectiv ale complicilor R.F., M.F.D., L.I. și P.L.I.

Astfel, inculpata a dispus cu privire la atribuirea a 717 achiziții de bunuri către aceleași persoane juridice: S.C. A.S. S.R.L., S.C. R. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L. și S.C. T. S.R.L., precum și a două contracte de execuție lucrări către S.C. R. S.R.L., prin încălcarea dispozițiilor legale incidente ce urmează a fi enumerate mai jos.

Pentru a-și duce la îndeplinire rezoluția infracțională și a asigura reușita activității infracționale în ansamblu, inculpata a falsificat 717 înscrisuri oficiale, respectiv procese-verbale de selecție a ofertelor prin semnarea acestora și implicit atestarea unor împrejurări neadevărate din cuprinsul lor (referitoare la împrejurarea că acele comisii au funcționat, s-au întrunit, au deliberat și au decis asupra ofertelor considerate cele mai avantajoase).

De asemenea, aceeași inculpată a decis atribuirea cu încălcarea dispozițiilor legale a contractelor cu nr. ___ din 30.10.2003, respectiv nr. ___ din 28 ianuarie 2004 către S.C. R. S.R.L., având ca obiect lucrările de construcție la Centrul de plasament ___ din localitatea Slobozia, județ Giurgiu.

Inculpata a falsificat cele două contracte execuție lucrări, actele adiționale și toate anexele lor prin contrafacerea semnăturii inculpatului L.I.

Inculpata este persoana care a coordonat toate acțiunile privind asigurarea evidenței contabile a celor patru persoane juridice mai înainte menționate.

Atât în cazul achizițiilor de bunuri, cât și în cazul atribuirii celor două contracte de execuție lucrări, inculpata a aplicat viza de control preventiv financiar propriu, deși cunoștea caracterul nelegal al operațiunilor comerciale cu privire la care dispunea plățile.

Inculpatul R.F. a desfășurat în perioada 14 august 2002 - 05 aprilie 2005 o activitate infracțională constând în înlesnirea comiterii infracțiunii prevăzute și pedepsite de art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 C. pen. cu aplicarea art. 35 C. pen. și a art. 5 C. pen., de către autoarea acesteia, inculpata T.L. prin 694 de acte materiale specifice complicității.

Activitatea infracțională a inculpatului s-a desfășurat pe două paliere:

- falsificarea înscrisurilor oficiale denumite ”tabele centralizatoare”, în care a atestat împrejurări necorespunzătoare realității, respectiv faptul că mai multe societăți comerciale au formulat oferte ferme pentru livrarea unor produse către D.G.A.S.P.C., intenționând în mod real

să participe și să câștige procedurile specifice de selecție oferte. În realitate, astfel cum rezultă din depozițiile martorilor anterior redade, aceste oferte nu erau formulate în mod serios de către respectivele persoane juridice, reprezentanții acestora acceptând să semneze și să ștampileze în dreptul denumirii societății lor, la solicitarea inculpatului R.F., cu care se cunoșteau de mai mult timp;

- falsificarea înscrisurilor oficiale denumite "procese-verbale" de selecție oferte" prin însușirea acestora prin semnătură și implicit prin atestarea în cuprinsul lor a unor împrejurări neadevărate, constând în aceea că membrii acestor comisii s-ar fi întâlnit în realitate, ar fi dezbătut și deliberat cu privire la cea mai avantajoasă ofertă dintre cele cuprinse în "tabelele centralizatoare". În realitate, aceste comisii nu au avut niciodată o activitate reală, membrii lor nu s-au întrunit și nu dezbătut niciodată oferte (cu excepția unei achiziții de pâine, cum arată suspjecții audiați), întocmirea proceselor verbale având menirea de a conferi o aparență de legalitate unor achiziții care fie se desfășuraseră deja, fie erau în curs de desfășurare.

În această activitate a inculpatului se includ și acțiunile sale de determinare a membrilor comisiilor să semneze în necunoștință de cauză toate procesele verbale. În concret, inculpatul s-a deplasat în birourile funcționarilor membri ai Comisiilor și invocând necesități superioare ale persoanelor asistate care nu puteau fi lipsite de produsele achiziționate, a determinat aceste persoane să acționeze fără vinovăție și să semneze acele procese-verbale în care se atestau fapte și împrejurări necorespunzătoare realității, mai înainte menționate cu privire la presupuse activitate a comisiilor.

Deși aceste procese-verbale ar fi fost necesare în vederea deblocării sumelor către D.G.A.S.P.C., o parte a lor au fost întocmite retroactiv după data anunțării controlului Curții de conturi, pentru cinci achiziții nu au fost întocmite deloc, iar pentru cinci proceduri au fost întocmite greșit, consemnându-se un alt câștigător al selecției de oferte decât societatea care a efectuat aprovizionarea (de patru ori a fost desemnată câștigătoare S.C. A.L. S.R.L., iar o dată S.C. I. S.R.L., în toate cele patru cazuri aprovizionarea făcându-se de S.C. R. S.R.L.).

- Inculpatul M.F.D. în perioada 07.05.2003 - 06.11.2003, la instigarea inculpatului D.F., a înlesnit comiterea infracțiunii continuate prevăzute și pedepsite de art. 13² din Legea nr. 78/2000 de către autoarea acesteia, inculpata T.L., prin 167 acte materiale de ajutorare specifice complicității, constând în participarea sa în perioada 07.08.2002- 28.02.2003 în calitate de delegat al S.C. R. S.R.L. și S.C. A.S. S.R.L. la 112 proceduri de achiziție publică în care cele două persoane juridice au fost desemnate câștigătoare cu încălcarea dispozițiilor legale.

În cadrul acestor activități, inculpatul a cumpărat de la comercianți en-gros diverse bunuri indicate în Referatele centrelor de plasament care îi erau înmânate de către inculpata T.L. și le-a transportat la respectivele centre de plasament. Inculpatul a semnat facturile de aprovizionare în calitate de delegat al S.C. R. S.R.L. și S.C. A.S. S.R.L. pe care ulterior le-a predat inculpatei T.L. sau angajaților S.C. C. S.R.L. .

Inculpatul a transportat marfa cu o autoutilitară marca Volkswagen Transporter, înmatriculată cu nr. __, pe care inculpatul o cumpărase la 23.04.2001 de la D.G.A.S.P.C. și pe care ulterior acesta a închiriat-o succesiv către S.C. R. S.R.L., S.C. A.S. S.R.L., S.C. A.L. S.R.L. și S.C. T. S.R.L."

În condițiile în care inculpații (care au avut fiecare de apărător ales, așadar au beneficiat de asistență juridică oferită de un profesionist al dreptului) nu au formulat apel, acele hotărâri au rămas definitive. Raportat la principiul securității raporturilor juridice, prezentul complet nu poate cenzura hotărâri judecătorești definitive. În aceste condiții, hotărârile judecătorești

menționate, în care s-a arătat expres că cei trei inculpați sunt vinovați de comiterea infracțiunii de abuz în serviciu (în forma autoratului sau a complicității) se bucură de autoritate de lucru judecat și sunt obligatorii pentru judecătorii care examinează prezenta cauză. Prezentul complet nu poate analiza nici criticile formulate cu privire la omisiunea instanțelor care au soluționat cauzele anterioare de a se pronunța cu privire la probele solicitate de inculpați. Instanța de control judiciar este competentă să soluționeze apelul împotriva sentinței nr. ___/ 6.05.2021 a Tribunalului Giurgiu și împotriva încheierilor pronunțate în dosarul nr. ___. Orice nemulțumiri ale inculpaților referitor la soluțiile date în dosarele din care acest dosar a fost disjuns, trebuiau să fie invocate în respectivul cadru procesual prin exercitarea căilor de atac prevăzute de lege.

Chiar în condițiile în care s-a stabilit vinovăția celor trei inculpați cu privire la acuzațiile aduse, prin cele două sentințe menționate anterior s-a dispus disjungerea acțiunii civile cu privire la aceștia. În aceste condiții, prima instanță trebuia să administreze probe, raportat la situația acestor inculpați, prin care să stabilească exact quantumul prejudiciului, lucru care nu s-a întâmplat. Este evident că, în condițiile în care instanța nu avea de soluționat latura penală cu privire la inculpatul D.F., aceasta era obligată să efectueze cercetarea judecătorească în ceea ce îi privește pe inculpații M.F.D., T.L. și L.I., cel puțin, sub aspectul determinării quantumului prejudiciu. Faptul că instanța care soluționează în totalitate latura civilă are de soluționat și acțiunea penală cu privire la unul dintre inculpați, nu o exonerează de obligația de a efectua cercetarea judecătorească și de a lămuri toate aspectele esențiale ale cauzei în situația în care se împlinște termenul de prescripție a răspunderii penale. De altfel, în fața primei instanțe nici nu a existat o dezbatere contradictorie în ceea ce privește valoarea prejudiciului.

Concluzionând, Curtea apreciază că se impune trimiterea cauzei spre rejudecare, prima instanță urmând a efectua în integralitate cercetarea judecătorească pentru a stabili dacă inculpatul D.F. se face vinovat de faptele de care a fost acuzat. Chiar dacă, raportat la intervenția prescripției răspunderii penale, nu mai este posibilă tragerea sa la răspundere penală, răspunderea sa civilă poate fi angajată exclusiv în condițiile în care se face dovada acuzațiilor din rechizitoriu, cu respectarea cerințelor dreptului la un proces echitabil (nemijlocire, contradictorialitate, motivarea hotărârii).

În ceea ce îi privește pe inculpații M.F.D., T.L. și L.I. este necesar a se examina care este probatoriul necesar pentru stabilirea quantumului prejudiciului. Dacă în urma administrării probatoriului cu privire la inculpatul D.F. vor fi relevate elemente de natură să aibă influență asupra vinovăției acestora, bineînțeles ele vor fi avute în vedere de instanța de fond.

Având în vedere că toate viciile menționate vizează și situația inculpatului R.F., Curtea va extinde efectele apelurilor admise și în ceea ce îl privește pe acesta. Cu ocazia rejudecării, Curtea va analiza și posibilitatea dispunerii confiscării speciale alături de admiterea acțiunii civile. În concret, instanța va verifica dacă folosul patrimonial obținut nu provine în realitate din suma cu care a fost prejudiciată partea civilă, ipoteză în care nu ar mai fi aplicabile dispozițiile art. 112 alin. (1) lit. e) C. pen. De asemenea, vor fi verificate și aspectele privind persoana care are calitatea de parte civilă.

Eroare asupra tipicității. Condiții

„Eroarea este vincibilă sau culpabilă atunci când ea ar fi putut fi evitată dacă autorul ar fi acționat cu diligența necesară. Dacă privește un element constitutiv, ea va exclude existența intenției, dar nu și existența culpei, astfel că, în prezența ei autorul nu va răspunde pentru o infracțiune intenționată, ci pentru o infracțiune din culpă, în măsura în care fapta este incriminată și în această modalitate. Eroarea este invincibilă atunci când nu ar fi putut fi evitată, cu toată diligența autorului. În acest caz, vor fi excluse atât intenția, cât și culpa, ceea ce face ca autorul să nu poată fi tras la răspundere penală.

Eroarea nu poate fi însă invocată dacă este, a fost provocată de cel care o invocă. Curtea constată că într-adevăr inculpata s-a aflat în eroare cu privire la o dispoziție extrapenală (respectiv art. 103 alin. (2) din O.U.G. nr. 195/2002). Cu toate acestea, Curtea apreciază că eroarea în care s-a aflat inculpata nu este de natură să înlăture caracterul penal al faptei sale, având în vedere că această eroare este practic rezultatul propriei culpe. În acest sens, se constată că în cuprinsul cărții de identitate seria __ nr. __ emisă la data de 15.10.2015, se menționează că inculpata figurează cu domiciliul la adresa din sat Z, com. A, __ jud. Constanța, fără vreo altă mențiune privind o eventuală reședință. Din actele și înscrisurile de la dosar, se observă că după săvârșirea contravenției din data de 15.08.2018, inculpata nu a adus în vreun fel la cunoștința Poliției faptul că nu locuiește efectiv la adresa menționată în actul său de identitate ci la o altă adresă așa cum susține, iar această omisiune nu poate fi invocată în favoarea sa. Atât în cererea de restituire a permisului de conducere adresată Serviciului Rutier Ialomița, cât și în declarația autentică prin care a arată că va părăsi teritoriul țării începând cu 24.08.2018, inculpata nu a indicat o altă adresă decât cea menționată în cartea sa de identitate. În raport de această situație, după cum a arătat și judecătorul fondului, nu i se poate imputa Poliției Rutiere necomunicarea către inculpată, la adresa unde aceasta locuia efectiv, a încunoștințării privind majorarea perioadei de suspendare a exercitării dreptului de a conduce. Inculpata nu a știut din propria ei vină de faptul că dreptul de a conduce i-a fost suspendat pe o perioadă de 60 de zile. Faptul că o persoană nu comunică, în relația cu instituțiile statului, adresa exactă pe care o are (sau nu solicită comunicarea corespondenței la o adresă de e-mail, deoarece e în străinătate) nu este o împrejurare care să fie invocată în favoarea sa și să o apere de răspunderea penală.”

(Curtea de Apel București, Secția I Penală, decizia nr. 434/A/ 15.04.2022)

Prin sentința penală nr. __ din data de 22.01.2021, Judecătoria Fetești în baza art. 396 alin. (2) C. proc. pen. raportat la art. 61 alin. (2) și (4) lit. c) din C. pen. a stabilit pedeapsa de 5.400 lei amendă penală, corespunzătoare a 180 zile - amendă în cuantum de 30 lei/ zi - amendă, în sarcina inculpatului D.C. pentru săvârșirea infracțiunii de conducerea unui vehicul fără permis de conducere, prevăzut de art. 335 alin. (2) C. pen., faptă comisă la data de 12.10.2018.

În baza art. 63 alin. (1) C. pen. a atras atenția inculpatului că în cazul neexecutării cu rea-credință a pedepsei amenzii, numărul zilelor - amendă neexecutate se înlocuiește cu un număr corespunzător de zile de închisoare.

În baza art. 274 alin. (1) C. proc. pen. a obligat inculpatul la plata a 500 lei cheltuieli judiciare avansate de stat, din care 300 lei reprezintă cheltuieli judiciare efectuate pe parcursul urmăririi penale iar suma de 200 lei este aferentă judecății.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond analizând actele și lucrările dosarului a reținut că, prin rechizitoriul nr. ___/P/2018 din data de 25.06.2020 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Fetești înregistrat pe rolul acestei instanțe la data de 30.06.2020 sub numărul unic de dosar ___, s-a dispus trimiterea în judecată, în stare de libertate, a inculpatei D.C. sub aspectul săvârșirii infracțiunii de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, prevăzut de art. 335 alin. (2) C. pen.

În actul de sesizare s-a reținut următoarea situație de fapt:

La data de 12.10.2018, în jurul orelor 15:45, inculpata D.C. a condus pe DN2A în orașul Țândărei, județul Ialomița, autoturismul marca BMW cu numărul de înmatriculare ___, deși avea suspendată exercitarea dreptului de a conduce.

Prin încheierea nr. ___ din data de 16.09.2020, judecătorul de cameră preliminară a constatat, în baza art. 346 alin. (2) C. proc. pen., legalitatea sesizării instanței cu rechizitoriul Parchetului de pe lângă Judecătoria Fetești, privind pe inculpata D.C., trimisă în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de „conducerea unui vehicul fără permis de conducere”, prevăzută de art. 335 alin. (2) C. pen. și a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală dispunând începerea judecării cauzei privind pe inculpat.

La termenul din data de 25.11.2020, cu procedura legal îndeplinită, instanța a adus la cunoștința inculpatei dispozițiile art. 374 alin. (4) C. proc. pen. raportat la art. 396 alin. (10) C. proc. pen., privind judecata în procedură simplificată, precum și soluțiile posibile ca urmare a acestei proceduri.

Inculpata a precizat că nu recunoaște fapta reținută în sarcina sa, instanța procedând la audierea acesteia, potrivit prevederilor art. 378 C. proc. pen. (f. 9-10).

Analizând actele și lucrările dosarului, respectiv materialul probator administrat pe parcursul urmăririi penale, instanța de fond a reținut următoarele:

Având în vedere probatoriul administrat în cauză, respectiv procesul-verbal de constatare a infracțiunii flagrante, adresa nr. ___ din 27.02.2019 emisă de I.P.J. Ialomița – Serviciul Rutier, adresa nr. ___ din 24.08.2018 emisă de I.P.J. Ialomița – Serviciul Rutier, borderoul de corespondență nr. ___/ 29.08.2018, cererea inculpatei din 23.08.2018 de restituire a permisului de conducere adresată Serviciului Rutier Ialomița, declarația inculpatei autentificată sub. nr. ___ din 23.08.2018 de către BIN. S. precum și declarațiile inculpatei formulate pe parcursul procesului penal, instanța va reține aceeași situație de fapt cu cea descrisă în rechizitoriul nr. ___/P/2018 din data de 25.06.2020 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Fetești.

Prin actul de sesizare a instanței s-au reținut următoarele:

În data de 12.10.2018, ora 15:45, lucrătorii de poliție din cadrul Poliției Orașului Țândărei, aflați în exercitarea atribuțiilor de serviciu pe raza orașului, au înregistrat cu aparatul radar autoturismul marca BMW cu nr. de înmatriculare ___ ce se deplasa pe DN2A cu viteza de 67 km/h, fapt pentru care au procedat la efectuarea semnalului regulamentar de oprire cu semnale acustice și luminoase.

În continuare, organele de poliție au stabilit faptul că la volanul autoturismului se afla inculpata D.C., iar ca urmare a verificărilor efectuate în baza de date s-a stabilit că în momentul deplasării avea permisul de conducere suspendat pentru perioada 31 august – 29 octombrie 2018.

De precizat este că, la data de 15.08.2018 în timp ce conducea autoturismul personal a fost sancționată contravențional (a efectuat manevra de depășire încalcând marcajul

longitudinal simplu continuu) împrejurare în care i s-a reținut permisul de conducere și a primit dovada înlocuitoare.

Ulterior, la data de 23.08.2018, inculpata D.C. a prezentat o declarație notarială, în care a solicitat restituirea permisului de conducere, motivând că urma să se deplaseze pe teritoriul Italiei, astfel că, Serviciul Rutier i-a restituit inculpatei permisul de conducere.

Potrivit adresei cu nr. __ din 27.02.2019 I.P.J. Ialomița – Serviciul Rutier a comunicat, la solicitarea anchetatorilor, că prin comunicarea cu nr. __ din 24.08.2018 i s-a adus la cunoștință inculpatei D.C., faptul că i-a fost suspendată exercitarea dreptului de a conduce autovehicule pe drumurile publice pe o perioadă de 60 de zile începând cu data de 31.08.2018.

Totodată, Serviciul Rutier a transmis în fotocopie și Cererea pentru restituirea permisului de conducere eliberat de o autoritate străină înainte de expirarea perioadei de suspendare completată de susnumita în data de 23.08.2018, precum și declarația notarială din aceeași dată.

Fiind audiată, inculpata D.C. s-a apărut declarând că nu a cunoscut faptul că se afla în perioada de suspendare, perioadă ce fusese majorată ca urmare a unei noi abateri contravenționale conform prevederilor art. 103 alin. (2) din O.U.G. nr. 195/2002, deși comunicarea Serviciului Rutier fusese transmisă și primită la data de 29.08.2018 la adresa de domiciliu a inculpatei, conform borderoului pentru obiecte de corespondență (fila 26).

Apărarea inculpatei este neîntemeiată. Deși săvârșise abaterea contravențională reglementată de prevederile O.U.G. nr. 195/2002, ca urmare a efectuării unei manevre de depășire într-o situație interzisă, inculpata a solicitat și i s-a restituit permisul de conducere în timpul perioadei de suspendare pentru a fi utilizat pe teritoriul Italiei.

Nu poate fi primită apărarea referitoare la faptul că nu a luat la cunoștință de majorarea perioadei de suspendare, întrucât, în primul rând, probele administrate au reliefat că inculpata putea să prevadă în mod rezonabil că prin încălcarea regulilor de circulație, conform prevederilor legale care reglementează circulația pe drumurile publice, perioada de suspendare se va extinde prin majorare cu 60 de zile, iar în al doilea rând, deși a părăsit teritoriul României pentru o perioadă relativ medie de timp, nu a efectuat demersurile necesare pentru luarea la cunoștință a corespondenței, având în vedere că locuia fără forme legale pe raza mun. Hârșova.

Atât inculpata, cât și părinții acesteia aveau posibilități de informare reciprocă cu privire la documentele referitoare la corespondență în termen scurt, deși informarea a fost transmisă cu aproximativ o lună înainte de comiterea infracțiunii.

Referitor la cererea inculpatei formulată cu ocazia dezbaterilor pe fond, atunci când prin apărătorul ales a solicitat dispunerea unei soluții de achitare pentru săvârșirea faptei fără intenție, întrucât nu a cunoscut că are suspendat dreptul de a conduce, deoarece comunicarea i-a fost făcută la o adresă unde nu locuiește efectiv, instanța reține următoarele:

Potrivit art. 103 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002: (1) Suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule și tractoare agricole sau forestiere se dispune:

a) pentru o perioadă de 30 de zile, dacă titularul permisului de conducere a săvârșit contravenții care cumulează 15 puncte de penalizare;

b) pentru o perioadă de 60 de zile, dacă titularul permisului de conducere cumulează, din nou, cel puțin 15 puncte de penalizare în următoarele 12 luni de la data expirării ultimei suspendări a exercitării dreptului de a conduce.

Conform art. 103 alin. (3) din O.U.G. nr. 195/2002: (3) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a) și b), serviciul poliției rutiere care are în evidență contravenientul îl înștiințează pe acesta în

scris cu privire la cumulul celor 15 puncte de penalizare, precum și cu privire la perioada de suspendare a exercitării dreptului de a conduce, în termen de 15 zile de la data aplicării ultimelor puncte de penalizare. Suspendarea exercitării dreptului de a conduce vehicule operează începând cu ziua imediat următoare predării permisului de conducere, dar nu mai târziu de 30 de zile de la data aplicării ultimelor puncte de penalizare. În situația în care la data operării acestei suspendări, dreptul de a conduce este afectat deja de o alta suspendare a exercitării acestuia, perioada de suspendare prevăzută la alin. (1) lit. a) și b) curge în continuarea perioadei de suspendare inițiale.

În cuprinsul cărții de identitate seria __ nr. __ emisă la data de 15.10.2015 (fila 43), inculpata figurează cu domiciliul la adresa din sat __, com. __, jud. __, fără vreo altă mențiune privind o eventuală reședință.

Din actele și înscrisurile de la dosar, se observă că după săvârșirea contravenției din data de 15.08.2018, inculpata nu a adus în vreun fel la cunoștința Poliției faptul că nu locuiește efectiv la adresa menționată în actul său de identitate ci la o altă adresă așa cum susține, iar această omisiune nu poate fi invocată în favoarea sa, atât timp cât, până la proba contrarie, orice persoană este prezumată a locui la adresa indicată în actul său de identitate.

Atât în cererea de restituire a permisului de conducere adresată Serviciului Rutier Ialomița (fila 26) cât și în declarația autentică prin care a arată că va părăsi teritoriul țării începând cu 24.08.2018 (fila 27), inculpata nu a indicat o altă adresă decât cea menționată în cartea sa de identitate, respectiv – sat __, com. __, jud. __. În raport de această situație, nu i se poate imputa organului de urmărire penală necomunicarea către inculpată, la adresa unde aceasta locuia efectiv, a încunoștințării privind majorarea perioadei de suspendare a exercitării dreptului de a conduce, întrucât inculpata nu a făcut niciun demers pentru a își modifica mențiunile din actul de identitate privind domiciliul sau pentru a informa autoritățile judiciare despre schimbarea locuinței sale efective.

De asemenea, se observă că inculpatei i-a fost restituit permisul de conducere la data de 23.08.2018 (fila 26), iar ulterior, la 24.08.2018, a fost emisă încunoștințarea adresată conducătorului auto privind majorarea perioadei de suspendare (fila 23), acesta fiind motivul pentru care sancțiunea complementară nu a fost comunicată inculpatei la momentul prezentării sale la sediul Poliției, întrucât măsura sancționatorie a fost aplicată și comunicată ulterior acestui moment. Așadar, apărările inculpatei sub acest aspect rămân nefondate.

În plus, a mai reținut instanța că în cuprinsul declarației formulate în faza de judecată (fila 9), inculpata a relevat faptul că a stat în Italia aproximativ 1 lună de zile, rezultând astfel că s-a întors în țară în jurul datei de 24.09.2018, aspect ce denotă că până la data de 12.10.2018, atunci când a fost depistată în trafic conducând cu permisul suspendat, a existat timp suficient să se informeze cu privire la situația sa juridică privind exercitarea dreptului de a conduce.

În continuare, potrivit art. 113 alin. (1)¹ și (1)² din O.U.G. nr. 195/2002: “Titularul permisului de conducere eliberat de o autoritate străină, împotriva căruia s-a dispus suspendarea dreptului de a conduce, poate solicita șefului poliției rutiere pe raza căreia a fost constatată fapta, restituirea documentului, înainte de expirarea perioadei de suspendare, cu cel mult o zi lucrătoare înainte de data părăsirii teritoriului României. În situația restituirii permisului de conducere potrivit alin. (1)¹, Inspectoratul General al Poliției Române comunică sancțiunea aplicată autorității străine care a eliberat documentul.”

Cu privire la criticile inculpatei privind necomunicarea de către I.G.P.R. a sancțiunii aplicate către autoritățile italiene emitente ale permisului de conducere, acest fapt nu

influențează în vreun fel caracterul infracțional al conduitei inculpatei, ce nu a manifestat diligență în privirea respectării obligațiilor sale și a condus în continuare autovehicule pe teritoriul României, deși avea suspendat acest drept.

În drept, fapta inculpatei D.C., care la data de 12.10.2018, în jurul orelor 15:45, a condus pe DN2A în orașul Țândărei, județul Ialomița, autoturismul marca BMW cu numărul de înmatriculare __, deși avea suspendată exercitarea dreptului de a conduce, constituie infracțiunea de conducerea unui vehicul fără permis de conducere (permis de conducere suspendat), prevăzută de art. 335 alin. (2) din C. pen.

Sub aspectul laturii obiective, elementul material al acestei infracțiuni constă în acțiunea de a conduce un vehicul pe drumurile publice având permis de conducere suspendat.

Urmarea imediată a faptei constă în starea de pericol pentru circulația pe drumurile publice, inculpatul punând în primejdie securitatea celorlalți participanți la trafic.

Fiind o infracțiune de pericol, legătura de cauzalitate între fapta comisă și urmarea produsă rezultă din materialitatea faptei.

Sub aspectul laturii subiective, se reține că inculpata a săvârșit fapta cu intenție directă, în sensul art. 16 alin. (3) lit. a) C. pen., formă de vinovăție ce rezultă din ansamblul probator administrat în cauză.

Instanța de fond a reținut că fapta pentru care inculpatul a fost trimis în judecată există, este prevăzută de legea penală și a fost săvârșită de inculpat cu vinovăția cerută de lege. Totodată, instanța reține că nu există vreo cauză justificativă sau de neimputabilitate.

În consecință, a fost antrenată răspunderea penală a inculpatului pentru fapta comisă.

La individualizarea judiciară a pedepsei stabilită inculpatei pentru fapta ce face obiectul cauzei, s-a ținut seama de criteriile generale de individualizare prevăzute de art. 74 C. pen., respectiv împrejurările și modul de comitere a infracțiunii precum și mijloacele folosite, starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită, natura și gravitatea rezultatului produs (se reține existența unui grad de pericol social considerabil față de ceilalți participanți la trafic, atingerea relațiilor sociale vizând siguranța circulației pe drumurile publice, în contextul în care inculpata a fost depistată conducând cu o viteză peste limita legală), motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit (fără un scop sau mobil individualizat), natura și frecvența infracțiunilor ce constituie antecedente penale ale infracțorului (în acest sens, instanța reținând că inculpata este la primul conflict cu legea penală – fila 7), conduita după săvârșirea infracțiunii și în cursul procesului penal (instanța reținând faptul că inculpata nu a recunoscut săvârșirea faptei pentru care a fost trimisă în judecată), nivelul de educație, vârsta, situația familială și socială.

La stabilirea categoriei și quantumului pedepsei instanța de fond a ținut seamă de gravitatea infracțiunii săvârșite și de pericolozitatea inculpatului raportându-se la criteriile menționate în art. 74 alin. (1) C. pen., iar prin raportare la criteriile analizate, instanța apreciază că se impune aplicarea unei pedepse cu amenda penală și consideră că reeducarea inculpatului nu poate fi făcută decât prin executarea sancțiunii aplicate.

Astfel, instanța a apreciat că pedeapsa amenzii penale realizează mult mai bine scopul pedepsei, prevăzut de art. 74 C. pen., fiind aptă să îl determine pe inculpat ca pe viitor să nu mai comită alte abateri de la normele ce privesc siguranța circulației rutiere, iar la stabilirea quantumului punctului de amenda va ține seama de situația materială a inculpatului.

Instanța a mai apreciat că aplicarea unei alte instituții privitoare la modul de individualizare a pedepsei, cum ar fi amânarea aplicării pedepsei sau renunțarea la aplicarea

pedepsei, nu este oportună în raport de fapta cu care instanța este sesizată și de celelalte criterii prevăzute de art. 74 C. pen.

Pentru aceste motive, în baza art. 396 alin. (2) C. proc. pen. raportat la art. 61 alin. (2) și (4) lit. c) din C. pen. a stabilit pedeapsa de 5.400 lei amendă penală, corespunzătoare a 180 zile - amendă în cuantum de 30 lei/ zi - amendă, în sarcina inculpatului D.C., pentru săvârșirea infracțiunii de conducerea unui vehicul fără permis de conducere, prevăzut de art. 335 alin. (2) C. pen., faptă comisă la data de 12.10.2018.

În baza art. 63 alin. (1) C. pen. a atras atenția inculpatului că în cazul neexecutării cu rea-credință a pedepsei amenzii, numărul zilelor - amendă neexecutate se înlocuiește cu un număr corespunzător de zile de închisoare.

În baza art. 274 alin. (1) C. proc. pen. a obligat inculpatul la plata a 500 lei cheltuieli judiciare avansate de stat, din care 300 lei reprezintă cheltuieli judiciare efectuate pe parcursul urmăririi penale iar suma de 200 lei este aferentă judecătii.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel inculpata D.C. invocând următoarele motive:

- instanța de fond a reținut în mod greșit vinovăția sa, sub forma intenției, pentru săvârșirea infracțiunii de conducere a unui autovehicul, în perioada de suspendare a dreptului de a conduce, prevăzută de art. 335 alin. (2) C. pen.

- înlăturarea insuficient argumentată a soluțiilor de renunțare la aplicarea pedepsei sau amânare a aplicării pedepsei, deși scopul procesului penal era deja atins prin perioada de peste 3 ani, în care inculpata nu a avut dreptul de a conduce autoturisme pe drumurile publice, perioadă raportată la data pronunțării sentinței penale nr. __/ 22.01.2021.

Examinând hotărârea apelată prin prisma criticilor formulate, dar și din oficiu, sub toate aspectele de fapt și de drept ale cauzei, conform art. 417 alin. (2) C. proc. pen., Curtea constată și reține următoarele:

Situația de fapt pe care se întemeiază hotărârea de condamnare pronunțată de prima instanță este confirmată de probatoriul (necontestat) al cauzei și a fost recunoscută, în fața instanței respective, de către inculpat, nefiind contestată în calea de atac, nici de acesta, nici de Parchet.

Făcând o evaluare proprie a acelui probatoriu, Curtea constată că, la data de 12.10.2018, în jurul orelor 15:45, inculpata D.C. a condus pe DN2A în orașul Țândărei, județul Ialomița, autoturismul marca BMW cu numărul de înmatriculare __, deși avea suspendată exercitarea dreptului de a conduce.

Fapta inculpatei întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de conducerea unui vehicul având dreptul de a conduce suspendat, prevăzut de art. 335 alin. (2) C. pen., astfel încât încadrarea juridică stabilită de prima instanță este corectă.

Inculpata nu contestă în vreun fel situația de fapt în materialitatea ei, aceasta susținând că fapta nu a fost comisă cu vinovăția prevăzută de lege, ea necunoscând împrejurarea că i s-ar fi suspendat dreptul de a conduce pe 60 de zile și nu pe 30 de zile.

Eroarea reprezintă falsă cunoaștere a realității naturale sau normative. Eroarea trebuie delimitată de simpla îndoială, de starea dubitativă în care autorul are reprezentarea posibilității ca imaginea pe care și-a format-o asupra realității să nu fie corectă. De aceea, îndoiala nu are niciodată ca efect o exonerare de răspundere penală, căci, atâta vreme cât nu are o reprezentare certă a realității, subiectul trebuie să se abțină de la comiterea acțiunii.

Eroarea de fapt presupune necunoașterea existenței unor stări, situații sau împrejurări de care depinde caracterul penal al faptei. Deși art. 30 alin. (1) C. pen. se referă doar la

necunoașterea existenței unor stări, situații sau împrejurări, doctrina admite că eroarea poate fi determinată nu doar de o ignoranță (necunoașterea existenței unei situații), ci și de o cunoaștere greșită a situației în cauză. În ceea ce privește eroarea de drept, art. 30 alin. (4) C. pen. admite explicit incidența acesteia în măsura în care este vorba despre o normă extrapenală, ceea ce exclude din sfera de aplicare a textului eroarea de drept penal asupra unui element de tipicitate.

De asemenea, doctrina face distincție între eroarea vincibilă și eroarea invincibilă. Eroarea este vincibilă sau culpabilă atunci când ea ar fi putut fi evitată dacă autorul ar fi acționat cu diligența necesară. Dacă privește un element constitutiv, ea va exclude existența intenției, dar nu și existența culpei, astfel că, în prezența ei autorul nu va răspunde pentru o infracțiune intenționată, ci pentru o infracțiune din culpă, în măsura în care fapta este incriminată și în această modalitate. Eroarea este invincibilă atunci când nu ar fi putut fi evitată, cu toată diligența autorului. În acest caz, vor fi excluse atât intenția, cât și culpa, ceea ce face ca autorul să nu poată fi tras la răspundere penală.

Eroarea nu poate fi însă invocată dacă este a fost provocată de cel care o invocă.

Curtea constată că într-adevăr inculpata s-a aflat în eroare cu privire la o dispoziție extrapenală (respectiv art. 103 alin. (2) din O.U.G. nr. 195/2002). Astfel, se constată că la data de 15.08.2018 în timp ce conducea autoturismul personal, inculpata a fost sancționată contravențional (a efectuat manevra de depășire încălcând marcajul longitudinal simplu continuu), împrejurare în care i s-a reținut permisul de conducere și a primit dovada înlocuitoare. Ulterior, la data de 23.08.2018, inculpata D.C. a prezentat o declarație notarială, în care a solicitat restituirea permisului de conducere, motivând că urma să se deplaseze pe teritoriul Italiei, astfel că, Serviciul Rutier i-a restituit inculpatei permisul de conducere. Perioada de suspendare a fost majorată cu 30 de zile, raportat la art. 103 alin. (2) din O.U.G. nr. 195/2002. Acest text de lege prevede că, în cazul în care conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai săvârșește, într-un interval de șase luni de la data restituirii permisului de conducere, o nouă faptă prevăzută la art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) sau art. 102 alin (4), perioada de suspendare a exercitării dreptului de a conduce aplicată pentru săvârșirea faptei se majorează de drept cu încă 30 de zile. Perioada de suspendare majorată se comunică în termen de 15 zile de la data aplicării sancțiunii contravenționale complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce.

Cu toate acestea, Curtea apreciază că eroarea în care s-a aflat inculpata nu este de natură să înlăture caracterul penal al faptei sale, având în vedere că această eroare este practic rezultatul propriei culpe. În acest sens, se constată că în cuprinsul cărții de identitate seria __ nr. __ emisă la data de 15.10.2015, se menționează că inculpata figurează cu domiciliul la adresa din sat __, com. __, jud. __, fără vreo altă mențiune privind o eventuală reședință. Din actele și înscrisurile de la dosar, se observă că după săvârșirea contravenției din data de 15.08.2018, inculpata nu a adus în vreun fel la cunoștința Poliției faptul că nu locuiește efectiv la adresa menționată în actul său de identitate ci la o altă adresă așa cum susține, iar această omisiune nu poate fi invocată în favoarea sa. Atât în cererea de restituire a permisului de conducere adresată Serviciului Rutier Ialomița, cât și în declarația autentică prin care a arată că va părăsi teritoriul țării începând cu 24.08.2018, inculpata nu a indicat o altă adresă decât cea menționată în cartea sa de identitate, respectiv – sat __, com. __, jud. __. În raport de această situație, după cum a arătat și judecătorul fondului, nu i se poate imputa Poliției Rutiere necomunicarea către inculpată, la adresa unde aceasta locuia efectiv, a încunoștințării privind majorarea perioadei de suspendare a exercitării dreptului de a conduce. Inculpata nu a știut din propria ei vină de faptul

că dreptul de a conduce i-a fost suspendat pe o perioadă de 60 de zile. Faptul că o persoană nu comunică, în relația cu instituțiile statului, adresa exactă pe care o are (sau nu solicită comunicarea corespondenței la o adresă de e-mail, deoarece e în străinătate) nu este o împrejurare care să fie invocată în favoarea ta și să o apere de răspunderea penală.

Cu toate acestea, circumstanțele concrete în care a fost comisă fapta, astfel cum au fost reliefate mai sus, trebuie avute în vedere la individualizarea sancțiunii. Curtea nu poate reține existența unui pericol deosebit pentru siguranța circulației, în condițiile în care inculpata posedă cunoștințele necesare conducerii unui autoturism și a depășit cu 17 km/h viteza legală (conducând cu 67 km/h în Țândărei). Împrejurările reale justifică reținerea incidenței art. 80 alin. (1) lit. a) C. pen., infracțiunea săvârșită prezentând o gravitate redusă, având în vedere natura și întinderea urmărilor produse, mijloacele folosite, modul și împrejurările în care a fost comisă, motivul și scopul urmărit.

În ceea ce privește circumstanțele personale, se constată că inculpata este integrată în societate, are un loc de muncă și se află la primul conflict cu legea penală. Atitudinea inculpatei care nu și-a recunoscut vinovăția nu poate fi avută în vedere în defavoarea ei, aceasta explicând, raportat la propriul ei nivel de cunoștințe juridice, ceea ce s-a întâmplat. În aceste condiții, în raport de persoana inculpatei, de conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, de eforturile depuse de aceasta pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii, precum și de posibilitățile sale de îndreptare, instanța apreciază că aplicarea unei pedepse ar fi inoportună din cauza consecințelor pe care le-ar avea asupra persoanei acestuia.

De asemenea, se constată că nu este incident niciunul dintre impedimentele prevăzute de art. 80 alin. (2) C. pen., respectiv:

a) inculpata nu a mai suferit anterior o condamnare

b) față de inculpată nu s-a mai dispus renunțarea la aplicarea pedepsei în ultimii 2 ani anteriori datei comiterii infracțiunii pentru care este judecă;

Nu poate fi omisă nici împrejurarea că inculpata a avut dreptul de conduce suspendat pe toată perioada soluționării cauzei, de circa 3 ani și jumătate.

Suportarea cheltuielilor de spitalizare de către asiguratorul-parte responsabilă civilmente. Caracterul facultativ al prelevării probelor biologice

„1. În antiteză cu situația asiguratorului parte responsabilă civilmente, legiuitorul a menționat expres în cazul Biroul Asiguratorilor de Autovehicule din România (Fondul de Protecție a Victimelor Străzii) că acesta nu poate fi obligat la plata cheltuielilor suportate de unitățile medicale. Potrivit art. 33 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2017, în calitate de organism de plată a despăgubirilor, B.A.A.R. garantează, fără a avea beneficiu de discuțiune, despăgubirea persoanelor prejudiciate, rezidenți ai statelor membre, prin accidente produse pe teritoriul României sau pe teritoriul unui alt stat membru decât statul lor de rezidență, prin intermediul unor vehicule sau tramvaie care staționează în mod obișnuit pe teritoriul României sau pe teritoriul unui stat al cărui birou național auto nu a semnat Acordul multilateral, neasigurate RCA cu toate că, în conformitate cu prevederile legii, pentru acestea trebuia încheiată asigurarea RCA sau prin intermediul unor vehicule neidentificate, în următoarele condiții: a) dacă vehiculul sau tramvaiul a fost identificat, dar nu era asigurat pentru RCA, se acordă despăgubiri atât pentru daune materiale, cât și pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății ori pentru deces. De asemenea, alin. (4) prevede clar că „nicio entitate care a compensat în orice fel persoanele prejudiciate sau a oferit acestora servicii în legătură cu prejudiciile suferite, inclusiv servicii medicale, în baza unor contracte încheiate ori în baza legii, nu are dreptul să solicite de la B.A.A.R. recuperarea cheltuielilor efectuate.”

Dacă legiuitorul nu ar fi urmărit ca asiguratorul să poată fi obligat exclusiv la prejudiciul material suportat de victimele directe ale accidentului rutier, ar fi menționat acest lucru în mod expres, cum a făcut-o în cazul Biroul Asiguratorilor de Autovehicule din România.

2. Pentru infracțiunile menționate în anexa 1 la pct. 7 din Legea nr. 76/2008, pentru care pot fi prelevate probe biologice, în vederea introducerii profielor genetice în S.N.D.G.J., această măsură nu se dispune automat ori de câte ori se pronunță o soluție vizând această infracțiune, ci se evaluează de către instanța de judecată. Scopul constituirii Sistemului Național de Date Genetice Judiciare, așa cum este expus de art. 1 din Legea sus menționată, este pentru prevenirea și combaterea unor categorii de infracțiuni prin care se aduc atingeri grave drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, în special dreptului la viață și la integritate fizică și psihică, precum și pentru identificarea cadavrelor cu identitate necunoscută, a persoanelor dispărute sau a persoanelor decedate în urma catastrofelor naturale, a accidentelor în masă, a infracțiunilor de omor sau a actelor de terorism. Totodată, din modul în care este formulată reglementarea din art. 3 din Legea nr. 76/2008 („Infracțiunile pentru care pot fi prelevate probe biologice în vederea introducerii profielor genetice în S.N.D.G.J. sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta lege”), rezultă că nu este o măsură cu caracter obligatoriu, ci necesitatea, oportunitatea acesteia este lăsată la aprecierea instanței de judecată.,,

(Curtea de Apel București, Secția I Penală, decizia nr. 581/A/ 13.05.2022)

Prin sentința penală nr. ___/ 10.08.2021, Judecătoria Sectorului 4 București – Secția Penală în baza art. 196 alin. (2) și (3) din C. pen. raportat la art. 194 alin. (1) lit. b) din C. pen. cu aplicarea art. 396 alin. (2) și (10) din C. proc. pen., a dispus condamnarea inculpatului S.P. (la pedeapsa de 1 an închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă (faptă din 10.12.2016 – persoană vătămată V.T.).

În baza art. 91 C. pen. a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere și a stabilit un termen de supraveghere de 2 ani, conform dispozițiilor art. 92 C. pen., termen care va curge de la data rămânerii definitive a prezentei sentințe.

În baza art. 93 alin. (1) C. pen. a obligat inculpatul ca pe durata termenului de supraveghere să respecte următoarele măsuri de supraveghere:

a) să se prezinte la Serviciul de Probațiune de pe lângă Tribunalul Ilfov, la datele fixate de acesta;

b) să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa;

c) să anunțe, în prealabil, schimbarea locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile;

d) să comunice schimbarea locului de muncă;

e) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.

În temeiul art. 93 alin. (2) lit. b) C. pen., pe durata termenului de supraveghere a impus inculpatului obligația să frecventeze un program de reintegrare socială derulate de Serviciul de Probațiune București sau organizate în colaborare cu instituții din comunitate.

În baza art. 93 alin. (3) C. pen., pe parcursul termenului de supraveghere, inculpatul va presta o muncă neremunerată în folosul comunității în cadrul Primăriei Comunei Berceni, jud. Ilfov, sau în cadrul Centrului de tip social „After school”, com. Berceni, jud. Ilfov, pe o perioadă de 90 de zile, în condițiile art. 57 din Legea nr. 253/2013.

În baza art. 94 alin. (1) din C. pen., pe durata termenului de supraveghere, datele prevăzute în art. 93 alin. (1) lit. c) – e) se comunică Serviciului de Probațiune de pe lângă Tribunalul Ilfov.

În baza art. 94 alin. (2) din C. pen., supravegherea executării obligațiilor prevăzute în art. 93 alin. (2) lit. b) și alin. (3) din C. pen. se va face de Serviciul de Probațiune de pe lângă Tribunalul București.

Un exemplar al prezentei sentințe se va comunica Serviciului de Probațiune de pe lângă Tribunalul Ilfov.

În baza art. 404 alin. (2) din C. proc. pen. și art. 91 alin. (4) C. pen., a atras atenția inculpatului asupra dispozițiilor art. 96 C. pen., cu privire la revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere în caz de nerespectare, cu rea-credință, a măsurilor de supraveghere, în caz de neexecutare a obligațiilor impuse ori stabilite de lege, în caz de neîndeplinire integrală a obligațiilor civile stabilite prin hotărâre, afară de cazul în care dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească, precum și în caz de săvârșirea a unei noi infracțiuni.

În baza art. 7 alin. (1) din Legea nr. 76/2008 modificată prin Legea nr. 255/2013, prin raportare la pct. 7 din Anexa actualizată a acestei Legi, a dispus prelevarea probelor biologice de la inculpatul S.P., în vederea introducerii profilelor genetice în S.N.D.G.J..

În baza art. 19 alin. (1) din C. proc. pen., art. 25 alin. (1) din C. proc. pen. și art. 397 alin. (1) din C. proc. pen. raportat la art. 1.357, art. 1.387 și art. 1.391 din C. civ. și cu aplicarea art. 26 alin. (1) Norma ASF nr. 23/2014, a admis în parte acțiunea civilă exercitată de partea civilă V.T. reținând întreaga culpă în sarcina inculpatului în producerea rezultatului.

În baza art. 50 alin. (1) din Legea nr. 136/1995, decizia R.I.L. nr. 1/2016 și art. 37 și art. 38 din Norma ASF nr. 23/2014, a obligat partea responsabilă civilmente S.C. E. S.A., în limitele stabilite în contractul de asigurare și prin dispozițiile legale privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă, să achite următoarele sume de bani către partea civilă V.T.:

- 13.014,23 lei cu titlu de despăgubiri materiale (din care 2.161,23 lei reprezentând cheltuieli efectuate până în prezent cu refacerea stării de sănătate și 10.853 lei reprezentând pierdere venit);

- 50.000 euro, la cursul BNR de la data plății, reprezentând daune morale;

- precum și penalități de întârziere în cuantum de 0,2% pe zi de întârziere, cu începere de la data de 02.11.2017.

A respins celelalte pretenții formulate de partea civilă V.T. ca neîntemeiate.

În baza art. 19 alin. (1) din C. proc. pen., art. 25 alin. (1) din C. proc. pen. și art. 397 alin. (1) din C. proc. pen. raportat la art. 1.357, art. 1.387 și art. 1.391 din C. civ. a admis acțiunea civilă exercitată de partea civilă Spitalul Clinic de Urgență "B" cu sediul procesual ales în mun. București, str. __, nr. __, sector __.

A obligat partea responsabilă civilmente S.C. E. S.A., în limitele stabilite în contractul de asigurare și prin dispozițiile legale privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă, să achite suma de 12.835,50 lei, cu titlu de daune materiale, reprezentând cheltuieli de spitalizare acordate pacientului V.T.

În baza art. 276 alin. (1) C. proc. pen. și art. 26 alin. (1) lit. d) din Norma ASF nr. 23/2014, a obligat asigurătorul - partea responsabilă civilmente S.C. E. S.A. la plata către partea civilă V.T. sumei de 6.460 de lei reprezentând cheltuieli judiciare (din care 1.500 lei taxă raport expertiză tehnică judiciară și 4.960 de lei contravaloare onorariu de avocat).

În baza art. 274 alin. (1) din C. proc. pen. a obligat inculpatul la plata sumei de 1.500 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare avansate de stat, din care suma de 500 lei aferentă cheltuielilor aferente urmăririi penale.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond analizând actele și lucrările dosarului a reținut că, prin rechizitoriul nr. __/2016 din data 14.12.2020 întocmit de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București a fost trimis în judecată inculpatul S.P., cercetat în stare de libertate, pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă, prevăzută de art. 196 alin. (2) și (3) C. pen.

În actul de sesizare al instanței s-a ținut următoarea situație de fapt:

La data de 10.12.2016, în jurul orei 18:55, inculpatul S.P. a condus autoturismul cu număr de înmatriculare __, pe șos. Berceni, sector 4, dinspre șos. de Centură către bd. Metalurgiei, iar în dreptul imobilului cu nr. __ a observat că autoturismul marca Skoda cu număr __, care circula în fața sa, încetinește, fapt pentru care a început manevra de depășire a acestuia, a pătruns pe sensul opus de mers, moment în care a accidentat pe numitul V.T., care se angajase în traversarea străzii de la stânga la dreapta, pe trecerea de pietoni.

În jurul orei 19:20, lucrătorii de poliție din cadrul Brigăzii Rutiere au fost sesizați de către dispecerat cu privire la accident. Persoana vătămată a fost transportată la Spitalul Clinic de Urgență "B" pentru a primi îngrijiri medicale de specialitate.

În susținerea situației de fapt au fost administrate în cursul urmăririi penale următoarele mijloace de probă: proces-verbal de cercetare la fața locului; declarații S.P. în calitate de suspect/ inculpat; declarații martor S.M.; declarație persoană vătămată V.T.; raport de expertiză medico-legală nr. __/2017; raport de expertiză tehnică auto; fișă de cazier judiciar; proces-verbal I.T.M. București.

În cursul urmăririi penale, persoana vătămată V.T. a solicitat, la data de 21.12.2018, constituirea ca parte civilă și introducerea în cauză a părții responsabile civilmente S.C. E. S.A.

Persoana vătămată Spitalul Clinic de Urgență "B" s-a constituit de asemenea parte civilă în procesul penal, prin cererea formulată la data de 04.07.2019.

Cauza a fost înregistrată pe rolul Judecătorei Sectorului 4 București sub nr. ___/ 2020 la data de 15.12.2020.

Prin încheierea de ședință a judecătorului de cameră preliminară din data de 04.02.2021 definitivă prin neexercitarea căii de atac a contestației, s-a constatat că instanța de judecată este competentă să soluționeze cauza, că actul de sesizare este legal întocmit, precum și că probele au fost legal administrate în cursul urmăririi penale, iar actele de urmărire penală au fost efectuate cu respectarea dispozițiilor legale, astfel încât judecătorul de cameră preliminară a dispus începerea judecării cauzei, în temeiul art. 346 alin. (1) C. proc. pen.

La termenul de judecată din 23.03.2021, în condiții de procedură legal îndeplinită, după citirea actului de sesizare, instanța a adus la cunoștința inculpatului dispozițiile art. 374 alin. (4) și ale art. 396 alin. (10) C. proc. pen., privind judecata în formă simplificată și soluțiile posibile ca urmare a acestei proceduri. Inculpatul S.P. a solicitat instanței ca judecata să aibă loc potrivit dispozițiilor art. 374 alin. (4) C. proc. pen., pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale, acesta recunoscând în totalitate fapta reținută în sarcina sa prin actul de sesizare al instanței. Instanța, la același termen, a admis cererea formulată de inculpat de soluționare a cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Partea civilă V.T. și-a precizat pretențiile civile, solicitând obligarea părții responsabile civilmente la plata sumei de 2.161,23 lei reprezentând cheltuieli materiale medicale și 10.853 lei reprezentând despăgubiri pentru venitul salarial nerealizat; la plata echivalentului în lei a sumei de 60.000 euro cu titlu de daune morale, suferit ca urmare a accidentului rutier soldat cu vătămarea sa corporală; la plata unor penalități de 0,2% pe zi de întârziere; la plata sumei de 6.460 lei cheltuieli de judecată.

În cauză a fost audiat martorul B.G. la termenul din 15.04.2021, la solicitarea părții civile, în scopul dovedirii cuantumului daunelor morale și materiale solicitate.

Analizând și coroborând materialul probator administrat în cursul urmăririi penale și al cercetării judecătorești, instanța de fond a reținut următoarele:

I. În fapt

La data de 10.12.2016, în jurul orei 18:55, inculpatul S.P. a condus autoturismul cu număr de înmatriculare ___, pe șos. Berceni, sector 4, dinspre șos. de Centură către bd. Metalurgiei, iar în dreptul imobilului cu nr. ___ a observat că autoturismul marca Skoda cu număr ___, care circula în fața sa, încetinește, fapt pentru care a început manevra de depășire a acestuia, a pătruns pe sensul opus de mers, moment în care a accidentat pe numitul V.T., care se angajase în traversarea străzii de la stânga la dreapta, pe trecerea de pietoni.

În jurul orei 19:20, lucrătorii de poliție din cadrul Brigăzii Rutiere au fost sesizați de către dispecerat cu privire la accident. Persoana vătămată a fost transportată la Spitalul Clinic de Urgență "B" pentru a primi îngrijiri medicale de specialitate.

La data de 06.03.2017, persoana vătămată V.T. a formulat plângere prealabilă pentru vătămarile suferite prin producerea accidentului rutier. Leziunile persoanei vătămate au fost evaluate la 120 - 125 zile de îngrijiri medicale prin raportul de expertiză medico-legală nr. ___/2017, însă nu au pus în primejdie viața victimei.

Situația reținută a fost confirmată de probele administrate în cauză, respectiv: proces-verbal de cercetare la fața locului (fila 11 d.u.p.); declarații S.P. în calitate de suspect/ inculpat (filele 21, 47, 51, 53 d.u.p.); declarații martor S.M. (filele 23 și 58 d.u.p.); declarații persoană

vătămată (filele 38 și 36 d.u.p.); raport de expertiză medico-legală nr. ___/2017 (fila 33 d.u.p.); raport de expertiză tehnică auto (fila 61 d.u.p.).

Astfel, referitor la procesul-verbal de cercetare la fața locului, din declarațiile persoanelor identificate, respectiv S.P. și S.M., rezultă că în ziua de 10.12.2016, în jurul orei 18:55, inculpatul S.P. se deplasa pe șos. Berceni, sector 4, dinspre șos. de Centură către bd. Metalurgiei, conducând autoturismul cu nr. ___, când a observat că autoturismul din fața sa cu nr. ___ (condus de martorul S.M.) încetinește, fapt pentru care a început manevra de depășire, a pătruns pe sensul opus și a accidentat o persoană de sex masculin care se angajase în depășire de la stânga la dreapta în zona trecerii de pietoni.

Conform celor consemnate în procesul-verbal de cercetare la fața locului, pe tronsonul de drum unde s-a produs accidentul a fost identificat un marcaj de trecere pentru pietoni, precum și marcaje longitudinale cu linie simplă continuă, calitatea generală a marcajelor fiind bună. În ceea ce privește indicatoarele de la fața locului, au fost identificate atât de presemnalizare, cât și de semnalizare a trecerii de pietoni. Limita de viteză maxim admisă este de 50 km/h. Autoturismul marca Ford Focus cu numărul ___ a fost găsit pe în afara părții carosabile pe partea stângă față de direcția sa de deplasare. Acesta prezenta urme pe bara din față, pe farul și oglinda din stânga și avea urme de ștergere pe capotă, pe aripa și pe portiera de pe partea stângă. În urma verificărilor efectuate, a reieșit că inculpatul nu a consumat băuturi alcoolice anterior producerii evenimentului rutier.

Fiind audiat de către organele de cercetare penală la aceeași dată cu fapta, martorul S.M. a declarat, în esență, că în data de 10.12.2016, în jurul orelor 18, conducând autoturismul cu nr. ___ pe șos. Berceni, din direcția com. Berceni spre Apărătorii Patriei, în dreptul imobilului cu nr. ___ a redus viteza pentru trecerea de pietoni. A fost depășit de un autoturism, moment în care a auzit un zgomot, constatând ulterior că autoturismul lovide o persoană. Șoferul a oprit mașina pe partea stângă și a sunat la S.N.U.A.U. 112. Persoana vătămată a fost transportată imediat la spital. Fiind reaudiat de către organele de urmărire penală la data de 08.11.2019, martorul a relatat aceleași fapte. A mai adăugat că, la momentul producerii accidentului, viteza aproximativă de deplasare pe șos. Berceni era de 50 km/h și că vizibilitatea era scăzută, iar marcajele, deși existente, nu erau vizibile pentru că strada nu era iluminată.

Persoana vătămată a declarat, cu ocazia audierilor în fața organelor de urmărire penală, că la data de 10.12.2016, în jurul orei 18:50, deplasându-se de la serviciu către domiciliu, s-a angajat în traversarea șos. Berceni, când a fost lovită de un autoturism care se deplasa dinspre Șos. de Centură spre bd. Metalurgiei. A auzit mai întâi un scârțâit de roți, a încercat să îi facă șoferului semn să oprească, însă acesta l-a lovit pe partea stângă în momentul în care se afla în dreptul benzii de mers dinspre Șos. de Centură către bd. Metalurgiei. În urma loviturii, partea vătămată și-a pierdut cunoștința, însă s-a trezit la scurt timp, iar pe șofer l-a cunoscut la spital.

Cu ocazia întocmirii raportului de expertiză medico-legală nr. ___/2017 eliberat de Institutul Național de Medicină Legală ”Dr. Mina Minovici” București, s-a concluzionat că leziunile suferite de persoana vătămată V.T. în data de 10.12.2016 ”au putut fi produse prin lovire cu și de corp/ plan dur, posibil în condițiile unui accident rutier. Gravitatea leziunilor se evaluează prin 120 - 125 zile îngrijiri medicale. Leziunile traumatiche constatate nu au pus în primejdie viața victimei.”

Totodată, prin raportul de expertiză tehnică judiciară în specialitatea autovehicule – circulație rutieră, s-a reținut că dinamica producerii accidentului a fost următoarea: când a ajuns în dreptul automobilului cu nr. ___, șoferul ”a observat că autoturismul Skoda cu nr. ___, care se

deplasa în fața sa, încetinește, motiv pentru care a început manevra de depășire a acestuia, a pătruns pe sensul opus de circulație, moment în care a surprins și accidentat pietonul V.T. care se angajase în traversarea străzii la trecerea de pietoni, pe o direcție de la stânga la dreapta în raport cu direcția de deplasare a autoturismului.” În raport se mai precizează că “accidentul putea fi evitat numai de către conducătorul auto imprudent S.P. dacă circula cu atenție sporită la trafic, marcaje, indicatoare și nu se angaja în depășirea autoturismului din fața sa, pe trecerea de pietoni.”

Din aceste concluzii, instanța de fond a reținut culpa exclusivă a inculpatului S.P. în producerea accidentului rutier.

La întocmirea expertizei a participat și un expert tehnic judiciar în specialitatea autovehicule – circulație rutieră în calitate de expert-parte pentru partea responsabilă civilmente S.C. E. S.A., care a întocmit un punct de vedere la raportul de expertiză tehnică (fila 76 d.u.p.). Față de expertiza întocmită în cauză a formulat obiecțiuni inculpatul S.P., care au fost respinse prin ordonanța din data de 16.10.2020.

Inculpatul S.P. a declarat, fiind audiat de către organele de urmărire penală în prezența avocatului ales, că la data de 10.12.2016, în jurul orei 18:00, la aproximativ 150 m de centură, în sensul de mers către București, a observat că autoturismul marca Skoda cu nr. __ din fața sa frânează. A frânat la rândul său și, văzând că mașina nu se oprește, a tras de volan spre stânga pentru a evita o coliziune cu autoturismul Skoda. Nu a văzut trecerea de pietoni, deoarece zona era slab luminată.

Când a intrat pe contrasens, persoana vătămată tocmai începuse traversarea, însă inculpatul a văzut-o când se afla la o distanță de aproximativ 1,5 m de ea. A acroșat-o pe partea stângă, rezultând o vătămare la piciorul pietonului. Ulterior, a apelat la numărul de urgență 112, astfel că victima a fost transportată la spital, iar la fața locului a sosit un echipaj de poliție de la Brigada Rutieră. A rămas la fața locului și a cooperat cu agenții de poliție. A mai arătat că estimează viteza sa de deplasare la 40-50 km/h.

În fața instanței de judecată, la termenul din 23.03.2021, inculpatul a recunoscut în totalitate fapta reținută în sarcina sa prin rechizitoriu.

Având în vedere probatoriul administrat în faza de urmărire penală, astfel cum a fost analizat, probatoriu însușit de către inculpat, ținând cont și de poziția procesuală exprimată de inculpat în conformitate cu art. 374 alin. (4) C. proc. pen. și art. 375 C. proc. pen. instanța de fond a constatat că acest probatoriu dovedește existența infracțiunii de vătămare corporală din culpă, dar și vinovăția inculpatului în săvârșirea acesteia.

În drept, fapta inculpatului S.P. care, la data de 10.12.2016, în jurul orelor 18:55, a condus autovehiculul marca Ford Focus cu număr de înmatriculare __ pe șos. Berceni, sector 4, dinspre Șos. de Centură către bd. Metalurgiei, unde, nerespectând dispozițiile art. 135 lit. h) și art. 120 alin. (1) lit. e) din R.A. O.U.G. nr. 195/2002, l-a accidentat pe numitul V.T. care se afla în traversarea regulamentară a străzii pe trecerea de pietoni, producându-i leziuni care au necesitat 120 - 125 zile de îngrijiri medicale pentru vindecare, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de vătămare corporală din culpă, prevăzută de art. 196 alin. (2) și (3) C. pen.

În cauză este incidentă varianta agravantă prevăzută de art. 196 alin. (3) C. pen., având în vedere că vătămarea corporală din culpă a fost săvârșită ca urmare a nerespectării dispozițiilor art. 120 alin. (1) lit. e) și art. 135 lit. h) din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 195/2002 republicată, prin aceea că nu a acordat prioritate de trecere persoanei

vătămate V.T., angajându-se în depășire pe trecerea de pietoni pe care acesta se afla în traversare.

Elementul material al laturii obiective din structura infracțiunii este realizat de acțiunea inculpatului de lovire a persoanei vătămate V.T., faptă ce a avut drept consecință producerea de leziuni traumatice.

Urmarea imediată constă în producerea de leziuni traumatice, care, deși nu au pus în pericol viața victimei, au necesitat pentru vindecare un număr de 120 - 125 zile de îngrijiri medicale, astfel cum rezultă din concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. __/2017.

Legătura de cauzalitate este dovedită prin mijloacele de probă administrate, producerea leziunilor traumatice fiind consecința directă a lovirii cu mașina a persoanei vătămate de către inculpat.

Sub aspectul laturii subiective, instanța de fond a considerat că inculpatul S.P. a săvârșit fapta din culpă cu previziune, în accepțiunea art. 16 alin. (4) lit. a) C. pen., inculpatul prevăzând rezultatul faptei sale, pe care însă nu l-a acceptat, socotind fără temei că nu se va produce. Astfel, inculpatul nu a urmărit accidentarea persoanei vătămate, dar a prevăzut producerea unui asemenea rezultat, sens în care a încercat reducerea vitezei autoturismului. Cu toate acestea, urmare a nerespectării dispozițiilor legale privind circulația autovehiculelor, inculpatul s-a angajat în depășire, neacordând prioritate pietonului aflat pe trecere, socotind astfel că urmarea nu se va produce.

Constatând că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 396 alin. (2) C. proc. pen. întrucât fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat, instanța a dispus condamnarea inculpatului S.P.

La individualizarea pedepsei, instanța de fond a avut în vedere criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 74 C. pen., în cuprinsul căruia se arată că stabilirea duratei ori a quantumului pedepsei se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și pericolozitatea infractorului, care se evaluează în funcție de împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și de mijloacele folosite, natura și gravitatea rezultatului produs, ori a altor consecințe ale infracțiunii, starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită, motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit, natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului, conduita după săvârșirea infracțiunii și în cursul procesului penal, nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială, precum și incidența circumstanțelor agravante, urmând a reține și aplicabilitatea art. 396 alin. (10) C. proc. pen.

Prin incriminarea infracțiunii de vătămare corporală din culpă s-a avut în vedere protejarea relațiilor sociale referitoare la dreptul fiecărei persoane la integritate corporală și sănătate. Această valoare este consacrată ca un drept fundamental al persoanei, garantat prin Constituție și protejat din punct de vedere penal. Integritatea persoanei este ocrotită nu numai împotriva faptelor săvârșite cu intenție, ci și a celor săvârșite din culpă.

Totuși, aprecierea cu privire la gravitatea faptei săvârșite, trebuie să se facă și în raport de starea de pericol creată pentru valoarea socială ocrotită, respectiv integritatea fizică a persoanei vătămate și consecințele infracțiunii. Instanța a reținut că persoana vătămată a necesitat 120 - 125 de zile de îngrijiri medicale, astfel cum rezultă din concluziile suplimentului raportului de expertiză medico-legală.

La individualizarea pedepsei, lipsa antecedentelor penale sau a oricăror indicii cu privire la un comportament ilicit al acestuia anterior săvârșirii prezentei fapte, conduita sa după săvârșirea infracțiunii și în cursul procesului penal, nivelul de educație, vârsta, starea de

sănătate, toate aceste circumstanțe personale constituie evidente împrejurări favorabile inculpatului de natură să atenueze modul de comitere a infracțiunii, natura și gravitatea rezultatului produs ori starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită.

Astfel, instanța a reținut că inculpatul avea vârsta de 22 de ani la data săvârșirii faptei, respectiv de 26 de ani în prezent, este angajat cu forme legale de muncă, este pe deplin integrat în societate și nu este cunoscut cu antecedente penale.

Instanța a avut în vedere că acest incident prin care s-au produs suferințe fizice altor persoanei este unic, fără exista antecedente. De asemenea, a observat și faptul că infracțiunea a fost comisă în urmă cu aproape 5 ani, rezonanța infracțională fiind redusă prin trecerea timpului. Cu toate acestea, instanța a avut în vedere și faptul că inculpatul mai are un total de 4 sancțiuni rutiere, dintre care 3 ulterioare săvârșirii infracțiunii, conform istoricului de sancțiuni (fila 40 d.i.). Chiar dacă acestea nu sunt de aceeași natură și nu au aceeași gravitate, conturează totuși un comportament delăsător față de normele rutiere.

Astfel, instanța a apreciat ca fiind sinceră atitudinea inculpatului de regret față de cele întâmplate, arătând interes față de situația persoanei vătămate, potrivit declarației martorului B.G. Totodată, instanța a reținut că inculpatul a avut o atitudine cooperantă cu organele judiciare, acesta a recunoscut săvârșirea faptei și a participat în mod activ la desfășurarea activităților de urmărire penală, ajutând cu efectuarea activităților de cercetare la fața locului, astfel cum reiese din procesul-verbal. În cursul judecății, a recunoscut în totalitate faptele reținute în sarcina sa. În ceea ce privește limitele de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea de vătămare corporală din culpă, conform dispozițiilor art. 196 alin. (2) și (3) C. pen., această infracțiune este sancționată cu pedeapsa închisorii de la 6 luni la 3 ani.

Având în vedere că la termenul de judecată din data de 23.03.2021, instanța a admis cererea inculpatului de soluționare a cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în temeiul art. 374 alin. (4) C. proc. pen., instanța de fond a reținut aplicabilitatea dispozițiilor art. 396 alin. (10) C. proc. pen., potrivit cărora atunci când judecata s-a desfășurat în condițiile procedurii simplificate sau când instanța reține aceeași situație de fapt ca cea recunoscută de către inculpat, în caz de condamnare sau amânare a aplicării pedepsei, limitele de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii se reduc cu o treime.

Scopul pedepsei constă în prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, scop care se realizează atât cu privire la persoanele cărora li se aplică o pedeapsă menită să asigure constrângerea și reeducarea, cât și cu privire la ceilalți destinatari ai legii penale care vor adopta o conduită conformă cu exigențele acestei legi în vederea evitării apariției unui raport de conflict cu statul. Fermitatea cu care o pedeapsă este aplicată și pusă în executare, intensitatea și generalitatea dezaprobării morale a faptei și făptuitorului, condiționează caracterul preventiv al pedepsei care, totdeauna, prin mărirea privațiunii, trebuie să reflecte gravitatea infracțiunii și gradul de vinovăție a făptuitorului. Doar o pedeapsă justă și proporțională este de natură să creeze aptitudinea subiectivă a inculpatului de a se corija și elibera de deprinderile antisociale care l-au antrenat pe calea săvârșirii de infracțiuni.

Văzând dispozițiile legale menționate, instanța de fond a aplicat inculpatului pedeapsa închisorii prevăzută de art. 196 alin. (2) și (3) C. pen. între limitele speciale, reduse cu o treime, respectiv închisoarea între 4 luni și 2 ani.

Prin raportare la cele prezentate, respectiv pericolul social concret al infracțiunii, atitudinea inculpatului, urmările infracțiunii, în baza art. 196 alin. (2) și (3) C. pen. raportat la art. 396 alin. (10) C. proc. pen., instanța a stabilit în sarcina inculpatului S.P. pedeapsa de 1 an

închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă, quantum suficient în opinia instanței pentru atingerea scopului și îndeplinirea funcțiilor de constrângere, de reeducare și de exemplaritate ale pedepsei.

Cu privire la individualizarea judiciară a aplicării pedepsei,, având în vedere dispozițiile art. 91 C. pen., instanța a constatat că sunt îndeplinite condițiile pentru a se dispune suspendare executării pedepsei sub supraveghere.

Astfel, s-a arătat că se poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere dacă pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 3 ani, infractorul nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de 1 an, infractorul și-a manifestat acordul de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității, iar în raport de persoana infractorului, de conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, de eforturile depuse de acesta pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii, precum și de posibilitățile sale de îndreptare, instanța a apreciat că aplicarea pedepsei este suficientă și, chiar fără executarea acesteia, condamnatul nu va mai comite alte infracțiuni, însă este necesară supravegherea conduitei sale pentru o perioadă determinată.

În cauză, instanța a stabilit în sarcina inculpatului S.P. pedeapsa de 1 an închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă, prevăzută de art. 196 alin. (2) și (3) C. pen., quantumul pedepsei astfel stabilit fiind inferior limitei maxime de 3 ani prevăzute de lege pentru a se putea dispune suspendare executării pedepsei sub supraveghere. De asemenea, din fișa de cazier a inculpatului, rezultă că aceasta nu a mai fost condamnat pentru săvârșirea unei infracțiuni, iar cu ocazia audierii sale în fața instanței acesta și-a manifestat acordul de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității.

Totodată, față de dispozițiile art. 91 alin. (3) C. pen., instanța a apreciat că inculpatul nu se află în unul din cazurile în care legea interzice dispunerea acestei modalități de executare. Astfel, pedeapsa aplicată inculpatului este aceea a închisorii, nu a amenzii, aplicarea pedepsei nu a fost inițial amânată pentru ca mai apoi să fie revocată, iar inculpatul nu s-a sustras de la urmărirea penală sau de la judecată și nu a încercat zădărnicierea aflării adevărului ori a identificării și tragerii la răspundere penală a autorului sau a participanților. Dimpotrivă, așa cum s-a menționat anterior, inculpatul a avut o atitudine cooperantă cu organele judiciare, acesta a recunoscut săvârșirea faptei și a participat în mod activ la desfășurarea urmăririi penale.

În continuare, instanța a stabilit un termen de supraveghere de 2 ani, în condițiile art. 92 C. pen., de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, pentru respectarea măsurilor și obligațiilor de supraveghere ce urmează a fi stabilite.

În baza art. 93 alin. (1) C. pen., a obligat inculpatul ca pe durata termenului de supraveghere de 2 ani să respecte următoarele măsuri de supraveghere:

- a) să se prezinte la Serviciul de Probațiune Ilfov, la datele fixate de acesta;
- b) să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa;
- c) să anunțe, în prealabil, schimbarea locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile, precum și întoarcerea;
- d) să comunice schimbarea locului de muncă;
- e) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.

În baza art. 94 alin. (1) C. pen., pe durata termenului de supraveghere, datele prevăzute în art. 93 alin. (1) lit. c)-e) C. pen. se comunică Serviciului de Probațiune Ilfov.

În baza art. 93 alin. (2) C. pen., instanța a impus condamnatului obligația de a frecventa un program de reintegrare socială derulat de către Serviciul de Probațiune Ilfov sau organizat în colaborare cu instituții din comunitate pentru ca acesta să conștientizeze importanța normelor legale care reglementează circulația pe drumurile publice.

În baza art. 93 alin. (3), instanța a impus condamnatului să presteze muncă neremunerată în folosul comunității în cadrul în cadrul Primăriei Comunei Berceni, jud. Ilfov, sau în cadrul Centrului de tip social „After school”, com. Berceni, jud. Ilfov, pe o perioadă de 90 de zile, în condițiile art. 57 din Legea nr. 253/2013.

În baza art. 404 alin. (2) C. proc. pen. a atras atenția inculpatului asupra dispozițiilor art. 96 C. pen., în sensul revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere în cazul nerespectării măsurilor de supraveghere, neexecutării obligațiilor sau în cazul săvârșirii de noi infracțiuni în cursul termenului de supraveghere.

În baza art. 7 raportat la art. 4 alin. (1) lit. b) și pct. 7 din anexă din Legea nr. 76/2008, instanța a dispus prelevarea probelor biologice de la inculpat în vederea adăugării profilului genetice în S.N.D.G.J. Instanța considerând necesară prelevarea probelor biologice prin raportare la modalitatea gravă de săvârșire a infracțiunii, având în vedere și numărul mare de îngrijiri medicale și suferințele produse victimei prin săvârșirea infracțiunii.

Pe latură civilă, instanța a constatat că persoana vătămată V.T. s-a constituit parte civilă în cursul urmăririi penale (fila 128 d.u.p.) și și-a precizat pretențiile în cursul judecății (fila 51 d.i.).

Astfel, a solicitat obligarea părții responsabile civilmente S.C. E. S.A. la plata următoarelor sume: 2.161,23 lei reprezentând cheltuieli materiale medicale și 10.853 lei reprezentând despăgubiri pentru venitul salarial nerealizat; penalități de 0,2% pe zi de întârziere; 6.460 lei cheltuieli de judecată; echivalentul în lei a sumei de 60.000 euro cu titlu de daune morale, suferit ca urmare a accidentului rutier soldat cu vătămarea sa corporală.

De asemenea, în cauză s-a constituit parte civilă și Spitalul Clinic de Urgență “B” (fila 101 d.u.p.) pentru suma de 12.835,50 lei reprezentând cheltuieli ocazionate de îngrijirile medicale acordate persoanei vătămate V.T. în perioada 11.12.2016 – 27.12.2016.

Atât persoana vătămată V.T., cât și Spitalul Clinic de Urgență “B” s-au constituit ca părți civile cu respectarea termenului prevăzut de art. 20 alin. (1) C. proc. pen., respective până la începerea cercetării judecătorești.

Conform art. 397 alin. (1) C. proc. pen., “instanța se pronunță prin aceeași hotărâre și asupra acțiunii civile”.

Cu titlu preliminar, se impune clarificarea calității procesuale a asigurătorului de răspundere civilă obligatorie, respectiv S.C. E. S.A. Potrivit art. 86 C. proc. pen., are calitatea de parte responsabilă civilmente persoana care are obligația legală sau convențională de a repara, în întregime sau în parte, singură sau în solidar, prejudiciul cauzat prin infracțiune. Conform art. 21 alin. (1) din O.U.G. nr. 54/2016, despăgubirea se stabilește și se efectuează în conformitate cu prevederile art. 15, iar în cazul stabilirii despăgubirii prin hotărâre judecătorească, drepturile persoanelor prejudiciate prin accidente produse de vehicule aflate în proprietatea persoanelor asigurate în România se exercită împotriva asigurătorului RCA, în limitele obligației acestuia cu citarea obligatorie a persoanei/ persoanelor răspunzătoare de producerea accidentului în calitate de intervenienți forțați. De asemenea, prin decizia nr. 1 din 15.02.2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, curtea a stabilit că ”În cazul asigurării obligatorii de răspundere civilă pentru

prejudicii produse prin accidente de vehicule, societatea de asigurare are calitate de parte responsabilă civilmente și are obligația de a repara singură prejudiciul cauzat prin infracțiune, în limitele stabilite în contractul de asigurare și prin dispozițiile legale privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă”. Atât partea civilă V.T., cât și inculpatul au formulat cereri de introducere în cauză a asiguratorului S.C. E. S.A., procurorul dispunând introducerea în cauză prin ordonanța din data de 19.06.2019 (fila 110 d.u.p.).

În cazul de față, la data producerii accidentului rutier, respectiv 10.12.2016, autoturismul __ era asigurat pentru răspundere civilă conform poliței de asigurare RCA seria __ (fila 25 d.u.p.), emisă la data de 24.06.2016, cu valabilitate între 27.06.2016 și 26.12.2016. Prin producerea accidentului, s-a produs tocmai riscul asigurat de către partea responsabilă civilmente. În consecință, partea responsabilă civilmente S.C. E. S.A. este ținută să repara singură prejudiciile cauzate de accident.

Instanța a constatat că sunt necesare în mod cumulativ elementele răspunderii civile delictuale, potrivit art. 1.349 și următoarele din C. civ., respectiv: fapta ilicită a inculpatului, existența unui prejudiciu suferit de partea civilă, legătura de cauzalitate directă între fapta ilicită și prejudiciu, precum și vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei.

În cauza de față sunt îndeplinite în mod cumulativ toate condițiile pentru angajarea răspunderii civile delictuale a inculpatului pentru fapta proprie în privința ambelor părți civile. Astfel, fapta ilicită care a dus la producerea prejudiciului constă în aceea că inculpatul a condus autoturismul marca Ford Focus cu număr de înmatriculare __, angajându-se în depășire pe trecerea de pietoni, fără a acorda prioritate de trecere persoanei vătămate care traversa în mod regulamentar.

Cu privire la vinovăție, instanța a reținut că la producerea rezultatului socialmente periculos, culpa este exclusivă a inculpatului, raportul de expertiză tehnică auto relevând faptul că victima nu avea cum să prevadă producerea accidentului, aceasta respectând toate dispozițiile legale. De altfel, din concluziile raportului de expertiză tehnică judiciară rezultă faptul că starea de pericol a fost creată în mod exclusiv de către inculpatul S.P.

Legătura de cauzalitate rezultă din aceea că vătămrile cauzate părții civile V.T., precum și restul prejudiciilor subsecvente, sunt consecința directă a modului în care inculpatul a condus autoturismul cu nerespectarea normelor rutiere legale.

În ceea ce privește prejudiciul patrimonial creat părții civile V.T., instanța a constatat că acesta a solicitat atât daune materiale, cât și morale. Conform art. 1.385 alin. (1) și (3) C. civ., prejudiciul trebuie reparat în mod integral, acoperind atât pierderea suferită, cât și câștigul pe care ar fi putut să îl realizeze în condiții obișnuite, precum și cheltuielile realizate pentru evitarea sau limitarea prejudiciului. Potrivit art. 1.387 C. civ., în situația vătămării integrității corporale a unei persoane, aceasta are dreptul la echivalentul câștigului din muncă de care a fost lipsit. De asemenea, despăgubirea trebuie să acopere îngrijirile medicale și cheltuielile determinate sporirea nevoilor de viață ale celui păgubit. Având în vedere și poziția procesuală a părții responsabile civilmente, este incident și art. 50 pct. 1 lit. a) și d) din Norma ASF nr. 23/2014, conform căruia persoana vătămată are dreptul și la diferența dintre veniturile nete ale persoanei vătămate și indemnizația primită din fondurile persoanei unde își desfășoară activitatea sau din fondurile bugetului asigurărilor sociale de stat, pe perioada spitalizării și a concediului medical; de asemenea, are dreptul și la cheltuieli de transport, de tratament, de spitalizare și recuperare, în măsura în care sunt probate.

În urma accidentului, diagnosticul părții civile a fost acela de fractură a diafizei femurale, fiindu-i afectată o porțiune de 1/3 din femur, astfel cum rezultă din biletul de ieșire din spital (fila 129 d.i.) și din referatele medicale depuse (filele 134 – 137 d.i.). Pe baza acestui diagnostic, partea civilă a solicitat o serie de daune materiale și morale.

Instanța a analizat mai întâi temeinicia daunelor materiale. În ceea ce privește suma de 2.161,23 lei, reprezentând contravaloarea medicamentelor, a consultațiilor și radiografiilor, a taxei IML și expertizei medico-legale, a cheltuielilor de transport și a evaluării psihologice, instanța observând că partea civilă a depus o serie de documente justificative. Din acestea, apar ca probate următoarele sume: 390 lei pentru consultații și radiografii, sumă dovedită cu bonuri fiscale (filele 173 și 186 d.i.), 407,46 lei pentru deplasări cu taxi, probate cu bonuri fiscale (filele 174 – 175 și 188 – 191 d.i.), 1.036,77 lei pentru medicamente, cheltuieli dovedite cu bonuri fiscale, facturi și dovezi de plată online (filele 176 – 179 și 181 – 185 d.i.), 200 lei pentru evaluarea psihologică, conform chitanței atașate (fila 180 d.i.), 64 lei taxă IML – consult ortopedie + Rx, conform chitanței (fila 187 d.i.) și 63 lei pentru expertiza medico-legală, conform chitanței (fila 187 d.i.). Având în vedere că partea civilă a probat toate aceste cheltuieli cu documente justificative, instanța, apreciind că prejudiciul constând în sumele arătate anterior este consecința directă a faptei inculpatului, va obliga partea responsabilă civilmente la plata daunelor în cuantum de 2.161,23 lei.

În continuare, instanța a analizat cererea de acordare a daunelor pentru veniturile nerealizate din muncă. Din biletul de ieșire din spital (fila 129 d.i.), rezultă că partea civilă V.T. a fost internată la Spitalul Clinic de Urgență “B” în perioada 11.12.2016 – 27.12.2016. Începând cu data internării în spital și până la data de 08.09.2017, partea civilă s-a aflat în concediu medical, conform certificatelor depuse la dosar (filele 139 – 155 d.i.). În total, a petrecut un număr de 272 de zile în concediu medical, iar nu 273 așa cum a susținut. La data de 04.10.2017, prin decizia Casei de pensii a Municipiului București (fila 138 d.i.) s-a stabilit că partea civilă V.T. are capacitatea de muncă pierdută în totalitate, fiind încadrat în gradul II de invaliditate, cu termen de revizuire în octombrie 2018. Conform deciziei nr. __ din data de 09.11.2017 (filele 198 – 199 d.i.), părții civile i-a fost acordată pensia de invaliditate în cuantum de 636 lei/ lună începând cu data de 05.10.2017.

La stabilirea cuantumului despăgubirii pentru nerealizarea câștigului din muncă se va avea în vedere prevederea art. 1.388 alin. (1) teza întâi din C. civ., în conformitate cu care despăgubirea se va stabili pe baza venitului lunar net din muncă al celui păgubit, din ultimul an înainte de pierderea sau reducerea capacității sale de muncă.

La data faptei, partea civilă avea ocupația de electrician întreținere și reparații în cadrul E. S.R.L. (conform procesului-verbal de cercetare nr. __/ 13.12.2018 întocmit de I.T.M. București de la fila 196 d.u.p.). Conform adeverinței nr. __/ 17.03.2017 (fila 195 d.i.), eliberată de angajatorul părții civile, în perioada decembrie 2015 – noiembrie 2016, rezultă un venit net mediu de 1.804 lei. În consecință, partea civilă este îndreptățită la diferența dintre sumele efectiv realizate și venitul mediu de 1.804 lei, începând cu data producerii faptei și până la data de 25 iunie 2018 când, conform adeverinței de venit nr. __/12.12.2018 (fila 197 d.i.), partea civilă și-a reluat activitatea la angajator. Astfel, conform adeverinței de venit nr. __/ 17.03.2017 (fila 196 d.i.), în lunile decembrie 2016, ianuarie și februarie 2017, partea civilă a realizat venituri de 1.358 lei, 1.688 lei, respectiv 1.698 lei. În mod corelativ, daunele ce i se datorează sunt în cuantum de 446 lei, 116 lei, respectiv 106 lei. Conform adeverinței din 18.07.2017 (fila 193 d.i.), pentru lunile martie și mai 2017 nu i se datorează nicio sumă, întrucât partea civilă a

realizat venituri din muncă de 2.098 lei, respectiv 1.858 lei, sume superioare venitului mediu stabilit anterior. În lunile aprilie și iunie 2017, partea civilă a realizat venituri de 1.618 lei și 1.698 lei, datorându-i-se în mod corelativ 186 lei, respectiv 106 lei. Conform adeverinței nr. __/12.12.2018 (fila 197 d.i.), în luna august 2017, acesta a realizat un venit de 1.858 lei, superior venitului mediu de 1.804 lei. În lunile iulie și septembrie 2017, partea civilă VT a realizat venituri de 1.778 lei și 1.677 lei, astfel că i se datorează sumele de 26 lei și 127 lei. În luna octombrie 2017 partea civilă a realizat venituri din muncă în cuantum de 854 lei, însă, începând cu data 05.10.2017, i-a fost stabilit dreptul de pensie din asigurări sociale pentru invaliditate în grad II, în cuantum de 636 lei/ lună, conform deciziei nr. __ din 09.11.2017 (fila 198 d.i.). Potrivit talonului de pensie de la fila 209 d.i., acesta a încasat în luna decembrie 2017 suma totală de 1.826 lei pentru perioada octombrie – decembrie 2017. Astfel, suma corespunzătoare lunii octombrie este aceea de 554 lei. În total, în luna octombrie 2017, partea civilă a realizat un venit de 1.408 lei, urmând a i se datora o diferență de 396 lei. Împrejurarea că partea civilă a realizat venituri din pensia de invaliditate nu este de natură să ducă la încetarea obligației de acoperire a diferenței până la suma pe care ar fi realizat-o în condiții obișnuite, deoarece pensia de invaliditate nu are drept scop acoperirea prejudiciului pe care partea civilă l-a suferit. În continuare, între noiembrie 2017 și iunie 2018, partea civilă a realizat exclusiv venituri din pensia de invaliditate, în cuantum de 636 lei/ lună, conform documentelor atașate la filele 200 – 208 d.i. Astfel, i se datorează o diferență de 1.168 lei/ lună. În total, diferența dintre veniturile pe care partea civilă le-ar fi realizat și cele efectiv realizate este de 10.853 lei, sumă pe care instanța a acordat-o, de asemenea cu titlu de daune materiale. În final, cuantumul daunelor materiale pe care instanța le-a acordat este de 13.014,23 lei.

Cu privire la daunele morale solicitate de către partea civilă V.T., instanța de fond a considerat că aceasta reprezintă o modalitate echitabilă de a compensa material suferințele de ordin moral ale părții civile.

Referitor la cuantumul daunelor morale solicitate, acestea nu sunt supuse unor criterii legale prestabilite, ci determinarea lor în concret este lăsată la aproximarea instanței, care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în materie, sunt chemate să statueze în echitate asupra despăgubirii acordate victimei, în raport de circumstanțele particulare ale fiecărui caz în parte.

Cu privire la daunele morale, instanța a apreciat că nu se poate stabili un preț al suferinței cauzate persoanei vătămate, însă va ține cont de modificările produse în viața părții civile. Totodată, la stabilirea cuantumului daunelor morale, nu are nicio importanță starea materială a victimei, a inculpatului sau a părții civile.

Așadar, existența suferințelor psihice pentru partea civilă este incontestabilă, iar dificultatea constă în evaluarea bănească a acestora, în lipsa unor minime criterii legale și în contextul unei jurisprudențe extrem de variate.

Pe latură civilă, în susținerea existenței și gravității prejudiciului de ordin moral suferit de partea civilă V.T. a fost depus la dosar raportul de evaluare psihologică (fila 93 d.i.) și a fost audiat martorul B.G. în ședința din data de 13.04.2021.

Martorul a declarat că este coleg de serviciu cu partea civilă și că, ulterior accidentului, relația dintre ei a devenit mai strânsă, întrucât acesta l-a vizitat la spital de aproximativ 2 – 3 ori pe săptămână și l-a ajutat cu consulturile medicale de 5 – 6 ori. Martorul a arătat că după accident, partea civilă nu se putea deplasa fără cârje sau cadru, șchiopătează și în prezent și are dureri la frig sau la efort. De asemenea, a avut și o ușoară depresie. La 2 săptămâni de la operație,

partea civilă V.T. s-a întors în Petroșani cu fratele său, unde a locuit cu familia. Fiind întrebat de avocatul părții civile, martorul a mai susținut că, din ceea ce cunoaște, medicii au apreciat că nu ar fi indicată scoaterea tije metalice pentru a nu exista alte urmări, iar pe radiografiile a observat că se depune calus pe os. Fiind de asemenea întrebat, martorul a arătat că inculpatul l-a vizitat la spital pe V.T. și i-a oferit sume de bani, însă martorul l-a sfătuit să urmeze calea legală.

Conform concluziilor raportului psihologic, întocmit în 30.09.2017, distresul psihic la momentul evaluării era de nivel ridicat, cu valori ridicate ale emoțiilor negative, predominând lipsa emoțiilor pozitive. Nivelul anxietății se încadra în limite normale. Nivelul tulburării afective de tip depresiv era ușor spre moderat. În esență, pierderea serviciului, presiunea financiară și izolarea socială au constituit factori stresori pentru partea civilă la momentul evaluării.

Astfel, la stabilirea daunelor morale, instanța a avut în vedere circumstanțele concrete ale cauzei, reliefate anterior. Astfel, vătămarea corporală a persoanei vătămate s-a petrecut pe trecerea de pietoni, aceasta respectând în totalitate dispozițiile legale privind circulația rutieră, neavând nicio culpă în producerea accidentului auto. Din anul 2016 când a avut loc accidentul, și până în prezent, potrivit declarației martorului, în 4 ani de zile, starea de sănătate a părții civile s-a ameliorat, însă într-un ritm lent și nu în totalitate. Perioada necesară pentru refacere a fost îndelungată, a presupus multe vizite medicale, tratamente și analize, chiar și în aceste condiții starea părții civile nefiind pe deplin refăcută. Instanța a avut în vedere și intervenția chirurgicală suferită, zilele de îngrijiri medicale (120 – 125), incapacitatea de a se adapta la nevoile zilnice, faptul că este singur, nu are familie, care să reprezinte un suport, depinzând de bunăvoința persoanelor străine cărora a fost nevoit să le ceară ajutorul. Urmare a accidentului, partea civilă a fost privată de posibilitatea de a desfășura activități inerente vieții curente pentru o persoană de 37 de ani (la momentul faptei), neputând să se întrețină singur, depinzând de părinți și prieteni (chiar martorul a declarat și că i-a făcut curățenie cu ocazia uneia dintre vizitele la domiciliu).

Față de cele anterior analizate, suma de 50.000 de euro (la cursul BNR la data plății) pe care instanța o acordat-o cu titlu de daune morale, constituie o compensare echitabilă a suferinței cauzate părții civile prin săvârșirea infracțiunii, fără a constitui și o îmbogățire fără justă cauză.

Suma de bani stabilită respectă principiul proporționalității, fiind de natură a ușura sau a compensa, în măsura în care este posibil, suferințele pe care le-a resimțit și de a-i asigura o minimă satisfacție în acest sens. Suma solicitată de partea civilă, 60.000 de euro, apare excesivă prin raportare la criteriile analizate anterior de instanță și ar fi de natură să producă o îmbogățire fără justă cauză.

Cu privire la penalitățile de 0,2% pe zi de întârziere solicitate și ținând cont de calitatea de asigurător RCA a persoanei responsabile civilmente, astfel cum a fost arătat anterior, instanța a reținut că în cauză nu este aplicabilă Norma ASF nr. 20/2017. Așa cum corect a menționat asigurătorul prin notele de ședință (fila 46 d.i.), răspunderea sa este contractuală, iar conform art. 6 alin. (5) C. civ., ca normă generală care reglementează aplicarea în timp a legii în materie contractuală, actele juridice sunt supuse legii în vigoare la momentul încheierii lor. În cauză, răspunderea se face în baza contractului de asigurare dovedit cu polița de asigurare RCA seria ___ (fila 25 d.u.p.), încheiată la 24.06.2016, sub incidența Normei ASF nr. 13/2014. Astfel, sunt incidente în cauză art. 37 și art. 38 din Norma ASF nr. 23/2014:

„Art. 37 - (1) În termen de cel mult 3 luni de la avizarea producerii evenimentului asigurat de către partea prejudiciată ori de către asigurat, asigurătorul RCA este obligat:

a) fie să răspundă cererii părții solicitante, formulând în scris o ofertă de despăgubire justificată, transmisă cu confirmare de primire, în cazul în care se dovedește răspunderea asiguratului în producerea riscurilor acoperite prin asigurarea obligatorie RCA, iar prejudiciul a fost cuantificat;

b) fie să notifice părții prejudiciate în scris, cu confirmare de primire, motivele pentru care nu a aprobat, în totalitate sau parțial, pretențiile de despăgubire.

(2) Dacă în termen de cel mult 3 luni de la avizarea producerii evenimentului asigurat de către partea prejudiciată ori de către asigurat, asigurătorul RCA nu a notificat părții prejudiciate respingerea pretențiilor de despăgubire, precum și motivele respingerii, asigurătorul RCA este obligat la plata despăgubirii.

(3) Asigurătorul RCA poate desfășura investigații privind producerea accidentului, în termenul prevăzut la alin. (1), în condițiile în care acesta nu face obiectul unor cercetări efectuate de către autoritățile publice competente, aflate în curs de desfășurare.

(4) Despăgubirea se plătește de către asigurătorul RCA în maximum 10 zile de la data depunerii ultimului document necesar stabilirii răspunderii și cuantificării daunei, solicitat în scris de către asigurat, sau de la data la care asigurătorul a primit o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la suma de despăgubire pe care este obligat să o plătească.

Art. 38. - Dacă asigurătorul RCA nu își îndeplinește obligațiile în termenele prevăzute la art. 37 sau și le îndeplinește defectuos, inclusiv dacă diminuează nejustificat despăgubirea, se aplică o penalizare de 0,2%, calculată pentru fiecare zi de întârziere, la întreaga sumă de despăgubire convenită sau la diferența de sumă neachitată, care se plătește de asigurător.”

Astfel, cererea de despăgubire (fila 160 – 163 d.i.) a fost formulată în condițiile legii și a fost însoțită de documente justificative, prin care partea civilă a solicitat 960 lei cu titlu de venit nerealizat din muncă, 1.154,62 lei cu titlu de cheltuieli medicale și cu transportul și 60.000 euro daune morale.

În răspuns, partea responsabilă civilmente a formulat o ofertă de despăgubire (filele 166 – 167 d.i.), prin care a oferit suma de 6.250 lei cu titlu de daune morale și 577,33 lei cu titlu de daune materiale. În motivare, asigurătorul a motivat că, neputându-se stabili întinderea răspunderii fiecărei persoane, aceasta se va stabili în cote egale. Astfel, pe baza documentelor justificative, asigurătorul a calculat suma de 577,33 lei pentru prejudiciile materiale și a evaluat daunele morale la 6.250 lei.

Partea civilă invocă în cauză caracterul derizoriu al ofertei față de împrejurarea că partea responsabilă civilmente a diminuat considerabil solicitarea părților, fără a oferi o motivare plauzibilă. Din analiza acesteia, reiese că diferența dintre sumele solicitate și cele oferite este mai mult decât evidentă. Deși partea civilă a arătat prin cerere, în mod defalcat, de unde rezultă fiecare sumă solicitată cu titlu de daune materiale, partea responsabilă civilmente nu a motivat suma pe care o consideră dovedită, diferența fiind de 1.537,29 lei. În cazul în care asigurătorul nu considera suma solicitată ca fiind întemeiată, avea posibilitatea de a efectua investigații proprii. În ce privește daunele materiale, instanța a subliniat deja dificultatea dată de aprecierea cuantumului acestora. Cu toate acestea, asigurătorul a redus suma de 60.000 euro la 6.250 lei, anulând practic orice efect compensatoriu pe care daunele morale trebuie să îl ofere victimei. De altfel, întreaga justificare a ofertei de despăgubire este laconică și generală și nu realizează în mod concret un calcul al despăgubirilor care i-ar fi putut fi, în mod rezonabil, oferite părții civile. Contrar susținerilor orale ale consilierului juridic al părții responsabile civilmente, instanța a apreciat că transmiterea acestei oferte nu reprezintă îndeplinirea obligațiilor care îi

revin în temeiul art. 37 alin. (1) din Norma ASF nr. 23/2014. Instanța a apreciat că partea responsabilă civilmente și-a îndeplinit obligația de a furniza o ofertă de despăgubire în mod defectuos, în sensul art. 38 care menționează în mod expres diminuarea nejustificată a despăgubirilor. Față de susținerile asigurătorului din notele de ședință (filele 46-48 d.i.), instanța a apreciat că sumele la care partea civilă este îndreptățită au fost arătate anterior, au fost dovedite și au caracter cert.

În consecință, instanța, în baza art. 38 alin. (1) din Norma ASF nr. 23/2014, a obligat partea responsabilă civilmente la plata penalităților de întârziere de 0,2% din suma totală datorată, de la data de 02.11.2017 până la data plății efective.

Față de cele ce preced, în baza art. 19 alin. (1) din C. proc. pen., art. 25 alin. (1) din C. proc. pen. și art. 397 alin. (1) din C. proc. pen. raportat la art. 1.357, art. 1.387 și art. 1.391 din C. civ. și cu aplicarea art. 26 alin. (1) Norma ASF nr. 23/2014, instanța a admis în parte acțiunea civilă exercitată de partea civilă V.T., reținând întreaga culpă în sarcina inculpatului în producerea rezultatului.

În baza art. 50 alin. (1) din Legea nr. 136/1995, decizia R.I.L. nr. 1/2016 și art. 37 și art. 38 din Norma ASF nr. 23/2014, a obligat partea responsabilă civilmente S.C. E. S.A., în limitele stabilite în contractul de asigurare și prin dispozițiile legale privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă, să achite următoarele sume de bani către partea civilă V.T.:

- 13.014,23 lei cu titlu de despăgubiri materiale (din care 2.161,23 lei reprezentând cheltuieli efectuate până în prezent cu refacerea stării de sănătate și 10.853 lei reprezentând pierdere venit);

- 50.000 euro, la cursul BNR de la data plății, reprezentând daune morale;

- precum și penalități de întârziere în cuantum de 0,2% pe zi de întârziere, cu începere de la data de 02.11.2017.

A respins celelalte pretenții formulate de partea civilă VT ca neîntemeiate.

Cu privire la prejudiciul patrimonial creat părții civile Spitalul Clinic de Urgență "B", instanța a reținut aplicabilitatea în cauză a art. 320 alin. (1) din Legea 95/2006, conform căruia "persoanele care prin faptele lor aduc daune sănătății altei persoane, precum și daune sănătății propriei persoane, din culpă, răspund potrivit legii și au obligația să repare prejudiciul cauzat furnizorului de servicii medicale reprezentând cheltuielile efective ocazionate de asistența medicală acordată. Sumele reprezentând cheltuielile efective vor fi recuperate de către furnizorii de servicii medicale." Astfel, instanța a apreciat că prejudiciul produs părții civile Spitalul Clinic de Urgență "B", constând în contravaloarea serviciilor medicale, este de asemenea o consecință a faptei pe care inculpatul a săvârșit-o din culpă. Partea civilă a probat cuantumul prejudiciului de 12.835,5 lei prin decontul de plată atașat la dosar la filele 103 – 105 d.u.p. În consecință, fiind îndeplinite condițiile răspunderii civile delictuale și ale art. 320 alin. (1) din Legea nr. 95/2006, instanța a admis acțiunea civilă exercitată de Spitalul Clinic de Urgență "B".

În consecință, în baza art. 19 alin. (1) din C. proc. pen., art. 25 alin. (1) din C. proc. pen. și art. 397 alin. (1) din C. proc. pen. raportat la art. 1.357, art. 1.387 și art. 1.391 din C. civ., instanța a admis acțiunea civilă exercitată de partea civilă Spitalul Clinic de Urgență "B".

A obligat partea responsabilă civilmente S.C. E. S.A., în limitele stabilite în contractul de asigurare și prin dispozițiile legale privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă, să achite suma de 12.835,50 lei, cu titlu de daune materiale, reprezentând cheltuieli de spitalizare acordate pacientului V.T.

În privința cheltuielilor judiciare, în temeiul art. 276 alin. (1) C. proc. pen., în caz de condamnare, inculpatul trebuie să plătească și cheltuielile judiciare ale părții civile căreia i s-a admis acțiunea. În temeiul art. 26 alin. (1) lit. d) din Norma ASF nr. 23/2014, instanța a obligat-o tot pe partea responsabilă civilmente la plata acestei categorii de cheltuieli.

În cauză, partea civilă V.T. a solicitat cheltuieli judiciare în cuantum de 6.460 de lei, dintre care, 1.500 lei contravaloarea expertizei tehnice judiciare achitate de partea civilă (fila 110, d.u.p.) și 4.960 lei onorariu avocațial (filele 88-91, d.i.), partea civilă făcând dovada întregului cuantum cu chitanțele depuse. În consecință, instanța a acordat părții civile suma de 6.460 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

De asemenea, față de soluțiile de condamnare, conform art. 274 alin. (1) și (2) C. proc. pen., instanța a obligat pe inculpat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, pe care le-a apreciat la suma de 1.500 de lei, stabilind această sumă în raport de cheltuielile efectuate în cursul urmăririi penale (500 lei), numărul termenelor de judecată din cursul camerei preliminare și al judecății, citațiile și adresele emise către alte instituții.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel partea responsabilă civilmente S.C. E. S.A. și inculpatul S.P.

Prin apelul său responsabilă civilmente S.C. E. S.A. solicitând desființarea în parte, sub aspectul laturii civile, a sentinței penale criticate și, în fond, rejudecând, diminuarea despăgubirilor pentru daunele materiale și morale acordate părții civile V.T. De asemenea, a solicitat ca inculpatul să fie cel obligat la plata cheltuielilor de spitalizare.

Prin apelul său inculpatul S.P. a criticat sentința sub două aspecte, respectiv cuantumul și modalitatea de executare a pedepsei aplicate, precum și modul de rezolvare al laturii civile.

Pe latură civilă a solicitat reindividualizarea cuantumului daunelor morale stabile, respectiv 50.000 lei, apreciind acest cuantum exagerat prin raportare la tipul infracțiunii și circumstanțele concrete de săvârșire a faptei.

Examinând hotărârea apelată prin prisma criticilor formulate, dar și din oficiu, sub toate aspectele de fapt și de drept ale cauzei, conform art. 417 alin. (2) C. proc. pen., Curtea constată și reține următoarele:

Situația de fapt pe care se întemeiază hotărârea de condamnare pronunțată de prima instanță este confirmată de probatoriul (necontestat) al cauzei, nefiind contestată în calea de atac, de niciuna dintre părți, nici de Parchet.

Făcând o evaluare proprie a acelu probatoriu, Curtea constată că la data de 10.12.2016, în jurul orelor 18:55, inculpatul a condus autovehiculul marca Ford Focus cu număr de înmatriculare ___ pe șos. Berceni, sector 4, dinspre Șos. de Centură către bd. Metalurgiei, unde, nerespectând dispozițiile art. 135 lit. h) și art. 120 alin. (1) lit. e) din R.A.O.U.G. nr. 195/2002, l-a accidentat pe numitul V.T. care se afla în traversarea regulamentară a străzii pe trecerea de pietoni, producându-i leziuni care au necesitat 120 - 125 zile de îngrijiri medicale pentru vindecare.

Fapta inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de vătămare corporală din culpă prevăzută și pedepsită de art. 196 alin. (2), (3) C. pen., astfel că încadrarea juridică stabilită de prima instanță este legală.

Cu privire la modalitatea de soluționare a laturii penale, Curtea reține că apelantul-inculpat a criticat cuantumul pedepsei și modalitatea de individualizare a acesteia.

Instanța de apel reține că individualizarea judiciară a pedepsei reprezintă una dintre cele mai importante și sensibile operațiuni juridice de a cărei acuratețe depinde în mod direct reușita

procesului de îndreptare și recuperare a condamnatului, întrucât aceasta presupune, prin evaluarea gravității infracțiunii comise și a pericolozității infractorului, determinarea gradului de răspundere penală a inculpatului în raport cu care urmează să se stabilească pedeapsa și modul de executare a acesteia.

Infracțiunea, ca faptă socialmente periculoasă, creează o tulburare socială, aduce o atingere valorilor sociale ocrotite de legea penală și ordinii juridice instituite într-un sistem de drept. Pentru înlăturarea acestor consecințe negative ale infracțiunii este necesar să se reacționeze din partea societății, să se aplice anumite măsuri de constrângere juridică celor ce săvârșesc asemenea fapte. Mai mult, pentru înlăturarea neliniștii și tulburării sociale, pentru restabilirea ordinii juridice trebuie ca persoanele care au săvârșit infracțiuni să fie de îndată trași la răspundere penală.

Pedeapsa constituie criteriul principal prin care legea penală, evaluează, determină și diferențiază gradul de pericol social abstract, generic al fiecărei infracțiuni în parte.

Aplicarea și executarea pedepsei se realizează în vederea atingerii unor scopuri bine definite: pe de o parte, în scopul prevenirii săvârșirii de noi fapte penale din partea infractorilor, prin reeducarea acestora și din partea altor persoane, prin exemplaritatea pedepselor, iar pe de altă parte, în scopul restabilirii liniștii sociale și al reintegrării ordinii juridice.

De asemenea, exemplaritatea, care decurge din supunerea celui condamnat la executarea pedepsei, devine cu atât mai puternică cu cât punerea în executare se produce neîntârziat după condamnare. În aceste condiții, conștiința socială are încă vie și exactă imaginea pericolului pe care îl prezintă fapta și făptuitorul, a urmărilor dăunătoare sau primejdioase ale faptei săvârșite și va reacționa mai adecvat.

Raportat la modalitatea de comitere a faptei (accident rutier, comis pe trecerea de pietoni) și la urmările produse (persoana vătămată având nevoie de 120 - 125 zile de îngrijiri medicale pentru vindecare), Curtea apreciază că în mod corect quantumul pedepsei a fost stabilit la 1 an de închisoare (pedeapsa fiind orientată spre mediu, raportat la limitele de pedeapsă, care subsecvent aplicării dispozițiilor art. 396 alin. (10) C. proc. pen. erau cuprinse între 4 luni și 2 ani închisoare). În opinia instanței, circumstanțele personale ale inculpatului împrejurările comiterii infracțiunii ar fi impus amânarea aplicării pedepsei, nefiind necesară dispunerea unei soluții de condamnare cu suspendare sub supraveghere.

În acest sens, se constată că inculpatul, în vârstă de 22 de ani, conducea la momentul comiterii faptei cu o viteză de circa 50 km/h (așadar viteza legală), pe un drum aflat la ieșirea din București. În concret, inculpatul conducea pe șos. Berceni, sector 4, dinspre șos. de Centură către bd. Metalurgiei, iar în dreptul imobilului cu nr. __ a observat că autoturismul marca Skoda cu număr __, care circula în fața sa, încetinește, fapt pentru care a început manevra de depășire a acestuia, a pătruns pe sensul opus de mers, moment în care a accidentat pe numitul V.T., care se angajase în traversarea străzii de la stânga la dreapta, pe trecerea de pietoni. În opinia Curții, nu ne aflăm în prezența unui "șofer teribilist", ci a unui tragic incident, cauzat de lipsa de experiență a inculpatului. În opinia Curții, în contextul desfășurării unui proces penal pe o perioadă de circa 5 ani și jumătate, amânarea aplicării pedepsei este suficientă pentru a-l face pe inculpat să conștientizeze gravitatea faptei sale și riscurile la care se expune în cazul încălcării normelor care reglementează circulația rutieră.

În dezacord cu prima instanță, Curtea apreciază că istoricul contravențional al inculpatului dovedește că acesta nu este un pericol pentru siguranța rutieră. Deși la momentul comiterii infracțiunii, inculpatul avea permis de conducere de patru ani, acesta nu comisese

decât o singură contravenție, și aceea minoră: a depășit limita de viteză cu 21-30 km/h. Este adevărat că în cei 5 ani și jumătate de la momentul comiterii faptei care face obiectul prezentei cauze inculpatul a mai săvârșit trei contravenții la regimul circulației rutiere. În concret însă, la 16.02.2021, în aceeași împrejurare, inculpatul a fost sancționat pentru că nu avea trusă medicală, stingător sau triunghi (prima contravenție), avea montate lumini de altă dimensiune sau altă intensitate (a doua contravenție) și a condus având ITP-ul expirat (a treia contravenție). Constatarea existenței doar a acestor încălcări într-o perioadă de 10 ani nu reflectă, în opinia instanței, o stare de pericol sau profilul unui șofer care nesocotește constant normele la regimul circulației rutiere.

De altfel, chiar prima instanță a constatat lipsa antecedentelor penale sau a oricăror indicii cu privire la un comportament ilicit al acestuia anterior săvârșirii prezentei fapte, conduita sa pozitivă după săvârșirea infracțiunii și în cursul procesului penal, nivelul de educație, vârsta, toate aceste circumstanțe personale constituind evidente împrejurări favorabile inculpatului de natură să atenueze modul de comitere a infracțiunii, natura și gravitatea rezultatului produs ori starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită. Astfel, instanța a reținut că inculpatul avea vârsta de 22 de ani la data săvârșirii faptei, respectiv de 26 de ani în prezent, este angajat cu forme legale de muncă, este pe deplin integrat în societate și nu este cunoscut cu antecedente penale. Totodată, infracțiunea a fost comisă în urmă cu aproape 5 ani, rezonanța infracțională fiind redusă prin trecerea timpului.

În mod corect a fost constatată atitudinea sinceră de regret a inculpatului față de cele întâmplate, arătând interes față de situația persoanei vătămate, potrivit declarației martorului B.G. Totodată, inculpatul a avut o atitudine cooperantă cu organele judiciare, acesta a recunoscut săvârșirea faptei și a participat în mod activ la desfășurarea activităților de urmărire penală, ajutând cu efectuarea activităților de cercetare la fața locului, astfel cum reiese din procesul-verbal. În cursul judecății, a recunoscut în totalitate faptele reținute în sarcina sa.

Concluzionând, se impune amânarea aplicării pedepsei, fără instituirea obligației de a presta muncă neremunerată în folosul comunității, scopul pedepsei putând fi atins și fără aplicarea acesteia.

Curtea apreciază că se impune și înlăturarea dispoziției de prelevare de probe biologice de la inculpat. Pentru infracțiunile menționate în anexa 1 la pct. 7 din Legea nr. 76/2008, pentru care pot fi prelevate probe biologice, în vederea introducerii profilelor genetice în S.N.D.G.J., această măsură nu se dispune automat ori de câte ori se pronunță o soluție vizând această infracțiune, ci se evaluează de către instanța de judecată. Scopul constituirii Sistemului Național de Date Genetice Judiciare, așa cum este expus de art. 1 din Legea sus menționată, este pentru prevenirea și combaterea unor categorii de infracțiuni prin care se aduc atingeri grave drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, în special dreptului la viață și la integritate fizică și psihică, precum și pentru identificarea cadavrelor cu identitate necunoscută, a persoanelor dispărute sau a persoanelor decedate în urma catastrofelor naturale, a accidentelor în masă, a infracțiunilor de omor sau a actelor de terorism. Totodată, din modul în care este formulată reglementarea din art. 3 din Legea nr. 76/2008 („Infracțiunile pentru care pot fi prelevate probe biologice în vederea introducerii profilelor genetice în S.N.D.G.J. sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta lege”), rezultă că nu este o măsură cu caracter obligatoriu, ci necesitatea, oportunitatea acesteia este lăsată la aprecierea instanței de judecată.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Van der Velden c. Olandei și S. și Marper împotriva Marii Britanii), atât prelevarea de material celular prin periaj

bucal și păstrarea acestuia, cât și determinarea profilului genetic constituie o ingerință în exercițiul dreptului la respectarea vieții private. Această ingerință va încălca art. 8 dacă nu este "în conformitate cu legea", dacă nu se urmărește niciunul dintre obiectivele enumerate la art. 8 § 2 din Convenție și dacă nu este "necesară într-o societate democratică" în vederea atingerii scopului urmărit. În plus, în hotărârile mai sus citate, Curtea a criticat caracterul automat și nediscriminatoriu al puterii de prelevare a mostrelor ADN în Anglia și Țara Galilor, state unde materialul genetic putea fi stocat fără o limită în timp, indiferent de natura sau gravitatea infracțiunilor sau de circumstanțele personale ale celui în cauză. Or, prin utilizarea în mod constant în cuprinsul Legii nr. 76/2008 a verbului „poate” (la momentul la care se face referire la posibilitatea instanței de dispunere a prelevării), legiuitorul român nu a făcut nimic altceva decât să includă în textul legii suficiente garanții împotriva caracterului automat și nediscriminatoriu al stocării în evidențe a profilelor genetice.

În opinia Curții, raportat la împrejurările concrete ale comiterii faptei și la persoana inculpatului (aspecte detaliate anterior), prelevarea probelor biologice reprezintă o ingerință disproporționată în dreptul la viață privată protejat de art. 8 din Convenția Europeană. De altfel, prima instanță nici nu a motivat în vreun fel necesitatea și proporționalitatea măsurii.

Referitor la latura civilă, se constată că apelul părții responsabile civilmente vizează în primul rând cuantumul daunelor morale acordate. În acest sens, Curtea reține că prejudiciul moral constă în rezultatul dăunător direct al unei fapte ilicite și culpabile, prin care se aduce atingere valorilor cu conținut nepatrimonial ce definesc personalitatea umană. Prejudiciul moral, fiind strâns legat de persoana umană, lezează direct și nemijlocit sentimentele de dragoste și afecțiune, cum este și cazul de față.

În ceea ce privește sumele pretinse cu titlu de daune morale, instanța reține ca la aprecierea cuantumului despăgubirilor morale trebuie să aibă în vedere anumite criterii cum sunt: criteriul echității care presupune existența unei corespondențe între prejudiciul încercat și dimensiunea despăgubirii, criteriul referitoare la consecințele negative suferite de cei în cauză, în plan fizic, psihic și afectiv, criterii referitoare la importanța valorilor lezate, măsura în care acestea au fost lezate. Toate aceste criterii trebuie să conducă la stabilirea unei sume care să reprezinte o justă și reală despăgubire a părților civile, cu efect de satisfacție și să nu reprezinte o sancțiune excesivă pentru autorul faptei prejudiciabile ori ca venituri necuvenite părților civile. În materia daunelor morale, principiul reparării integrale a prejudiciului poate avea doar un caracter aproximativ, fapt explicabil în raport de natura neeconomică a respectivelor daune, imposibil de a fi echivalate bănește.

În absența unor criterii legale pe baza cărora să se poată realiza o cuantificare obiectivă a daunelor morale, instanța este cea care va proceda la stabilirea acestora în raport cu consecințele negative produse, importanța valorilor lezate părții civile, intensitatea și consecința traumei psihice suferite, în ce măsură a fost afectată situația materială și socială a acesteia.

Despăgubirile reprezentând daune morale trebuie să fie rezonabile, aprecierea și cuantificarea acestora să fie justă și echitabilă, să corespundă prejudiciului moral real și efectiv produs părții vătămate și suferite de aceasta, în așa fel încât, după cum am arătat, să nu se ajungă la o îmbogățire fără just temei al celui îndreptățit să pretindă și să primească daune morale, dar nici să fie derizorii.

Evaluarea daunelor morale, neputând fi făcută în aceleași condiții cu reparația prejudiciilor patrimoniale, presupune stabilirea unor criterii specifice: – importanța socială a valorii lezate prin săvârșirea faptei ilicite, în acest caz, valoarea putând avea atât un conținut

subiectiv (implicând o prețuire din partea persoanei lezate), cât și un conținut obiectiv, fiind expresia unei cerințe obiective a realității; – gravitatea, intensitatea durerilor psihice provocate; – repercusiunile asupra situației părților civile, inclusiv în plan familial și social; – echitatea și rezonabilitatea reparației bănești care să contribuie la acoperirea suferințelor pricinuite și nicidecum la o îmbogățire fără just temei.

Așadar, întrucât în stabilirea daunelor morale nu se poate apela la probe materiale, cuantumul acestora va fi apreciat de instanță la o sumă rezonabilă față de suferința părților civile, subliniindu-se în același context că și soluția de stabilire a pedepsei închisorii în sarcina inculpatului, pronunțată în planul acțiunii penale, asigură acestor părți civile satisfacția echitabilă, directă și imediată, de ordin moral pentru nedreptatea suferită, justiția fiind îndeplinită prin întrepătrunderea celor două modalități.

Curtea, în acord cu aspectele reținute de către prima instanță, apreciază și ea că partea civilă a suferit un prejudiciu moral imens în urma accidentului suferit. În urma accidentului, diagnosticul părții civile a fost acela de fractură a diafizei femurale, fiindu-i afectată o porțiune de 1/3 din femur, astfel cum rezultă din biletul de ieșire din spital (fila 129 d.i.) și din referatele medicale depuse (filele 134 – 137 d.i.). Leziunile persoanei vătămate au fost evaluate la 120 - 125 zile de îngrijiri medicale prin raportul de expertiză medico-legală nr. __/2017, însă nu au pus în primejdie viața victimei.

Prin decizia medicală asupra capacității de muncă nr. __/04.10.2017 partea civilă a fost încadrată în gradul II (doi) de invaliditate pentru o perioadă de un an cu deficiență funcțională accentuată și capacitate de muncă pierdută în totalitate. Prin decizia nr. __/09.11.2017 a Casei de pensii Sector 5 București, în dosarul de pensionare nr. __, partea civilă a fost pensionată medical pe o perioadă de 1 an începând cu data de 05.10.2017, după cele 273 zile de concediu medical, din cauza rămânerii într-un grad sechelar, cu tulburări morfo-funcționale și deficiență accentuată corespunzător gradul II de invaliditate, cu pierderea capacității de muncă în totalitate pe o perioadă de 1 an și 273 zile.

Perioada necesară pentru refacere a fost îndelungată, a presupus multe vizite medicale, tratamente și analize, chiar și în aceste condiții starea părții civile nefiind pe deplin refăcută. După cum a remarcat și prima instanță, urmare a accidentului, partea civilă a fost privată de posibilitatea de a desfășura activități inerente vieții curente pentru o persoană de 37 de ani (la momentul faptei), neputând să se întrețină singur, depinzând de părinți și prieteni (chiar martorul audiat în fața instanței de fond a declarat și că i-a făcut curățenie cu ocazia uneia dintre vizitele la domiciliu).

În aceste condiții, Curtea apreciază că în mod corect a fost stabilit cuantumul daunelor morale la 50.000 de euro.

În ceea ce privește prejudiciul material, instanța de apel constată că prima instanță a detaliat pe larg modalitatea de stabilire a cuantumului acestuia. La paginile 10 - 11 din hotărârea primei instanțe este prezentată în mod detaliat modalitatea de calcul a veniturilor nerealizate din muncă. În apelul părții responsabile civilmente este redat pur și simplu textul de lege incident, fără a exista în concret vreun argument care să facă referire la raționamentul primei instanțe. În contextul în care partea responsabilă civilmente nu a arătat de ce cuantumul stabilit de către prima instanță nu este corect (în motivele de apel fiind copiat exclusiv textul de lege), iar instanța de apel nu a identificat vreun viciu în acest calcul, această critică va fi respinsă ca neîntemeiată.

Neîntemeiată este susținerea părții responsabile civilmente privind nelegala sa obligare la cheltuielile de spitalizare efectuate de partea civilă Spitalul Clinic de Urgență Sfântul Pantelimon. Potrivit art. 11 din Legea nr. 132/2017, Asigurătorul RCA are obligația de a despăgubi partea prejudiciată pentru prejudiciile dovedite suferite în urma accidentului produs prin intermediul vehiculului asigurat. Fără a se depăși limitele de răspundere prevăzute în contractul RCA și în condițiile în care evenimentul asigurat s-a produs în perioada de valabilitate a contractului RCA, asigurătorul RCA acordă despăgubiri în bani pentru: a) vătămări corporale sau deces, inclusiv pentru prejudicii fără caracter patrimonial; b) prejudicii materiale, inclusiv costuri de radiere și înmatriculare, costuri cu taxe de timbru, cheltuieli cu limitarea prejudiciului, dovedite cu acte, cheltuieli aferente diminuării valorii vehiculului după reparații, dovedite cu acte sau expertiză.

Or, cheltuielile suportate de către unitatea medicală pentru îngrijirea persoanei care a fost victima unui accident auto își au izvorul în accidentul produs, încadrându-se între riscurile acoperite de art. 11 alin. (2) din Legea nr. 132/2017.

În antiteză cu situația asigurătorului parte responsabilă civilmente, legiuitorul a menționat expres în cazul Biroul Asigurătorilor de Autovehicule din România (Fondul de Protecție a Victimelor Străzii) că acesta nu poate fi obligat la plata cheltuielilor suportate de unitățile medicale. Potrivit art. 33 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2017, în calitate de organism de plată a despăgubirilor, B.A.A.R. garantează, fără a avea beneficiu de discuțiune, despăgubirea persoanelor prejudiciate, rezidenți ai statelor membre, prin accidente produse pe teritoriul României sau pe teritoriul unui alt stat membru decât statul lor de rezidență, prin intermediul unor vehicule sau tramvaie care staționează în mod obișnuit pe teritoriul României sau pe teritoriul unui stat al cărui birou național auto nu a semnat Acordul multilateral, neasigurate RCA cu toate că, în conformitate cu prevederile legii, pentru acestea trebuia încheiată asigurarea RCA sau prin intermediul unor vehicule neidentificate, în următoarele condiții: a) dacă vehiculul sau tramvaiul a fost identificat, dar nu era asigurat pentru RCA, se acordă despăgubiri atât pentru daune materiale, cât și pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății ori pentru deces. De asemenea, alin. (4) prevede clar că „nicio entitate care a compensat în orice fel persoanele prejudiciate sau a oferit acestora servicii în legătură cu prejudiciile suferite, inclusiv servicii medicale, în baza unor contracte încheiate ori în baza legii, nu are dreptul să solicite de la B.A.A.R. recuperarea cheltuielilor efectuate.”.

Dacă legiuitorul nu ar fi urmărit ca asigurătorul să poată fi obligat exclusiv la prejudiciul material suportat de victimele directe ale accidentului rutier, ar fi menționat acest lucru în mod expres, cum a făcut-o în cazul Biroul Asigurătorilor de Autovehicule din România.

În mod corect s-au acordat penalități de 0,2% pe zi de întârziere și ținând cont de calitatea de asigurător RCA a persoanei responsabile civilmente, fiind incidente în cauză art. 37 și art. 38 din Norma ASF nr. 23/2014:

„Art. 37 - (1) În termen de cel mult 3 luni de la avizarea producerii evenimentului asigurat de către partea prejudiciată ori de către asigurat, asigurătorul RCA este obligat:

a) fie să răspundă cererii părții solicitante, formulând în scris o ofertă de despăgubire justificată, transmisă cu confirmare de primire, în cazul în care se dovedește răspunderea asiguratului în producerea riscurilor acoperite prin asigurarea obligatorie RCA, iar prejudiciul a fost cuantificat;

b) fie să notifice părții prejudiciate în scris, cu confirmare de primire, motivele pentru care nu a aprobat, în totalitate sau parțial, pretențiile de despăgubire.

(2) Dacă în termen de cel mult 3 luni de la avizarea producerii evenimentului asigurat de către partea prejudiciată ori de către asigurat, asigurătorul RCA nu a notificat părții prejudiciate respingerea pretențiilor de despăgubire, precum și motivele respingerii, asigurătorul RCA este obligat la plata despăgubirii.

(3) Asigurătorul RCA poate desfășura investigații privind producerea accidentului, în termenul prevăzut la alin. (1), în condițiile în care acesta nu face obiectul unor cercetări efectuate de către autoritățile publice competente, aflate în curs de desfășurare.

(4) Despăgubirea se plătește de către asigurătorul RCA în maximum 10 zile de la data depunerii ultimului document necesar stabilirii răspunderii și cuantificării daunei, solicitat în scris de către asigurat, sau de la data la care asigurătorul a primit o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la suma de despăgubire pe care este obligat să o plătească.

Art. 38. - Dacă asigurătorul RCA nu își îndeplinește obligațiile în termenele prevăzute la art. 37 sau și le îndeplinește defectuos, inclusiv dacă diminuează nejustificat despăgubirea, se aplică o penalizare de 0,2%, calculată pentru fiecare zi de întârziere, la întreaga sumă de despăgubire convenită sau la diferența de sumă neachitată, care se plătește de asigurat.”

Astfel, cererea de despăgubire a fost formulată în condițiile legii și a fost însoțită de documente justificative, prin care partea civilă a solicitat 960 lei cu titlu de venit nerealizat din muncă, 1.154,62 lei cu titlu de cheltuieli medicale și cu transportul și 60.000 euro daune morale. După cum rezultă din cererea de despăgubire, se observă clar că s-a făcut referire și a fost atașat raportul de expertiză medico-legală în care se specifică că partea civilă a avut nevoie de 120 - 125 de zile de îngrijire medicală. De asemenea, s-au depus certificate care atestau că partea civilă s-a aflat în concediu medical o perioadă de peste 10 luni, inclusiv o perioadă de 5 luni ulterior emiterii raportului de expertiză medico-legală.

Chiar dacă în cazul concediului medical, în lipsa unor documente exacte care să indice ce sume a primit victima, nu se poate stabili valoarea prejudiciului moral, durata concediului medical trebuie luată în considerare la stabilirea daunelor morale.

În răspuns, partea responsabilă civilmente a formulat o ofertă de despăgubire, prin care a oferit suma de 6.250 lei cu titlu de daune morale și 577,33 lei cu titlu de daune materiale. În motivare, asigurătorul a motivat că, neputându-se stabili întinderea răspunderii fiecărei persoane, aceasta se va stabili în cote egale. Astfel, pe baza documentelor justificative, asigurătorul a calculat suma de 577,33 lei pentru prejudiciile materiale și a evaluat daunele morale la 6.250 lei.

Stabilirea prejudiciului moral la 6250 lei (mai puțin de 1500 de euro) în cazul unei persoane aflate în situația părții civile (care după cum am arătat suferise o vătămare a integrității pentru care a avut nevoie de 120 - 125 de zile de îngrijire medicală), reprezintă o împrejurare suficientă pentru ca instanța de apel să constate că oferta făcută de asigurat este derizorie și neserioasă. Inclusiv în hotărârile judecătorești la care face referire partea responsabilă civilmente, hotărâri care reflectă soluții favorabile acesteia, quantumul daunelor morale acordate este vădit mai mare față decât oferta propusă părții civile.

În temeiul art. 37 din Norma ASF nr. 23/2014, asigurătorul trebuie să acționeze cu bună-credință și să stabilească o ofertă serioasă, în concordanță cu situația victimei, chiar raportându-se jurisprudența instanțelor judecătorești pe care o consideră favorabilă. Or, acordarea unei sume de 6.250 de lei unei persoane care a suferit leziuni pentru care a avut nevoie de 120 - 125 de zile de îngrijire medicală dovedește o vădită rea-credință din partea asigurătorului. Articolul 38 din Norma ASF nr. 23/2014 urmărește tocmai sancționarea acestor

conduite din partea societăților de asigurare, reaua-credință a părții responsabile civilmente în prezenta cauză justificând acordarea de penalități conform textului menționat.

De altfel, în motivele de apel depuse, partea responsabilă civilmente nici nu a contestat acest aspect.

Secția a II-a Penală

Preluarea procedurilor penale la cererea autorităților judiciare străine. Nelegalitatea soluției de achitare a inculpatului în baza dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza I Cod procedură penală. Revocarea acceptării cererii de preluare a procedurilor penale și restituirea cauzei autorităților judiciare străine

„În privința efectelor pe care încheierea Curții de Apel în procedura de preluare a procedurii penale, prevăzută de art. 131 și urm. din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, le produce, notează că acestea sunt limitate la declararea ca admisibilă a cererii formulate de autoritățile judiciare străine, cu consecința preluării procedurii penale în discuție de către autoritățile judiciare române, efecte care reies atât din dispozițiile art. 131 alin. (5) din actul normativ anterior arătat, cât și din cele ale art. 134 din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală.

Astfel, potrivit acestora din urmă, având denumirea marginală Revocarea acceptării cererii și restituirea cauzei, ulterior admiterii cererii de preluare a procedurilor penale, acceptarea cererii poate fi revocată în situațiile expres și limitativ prevăzute de lege, printre care și dacă fapta pentru care s-a cerut continuarea procedurilor penale nu este infracțiune potrivit legii române, iar făptuitorul nu răspunde penal.

Prin urmare, deși prima instanță a constatat în mod corect existența unui impediment la continuarea exercitării acțiunii penale împotriva inculpatului, cel prevăzut de art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C. proc. pen. – fapta nu este prevăzută de legea penală, soluția achitării aceluiași inculpat pentru infracțiunea pentru care a fost trimis în judecată nu este legală, câtă vreme Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală prevede în mod expres că într-o atare situație are loc revocarea acceptării cererii de preluare a procedurilor penale și restituirea cauzei autorităților judiciare străine.”

(Curtea de Apel București, Secția a II - a Penală, decizia penală nr. 732/A/ 02.06.2022)

Prin sentința penală nr. ___ din 13.07.2021 pronunțată de Judecătoria Bolintin Vale s-au hotărât următoarele:

În temeiul art. 396 alin. (5) C. proc. pen. raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C. proc. pen. a fost achitat inculpatul D.F.I. – fiul lui C. și V., născut la data de ___ în Bolintin Vale, domiciliat în oraș Bolintin Vale str. ___, nr. ___, județ Giurgiu, CNP ___, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de fals material în înscrisuri oficiale art. 320 alin. (1) C. pen. (fapta din data de 31.01.2019).

În temeiul art. 25 alin. (3) C. proc. pen. s-a dispus desființarea totală a permisului de conducere seria ___ eliberat la data de 12.08.2017 pe numele D.F.I.

În baza art. 275 alin. (3) C. proc. pen. cheltuielile judiciare avansate de stat au rămas în sarcina acestuia.

Pentru a pronunța această hotărâre, instanța de fond a reținut că:

Prin încheierea din data de 07.09.2020 pronunțată de Curtea de Apel București în dosarul nr. ___ s-a admis admite cererea de preluare a judecătii privind pe cetățeanul român D.F.I. formulată de autoritățile judiciare din Republica Slovenia în dosarul nr. ___ din data de 30.09.2019 a Judecătoriei din Brezice și în temeiul art. 131 alin. (5) din Legea nr. 302/2004, s-

a trimis cauza spre competența soluționare, la Judecătoria Bolintin Vale pentru continuarea judecării potrivit C. proc. pen.

În încheiere s-a reținut faptul că Parchetul Districtual de Stat din Krsko a efectuat cercetări față de cetățeanul român D.F.I. pentru comiterea infracțiunii de falsificare a actelor prevăzută de alin. (3) din art. 251 din C. pen. al Republicii Slovenia.

Pe situația de fapt, s-a reținut că, în data de 31.01.2019, cu ocazia controlului de frontieră la ieșirea din Republica Slovenia, la punctul internațional de trecere a frontierei Obrezje, numitul D.F.I. a fost depistat având asupra sa permisul de conducere emis de România cu nr. __ care s-a dovedit a fi contrafăcut.

Prin rechizitoriul din data de 28.02.2019, Parchetul Districtual de Stat din Krsko a sesizat Judecătoria din Brezice în vederea judecării cauzei și a anexat actele de cercetare efectuate în cauză, respectiv denunțul penal întocmit de Secția de Poliție de Frontieră Obrezje, notă oficială de depistare a infracțiunii, notă oficială privind declarația suspectului, notă oficială privind faptele constatate și împrejurările infracțiunii, proces verbal de ridicare a obiectului.

La data de 19.09.2019, Judecătoria din Brezice a procedat la audierea martorului Jozek Kodrik, agent de poliție în cadrul Secției de Poliție de Frontieră Obrezje, a dispus amânarea cauzei pe o perioadă nedeterminată și a formulat o cerere de transfer a procedurii penale în cauza privind pe cetățeanul român Florian-Ionuț Dobre, în vederea continuării cercetărilor la instanța competentă din România, cu motivarea că suspectul are domiciliul permanent în România, cerere care a fost admisă de Tribunalul Districtual din Krsko prin decizia din data de 26.09.2019, dosarul cauzei fiind transmis autorităților române.

Situația de fapt reținută prin rechizitoriu a fost susținută de următoarele mijloace de probă: nota oficială de depistare a infracțiunii; nota oficială privind declarația de suspect; declarația de suspect; nota oficială privind faptele constatate și împrejurările infracțiunii; proces-verbal de ridicare a obiectului.

La termenul din data de 29.03.2021 instanța a dispus citirea rechizitoriului întocmit de Parchetul Districtual de Stat din Krško din Republica Slovenia, iar inculpatul D.F.I., fiind audiat de instanță, în aplicarea prevederilor art. 375 alin. (1) C. proc. pen., a arătat că recunoaște în totalitate faptele reținute în rechizitoriu, învederând că dorește ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate la urmărirea penală, înțelegând astfel să beneficieze de dispozițiile art. 374 alin. (4) C. proc. pen., privind judecata în cazul recunoașterii învinuirii.

Declarația inculpatului a fost consemnată și atașată la dosar.

Instanța a admis cererea inculpatului de a se judeca pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale având în vedere faptul că acesta a recunoscut în totalitate faptele reținute în sarcina sa, precizând faptul că a cunoscut caracterul fals al permisului.

Ca urmare a admiterii cererii inculpatului, în cursul judecării nu au mai fost administrate alte probe, cauza fiind soluționată doar pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale.

Din analiza materialului probator efectuat în faza de urmărire penală, instanța de fond a reținut aceeași situație de fapt ca și cea reținută în actul de sesizare a instanței, constând în aceea că, la data de 31.01.2019 inculpatul D.F.I. a fost depistat la ieșirea din Slovenia, la punctul de trecere a frontierei Obrezje, deținând asupra sa, în portmoneu, un permis de conducere românesc nr. __ complet contrafăcut.

Inculpatul a recunoscut comiterea faptei reținute în sarcina sa precizând, cu ocazia audierii din cursul judecării faptul că, în urmă cu 2 ani i-a solicitat unui prieten pe care îl cunoaște sub numele de "V." să îi facă rost de un permis de conducere, urmând a-i da în schimb

suma de 200 euro. A mai arătat inculpatul faptul că, înainte de a pleca în Spania, respectiva persoană i-a adus permisul de conducere ce a fost găsit asupra sa de autoritățile slovene.

Prin nota oficială întocmită de Direcția Poliției Novo mesto – Secția de Poliție de Frontieră Obrezje s-a constatat că permisul de conducere emis de România nr. __ este complet contrafăcut, prin examinare constatându-se că nu conține elemente de protecție și caracteristici utilizate de autoritățile române la eliberare și anume:

- fotografia posesorului pe permisul de conducere românesc nu este imprimată corect și în tehnica de tipar prescrisă;

- microimprimarea este ilizibilă respectiv nu există;
- expus la lumina UV actul nu prezintă nuanțe corecte;
- tipografia literelor și a cifrelor se deosebește de originalul;
- data eliberării și data expirării nu sunt reliefate;
- elementul optic variabil nu variază în forme corecte.

Instanța de fond a constatat faptul că inculpatul D.F.I. a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de falsificare de acte prevăzută de art. 251 alin. (3) din C. pen. sloven reținându-se în rechizitoriul întocmit la data de 28.02.2019 de către Parchetul Districtual de Stat din Krsko că " D.F.I. a posedat un document public fals în vederea uzului care constă în aceea că în data de 31.1.2019 cu ocazia controlului de frontieră, la ieșire din Republica Slovenia, la punctul internațional de trecere a frontierei Obrezje, păstra asupra sa permisul de conducere emis de România nr. __, eliberat pe numele său și în care a fost imprimată fotografia sa, care a fost totalmente contrafăcut nefiind eliberat de o autoritate competentă din România, și l-a păstrat în scopul de a-l utiliza la conducerea autoturismului".

Conform art. 251 alin. 3 C. pen. sloven (sursa oficială <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Slovenia-RO.html>) persoana care falsifică un document oficial, testament, registru public sau oficial sau orice alt registru care trebuie păstrat în conformitate cu legea, modifică un document autentic de acest tip sau stochează un astfel de document falsificat sau modificat în scopul utilizării acestuia sau îl folosește ca fiind autentic, se sancționează cu pedeapsa închisorii de până la trei ani.

În drept, potrivit art. 320 alin. (1) C. pen. român falsificarea unui înscris oficial, prin contrafacerea scrierii ori a subscrierii sau prin alterarea lui în orice mod, de natură să producă consecințe juridice, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani, iar potrivit art. 323 C. pen. folosirea unui înscris oficial ori sub semnătură privată, cunoscând că este fals, în vederea producerii unei consecințe juridice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă, când înscrisul este oficial, și cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, când înscrisul este sub semnătură privată.

Din interpretarea coroborată a dispozițiilor legale menționate s-a constatat faptul că legislația slovenă incriminează – spre deosebire de legislația națională – stocarea (păstrarea) unui document falsificat în scopul utilizării acestuia.

Astfel, D.F.I. de a deține asupra sa, în portmoneu, un permis de conducere falsificat, nu constituie infracțiune, potrivit C. pen. român, nefiind întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de fals material în înscrisuri oficiale, prevăzute de art. 320 C. pen. – nefiind incriminată deținerea unui document falsificat - și nici ale infracțiunii de uz de fals prevăzut de art. 323 C. pen. având în vedere faptul că inculpatul nu a folosit efectiv permisul falsificat ci îl păstra în portmoneu, fiind descoperit cu ocazia controlului corporal efectuat de lucrătorii de poliție.

În ceea ce privește infracțiunea de instigare la fals material în înscrisuri oficiale prevăzut de art. 47 raportat la art. 320 alin. (1) C. pen. instanța apreciază că nu a fost investită cu judecarea acestei infracțiuni.

Astfel, potrivit art. 371 C. proc. pen., judecata se mărginește la faptele și la persoanele arătate în actul de sesizare a instanței.

În cauză, actul de sesizare a instanței este reprezentat de rechizitoriul întocmit la data de 28.02.2019 de către Parchetul Districtual de Stat din Krsko, în acesta reținându-se faptul că " D.F.I. a posedat un document public fals în vederea uzului care constă în aceea că în data de 31.01.2019 cu ocazia controlului de frontieră, la ieșire din Republica Slovenia, la punctul internațional de trecere a frontierei Obrezje, păstra asupra sa permisul de conducere emis de România nr. __, eliberat pe numele său și în care a fost imprimată fotografia sa, care a fost totalmente contrafăcut nefiind eliberat de o autoritate competentă din România, și l-a păstrat în scopul de a-l utiliza la conducerea autoturismului".

Textul art. 371 C. proc. pen. fixează în mod categoric obiectul judecății, pe care îl mărginește la „faptele și la persoanele arătate în actul de sesizare a instanței”, însemnând faptele și persoanele față de care procurorul a dispus expres trimiterea în judecată și pentru care s-a efectuat urmărirea penală. Prin fapte arătate în actul de sesizare a instanței sub nicio formă nu se înțelege simpla referire la anumite fapte în partea descriptivă a rechizitoriului, expuse cu prilejul prezentării activităților inculpatului, ci este vorba de acele fapte care sunt descrise într-o manieră susceptibilă să producă consecințe juridice, mai exact să investească instanța, condiție care este îndeplinită doar dacă faptele arătate în rechizitoriu sunt însoțite de precizarea încadrării lor juridice și de dispoziția de trimitere în judecată. Ori, în actul de sesizare a instanței nu se face nicio referire la faptul că în sarcina inculpatului s-ar reține că ar fi determinat o altă persoană să îi falsifice un permis de conducere.

Este adevărat faptul că atât în fața autorităților judiciare slovene cât și în cursul judecății inculpatul a precizat că a obținut permisul de conducere de la o altă persoană în schimbul unei sume de bani, însă această faptă nu i-a fost imputată prin rechizitoriu deși dispozițiile legale din Slovenia incriminează și actele de instigare. Conform art. 37 alin. (1) din C. pen. din Slovenia cu denumirea marginală „Instigarea la comiterea unei infracțiuni”, persoana care îi solicită în mod intenționat unei alte persoane să săvârșească o infracțiune se pedepsește ca și când ar fi săvârșit-o ea însăși.

A mai apreciat instanța că nu se poate dispune schimbarea încadrării juridice a faptei reținute în sarcina inculpatului.

Schimbarea încadrării juridice în faza de judecată este operațiunea prin intermediul căreia instanța competentă modifică formula legală atașată la un moment dat pe durata procedurilor faptei concret săvârșite, cu care a fost sesizată. Schimbarea încadrării juridice obligatoriu se circumscrie faptei materiale descrise în partea expozitivă și menționată în dispozitivul rechizitoriului, astfel că procedul schimbării încadrării juridice va fi incident numai dacă elementul material al laturii obiective a infracțiunii cu care a fost sesizată instanța, sub aspectul acțiunii sau inacțiunii infracționale, rămâne același, chiar dacă se vor stabili în cursul judecății urmări și împrejurări ale comiterii infracțiunii, diferite de cele reținute prin actul de sesizare.

Ceea ce se urmărește prin schimbarea încadrării juridice este restabilirea unității structurale dintre faptă și încadrarea ei, în situațiile în care, fie operația în sine care a dus la identificarea normei de drept, a fost greșită, fie datele în care fapta s-a săvârșit, nu au fost corect

reținute. Drept urmare, în măsura în care instanța are în vedere aceeași faptă menționată în rechizitoriu, ea păstrează dreptul de a-i schimba încadrarea juridică, dar când este vorba de altă faptă trebuie să se procedeze în prealabil la o extindere a acțiunii penale, operațiune ce nu poate fi însă efectuată în această fază procesuală, de către instanța de judecată, fiind atributul exclusiv al procurorului, conform art. 311 alin. (5) C. proc. pen.

În ipoteza în care, din probele administrate, a rezultat că inculpatul a săvârșit o altă faptă decât cea pentru care a fost trimis în judecată, instanța nu va putea să recurgă la remediul prevăzut de art. 386 C. proc. pen., ci este ținută de limitele judecății prevăzute de art. 371 C. proc. pen., urmând să dispună soluțiile prescrise de art. 396 C. proc. pen. exclusiv cu privire la fapta cu care a fost sesizată în mod originar.

Raportat la cele reținute în rechizitoriu în sarcina inculpatului, fapta de a "cumpăra", de a obține un permis de la o persoană reprezentă o altă faptă, distinctă de fapta de a păstra asupra sa un permis falsificat pentru care s-a dispus trimiterea în judecată.

În aceste condiții, constatând că fapta inculpatului de deține, de a păstra asupra sa, într-un portmoneu, un permis falsificat nu întrunește elementele constitutive ale niciunei infracțiuni prevăzute de C. pen. român, instanța apreciază că sunt incidente dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza I potrivit cărora acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă: (...) fapta nu este prevăzută de legea penală, motiv pentru care, față de dispozițiile art. 396 alin. (5) C. proc. pen. potrivit cărora achitarea inculpatului se pronunță în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a) -d), instanța va dispune achitarea inculpatului D.F.I. sub aspectul săvârșirii infracțiunii de fals material în înscrisuri oficiale art. 320 alin. (1) C. pen.

Având în vedere dispozițiile art. 25 alin. (3) C. proc. pen. potrivit cărora instanța, chiar dacă nu există constituire de parte civilă, se pronunță cu privire la desființarea totală sau parțială a unui înscris sau la restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii, se va dispune desființarea totală a permisului de conducere seria ___ eliberat la data de 12.08.2017 pe numele D.F.I., acesta fiind falsificat având în vedere faptul că prin nota oficială întocmită de Direcția Poliției Novo mesto – Secția de Poliție de Frontieră Obrezje s-a constatat că permisul de conducere emis de România nr. ___ este complet contrafăcut, prin examinare constatându-se că nu conține elemente de protecție și caracteristici utilizate de autoritățile române la eliberare și anume:

- fotografia posesorului pe permisul de conducere românesc nu este imprimată corect și în tehnica de tipar prescrisă;

- microimprimarea este ilizibilă respectiv nu există;
- expus la lumina UV actul nu prezintă nuanțe corecte;
- tipografia literelor și a cifrelor se deosebește de originalul;
- data eliberării și data expirării nu sunt reliefate;
- elementul optic variabil nu variază în forme corecte.

A mai reținut instanța și faptul că autoritățile judiciar române au comunicat faptul că inculpatul posedă permisul de conducere cu seria ___, valabil pentru perioada 25.06.2018 – 25.06.2028 ce figurează reținut.

Împotriva acestei sentințe a formulat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Bolintin Vale, cauza fiind înregistrată pe rolul Curții de Apel București – Secția a II-a penală la data de 17.08.2022 sub nr. ___.

Motivul de apel formulat de Parchet a vizat netemeinicia soluției instanței de fond sub următoarele aspecte:

1. Situația de fapt reținută de instanță vizează doar teza inițială a acuzației aduse inculpatului D.F.I., mai precis este reținută ca doar stocarea în portofel a unui permis e conducere românesc eliberat pe numele său, deși, actul de sesizare prezintă cu titlu de acuzație o situație de fapt ceva mai amplă, fiind atribuit inculpatului inclusiv faptul că: este evident că învinuitul a obținut actul de la niște falsificatori de acest fel de acte și evident l-a păstrat în vederea conducerii autoturismului (a se vedea fila 22 dosar cerere de transfer).
2. Din această perspectivă se poate observa că, reținând ca situație de fapt o ipoteza mai restrânsă, elementele de fapt avute în vedere au făcut dificilă suprapunerea acuzației pe tipicul dispozițiilor art. 320 alin. (1) C. pen. ce reglementează fals material în înscrisuri oficiale, într-una dintre formele de participare.
3. Or reținând situația de fapt concretă: este evident că învinuitul a obținut actul de la niște falsificatori de acest fel de acte și evident l-a păstrat în vederea conducerii autoturismului (a se vedea fila 22 dosar cerere de transfer), a apreciat că acuzația, ca descriere a elementului material se suprapune instigării la fals material în înscrisuri oficiale prevăzute și pedepsite de dispozițiile art. 320 alin. (1) raportat la art. 47 C. pen.
4. Este adevărat că nu s-a putut observa o suprapunere între situația de fapt reținută și încadrarea făcută inițial de organele de urmărire slovene, însă Parchetul a apreciat că modalitatea de prezentare a acuzației era suficientă pentru a se proceda la schimbarea încadrării în sensul reținerii instigării la fals material în înscrisuri oficiale prevăzută și pedepsită de dispozițiile art. 320 alin. (1) raportat la art. 47 C. pen.
5. Nu în ultimul rând, maniera diferită de structurare a actului de sesizare, în care pe prima pagina apare o descriere redusă a faptei din sfera ilicitului penal reținută în sarcina inculpatului, urmată de o expunere ceva mai detaliată pe fila 2 nu ar fi aptă să conducă spre o limitare a acuzației, la elementele prezentate în mod succint.

Nu în ultimul rând, arătăm că raționamentul propus de Ministerul Public a fost împărtășit și de Curtea de Apel București cu ocazia preluării de procedură, reținând în încheierea din 7 sept 2020, pronunțată în dosar nr. __ (fila 3):

„Din înscrisurile transmise de autoritățile slovace, Curtea constată că fapta săvârșită ar putea întruni elementele constitutive ale infracțiunii de instigare la fals material în înscrisuri oficiale prevăzute de art. 47 raportat la art. 320 C. pen.

Examinând cererea de preluare a judecății formulată de autoritățile slovace, Curtea constată că este admisibilă. ”

În concluzie, Parchetul a apreciat că se impunea schimbarea de încadrare și pe cale de consecință condamnarea inculpatului D.F.I. pentru instigare la fals material în înscrisuri oficiale prevăzut și pedepsit de dispozițiile art. 320 alin. (1) raportat la art. 47 C. pen.

În consecință, Parchetul a solicitat admiterea apelului, desființarea sentinței penale atacate, schimbarea încadrării în sensul reținerii infracțiunii de instigare la fals material în înscrisuri oficiale prevăzute și pedepsite de dispozițiile art. 320 alin. (1) raportat la art. 47 C. pen. și rejudecarea în fond a cauzei cu consecința condamnării inculpatului.

În dezbateri, la termenul de judecată din data de 22.03.2022, reprezentantul Ministerului Public, având cuvântul, a solicitat admiterea apelului formulat, considerând că în cauză sunt aplicabile dispozițiile art. 134 din Legea nr. 302/2004 care privește revocarea acceptării cererii și restituirea cauzei, în sensul că acceptarea cererii de preluare sau de inițiere a procedurilor

penale se revocă atunci când fapta pentru care s-a cerut inițierea sau continuarea procedurilor penale nu este infracțiune în legislația română, iar făptuitorul nu răspunde penal.

A considerat întemeiat raționamentul instanței de fond până la un anumit punct, considerând că fapta inculpatului de a deține, de a păstra asupra sa într-un portmoneu un permis falsificat, nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de fals material în înscrisuri oficiale pentru care a fost întocmit rechizitoriul.

De asemenea, în mod corect instanța de fond a constatat că în această procedură nu poate dispune schimbarea încadrării juridice a faptei într-o altă faptă, întrucât pentru acea faptă, respectiv instigare la infracțiunea de fals material nu s-au efectuat niciun fel de cercetări, însă instanța a dispus ulterior achitarea pentru săvârșirea acestei infracțiuni.

În opinia parchetului, se impunea revocarea acceptării cererii de preluare și restituirea cauzei.

Prezent personal în fața Curții la termenul de judecată din data de 22.03.2022, intimatul inculpat D.F.I. a arătat că nu dorește să fie ascultat potrivit dispozițiilor art. 420 alin. (4) C. proc. pen.

Analizând actele și lucrările dosarului, în raport cu motivele anterior menționate, precum și din oficiu, potrivit art. 417 alin. (2) C. proc. pen., sub toate celelalte aspecte de fapt și de drept ale cauzei, Curtea constată că apelul declarat în cauză de parchet este fondat, urmând a fi admis, în limitele și pentru următoarele considerente:

Prin încheierea din data de 07.09.2020 a Curții de Apel București, Secția I Penală, pronunțată în dosarul nr. __, definitivă prin necontestare, în temeiul art. 131 alin. (4) din Legea nr. 302/2004, s-a admis admite cererea de preluare a judecății privind pe cetățeanul român D.F.I. formulată de autoritățile judiciare din Republica Slovenia în dosarul nr. __ din data de 30.09.2019 al Judecătorei din Brezice și, în temeiul art. 131 alin. (5) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, s-a trimis cauza spre competența soluționare la Judecătoria Bolintin Vale pentru continuarea judecății potrivit C. proc. pen.

Pentru a dispune în acest sens, Curtea de Apel București, Secția I Penală, a reținut că fapta reținută în sarcina inculpatului anterior menționat constă în aceea că: „în data de 31.01.2019, cu ocazia controlului de frontieră la ieșirea din Republica Slovenia, la punctul internațional de trecere a frontierei Obrezje, a fost depistat având asupra sa permisul de conducere emis de România cu nr. __ care s-a dovedit a fi contrafăcut.”

În privința încadrării juridice date aceleiași fapte, s-a arătat că aceasta ar putea întruni elementele de tipicitate ale instigării la infracțiunea de fals material în înscrisuri oficiale, prevăzute de art. 47 C. pen. raportat la art. 320 C. pen.

În privința efectelor pe care încheierea Curții de Apel București, Secția I Penală anterior menționată le produce, în procedura de preluare a procedurii penale, prevăzută de art. 131 și urm. din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, notează că acestea sunt limitate la declararea ca admisibilă a cererii formulate de autoritățile judiciare străine, cu consecința preluării procedurii penale în discuție de către autoritățile judiciare române, efecte care reies atât din dispozițiile art. 131 alin. (5) din actul normativ anterior arătat, cât și din cele ale art. 134 din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală.

Astfel, potrivit acestora din urmă, având denumirea marginală „Revocarea acceptării cererii și restituirea cauzei”, ulterior admiterii cererii de preluare a procedurilor penale, acceptarea cererii poate fi revocată în situațiile expres și limitativ prevăzute de lege, printre care

și dacă fapta pentru care s-a cerut continuarea procedurilor penale nu este infracțiune potrivit legii române, iar făptuitorul nu răspunde penal.

Într-adevăr, în cauză, după cum în mod judicios prima instanță a arătat, fapta pentru care inculpatul D.F.I. a fost trimis în judecată prin rechizitoriul nr. __/2019 din data de 28.02.2020 (filele 21-22 lucrare nr. __ a Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București), de Parchetul Districtual de Stat din Krsko, constând în aceea că „a posedat un document fals în vederea uzului”, în concret, că „în data de 31.01.2019, cu ocazia controlului de frontieră la ieșirea din Republica Slovenia, la punctul internațional de trecere a frontierei Obrezje, a păstrat asupra sa permisul de conducere emis de România cu nr. __, eliberat pe numele său și în care a fost imprimată fotografia sa, care a fost totalmente contrafăcut nefiind eliberat de o autoritate competentă din România, și l-a păstrat în scopul de a-l utiliza la conducerea autoturismului”, nu este prevăzută de legea penală, câtă vreme acțiunea de deținere a unui înscris oficial fals nu este incriminată prin dispozițiile Capitolului III din C. pen. român – Falsuri în înscrisuri.

În același sens, Legea română incriminează doar acțiunea de falsificare a unui înscris oficial, prin contrafacerea scrierii ori a subscrierii sau prin alterarea lui în orice mod, de natură să producă consecințe juridice (prin art. 320 C. pen. român), în oricare din formele de participare penală reglementate de art. 47, art. 47 și art. 48 C. pen. român (autorat, coautorat, instigare și complicitate), precum și acțiunea de folosire a înscrisului oficial, cunoscând că este fals, în vederea producerii unei consecințe juridice (prin art. 323 C. pen. român), nu și simpla acțiune de deținere a unui astfel de înscris, ultimă situație în care se regăsește inculpatul D.F.I., pasager al autoturismului și depistat având asupra sa permisul de conducere în portofelul său.

În continuare, este adevărat că în expunerea de motive a rechizitoriului nr. __/2019 din data de 28.02.2020 al Parchetului Districtual de Stat din Krsko se face și următoarea referire, în partea de final a actului procedural: „este evident că învinuitul a obținut actul de la niște falsificatori de acest fel de acte și evident l-a păstrat în vederea conducerii autoturismului”, însă aceasta nu poate fi privită ca având aptitudinea de a investi instanța de judecată și cu acțiunea inculpatului D.F.I. de a determina o altă persoană să falsifice un înscris oficial, prin contrafacerea scrierii ori a subscrierii sau prin alterarea lui în orice mod, de natură să producă consecințe juridice, astfel încât obiectul judecății să fie dat, potrivit art. 371 C. proc. pen. și de instigarea la infracțiunea de fals în înscrisuri oficiale, prevăzută de art. 47 C. pen. român raportat la art. 320 C. pen. român.

Mai exact, aceeași simplă referire, pe de o parte, nu poate fi privită ca reprezentând o descriere a faptei menționate în paragraful anterior, într-o manieră susceptibilă să producă consecințe juridice, prin indicarea în concret a împrejurărilor de loc și timp în care aceasta a fost săvârșită, a persoanei instigate (în măsura în care identitatea este cunoscută), a formei pe care aceleași acte de instigare le-au îmbrăcat etc., și nici nu este însoțită de o dispoziție de trimitere în judecată pentru această faptă.

Astfel, deși prin rechizitoriul nr. __/2019 din data de 28.02.2020, Parchetul Districtual de Stat din Krsko a dispus trimiterea în judecată a inculpatului D.F.I. pentru infracțiunea de falsificare de acte, prevăzută de art. 251 alin. (3) din C. pen. sloven, modalitatea normativă alternativă reținută în sarcina acestuia a constat în păstrarea unui document fals sau modificat cu scopul de a-l folosi (filele 12-13 din lucrarea nr. __/2019 a Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București reprezentând dreptul străin aplicabil).

Aceeași dispoziție de trimitere în judecată nu vizează și modalitatea normativă alternativă a falsificării documentului și ea incriminată de dreptul penal sloven prin dispozițiile

legale precizate, în oricare din formele de participație penală reglementate, inclusiv instigarea, prin art. 37 alin. (1) din C. pen. sloven cu denumirea marginală „Instigarea la comiterea unei infracțiuni” (în acord cu care, persoana care îi solicită în mod intenționat unei alte persoane să săvârșească o infracțiune se pedepsește ca și când ar fi săvârșit-o ea însăși).

Pe de altă parte, este convingerea Curții că simpla referire anterior menționată nu vine decât să întărească în cauză caracterul fals al documentului păstrat de inculpatul D.F.I., precum și existența scopului atașat acțiunii de păstrare cerut de norma de incriminare, respectiv, folosirea documentului fals păstrat.

Prin urmare, deși prima instanță a constatat în mod corect existența unui impediment la continuarea exercitării acțiunii penale împotriva inculpatului D.F.I., cel prevăzut de art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C. proc. pen. – fapta nu este prevăzută de legea penală, soluția achitării aceluiași inculpat pentru infracțiunea pentru care a fost trimis în judecată prin rechizitoriul nr. __/2019 din data de 28.02.2020 al Parchetului Districtual de Stat din Krsko, dispusă în baza art. 396 alin. (5) C. proc. pen., nu este legală, câtă vreme Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală prevede în mod expres că într-o atare situație are loc revocarea acceptării cererii de preluare a procedurilor penale și restituirea cauzei autorităților judiciare străine.

Această din urmă nelegalitate va fi înlăturată în apelul declarat în cauză de parchet, Curtea urmând a face aplicarea dispozițiilor art. 134 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală.

Față de acestea, în baza art. 421 pct. 2 lit. a) C. proc. pen., Curtea a admis apelul declarat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Bolintin Vale împotriva sentinței penale nr. __ din data de 13.07.2021 a Judecătoriei Bolintin Vale, pronunțate în dosarul nr. __.

A desființat, în totalitate, sentința penală apelată și în fond, rejudecând:

În baza art. 134 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală a revocat acceptarea cererii de preluare a judecății dispuse prin încheierea din data de 07.09.2020 a Curții de Apel București, Secția I Penală, pronunțată în dosarul nr. __, definitivă prin necontestare.

A restituit cauza privind pe cetățeanul român D.F.I., înregistrată pe rolul Judecătoriei din Brezice sub nr. __/2019 în data de 30.09.2019 autorităților judiciare din Republica Slovenia.

În baza art. 275 alin. (3) C. proc. pen., cheltuielile judiciare avansate de către stat în fond și apel au rămas în sarcina acestuia.

Aplicarea dispozițiilor art. 551 din Legea nr. 254/2013 referitoare la compensarea în cazul cazării în condiții necorespunzătoare (forma anterioară abrogării prin art. II pct. 2 din Legea nr. 240/2019) pe calea contestației la executare, în cazul scăderii din durata pedepsei stabilite pentru infracțiunile concurente a perioadei executate integral sau parțial din pedeapsa aplicată prin hotărârea anterioară, potrivit art. 40 Cod penal. Inaplicabilitatea deciziei nr. 7 din 26 aprilie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală și a deciziei nr. 242 din 8 aprilie 2021 a Curții Constituționale

„Prin sentința penală de condamnare, contestatorului de față i s-a stabilit o pedeapsă rezultantă de 9 ani 1 lună și 5 zile închisoare, din care s-au dedus perioadele executate de la 18.08.2012 la 31.12.2013 (în baza dispozițiilor art. 71 C. pen. referitoare la computarea duratei măsurilor preventive privative de libertate) și de la 27.04.2015 la 03.11.2017 (în baza dispozițiilor art. 40 C. pen. referitoare la contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente, cu consecința scăderii din durata pedepsei aplicate pentru infracțiunile concurente a perioadei executate integral sau parțial din pedeapsa aplicată prin hotărârea anterioară).

Pentru această din urmă perioadă dedusă, persoana condamnată beneficiază de un număr de 174 zile considerate ca executate suplimentar, ca urmare a executării pedepsei în condiții necorespunzătoare de detenție (potrivit relațiilor înaintate de administrația locului de deținere), în aplicarea art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 (forma anterioară abrogării prin art. II pct. 2 din Legea nr. 240/2019 privind abrogarea Legii nr. 169/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și pentru modificarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1028 din 20 decembrie 2019).

Nici decizia nr. __ din 26 aprilie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, nici decizia nr. __ din 8 aprilie 2021 a Curții Constituționale nu sunt aplicabile cauzei, persoana condamnată nefiind în situația avută în vedere prin acestea, respectiv a unei persoane care a fost liberată condiționat înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 169/2017, totodată, cu privire la care să fie aplicabile dispozițiile art. 104 alin. (2) coroborat cu art. 43 alin. (1) din C. pen. referitoare la revocarea liberării condiționate și pedeapsa în caz de recidivă și în cazul căreia să se fi procedat la recalcularea restului de pedeapsă rămas neexecutat potrivit art. 55¹ din Legea nr. 254/2013.

Totodată, împrejurarea abrogării art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 (prin art. II pct. 2 din Legea nr. 240/2019) nu împiedică acordarea beneficiului considerării ca executate a unui număr suplimentar de zile, ca urmare a executării pedepsei în condiții necorespunzătoare de detenție aferent perioadei în discuție, 27.04.2015 la 03.11.2017, având în vedere dispozițiile art. III din același act normativ.

Potrivit acestora din urmă, „prevederile art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, se aplică persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, a măsurilor preventive privative de libertate, minorilor care execută măsuri educative în centre de detenție, în centre educative sau în penitenciare, respectiv minorilor care au executat pedepse în penitenciare, potrivit Legii nr.

15/1968 privind C. pen. al României, cu modificările și completările ulterioare, și care execută, la data intrării în vigoare a prezentei legi, măsuri educative în centre de detenție, în aplicarea art. 21 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 289/2009 privind C. pen., cu modificările și completările ulterioare, pentru perioada cuprinsă între 24 iulie 2012 și data intrării în vigoare a prezentei legi.”

(Curtea de Apel București, Secția a II - a Penală, decizia penală nr. 106/CO/ 05.04.2022)

Prin sentința penală nr. __ din 08.12.2021 pronunțată de Tribunalul București – Secția I penală, în baza art. 597 alin. (4) C. proc. pen. cu referire la art. 598 alin. (1) lit. d) C. proc. pen. a fost admisă contestația la executare formulată de către persoana condamnată S.A.I. (fiul lui A.C. și C.C., născut la __ în Sibiu, CNP __, în prezent aflat în Penitenciarul Aiud) împotriva sentinței penale nr. __/ 14.02.2018 a Tribunalului Sibiu, definitivă prin decizia penală nr. __/ 25.04.2018 a Curții de Apel Alba Iulia și s-a dedus din pedeapsa de 9 ani, o lună și 5 zile închisoare perioada în care a fost deținut în Marea Britanie în baza mandatului european de arestare nr. __/ 21.05.2018, respectiv de la 04.11.2018 la 22.04.2021 și perioadele executate de la 19.08.2012 la 31.12.2013 și din 27.04.2015 la 03.11.2017 astfel cum s-a dispus prin sentința penală de condamnare.

S-a dispus anularea mandatului de executare a pedepsei închisorii nr. __/ 25.04.2018 emis de Tribunalul Sibiu – Secția Penală și emiterea unui nou mandat de executare a pedepsei închisorii.

În baza art. 597 alin. (4) C. proc. pen. a fost respinsă, ca nefondată, sesizarea Penitenciarului Rahova.

În baza art. 275 alin. (3) cheltuieli judiciare avansate de către stat au rămas în sarcina acestuia.

S-a reținut că, la data de 13.05.2021, pe rolul Tribunalului București – Secția I Penală a fost înregistrată sub nr. __, sesizarea formulată de către petentul condamnat S.A.I., în prezent încarcerat în Penitenciarul Rahova, prin care a solicitat deducerea perioadei pe care a executat-o în Marea Britanie în baza mandatului de executare a pedepsei emis în baza sentinței penale nr. __/2018 a Tribunalului Sibiu, definitivă prin decizia penală nr. __/2018 a Curții de Apel Alba Iulia. A arătat petentul că a fost încarcerat în Anglia timp de 2 ani, 6 luni și 25 zile. În urma unui proces de extrădare, a fost adus în România pentru a executa același mandat, însă nu i s-a scăzut perioada executată în Anglia.

În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 598 și art. 597 C. proc. pen.

Prin sesizarea adresată Tribunalului Sibiu la data de 26.05.2021 Penitenciarul București Rahova a solicitat instanței de executare să comunice dacă se impune scăderea din pedeapsa cu închisoarea aplicată deținutului S.A.I. a zilelor considerate ca executate suplimentar în urma cazării în condiții de detenție necorespunzătoare, acordate în baza Legii nr. 254/2013, zilele obținute în compensare pentru perioada dedusă de la 27.04.2015 -03.11.2017 totalizând un nr. de 174 zile.

Prin sentința penală nr. __/ 16.06.2021 a Tribunalului Sibiu s-a dispus declinarea competenței de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului București, instanță competentă în raport de dispozițiile art. 598 alin. (2) C. proc. pen.

Prin încheierea din data de 07.07.2021 s-a dispus reunirea celor două cauze mai sus menționate la cauza cu nr. __ a Tribunalului București – Secția I Penală.

Analizând contestația la executare formulată de petentul condamnat S.A.I. și sesizarea Penitenciarului București – Rahova, instanța de fond a constatat că doar cererea petentului este întemeiată, iar solicitarea Penitenciarului București Rahova este nefondată, pentru următoarele considerente:

Potrivit art. 598 alin. (1) lit. d) C. proc. pen. contestația împotriva executării hotărârii penale se poate face în următoarele cazuri:

- a) când s-a pus în executare o hotărâre care este definitivă;
- b) când executarea este îndreptată împotriva altei persoane decât cea prevăzută în hotărârea de condamnare;
- c) când se ivește vreo nelămurire cu privire la hotărârea care se execută sau vreo împiedicare la executare;
- d) când se invocă amnistia, prescripția, grațierea sau orice altă cauză de stingere sau de micșorare a pedepsei.

Potrivit art. 15 alin. (1) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, durata pedepselor și a măsurilor privative de libertate, în îndeplinirea unei cereri formulate de autoritățile române în temeiul prezentei legi, este luată în calcul în cadrul procedurii penale române și se compută din durata pedepsei aplicate de instanțele române.

Instanța de fond a reținut că petentul condamnat S.A.I. a fost condamnat la pedeapsa închisorii de 9 ani, o lună și 5 zile închisoare prin sentința penală nr. __/2018 a Tribunalului Sibiu, definitivă prin decizia penală nr. __/2018 a Curții de Apel Alba Iulia, fiind emis mandatul de executare a pedepsei închisorii și mandatul european de arestare nr. __/ 21.05.2018. Petentul condamnat a fost arestat în Marea Britanie la data de 04.11.2018 în baza mandatului european de arestare menționat, iar potrivit adresei înaintate de către Biroul Național Interpol s-a constatat că persoana condamnată a fost încarcerat pe teritoriul Marii Britanii în vederea predării către autoritățile din România în perioada 04.11.2018 - 22.04.2021. Prin urmare, aceasta este perioada pe care instanța în temeiul art. 598 alin. (1) lit. d) C. proc. pen., se impune să o scadă din durata pedepsei de 9 ani, o lună și 5 zile închisoare, aplicată inculpatului prin sentința penală nr. __/2018 a Tribunalului Sibiu, definitivă prin decizia penală nr. __/2018 a Curții de Apel Alba Iulia.

Față de acestea, instanța de fond a admis contestația la executare formulată de către persoana condamnată S.A.I. împotriva sentinței penale nr. __/ 14.02.2018 a Tribunalului Sibiu, definitivă prin decizia penală nr. __/ 25.04.2018 a Curții de Apel Alba Iulia și a dedus din pedeapsa de 9 ani, o lună și 5 zile închisoare perioada în care a fost deținut în Marea Britanie în baza mandatului european de arestare nr. __/ 21.05.2018, respectiv de la 04.11.2018 la 22.04.2021 și perioadele executate de la 19.08.2012 la 31.12.2013 și din 27.04.2015 la 03.11.2017 astfel cum s-a dispus prin sentința penală de condamnare.

A dispus anularea mandatului de executare a pedepsei închisorii nr. __/ 25.04.2018 emis de Tribunalul Sibiu – Secția Penală și emis un nou mandat de executare a pedepsei închisorii.

În ceea ce privește sesizarea Penitenciarului București Rahova, instanța de fond a constatat că aceasta este nefondată și că nu se impune scăderea din pedeapsa cu închisoarea aplicată deținutului S.A.I. a zilelor considerate ca executate suplimentar în urma cazării în condiții de detenție necorespunzătoare, acordate în baza Legii nr. 254/2013, zile obținute în compensare pentru perioada dedusă de la 27.04.2015 - 03.11.2017, respectiv 174 zile.

În acest sens, instanța a avut în vedere că persoana condamnată S.A.I. a fost liberată condiționat anterior intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017, iar dispozițiile art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 în interpretarea dată prin decizia nr. ___/ 26.04.2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție au fost declarate neconstituționale prin decizia nr. ___/ 08.04.2021 a Curții Constituționale, iar Legea nr. 169/2017 a fost abrogată în decembrie 2019, condiții în care zilele considerate ca executate în condiții necorespunzătoare nu pot fi scăzute din durata pedepsei aplicate persoanei condamnate prin prezentul mandat de executare a pedepsei închisorii.

Împotriva acestei hotărâri a formulat contestație persoana condamnată S.A.I., cauza fiind înregistrată pe rolul Curții de Apel București – Secția a II-a penală la data de 27.01.2022 sub nr. ___.

Contestatorul inculpat a solicitat să i se ducă cele 174 de zile deoarece în perioada în care Penitenciarul Rahova a făcut sesizarea au fost persoane care au beneficiat de aceste zile.

A mai arătat că, instanța a amânat pronunțarea cu privire la cele 174 de zile odată cu deducerea perioadei din Anglia însă s-a întârziat cu extrădarea și astfel au devenit neconstituționale dispozițiile legale dar când s-a făcut sesizarea au beneficiat persoane de recunoașterea zilelor compensatorii. A mai precizat că nu este vina sa că au devenit neconstituționale dispozițiile legale și solicită admiterea contestației.

Examinând actele dosarului și sentința penală contestată, în conformitate cu dispozițiile art. 597 alin. (7) și (8) C. proc. pen. raportat la art. 425¹ C. proc. pen., Curtea constată și reține următoarele:

Prin sentința penală contestată, nr. ___/ 08.12.2021 pronunțată de Tribunalul București - Secția I Penală în dosarul nr. ___:

„I. În baza art. 597 alin. (4) C. proc. pen. cu referire la art. 598 alin. (1) lit. d) C. proc. pen. a fost admisă contestația la executare formulată de către persoana condamnată S.A.I. împotriva sentinței penale nr. ___/ 14.02.2018 a Tribunalului Sibiu, definitivă prin decizia penală nr. ___/ 25.04.2018 a Curții de Apel Alba Iulia și s-a dedus din pedeapsa de 9 ani, o lună și 5 zile închisoare perioada în care a fost deținut în Marea Britanie în baza mandatului european de arestare nr. ___/ 21.05.2018, respectiv de la 04.11.2018 la 22.04.2021 și perioadele executate de la 19.08.2012 la 31.12.2013 și din 27.04.2015 la 03.11.2017 astfel cum s-a dispus prin sentința penală de condamnare.

S-a dispus anularea mandatului de executare a pedepsei închisorii nr. ___/ 25.04.2018 emis de Tribunalul Sibiu – Secția Penală și emiterea unui nou mandat de executare a pedepsei închisorii.

II. În baza art. 597 alin. (4) C. proc. pen. a fost respinsă, ca nefondată, sesizarea Penitenciarului Rahova.

În baza art. 275 alin. (3) cheltuieli judiciare avansate de către stat au rămas în sarcina acestuia.”

Împotriva acestei sentințe penale a declarat contestație exclusiv persoana condamnată S.A.I., prin motivele de contestație prezentate oral la termenul de judecată din data de 05.04.2022 înțelegând să aducă critici acesteia sub aspectul soluției date contestației la executare promovate ca urmare a sesizării Penitenciarului Rahova (pct. II), întemeiate pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. d) C. proc. pen. („Contestația împotriva executării hotărârii penale se poate face în următoarele cazuri: [...] când se invocă amnistia, prescripția, grațierea sau orice altă cauză de stingere sau de micșorare a pedepsei”).

Prin urmare, controlul judiciar va fi exercitat cu privire la această din urmă dispoziție a primei instanțe, cu deplina respectare a prevederilor art. 425¹ C. proc. pen. raportat la art. 418 din același act normativ referitoare la neagravarea situației în propria contestație.

Din acest punct de vedere, este necontestat în cauză că prin sentința penală de condamnare, nr. ___/ 14.02.2018 a Tribunalului Sibiu, pronunțată în dosarul nr. ___, definitivă prin decizia penală nr. ___/ 25.04.2018 a Curții de Apel Alba Iulia, pronunțată în același dosar, contestatorul de față a fost condamnat la pedeapsa de 9 ani 1 lună și 5 zile închisoare, din care s-au dedus perioadele executate de la 18.08.2012 la 31.12.2013 (în baza dispozițiilor art. 71 C. pen. referitoare la computarea duratei măsurilor preventive privative de libertate) și de la 27.04.2015 la 03.11.2017.

Referitor la această din urmă perioadă dedusă, deși temeiul de drept nu este indicat în dispozitivul sentinței penale amintite, acesta este dat de prevederile art. 40 C. pen. referitoare la contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente, cu consecința scăderii din durata pedepsei aplicate pentru infracțiunile concurente a perioadei executate integral sau parțial din pedeapsa aplicată prin hotărârea anterioară.

Aceasta deoarece, în componența pedepsei rezultante stabilite, de 9 ani 1 lună și 5 zile închisoare, s-au avut în vedere și condamnările definitive pentru infracțiuni concurente, respectiv, cele dispuse prin sentința penală nr. ___/ 05.05.2013 a Judecătoriei Sibiu, pronunțată în dosarul nr. ___, definitivă prin decizia penală nr. ___/ 02.09.2013 a Curții de Apel Alba Iulia, pronunțată în același dosar și prin sentința penală nr. ___/ 31.08.2015 a Judecătoriei Sibiu, pronunțată în dosarul nr. ___, definitivă prin decizia penală nr. ___/ 03.12.2015 a Curții de Apel Alba Iulia, pronunțată în același dosar.

În continuare, este deopotrivă necontestat că pentru această perioadă dedusă în discuție, persoana condamnată S.A.I. beneficiază de un număr de 174 zile considerate ca executate suplimentar, ca urmare a executării pedepsei în condiții necorespunzătoare de detenție (adresă nr. ___/ 26.05.2021 a Penitenciarului București Rahova, fila 1 și următoarele din dosar nr. ___ înregistrat pe rolul Tribunalului Sibiu), potrivit art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 (forma anterioară abrogării prin art. II pct. 2 din Legea nr. 240/2019 privind abrogarea Legii nr. 169/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și pentru modificarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1028 din 20 decembrie 2019 Legea nr. 240/2019).

Potrivit acestor din urmă dispoziții legale, „(1) La calcularea pedepsei executate efectiv se are în vedere, indiferent de regimul de executare a pedepsei, ca măsură compensatorie, și executarea pedepsei în condiții necorespunzătoare, caz în care, pentru fiecare perioadă de 30 de zile executate în condiții necorespunzătoare, chiar dacă acestea nu sunt consecutive, se consideră executate, suplimentar, 6 zile din pedeapsa aplicată. [...] (7) Beneficiul aplicării dispozițiilor alin. (1) nu poate fi revocat. (8) Perioada pentru care se acordă zile considerate ca executate în compensarea cazării în condiții necorespunzătoare se calculează începând cu 24 iulie 2012”.

Aceleași dispoziții legale au fost interpretate de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală prin decizia nr. 7 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 548 din 2 iulie 2018, cu caracter obligatoriu (potrivit art. 477 alin. (3) C. proc. pen.), în sensul că „în interpretarea

dispozițiilor art. 55¹ din Legea nr. 254/2013, pentru determinarea restului de pedeapsă rămas neexecutat în vederea aplicării tratamentului sancționator de la art. 104 alin. (2) coroborat cu art. 43 alin. (1) din C. pen., trebuie recalculată, începând cu data de 24 iulie 2012 - perioada executată efectiv din pedeapsa din a cărei executare a fost dispusă liberarea condiționată anterior intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017 prin considerarea ca executate suplimentar a zilelor calculate ca executate în considerarea condițiilor de detenție necorespunzătoare”.

Astfel, prin decizia amintită, în esență, s-au reținut următoarele:

(i) dispozițiile art. 55¹ alin. (1) și (8) din Legea nr. 254/2013 nu disting, în acordarea măsurii compensatorii, între persoanele private de libertate aflate în executarea pedepsei închisorii la momentul intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017 și persoanele liberate condiționat și nu limitează aplicarea dispozițiilor art. 55¹ alin. (1) și (8) din Legea nr. 254/2013 la persoanele private de libertate aflate în executarea pedepsei închisorii la momentul intrării în vigoare a legii menționate;

(ii) evoluția procesului legislativ care a condus la adoptarea Legii nr. 169/2017 relevă, cu claritate, voința legiuitorului de a nu limita aplicarea dispozițiilor art. 55¹ alin. (1) și (8) din Legea nr. 254/2013 la persoanele private de libertate aflate în executarea pedepsei închisorii la momentul intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017 și de a nu limita acordarea măsurii compensatorii la instituția liberării condiționate, aplicabilă ulterior intrării în vigoare a legii menționate;

(iii) modificările operate de legiuitor asupra formei inițiale a proiectului, prin eliminarea reglementării măsurii compensatorii din capitolul consacrat liberării condiționate și includerea acestei reglementări în capitolul dedicat condițiilor de detenție, dar mai ales prin eliminarea referirii la liberarea condiționată, reflectă voința acestuia de a nu restrânge aplicabilitatea dispozițiilor art. 55¹ alin. (1) și (8) din Legea nr. 254/2013 la persoanele private de libertate aflate în executarea pedepsei închisorii, care au vocația de a beneficia de liberarea condiționată ulterior intrării în vigoare a legii menționate;

(iv) excluderea persoanelor liberate condiționat anterior din sfera de aplicare a dispozițiilor art. 55¹ alin. (1) și (8) din Legea nr. 254/2013, atunci când devin incidente dispozițiile în materia revocării liberării condiționate, ar contraveni voinței legiuitorului, care rezultă din evoluția procesului legislativ.

Ulterior, Curtea Constituțională, prin decizia nr. 242 din 8 aprilie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 677 din 8 iulie 2021, a constatat, cu caracter obligatoriu (potrivit art. 147 alin. (4) din Constituție): „dispozițiile art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, în interpretarea dată prin decizia nr. 7 din 26 aprilie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, sunt neconstituționale”.

Astfel, prin Decizia amintită, în esență, s-au reținut, următoarele:

(i) voința legiuitorului nu a vizat aplicarea prevederilor referitoare la compensarea în cazul cazării în condiții necorespunzătoare și persoanelor care fuseseră liberate condiționat înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 169/2017.

(ii) decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală conferă o interpretare a dispozițiilor art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 de natură a crea persoanei față de care s-a dispus liberarea condiționată o situație

juridică incertă în ceea ce privește efectele liberării condiționate sau ale săvârșirii unei noi fapte penale, cu încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5).

(iii) decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală determină o aplicare retroactivă a unei norme care nu are natura juridică a unei legi penale de drept substanțial sau material, cu încălcarea prevederilor constituționale ale art. 15 alin. (2).

Atât decizia nr. 7 din 26 aprilie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, cât și decizia nr. 242 din 8 aprilie 2021 a Curții Constituționale au fost invocate de către prima instanță ca și argumente pentru respingerea, ca neîntemeiată, a contestației la executare promovate ca urmare a sesizării Penitenciarului Rahova.

Or, după cum lesne se poate observa, niciuna din aceste decizii nu este aplicabilă cauzei, persoana condamnată S.A.I. nefiind în situația avută în vedere prin acestea, respectiv a unei persoane care a fost liberată condiționat înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 169/2017, totodată, cu privire la care să fie aplicabile dispozițiile art. 104 alin. (2) coroborat cu art. 43 alin. (1) din C. pen. referitoare la revocarea liberării condiționate și pedeapsa în caz de recidivă și în cazul căreia să se fi procedat la recalcularea restului de pedeapsă rămas neexecutat potrivit art. 55¹ din Legea nr. 254/2013.

După cum deja mai sus s-a arătat, aplicarea în cauză a dispozițiilor art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 este o consecință a prevederilor art. 40 C. pen. referitoare la contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente și a scăderii din durata pedepsei aplicate pentru infracțiunile concurente a perioadei executate integral sau parțial din pedeapsa aplicată prin hotărârea anterioară.

Nu în ultimul rând, Curtea notează că nici împrejurarea abrogării art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 (prin art. II pct. 2 din Legea nr. 240/2019 privind abrogarea Legii nr. 169/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și pentru modificarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1028 din 20 decembrie 2019, Legea nr. 240/2019) nu împiedică acordarea beneficiului considerării ca executate a unui număr suplimentar de zile, ca urmare a executării pedepsei în condiții necorespunzătoare de detenție aferent perioadei în discuție, 27.04.2015 la 03.11.2017, având în vedere dispozițiile art. III din același act normativ.

Potrivit acestora din urmă, „prevederile art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, se aplică persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, a măsurilor preventive privative de libertate, minorilor care execută măsuri educative în centre de detenție, în centre educative sau în penitenciare, respectiv minorilor care au executat pedepse în penitenciare, potrivit Legii nr. 15/1968 privind C. pen. al României, cu modificările și completările ulterioare, și care execută, la data intrării în vigoare a prezentei legi, măsuri educative în centre de detenție, în aplicarea art. 21 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 289/2009 privind C. pen., cu modificările și completările ulterioare, pentru perioada cuprinsă între 24 iulie 2012 și data intrării în vigoare a prezentei legi.”

Față de aceste considerente, Curtea în baza art. 597 alin. (7) și (8) C. proc. pen. raportat la art. 425¹ alin. (7) pct. 2 lit. a) C. proc. pen., a admis contestația formulată de condamnatul S.A.I. împotriva sentinței penale nr. ___/ 08.12.2021 pronunțate de Tribunalul București - Secția I Penală în dosarul nr. ___.

A desființat, în parte, sentința penală contestată și, în fond, rejudecând:

În baza art. 598 alin. (1) lit. d) C. proc. pen., a admis contestația la executare promovată ca urmare a sesizării Penitenciarului Rahova.

În baza art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 (forma anterioară abrogării prin Legea nr. 240/2019), a constatat că pentru persoana condamnată S.A.I. se consideră executate suplimentar un număr de 174 zile ca urmare a executării pedepsei în condiții necorespunzătoare de detenție în perioada 27.04.2015 – 03.11.2017, perioadă dedusă prin sentința penală nr. ___/ 14.02.2018 a Tribunalului Sibiu, pronunțată în dosarul nr. ___, definitivă prin decizia penală nr. ___/ 25.04.2018 a Curții de Apel Alba Iulia, pronunțată în același dosar.

A menținut dispozițiile sentinței contestate vizând contestația la executare formulată de către persoana condamnată S.A.I., precum și cheltuielile judiciare.

În baza art. 275 alin. (3) C. proc. pen., cheltuielile judiciare avansate de stat cu ocazia soluționării prezentei contestații au rămas în sarcina statului.

Infracțiunea de trafic de droguri de risc. Alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc, fără drept. Eliberarea de către farmaciști, fără rețetă corespunzătoare, de substanțe interzise prevăzute în tabelul nr. III din anexa la Legea nr. 143/2000, totodată, în tabelele II și III din anexa la Legea nr. 339/2005

„În funcție de natura drogurilor, legiuitorul a stabilit consecințe diferite pentru faptele farmaciștilor de a elibera fără rețetă corespunzătoare substanțe interzise, fapta urmând a fi încadrată fie în infracțiune (art. 6 alin. (2) din Legea nr. 143/2000) când are ca obiect drogurile de mare risc, fie în contravenție (art. 52 alin. (1) lit. a) raportat la art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005) când are ca obiect substanțele psihotrope prevăzute în tabelele II și III din anexa la Legea nr. 339/2005 considerate/ asimilate drogurilor de risc.

Ca atare, atunci când legiuitorul a vrut să incrimineze o anumită faptă ca infracțiune, a statuat expres în acest sens, cum este cazul infracțiunii prev. de art. 6 alin. (2) din Legea nr. 143/2000 având ca obiect exclusiv drogurile de mare risc. În sens contrar, când legiuitorul a considerat că o anumită faptă, deși aduce atingere anumitor valori sociale, nu prezintă în concret gradul de pericol social al unei infracțiuni (cum este cazul faptei prevăzute de art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005), a reglementat-o distinct ca fiind contravenție.

De asemenea, Legea nr. 339/2005 are caracter special în raport cu Legea nr. 143/2000, dispozițiile fiind de strictă interpretare și aplicare.

Faptele pentru care inculpații au fost trimiși în judecată, constând în aceea că în calitate de farmaciști, au eliberat substanțe și preparate prevăzute în tabelul nr. III din anexa la Legea nr. 143/2000, totodată, în tabelele II și III din anexa la Legea nr. 339/2005 (substanța activă amfepramonă conținută de REGENON și substanța activă clonazepam conținută de RIVOTRIL), fără prescripție medicală, nu realizează elementele de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000.

Aceleași fapte nu reprezintă „alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc, fără drept” în accepțiunea dispozițiilor legale precizate, atât timp cât Legea nr. 339/2005 este ulterioară Legii nr. 143/2000 și particularizează, încadrând în categoria contravențiilor, doar anumite categorii de acțiuni săvârșite de o categorie distinctă de subiecți activi, respectiv eliberarea de către profesioniștii din domeniul medical de substanțe psihotrope și preparate ce conțin astfel de substanțe cu regim special, fără niciun fel de prescripție medicală.

Nu se poate reține nici interpretarea dată dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005, în sensul că acesta ar califica drept contravenții doar „eliberarea de substanțe și preparate prevăzute în tabelele II și III din anexă” pe bază de prescripție medicală, care nu îndeplinește condițiile de formă prevăzute în normele metodologice de aplicare a legii, întrucât o astfel de interpretare nu este susținută de interpretarea gramaticală a dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005 și nici de vreo altă prevedere legală expresă.”

(Curtea de Apel București, Secția a II- a Penală, decizia penală nr. 547/A/ 02.05.2022)

Prin sentința penală nr. ___ / 08.11.2021, Tribunalul București - Secția I Penală a dispus:
În baza art. 17 alin. (2) raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C. proc. pen. a dispus achitarea inculpatului P.M. (fiul lui P. și C., născut la data de ___ în Ploiești, jud. Prahova, domiciliat în oraș Voluntari, str. __, nr. __, bl. __, ap. __, jud. Ilfov, CNP __, căsătorit, stagiul militar nesatisfăcut, studii facultatea de farmacie, ocupația farmacist, necunoscut cu antecedente penale) sub aspectul săvârșirii în concurs real a infracțiunilor de trafic de droguri

de risc în formă continuată prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. (forma autoratului) și art. 47 din C. pen. raportat la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 (forma instigării), toate cu aplicarea art. 38 alin. (1) din C. pen. (15 acte materiale), întrucât faptele nu sunt prevăzute de legea penală.

În baza art. 17 alin. (2) raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C. proc. pen. a dispus achitarea inculpatei I.M. (fiica lui I. și A., născută la data de __ în București, domiciliată în București, bvd. __, nr. __, bl. __, sc. __, et. __, ap. __, sector __, CNP __, văduvă, facultatea de Medicină Veterinară, ocupația asistent farmacist, necunoscută cu antecedente penale) sub aspectul săvârșirii infracțiunii de trafic de droguri de risc în formă continuată prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. (65 acte materiale), întrucât fapta nu este prevăzută de legea penală.

În baza art. 17 alin. (2) raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C. proc. pen. a dispus achitarea inculpatului I.G. (fiul lui V. și E., născut la data de __ în Slobozia, jud. Ialomița, domiciliat în oraș Popești Leordeni, str. __, nr. __, bl. __, ap. __, jud. Ilfov, CNP __, cetățean român, necăsătorit, stagiul militar nesatisfăcut, studii post liceale școala sanitară, ocupația asistent farmacist, necunoscut cu antecedente penale) sub aspectul săvârșirii infracțiunii de trafic de droguri de risc în formă continuată prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. (3 acte materiale), întrucât fapta nu este prevăzută de legea penală.

În baza art. 17 alin. (2) raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C. proc. pen. a dispus achitarea inculpatei D.A.C. (fiica lui N. și L., născută la data de __ în București, domiciliată în sat Fundeni, comuna Dobroești, str. __ nr. __, jud. Ilfov, CNP __, cetățean român, necăsătorită, studii post liceale școala sanitară, ocupația asistent farmacist, necunoscută cu antecedente penale) sub aspectul săvârșirii infracțiunii de trafic de droguri de risc în formă continuată prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. (15 acte materiale), întrucât fapta nu este prevăzută de legea penală.

În baza art. 17 alin. (2) raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C. proc. pen. a dispus achitarea inculpatei N.A.M. (fiica lui G. și M., născută la data de __ în Bacău, jud. Bacău, domiciliată în Bacău, str. __, nr. __, sc. __, ap. __, jud. Bacău, cu adresa aleasă pentru comunicarea actelor de procedură în București, str. __, nr. __, sector __, CNP __, necăsătorită, studii facultatea de Farmacie, ocupația farmacist, necunoscută cu antecedente penale) sub aspectul săvârșirii infracțiunii de trafic de droguri de risc în formă continuată prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) C. pen. (4 acte materiale), întrucât fapta nu este prevăzută de legea penală.

În baza art. 275 alin. (3) C. proc. pen. cheltuielile judiciare avansate de stat au rămas în sarcina acestuia.

În baza art. 272 alin. (1) C. proc. pen. onorariile apărătorilor desemnați din oficiu pentru inculpații I.M., D.A., N.A.M. și I.G., aferente fazei judecătii, în cuantum de 1.253 de lei pentru fiecare inculpat asistat, s-a avansat din fondul Ministerului Justiției.

Pentru a pronunța această hotărâre, instanța de fond a reținut că prin rechizitoriul nr. __/2019 din 01.07.2019 al PICCJ DIICOT – Structura Centrală - Secția de Combatere a Traficului de Droguri au fost trimiși în judecată, în stare de libertate, inculpații:

- P.M. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din C. pen. și art. 47 din C. pen. raportat la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000, toate cu aplicarea art. 38 alin. (1) din C. pen. (15 acte materiale);

- I.M. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din C. pen. (65 acte materiale);

- I.G. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din C. pen. (3 acte materiale);

- D.A.C. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din C. pen. (15 acte materiale);

- N.A.M. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din C. pen. (4 acte materiale).

În esență, prin actul de sesizare s-au reținut următoarele:

În sarcina inculpatului P.M.:

1) faptul că în calitate de farmacist în cadrul P.P. cu sediul în București, str. __, nr. __, sector __, a eliberat fără drept respectiv în lipsa unor prescripții medicale și cu încălcarea dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005, medicație cu REGENON de 25 mg care conține ca substanță activă amfepramonă și medicație cu RIVOTRIL care conține ca substanță activă clonazepam, și a eliberat medicație cu RIVOTRIL prin depășirea cantității menționată în cuprinsul prescripțiilor medicale după cum urmează:

- la data de 15.06.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 2mg - 30 capsule cod eliberare 213803; - la data de 22.09.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 2mg - 30 capsule cod eliberare 224248; - la data de 28.05.2018 cantitatea de 40 capsule de RIVOTRIL de 0,5 mg cod eliberare 213512; - la data de 04.07.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 0,5 mg - 50 capsule cod eliberare 218 982; - la data de 06.08.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 0,5 mg - 50 capsule cod eliberare 218 982; - la data de 05.09.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 0,5 mg - 50 capsule cod eliberare 227064; - la data de 06.09.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 0,5 mg - 50 capsule cod eliberare 227 064; - la data de 10.09.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 0,5 mg - 50 capsule cod eliberare 227064; - la data de 11.09.2018 cantitatea de două cutii de RIVOTRIL de 0,5 mg a câte 50 capsule cod eliberare 227064, în locul cantității de 90 capsule RIVOTRIL de 0,5 mg prescrise prin rețeta TAB III D nr. __ din data de 11.09.2018, valabilă până la data de 10.10.2018, rezultând eliberarea fără drept a unui număr de 10 capsule RIVOTRIL de 0,5 mg către un pacient al cărui nume și prenume este indescifrabil; - la data de 25.06.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 60 capsule cod eliberare 223440; - la data de 25.06.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 30 capsule cod eliberare 223 655; - la data de 23.05.2018 cantitatea de două cutii de REGENON de 25 mg a câte 30 capsule cod eliberare 222 076; - la data de 25.06.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 30 capsule cod eliberare 223 655; - la data de 03.09.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 30 capsule cod eliberare 223 655.

2) faptul că în perioada 13.05.2016 - 18.07.2016 și respectiv 01.02.2018 - 27.06.2018 a executat activități ilicite de determinare a inculpaților I.M., D.M.A.O., N.A.M. și D.N. de a elibera către clienții P.P. medicație cu RIVOTRIL în cantități mai mari decât cele prescrise de medicul prescriptor, prin transmiterea interdicției în calitate de farmacist șef și respectiv administrator al P.P. de a se elibera medicație în mod fracționat, actele de instigare fiind urmate de executare, după cum urmează:

- la data de 13.05.2016 I.M. în calitate de asistent farmacist a eliberat cantitatea de 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, în temeiul unei rețete simple din data de 13.05.2016, în

care s-a prescris cantitatea de 10 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, rezultând o eliberare fără drept de 40 comprimate;

- la data de 18.07.2016 I.M. în calitate de asistent farmacist a eliberat 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg pentru care s-a identificat prescripția din data 15.07.2016 pentru cantitatea de 45 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, rezultând o eliberare fără drept de 5 comprimate;

- la data de 25.04.2018 I.M. în calitate de asistent farmacist a eliberat 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg în locul cantității de 30 comprimate prescrisă ca tratament prin scrisoare medicală, rezultând o eliberare fără drept de 20 comprimate;

- la data de 04.06.2018 a eliberat cantitatea de 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, în locul cantității de 30 comprimate prescrisă ca tratament prin scrisoare medicală, rezultând o eliberare fără drept de 20 comprimate;

- la data de 20.06.2018 a eliberat cantitatea de 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, în locul cantității de 30 comprimate prescrisă ca tratament prin scrisoare medicală, rezultând o eliberare fără drept de 20 comprimate;

- la data de 27.06.2018 I.M. în calitate de asistent farmacist a eliberat 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, în locul cantității de 30 comprimate prescrisă ca tratament prin scrisoare medicală, rezultând o eliberare fără drept de 20 comprimate;

- la data de 01.02.2018 N.A.M. în calitate de farmacist, a eliberat fără drept cantitatea de 10 comprimate RIVOTRIL de 2 mg, deși prin rețeta TAB III D nr. __ emisă pentru pacient L.M. s-au prescris un număr de 20 capsule RIVOTRIL de 0,5 mg, în fapt fiind înmănată către pacientă cantitatea de 30 comprimate, RIVOTRIL de 2mg;

- la data de 01.03.2018 N.A.M. în calitate de farmacist a eliberat cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 0,5 mg - 50 capsule, în locul cantității de 20 capsule RIVOTRIL de 0,5 mg prescrisă prin rețeta TAB III D nr. __ emisă la data de 16.02.2018 valabilă până la data de 17.03.2018, pentru pacientul L.M., rezultând o eliberare fără drept a cantității de 30 capsule, cod eliberare 208209;

- la data de 23.01.2018 D.M.A.O. în calitate de farmacist a eliberat fără drept cantitatea de 20 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, cu luarea în considerare a faptului că potrivit prescripției TAB III C nr. __ din data de 09.01.2018 emisă pentru pacient C.O., s-a prescris cantitatea de 30 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg substanță activă clonazepam, iar D.M.A.O. a eliberat cantitatea de 50 comprimate, rezultând o eliberare fără drept a cantității de 20 capsule RIVOTRIL de 0,5mg;

- la data de 01.02.2018 D.M.A.O. în calitate de farmacist a eliberat fără drept cantitatea de 20 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, cu luarea în considerare a faptului că potrivit prescripției TAB III C nr. __ din data de 01.02.2018 emisă pentru pacient T.A., medicul prescriptor a autorizat eliberarea către pacient a cantității de 30 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg substanță activă clonazepam, iar D.M.A.O. a eliberat cantitatea de 50 comprimate, rezultând o eliberare fără drept a cantității de 20 capsule RIVOTRIL de 0,5mg;

- la data de 26.02.2018 D.M.A.O. în calitate de farmacist a eliberat fără drept cantitatea de 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, cu luarea în considerare a faptului că potrivit prescripției TAB III D nr. __ din data de 02.02.2018 emisă pentru pacient A.C.F., medicul prescriptor a autorizat eliberarea către pacient a cantității de 30 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg substanță activă clonazepam, iar D.M.A.O. a eliberat cantitatea de 50 comprimate, rezultând o eliberare fără drept a cantității de 20 capsule RIVOTRIL de 0,5mg;

- la data de 12.05.2018 D.N. în calitate de farmacist cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 0,5 mg - 50 capsule cod eliberare 218 893, în temeiul prescripției TAB III D nr. __ emisă în data de 25.04.2018 valabilă până la data de 24.05.2018, pentru RIVOTRIL de 0,5 mg - 10 capsule, rezultând o eliberare fără drept a cantității de 40 capsule RIVOTRIL de 0,5mg.

În sarcina inculpatei I.M.:

1) faptul că în perioada 11.05.2016 – 27.06.2018, în calitate de asistent farmacist în cadrul P.P., cu sediul în București, bd.-ul __, nr. __, sector __, a eliberat fără drept, respectiv în lipsa unor prescripții medicale și cu încălcarea dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005, medicație cu RIVOTRIL de 0,5 mg care conține ca substanță activă clonazepam, după cum urmează:

- 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 11.05.2016; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, în temeiul unei rețete simple din data de 13.05.2016, în care s-a prescris cantitatea de 10 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, rezultând o eliberare fără drept de 40 comprimate; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 20.06.2016; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 23.06.2016; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 29.06.2016; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 18.07.2016, pentru care s-a identificat prescripția din data 15.07.2016 pentru cantitatea de 45 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg, rezultând o eliberare fără drept de 5 comprimate; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 12.09.2016; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 15.09.2016; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 19.10.2016; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 31.10.2016; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 02.11.2016; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 18.11.2016; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 22.11.2016; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 31.12.2016; - 100 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 14.01.2017; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 21.01.2017; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 16.09.2017; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 14.10.2017; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 02.11.2017; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 10.11.2017; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 27.11.2017; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 20.12.2017; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 28.12.2017; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 04.01.2018; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 10.01.2018; - 100 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 13.01.2018; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 02.03.2018; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 12.03.2018; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 13.03.2018; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 02.04.2018; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 20.04.2018; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 20.04.2018; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 25.04.2018, în locul cantității de 30 comprimate prescrisă ca tratament prin scrisoare medicală, rezultând o eliberare fără drept de 20 comprimate; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 04.06.2018, în locul cantității de 30 comprimate prescrisă ca tratament prin scrisoare medicală, rezultând o eliberare fără drept de 20 comprimate; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 20.06.2018, în locul cantității de 30 comprimate prescrisă ca tratament prin scrisoare medicală, rezultând o eliberare fără drept de 20 comprimate; - 50 comprimate RIVOTRIL de 0,5 mg la data de 27.06.2018, în locul cantității de 30 comprimate prescrisă ca tratament prin scrisoare medicală, rezultând o eliberare fără drept de 20 comprimate;

2) faptul că în perioada 31.10.2016 – 02.03.2018 a eliberat fără drept, respectiv în lipsa unor prescripții medicale și cu încălcarea dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005, medicație cu RIVOTRIL de 2 mg care conține ca substanță activă clonazepam, în calitate de asistent farmacist în cadrul P.P. cu sediul în București, bd.-ul __, nr. __, sector __, după cum urmează:

- 30 comprimate RIVOTRIL de 2mg la data de 31.10.2016; - 30 comprimate RIVOTRIL de 2mg la data de 31.10.2016; - 30 comprimate RIVOTRIL de 2mg la data de 15.12.2016; - 30 comprimate RIVOTRIL de 2mg la data de 21.12.2016; - 30 comprimate RIVOTRIL de 2mg la data de 26.01.2018; - 30 comprimate RIVOTRIL de 2mg la data de 02.02.2018; - 30 comprimate RIVOTRIL de 2mg la data de 23.02.2018; - 30 comprimate RIVOTRIL de 2mg la data de 02.03.2018;

3) faptul că în perioada 06.05.2016 – 13.04.2018, în calitate de asistent farmacist în cadrul P.P. cu sediul în București, bd.-ul __, nr. __, sector __, a eliberat fără drept, respectiv în lipsa unor prescripții medicale și cu încălcarea dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005, medicație cu REGENON 25 mg care conține ca substanță activă amfepramonă, după cum urmează:

- 60 comprimate REGENON 25 mg la data de 06.05.2016; - 30 comprimate REGENON 25 mg la data de 22.02.2017; - 60 comprimate REGENON 25 mg la data de 02.03.2017; - 60 comprimate REGENON 25 mg la data de 28.04.2017; - 30 comprimate REGENON 25 mg la data de 10.05.2017; - 30 comprimate REGENON 25 mg la data de 18.05.2017; - 60 comprimate REGENON 25 mg la data de 04.07.2017; - 30 comprimate REGENON 25 mg la data de 12.07.2017; - 60 comprimate REGENON 25 mg la data de 20.09.2017; - 30 comprimate REGENON 25 mg la data de 13.10.2017; - 30 comprimate REGENON 25 mg la data de 13.10.2017; - 60 comprimate REGENON 25 mg la data de 19.10.2017; - 30 comprimate REGENON 25 mg la data de 02.11.2017; - 60 comprimate REGENON 25 mg la data de 02.11.2017; - 60 comprimate REGENON 25 mg la data de 22.11.2017; - 60 comprimate REGENON 25 mg la data de 24.11.2017; - 30 comprimate REGENON 25 mg la data de 27.12.2017; - 30 comprimate REGENON 25 mg la data de 12.02.2018; - 30 comprimate REGENON 25 mg la data de 09.03.2018; - 30 comprimate REGENON 25 mg la data de 13.04.2018.

În sarcina inculpatei I.G. faptul că în calitate de asistent farmacist în cadrul P.P. cu sediul în București, str. __, nr. __, sector __, a eliberat fără drept respectiv în lipsa unor prescripții medicale și cu încălcarea dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005, medicație cu REGENON de 25 mg care conține ca substanță activă amfepramonă și medicație cu RIVOTRIL care conține ca substanță activă clonazepam după cum urmează:

- la data de 21.06.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 2mg - 30 capsule cod eliberare 213803; - la data de 21.06.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 60 capsule cod eliberare 223 440; - la data de 19.06.2018 cantitatea o cutie de REGENON de 25 mg - 30 capsule cod eliberare 223 655.

În sarcina inculpatei D.A.C. faptul că în calitate de asistent farmacist în cadrul P.P. cu sediul în București, str. __, nr. __, sector 3, a eliberat fără drept respectiv în lipsa unor prescripții medicale și cu încălcarea dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005, medicație cu REGENON de 25 mg care conține ca substanță activă amfepramonă și medicație cu RIVOTRIL care conține ca substanță activă clonazepam, după cum urmează:

- la data de 02.04.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 2mg - 30 capsule cod eliberare 213803; - la data de 01.05.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 2mg - 30 capsule cod eliberare 215288; - la data de 18.05.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 2mg - 30 capsule cod eliberare 215288; - la data de 18.05.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 2mg - 30 capsule cod eliberare 213803; - la data de 01.06.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 2mg - 30 capsule cod eliberare 213803; - la data de 13.03.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 0,5 mg - 50 capsule cod eliberare 209892; - la data de 02.04.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 0,5 mg - 50 capsule cod eliberare 213 512; - la data de 09.03.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 60 capsule cod eliberare 212 226; - la data de 03.04.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 60 capsule cod eliberare 213 677; - la data de 03.04.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 30 capsule cod eliberare 213 309; - la data de 01.07.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 60 capsule cod eliberare 223440; - la data de 03.04.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 30 capsule cod eliberare 213 309; - la data de 24.04.2018 cantitatea de două cutii de REGENON de 25 mg a câte 30 capsule cod eliberare 217537; - la data de 08.06.2018 cantitatea de trei cutii de REGENON de 25 mg a câte 30 capsule cod eliberare 222 361; - la data de 28.07.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 30 capsule cod eliberare 223 655.

În sarcina inculpatei N.A.M. faptul că, în calitate de farmacist în cadrul P.P. cu sediul în București, str. __, nr. __, sector __, a eliberat fără drept respectiv în lipsa unor prescripții medicale și cu încălcarea dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005, medicație cu REGENON de 25 mg care conține ca substanță activă amfepramonă și a eliberat în plus în contra mențiunilor din cuprinsul prescripțiilor medicale, medicație cu RIVOTRIL care conține ca substanță activă clonazepam după cum urmează:

- la data de 01.02.2018 cantitatea de 10 comprimate RIVOTRIL de 2 mg, cu luarea în considerare a faptului că prin rețeta TAB III D nr. __ emisă pentru pacient L.M. s-au prescris un număr de 20 capsule RIVOTRIL de 0,5 mg, în fapt fiind înmănată către pacientă cantitatea de 30 comprimate, RIVOTRIL de 2 mg; - la data de 01.03.2018 cantitatea de o cutie de RIVOTRIL de 0,5 mg - 50 capsule, în locul cantității de 20 capsule RIVOTRIL de 0,5 mg prescrisă prin rețeta TAB III D nr. __ emisă la data de 16.02.2018 valabilă până la data de 17.03.2018, pentru pacientul L.M., rezultând o eliberare fără drept a cantității de 30 capsule, cod eliberare 208209; - la data de 17.03.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 60 capsule cod eliberare 212 226; - la data de 22.04.2018 cantitatea de o cutie de REGENON de 25 mg - 30 capsule cod eliberare 213 309.

Din analiza coroborată a materialului probator administrat în cauză, Tribunalul a constatat că faptele astfel cum au fost descrise de procuror în rechizitoriu, constând în eliberări de medicamente tip REGENON și RIVOTRIL, care conțin ca substanțe active substanțe stupefiante respectiv amfepramonă și clonazepam, cu încălcarea dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, potrivit cărora eliberarea substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelele II și III din anexă, fără prescripție medicală, este interzisă, cu excepția preparatelor prevăzute în normele metodologice de aplicare a prezentei legi, în baza art. 6 alin. (2), există în materialitatea lor și au fost săvârșite de inculpații I.G., P.M., D.A.C. și N.A.M.. Cu precizarea că în cazul inculpaților N.A.M. și P.M. actul material identificat de procuror ca săvârșit la data de 01.02.2018 constă în eliberarea de către farmacistul N.A.M. fără drept a cantității de 30

comprimate RIVOTRIL de 2 mg, cod eliberare 204402, eliberare care nu are vreo legătură cu rețeta TAB III D nr. ___ emisă la data de 16.02.2018 pentru pacientul L.M. cum eronat s-a reținut în rechizitoriu, neidentificându-se în concret nicio rețetă specială sau simplă ori alt document la baza eliberării acestor medicamente.

În cauză Tribunalul a reținut că toți inculpații trimiși în judecată sunt acuzați în esență de faptul că, în calitate de farmaciști în cadrul P.P. cu sediul în București, str. ___, nr. ___, sector ___, au eliberat fără drept, respectiv în lipsa unor prescripții medicale și cu încălcarea dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005, medicație cu REGENON care conține ca substanță activă amfepramonă și medicație cu RIVOTRIL care conține ca substanță activă clonazepam, respectiv că au eliberat astfel de medicație cu depășirea cantităților menționate în cuprinsul prescripțiilor medicale.

În drept, s-au reținut de procuror ca incidente dispozițiile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 conform cărora cultivarea, producerea, fabricarea, experimentarea, extragerea, prepararea, transformarea, oferirea, punerea în vânzare, vânzarea, distribuirea, livrarea cu orice titlu, trimiterea, transportul, procurarea, cumpărarea, deținerea ori alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc, fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

Tribunalul a apreciat că faptele reținute de procuror prin rechizitoriu în sarcina fiecăruia dintre inculpați nu sunt prevăzute de legea penală ca infracțiuni.

Astfel, s-a reținut pe de-o parte, că potrivit art. 37 alin. (1) și (4) din Legea nr. 339/2005 care stabilește regimul juridic privind cultivarea, producerea, fabricarea, depozitarea, comerțul, distribuția, transportul, deținerea, oferirea, transmiterea, intermedierea, achiziționarea, utilizarea și tranzitul pe teritoriul național ale plantelor spontane sau cultivate, substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelele I, II și III din anexa care face parte integrantă din Lege: (1) Preparatele și substanțele stupefiante și psihotrope pot fi utilizate în scop medical numai pe baza prescripțiilor medicale, în conformitate cu normele metodologice de aplicare a prezentei legi. (4) Eliberarea substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelele II și III din anexă, fără prescripție medicală, este interzisă, cu excepția preparatelor prevăzute în normele metodologice de aplicare a prezentei Legi, în baza art. 6 alin. (2).

De asemenea potrivit art. 52 alin. (1) lit. a) și (2) din Legea nr. 339/2005 care se referă la sancțiuni, (1) Constituie contravenții și se sancționează, după cum urmează: a) nerespectarea prevederilor art. 13 alin. (1), art. 37 alin. (2) - (4) și ale art. 44-46, cu amendă de la 200 lei (RON) la 1.000 lei (RON); (2) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către personalul anume împuternicit din cadrul Ministerului Sănătății și al Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Direcției Generale de Combatere a Criminalității Organizate și Antidrog și Agenției Naționale Antidrog.

Ori raportând situația de fapt descrisă de procuror în actul de sesizare la cele două dispoziții legale, reiese cu certitudine că activitățile ilicite desfășurate de inculpații P.M., I.M., I.G., D.A.C. și N.A.M., se încadrează pe deplin în prevederile art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005, astfel că nerespectarea lor constituie contravenția prevăzută de art. 52 alin. (1) lit. a) din același act normativ sancționată cu amendă de la 200 lei la 1.000 lei, nu infracțiunea prevăzută de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000.

Pe de altă parte, din analiza art. 6 alin. (2) din Legea nr. 143/2000, care sancționează cu închisoare de la un an la 5 ani și interzicerea unor drepturi fapta de a elibera, cu intenție droguri de mare risc, pe baza unei rețete medicale prescrise în condițiile prevăzute la alin. (1) (fără ca

aceasta să fie necesară din punct de vedere medical) sau a unei rețete medicale falsificate, se reține că infracțiunea în speță are ca subiect activ calificat farmacistul și ca obiect exclusiv drogurile de mare risc înscrise în tabelele nr. I și II la Legea nr. 143/2000, nu însă și drogurile de risc înscrise în tabelul nr. III din același act normativ.

În ce privește substanța activă amfepramonă (conținută de REGENON) și substanța activă clonazepam (conținută de RIVOTRIL), Tribunalul a observat că acestea figurează în tabelul nr. III la Legea nr. 143/2000, fiind incluse în categoria drogurilor de risc. De asemenea, aceleași substanțe figurează ca psihotrope în tabelul nr. III din Anexa la Legea nr. 339/2005.

Astfel, Tribunalul a considerat că în funcție de natura drogurilor legiuitorul a stabilit consecințe diferite pentru faptele farmaciștilor de a elibera fără rețetă corespunzătoare substanțe interzise, fapta urmând a fi încadrată fie în infracțiune (art. 6 alin. (2) din Legea nr. 143/2000) când are ca obiect drogurile de mare risc, fie în contravenție (art. 52 alin. (1) lit. a) raportat la art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005) când are ca obiect substanțele psihotrope prevăzute în tabelele II și III din anexa la Legea nr. 339/2005 considerate/ asimilate drogurilor de risc.

Ca atare, atunci când legiuitorul a vrut să incrimineze o anumită faptă ca infracțiune, a statuat expres în acest sens, cum este cazul infracțiunii prevăzute de art. 6 alin. (2) din Legea nr. 146/2000 având ca obiect exclusiv drogurile de mare risc. În sens contrar, când legiuitorul a considerat că o anumită faptă, deși aduce atingere anumitor valori sociale, nu prezintă în concret gradul de pericol social al unei infracțiuni (cum este cazul faptei prevăzute de art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005), a reglementat-o distinct ca fiind contravenție.

În același sens, analizând în oglindă dispozițiile art. 2 alin. (2) din Legea nr. 143/2000, care prevede pedeapsa închisorii de la 5 la 12 ani și interzicerea unor drepturi pentru traficul de droguri de mare risc (caz general), cu dispozițiile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 143/2000, care prevede pedeapsa închisorii de la 1 la 5 ani și interzicerea unor drepturi pentru eliberarea de droguri de mare risc de către farmacist (caz special), Tribunalul a constatat că tratamentul sancționator stabilit de legiuitor, îndeobște reflectat de limitele de pedeapsă prevăzute de lege, este mult atenuat în cazul farmacistului.

Mergând pe aceeași rațiune s-a dedus că și în cazul drogurilor de risc, dacă pentru infracțiunea prevăzută de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 s-a stabilit pedeapsa închisorii de la 2 la 7 ani (caz general), pentru eliberarea fără rețetă de către farmacist a substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelele II și III din anexa la Legea nr. 339/2005 considerate/ asimilate drogurilor de risc (caz special prevăzut de art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005), intenția legiuitorului nu poate fi decât aceea de stabilire a unui tratament sancționator mai blând, fapta fiind concret încadrată contravenție și sancționată ca atare.

S-a mai făcut și precizarea că atât Legea nr. 143/2000 care are caracter general, cât și Legea nr. 339/2005 care are caracter special în raport cu prima, sunt de strictă interpretare și aplicare, organelor judiciare nefiindu-le permis să extrapoleze și să rețină o faptă ca infracțiune cu înfrângerea voinței legiuitorului.

Împotriva acestei hotărâri a declarat apel Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – DIICOT, cauza fiind înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 17.01.2022, sub nr.20082/3/2019.

În susținerea apelului declarat, Parchetul a arătat că acesta vizează netemeinicia soluției de achitare a inculpaților P.M., I.M., I.G., D.M. și N.A.M. în temeiul dispozițiilor art. 17 alin. (2) raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C. proc. pen.

A apreciat că toate activitățile imputate inculpaților prin actul de sesizare au caracter penal, fiind prevăzute de legea penală și fiind întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de droguri de risc în forma continuată prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 C. pen., și respectiv instigarea la săvârșirea acestei infracțiuni.

În ceea ce privește activitățile infracționale care au avut în vedere depășirea tratamentului prescris de către medicul prescriptor, deci existența unor prescripții medicale, a considerat că eliberarea de substanțe psihotrope într-o cantitate superioară celei prescrisă de medic și activitatea de instigare la executarea unei astfel de activități ilicite constituie infracțiune fiind incriminată de dispozițiile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 și nu contravenție, nefiind reglementată ca și contravenție.

În descrierea faptelor reținute în sarcina inculpaților P.M., I.M., N.A.M. s-au delimitat în mod clar faptele săvârșite în lipsa oricărei prescripții speciale, de cele care au constat în eliberarea de medicație cu substanțe psihotrope în surplus prin raportare la prescripțiile medicale în temeiul cărora s-a prescris tratament.

De asemenea, a apreciat că fapta inculpatului P.M. de instigare la eliberarea de cantități de medicație cu RIVOTRIL mai mari decât cele prescrise de către medicul prescriptor constituie infracțiune fiind incriminată de dispozițiile art. 47 din C. pen. raportat la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 și nu contravenție.

A apreciat că temeiurile juridice pe care s-a întemeiat hotărârea pronunțată de instanța de fond sunt infirmate de practica judiciară în materie, de practica Ministerului Sănătății și de legislația aplicabilă în domeniu.

A invocat decizia penală nr. 3939 pronunțată la data de 29.11.2012 de Înalta Curte de Casație și Justiție, dispozițiile art. 1 din Ordonanța de Urgență nr. 2/2001.

De asemenea, Parchetul a arătat că interpretarea dispozițiilor art. 52 din Legea nr. 339/2005 care prevăd faptul că eliberarea substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelele II și III din anexă, fără prescripție medicală, constituie contravenție, impune raportarea acestei norme juridice la dispozițiile prevăzute de art. 37 alin. (2)-(4) din Legea nr. 339/2005, iar acestea se completează cu dispozițiile H.G. nr. 1915/2006 respectiv art. 33 alin. (1), art. 32 alin. (3) și art. 58.

Totodată, a invocat dispozițiile art. 33 alin. (1) din H.G. nr. 1915/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, art. 32 alin. (3) din H.G. nr. 1915/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, art. 58 din H.G. nr. 1915/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope.

A arătat că din examinarea, prin coroborare, a acestor norme juridice, se desprinde concluzia că dispozițiile art. 37 alin. (2)-(4) se referă la existența unei prescripții speciale și securizate și nu are în vedere lipsa oricărui fel de prescripție medicală.

Ca urmare, a arătat Parchetul, art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 339/2005 sancționează ca și contravenție prescrierea substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelul II din anexă pe alte formulare decât cele speciale, securizate, sau în condici de prescripții medicale ori condici de aparat, destinate exclusiv prescrierii acestora, în cadrul unităților sanitare umane sau veterinare, în condițiile prevăzute în normele metodologice de aplicare a prezentei legi și

respectiv fapta de eliberare a substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelele II și III din anexă, fără prescripție medicală specială și nu fapta de eliberare de medicație cu substanțe stupefiante și psihotrope în lipsa oricărei prescripții speciale.

În susținerea acestei concluzii, Parchetul a solicitat a se avea în vedere că dispozițiile art. 37 alin. (2) reglementează modalitatea în care medicul prescriptor poate prescrie în mod licit substanțe și preparate prevăzute în tabelul II din anexă și anume prin folosirea de formulare speciale securizate de culoare galbenă și implicit împrejurarea că fapta sancționată ca și contravenție în dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. a), se referă la conduita neconformă cu legea de prescriere de către medic a substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelul II din anexă pe alte formulare decât cele speciale securizate. Această interpretare a dispozițiilor art. 37 alin. (2) din Legea nr. 339/2005 prin raportare la dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 339/2005, a arătat Parchetul, potrivit căreia doar fapta medicului de a prescrie substanțe și preparate prevăzute în tabelul nr. II din anexă în alt mod decât pe formulare, speciale, securizate, sau în condiții de prescripții medicale ori condiții de aparat, destinate exclusiv prescrierii acestora, constituie contravenție a fost consfințită de practica Ministerului Sănătății, care a aplicat sancțiuni contravenționale.

A mai arătat Parchetul că interpretarea dispozițiilor art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea 339/2005 în sensul că încălcarea dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005 de către un farmacist presupune inexistența unor formulare speciale și nu a nici unui fel de prescripție medicală, a fost consfințită și de raportul întocmit de Ministerul Sănătății Direcția Politica Medicamentului, a dispozitivelor și tehnologiilor medicale în dosarul nr. ___.

În dosarul nr. ___/2018 Ministerul Sănătății Direcția Politica Medicamentului, a dispozitivelor și tehnologiilor medicale a constatat încălcarea prevederilor art. 37 din Legea nr. 339/2005, ale cărui condiții cumulate impun eliberarea preparatelor stupefiante și psihotrope doar pe baza unor prescripții medicale, pe formulare speciale, reținute la eliberare.

Astfel, în raportul întocmit de Ministerul Sănătății Direcția Politica Medicamentului, a dispozitivelor și tehnologiilor medicale s-a constatat că la momentul efectuării controlului, nu s-a găsit în farmacie nici un exemplar de rețetă galbenă sau verde, așa cum este prevăzut prin dispozițiile art. 37 din Legea nr. 339/2005 coroborate cu prevederile art. 32, alin. (3) și art. 58 din H.G. nr. 1915/2006.

Față de conținutul dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005 Parchetul a constatat că norma juridică se adresează deopotrivă medicului prescriptor care poate elibera la rândul său substanțe stupefiante și psihotrope în cadrul centrelor de tratament pentru toxicomani, cât și unităților farmaceutice.

Având în vedere că reglementarea modului de prescriere a substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope de către medic și reglementarea modului de eliberare licită de substanțe stupefiante și psihotrope atât de către medic cât și de către unitățile farmaceutice, s-a realizat în cuprinsul aceluiași articol, având în vedere că în cuprinsul art. 37 alin. (1) din Legea nr. 339/2005 s-a stipulat expres că preparatele și substanțele stupefiante și psihotrope pot fi utilizate în scop medical numai pe baza prescripțiilor medicale, având în vedere că alin. (2) și (3) a reglementat în mod expres tipul de prescripție medicală respectiv specială și securizată și de asemenea că formularul pentru prescrierea substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelul III din anexă se reține la eliberare, în condițiile prevăzute în normele metodologice de aplicare a acestei legi, condiții reglementate în art. 32 alin. (3) din H.G. nr. 1915/2006 („Prescripția medicală pentru preparatele stupefiante și psihotrope se emite în patru exemplare, destinate

pacientului, farmaciei și, după caz, casei de asigurări de sănătate; un exemplar rămâne în carnetul de prescripții al medicului care a completat prescripția), Parchetul a apreciat că se poate concluziona în sensul că sancțiunea contravențională prevăzută de art. 52 alin. (1) lit. a) are ca obiect eliberarea de substanțe stupefiante și psihotrope în alte condiții decât pe baza unor prescripții speciale de culoare verde/ galbenă și nu activitatea de eliberare a unor astfel de substanțe în lipsa oricărei prescripții medicale.

Față de cele de mai sus, Parchetul, în temeiul art. 421 alin. (2) lit. a) C. proc. pen., a solicitat admiterea acestuia, desființarea sentinței penale apelate, privind pe inculpați și pronunțarea unei hotărâri legale și temeinice în sensul celor solicitate, respectiv condamnarea acestora sub aspectul infracțiunilor pentru care s-a dispus trimiterea în judecată.

Examinând sentința penală apelată atât prin prisma criticilor formulate, cât și din oficiu, sub toate aspectele de fapt și de drept, în conformitate cu dispozițiile art. 417 alin. (2) C. proc. pen., Curtea apreciază apelul declarat în cauză ca fiind nefondat, pentru următoarele considerente:

Curtea reține în primul rând că prima instanță a stabilit în mod corect situația de fapt pe baza probelor administrate în cauză, iar hotărârea nu a fost contestată sub acest aspect de către procuror și cu atât mai puțin de către inculpați, care nu au declarat apel.

Nu pot fi primite susținerile Ministerului Public în sensul că instanța de fond nu ar fi avut în vedere și situația descrisă prin actul de sesizare privind eliberarea de medicație cu substanțe psihotrope în surplus față de prescripțiile medicale existente.

De altfel, Tribunalul a reținut expres că faptele expuse în rechizitoriu există și au fost săvârșite de persoanele trimise în judecată, în forma descrisă prin actul de sesizare.

Soluția de achitare se întemeiază pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C. proc. pen., în sensul că faptele inculpaților P.M., I.M., I.G., D.A.C. și N.A.M. nu sunt prevăzute de legea penală.

Expunerea situației de fapt precum și analiza detaliată a probatoriului sunt însușite de instanța de apel și au fost menționate în integralitate anterior în cuprinsul deciziei, Curtea considerând că analiza motivelor de apel are ca obiect dispozițiile legale relevante în speță, problema de drept care se invocă în cauză fiind aceea dacă fapta fiecărui inculpat constituie contravenție, așa cum reține instanța de fond, sau dimpotrivă, constituie infracțiune, așa cum reține procurorul.

Or, din aceste puncte de vedere, Curtea constată că instanța de fond a pronunțat o hotărâre legală și temeinică, prin soluțiile de achitare date pentru faptele reținute în sarcina inculpaților.

Astfel, potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 din 26 iulie 2000, republicată, privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, „Cultivarea, producerea, fabricarea, experimentarea, extragerea, prepararea, transformarea, oferirea, punerea în vânzare, vânzarea, distribuirea, livrarea cu orice titlu, trimiterea, transportul, procurarea, cumpărarea, deținerea ori alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc, fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi“.

Conform art. 37 din Legea nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope:

(1) Preparatele și substanțele stupefiante și psihotrope pot fi utilizate în scop medical numai pe baza prescripțiilor medicale, în conformitate cu normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

(2) Prescrierea substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelul II din anexă se face pe formulare speciale, securizate, sau în condici de prescripții medicale ori condici de aparat, destinate exclusiv prescrierii acestora, în cadrul unităților sanitare umane sau veterinare, în condițiile prevăzute în normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

(3) Prescrierea substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelul III din anexă se face pe formulare care se rețin la eliberare, în condițiile prevăzute în normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

(4) Eliberarea substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelele II și III din anexă, fără prescripție medicală, este interzisă, cu excepția preparatelor prevăzute în normele metodologice de aplicare a prezentei legi, în baza art. 6 alin. (2)”.
Potrivit art. 52 din Legea nr. 339/2005:

“(1) Constituie contravenții și se sancționează, după cum urmează:

a) nerespectarea prevederilor art. 13 alin. (1), art. 37 alin. (2) - (4) și ale art. 44 - 46, cu amendă de la 200 lei (RON) la 1.000 lei (RON);

b) nerespectarea prevederilor art. 43, cu amendă de la 500 lei (RON) la 2.000 lei (RON);

c) nerespectarea prevederilor art. 15 alin. (4), ale art. 47 și 48, cu amendă de la 1.000 lei (RON) la 5.000 lei (RON);

d) nerespectarea prevederilor art. 42 alin. (1) - (3) și ale art. 43, cu amendă de la 5.000 lei (RON) la 20.000 lei (RON).

(2) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către personalul anume împuternicit din cadrul Ministerului Sănătății și al Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Direcției Generale de Combatere a Criminalității Organizate și Antidrog și Agenției Naționale Antidrog.

(3) Dispozițiile referitoare la contravențiile prevăzute la alin. (1) și (2) se completează cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare“.

Așadar, rezultă fără echivoc faptul că eliberarea substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelele II și III din anexă, fără prescripție medicală, este interzisă și că nerespectarea prevederilor art. 37 alin. (2) - (4) din lege constituie contravenție.

Textul de lege menționat nu face nicio altă distincție.

Astfel, acțiunile inculpaților se încadrează în dispozițiile art. 37 alin. 4 din Legea nr. 339/2005, constituind contravenția prevăzută de art. 52 alin. (1) lit. a) din aceeași Lege, și nu infracțiunea prevăzută de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000.

Tribunalul a reținut în mod judicios din analiza art. 6 alin. (2) din Legea nr. 143/2000, care sancționează cu închisoare de la un an la 5 ani și interzicerea unor drepturi fapta de a elibera cu intenție droguri de mare risc, pe baza unei rețete medicale prescrise în condițiile prevăzute la alin. (1) (fără ca aceasta să fie necesară din punct de vedere medical) sau a unei rețete medicale falsificate, că infracțiunea în speță are ca subiect activ calificat farmacistul și ca obiect exclusiv drogurile de mare risc înscrise în tabelele nr. I și II la Legea nr. 143/2000, nu însă și drogurile de risc înscrise în tabelul nr. III din același act normativ.

În ce privește substanța activă amfepramonă (conținută de REGENON) și substanța activă clonazepam (conținută de RIVOTRIL), acestea figurează în tabelul nr. III la Legea nr. 143/2000, fiind incluse în categoria drogurilor de risc. De asemenea, aceleași substanțe figurează ca psihotrope în tabelul nr. III din Anexa la Legea nr. 339/2005.

Astfel, în mod corect prima instanță a considerat că în funcție de natura drogurilor legiuitorul a stabilit consecințe diferite pentru faptele farmaciștilor de a elibera fără rețetă corespunzătoare substanțe interzise, fapta urmând a fi încadrată fie în infracțiune (art. 6 alin. (2) din Legea nr. 143/2000) când are ca obiect drogurile de mare risc, fie în contravenție (art. 52 alin. (1) lit. a) raportat la art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005) când are ca obiect substanțele psihotrope prevăzute în tabelele II și III din anexa la Legea nr. 339/2005 considerate/ asimilate drogurilor de risc.

Ca atare, atunci când legiuitorul a vrut să incrimineze o anumită faptă ca infracțiune, a statuat expres în acest sens, cum este cazul infracțiunii prevăzute de art. 6 alin. (2) din Legea nr. 143/2000 având ca obiect exclusiv drogurile de mare risc. În sens contrar, când legiuitorul a considerat că o anumită faptă, deși aduce atingere anumitor valori sociale, nu prezintă în concret gradul de pericol social al unei infracțiuni (cum este cazul faptei prevăzute de art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005), a reglementat-o distinct ca fiind contravenție.

De asemenea, Legea nr. 339/2005 are caracter special în raport cu Legea nr. 143/2000, dispozițiile fiind de strictă interpretare și aplicare.

Curtea nu poate reține susținerile Ministerului Public în sensul că faptele pentru care inculpații au fost trimiși în judecată sunt reglementate și incriminate ca infracțiuni de dispozițiile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000, reprezentând „alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc, fără drept”, atât timp cât Legea nr. 339/2005 este ulterioară Legii nr. 143/2000 și particularizează, încadrând în categoria contravențiilor, doar anumite categorii de acțiuni săvârșite de o categorie distinctă de subiecți activi, respectiv eliberarea de către profesioniștii din domeniul medical de substanțe psihotrope și preparate ce conțin astfel de substanțe cu regim special, fără niciun fel de prescripție medicală. Nu se poate reține nici interpretarea dată dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005, în sensul că acesta ar califica drept contravenții doar „eliberarea de substanțe și preparate prevăzute în tabelele II și III din anexă” pe bază de prescripție medicală, care nu îndeplinește condițiile de formă prevăzute în normele metodologice de aplicare a legii, întrucât o astfel de interpretare nu este susținută de interpretarea gramaticală a dispozițiilor art. 37 alin. (4) din Legea nr. 339/2005 și nici de vreo altă prevedere legală expresă.

În ceea ce privește celelalte argumente expuse în cadrul motivelor de apel, Curtea constată că se invocă jurisprudența existentă în unele decizii de speță, neputând face aprecieri asupra soluțiilor pronunțate în alte dosare.

În al doilea rând, Curtea nu achiesează la concluzia că activitățile ar fi fost incriminate ca fiind alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000, întrucât legiuitorul tratează și incriminează expres în art. 6 alin. (1) din lege ipoteza care vizează prescrierea drogurilor de mare risc, cu intenție, de către medic, fără ca aceasta să fie necesară din punct de vedere medical, precum și, în art. 6 alin. (2), eliberarea cu intenție de droguri de mare risc, pe baza unei rețete medicale prescrise în condițiile prevăzute la alin. (1) sau a unei rețete medicale falsificate.

Referitor la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului invocată în motivele de apel, Curtea reține principiile care se desprind din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în sensul că art. 7 § 1 din Convenție consacră, la modul general, principiul legalității delictelor și a pedepselor (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) și interzice, în mod special, aplicarea retroactivă a dreptului penal atunci când ea se face în dezavantajul acuzatului (*Kokkinakis împotriva Greciei, Hotărârea din 25 mai 1993, seria A nr. 260-A, p. 22, § 52*).

Dacă interzice în mod special extinderea domeniului de aplicare a infracțiunilor existente asupra faptelor care, până atunci, nu constituiau infracțiuni, el prevede, pe de altă parte, neaplicarea legii penale în mod extensiv în dezavantajul acuzatului, de exemplu prin analogie. Rezultă că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și sancțiunile care le pedepsesc (Achour împotriva Franței [MC], nr. 67.335/01, § 41, 29 martie 2006).

Noțiunea "drept" ("law") folosită la art. 7 corespunde noțiunii "lege" ce apare în alte articole din Convenție; ea înglobează dreptul de origine atât legislativă, cât și jurisprudențială și implică condiții calitative, printre altele, pe cele ale accesibilității și previzibilității (vezi, în special, Cantoni împotriva Franței, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, Culegere de hotărâri și decizii 1996-V, p. 1627, § 29, Coeme și alții împotriva Belgiei, nr. 32.492/96, 32.547/96, 32.548/96, 33.209/96 și 33.210/96, § 145, CEDO 2000-VII, și E.K. împotriva Turciei, nr. 28.496/95, § 51, 7 februarie 2002).

Ea reamintește că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului de care este vorba, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi (Groppera Radio AG și alții împotriva Elveției, 28 martie 1990, seria A nr. 173, p. 26, paragraful 68). Previzibilitatea legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă (Tolstoy Miloslavsky împotriva Regatului Unit, 13 iulie 1995, seria A nr. 316-B, p. 71, § 37). La fel se întâmplă și cu profesioniștii, obișnuiți să dea dovadă de o mare prudență în exercitarea funcției lor.

Curtea a constatat deja că, tocmai în considerarea principiului generalității legilor, formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile-tip de reglementare constă în recurgerea la unele categorii mai degrabă generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi se folosesc prin forța lucrurilor de formule mai mult sau mai puțin vagi, pentru a evita o rigiditate excesivă și pentru a se putea adapta schimbărilor de situație. Interpretarea și aplicarea acestor texte depind de practică.

Funcția de decizie încredințată instanțelor servește tocmai înlăturării îndoielilor ce ar putea rămâne în ceea ce privește interpretarea normelor, ținându-se cont de evoluția practicii cotidiene, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și rezonabil de previzibil (S.W. împotriva Regatului Unit, Hotărârea din 22 noiembrie 1995, seria A nr. 335-B, p. 41, § 36).

Or, din moment ce eliberarea substanțelor și preparatelor prevăzute în tabelele II și III din anexa la Legea nr. 339/2005, fără prescripție medicală, este interzisă, iar nerespectarea prevederilor art. 37 alin. (2) - (4) din Lege constituie contravenție, nu se poate reține previzibilitatea incriminării, în sensul că o persoană nu s-ar fi conformat unei conduite reglementate ca infracțiune.

Mai mult, este sarcina legiuitorului să stabilească în mod clar care sunt plantele și substanțele stupefiante ori psihotrope sau amestecurile care conțin asemenea plante și substanțe – care constituie droguri și sunt înscrise în tabelele nr. I – III, anexă la Legea nr. 143/2000 și care sunt plantele spontane sau cultivate, substanțele și preparatele prevăzute în tabelele I, II și III din anexa care face parte integrantă din Legea nr. 339/2005. Se observă însă că amfepramona și clonazepamul au fost menționate în anexele ambelor legi.

Față de aceste considerente, Curtea, în baza art. 421 alin. (1) pct. 1 lit. b) C. proc. pen., a respins ca nefondat apelul declarat de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte

de Casație și Justiție - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism împotriva sentinței penale nr. __/ 08.11.2021, pronunțate de Tribunalul București – Secția I Penală în dosarul nr. __.

În baza art. 275 alin. (3) C. proc. pen., cheltuielile judiciare în apel au rămas în sarcina statului.

Secția a III – a Civilă pentru cauze cu minori și de familie

Cerere de anulare a contractului de donație și a testamentului ca urmare a incapacității speciale a beneficiarului pârât, preot. Interpretarea prevederilor art. 990 alin. (1) și (3) C. civ.

„Rațiunea pentru care legiuitorul a instituit această incapacitate de a primi liberalități are în vedere protecția dispunătorului, dat fiind că acesta se găsește într-o stare de vulnerabilitate accentuată, putând foarte ușor să devină victima manoperelor dolosive a persoanelor care îi acordă asistență religioasă. Această incapacitate se bazează pe o prezumție absolută de captație și sugestie, neadmițându-se proba contrară, pentru a dovedi că voința dispunătorului a fost liber exprimată.

Curtea reține că nu prezintă relevanță calitatea persoanei respectiv preot ci asistența cu caracter de continuitate, repetată, acordată dispunătorului. Astfel, incapacitatea nu operează în cazurile în care preotul l-a consolatat sau încurajat numai ocazional pe dispunător pe timpul bolii sale, l-a împărtășit pe bolnav sau i-a citit numai rugăciunile pentru moarte întrucât prevederile art. 990 noul C. civ. au în vedere protecția dispunătorului de eventuale manopere din partea beneficiarului de natură a îl determina să facă liberalitatea.

De asemenea, Curtea constată că, dat fiind scopul urmărit de legiuitor prin reglementarea acestei interdicții, dispunătorul trebuia să fi suferit de o boală care să necesite pe lângă urmarea unui tratament medical și asistență religioasă, spirituală de natură a alina suferința bolnavului, numai o astfel de ipoteză determinând o stare de vulnerabilitate din partea donatorului/ testatorului și crearea premisei pentru exercitarea de către preot a unei influențe suficient de mari încât să se presupună că voința a fost viciată.”

(Curtea de Apel București, Secția a III - a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, decizia civilă nr. 677/ 9.05.2022)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului Ilfov la data de 19.06.2020, sub nr. __, reclamantul F.M. a solicitat, în contradictoriu cu pârâtul C.A., în temeiul dispozițiilor art. 990 alin. (1), (3), (4) C. civ. și art. 194-204 C. proc. civ., anularea testamentului autentificat sub nr. __ din data de 21.12.2018 de către notarul public L.M.S. și înregistrat în RNL sub nr. __ / 21.12.2018, având în vedere incapacitatea specială a beneficiarului pârât, rezultată din calitatea de preot ce a asigurat asistență religioasă pe timpul bolii defunctei P.P.; anularea contractului de donație autentificat sub nr. __ din data de 21.12.2018 de către notarul public L.M.S., având în vedere incapacitatea specială a beneficiarului pârât, rezultată din calitatea de preot ce a asigurat asistență religioasă pe timpul bolii defunctei P.P., obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată în conformitate cu dispozițiile art. 451-453 C. proc. civ.

Prin sentința civilă nr. __ / 04.06.2021, Tribunalul Ilfov a respins cererea de chemare în judecată formulată de reclamantul F.M., în contradictoriu cu pârâtul C.A., ca neîntemeiată, a respins cererea reclamantului privind cheltuielile de judecată ca neîntemeiată și a obligat reclamantul la plata către pârât a sumei de 5.000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin testamentul autentificat sub nr. __ din data de 21.12.2018, defuncta P.P. a înțeles să lase lui C.A. întreaga sa avere mobilă și imobilă (în cotă de 100%) aflată în patrimoniul său

la data decesului și l-a desemnat pe acesta legatar universal potrivit art. 1.055 C. civ. (fila 68 vol. I).

Prin contractul de donație autentificat sub nr. ___ din 21.12.2018, defuncta P.P. a înțeles să doneze domnului C.A. dreptul său de proprietate asupra unor imobile și a unor terenuri (fila 70 vol. I).

Reclamantul a formulat prezenta acțiune în temeiul prevederilor art. 990 alin. (1), (3), (4) C. civ., în sensul că a fost viciat consimțământul defunctei prin dol sub forma captației și sugestiei de către pârâtul care are calitatea de preot și i-a oferit acesteia asistență religioasă.

Consimțământul, potrivit dispozițiilor legale, este unul dintre elementele esențiale ale oricărui act juridic întrucât exprimă voința autorului la încheierea actului juridic, astfel încât, pentru validitatea oricărui act juridic se cere ca la baza lui să existe o voință liberă și nealterată de vreun viciu, cum sunt eroarea, dolul sau violența.

Privitor la testament, acesta trebuie să fie rezultatul unei voințe libere și conștiente ale testatorului, iar potrivit dispozițiilor art. 1.038 C. civ., „Testamentul este valabil numai dacă testatorul a avut discernământ și consimțământul său nu a fost viciat”.

Privitor la donație, aceasta reprezintă contractul prin care, cu intenția de a gratifica, o parte, numită donator, dispune în mod irevocabil de un bun în favoarea celeilalte părți, numite donatar, iar C. civ. prevede expres situațiile în care contractul de donație poate fi revocat.

Referitor la dispozițiile legale invocate de către reclamant, potrivit art. 990 alin. (1), (3), (4) C. civ., „(1) Sunt anulabile liberalitățile făcute medicilor, farmaciștilor sau altor persoane, în perioada în care, în mod direct sau indirect, îi acordau îngrijiri de specialitate dispunătorului pentru boală care este cauză a decesului; (3) Dispozițiile alin. (1) și (2) sunt aplicabile și în privința preoților sau a altor persoane care acordau asistență religioasă în timpul bolii care este cauză a decesului; (4) Dacă dispunătorul a decedat din cauza bolii, termenul de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare curge de la data la care moștenitorii au luat cunoștință de existența liberalității”.

Obiectul probațiunii prezentei cauze este dovedirea manoperelor dolosive de captație și sugestie pe care pârâtul, beneficiar al liberalităților, le-ar fi exercitat asupra defunctei la un moment anterior sau contemporan întocmirii acestora, pentru a o determina să-l instituie legatar, manopere, în absența cărora, defuncta nu ar fi procedat în acest fel.

Instanța a constatat faptul că din dispozițiile art. 990 alin. (1) coroborat cu alin. (3) C. civ. rezultă următoarele condiții cumulative pentru a putea interveni anularea liberalităților făcute către preoți și anume: i) la momentul încheierii liberalităților gratificatul să aibă calitatea de preot sau altă persoană ce acordă asistență religioasă dispunătorului; ii) preotul sau alte persoane să fi acordat dispunătorului asistență religioasă, tratament spiritual care ar fi fost de natură să influențeze spiritul bolnavului, în mod continuu, în timpul bolii sale; iii) moartea să fi fost cauzată de boala în timpul căreia s-a acordat asistența religioasă; iv) liberalitatea să se fi făcut în timpul bolii, în perioada în care se acorda asistența religioasă.

Privitor la prima condiție și anume, ca la momentul încheierii liberalităților gratificatul să aibă calitatea de preot sau altă persoană ce acordă asistență religioasă dispunătorului, trebuie îndeplinită în primul rând condiția asistenței religioase pe care pârâtul (în calitatea sa de preot) se presupune că o acorda defunctei.

Potrivit interogatoriului pârâtului, acesta a declarat faptul că într-adevăr are calitatea de preot și duhovnic în Parohia O. din anul 2010 și până în prezent, însă defuncta nu suferea de nicio boală incurabilă, având doar hipertensiune. Pârâtul a precizat și faptul că defuncta venea

la biserică ocazional și față de aceasta el doar i-a citit o rugăciune la biserică în timpul în care aceasta se afla internată în spital, iar ulterior după decesul acesteia s-a ocupat și a suportat toate cheltuielile privind înmormântarea sa și slujbele de pomenire (f. 100-101 vol. II).

Afirmațiile pârâtului cu privire la relația defunctei cu biserica și cu pârâtul (în calitate de preot), martorul P.I. a declarat faptul că aceasta „nu era o persoană foarte apropiată de biserică, mergea ocazional, mai mult la cimitir la mormintele părinților” și mai mult, apelativul cu care îl striga pe pârât era „domnul A.” (f. 103 vol. II).

În acest sens, din probele administrate în prezenta cauză (interogatoriul pârâtului, declarațiile martorilor) rezultă faptul că relația dintre pârât și defuncta P.P. era una de prietenie, nefiind probată în cauză asistența religioasă pe care pârâtul trebuia să o acorde defunctei la momentul încheierii liberalităților.

Așadar, condiția ca la momentul încheierii liberalităților gratificatul să aibă calitatea de preot sau altă persoană ce acordă asistență religioasă dispunătorului nu este îndeplinită întrucât pârâtul nu acorda asistență religioasă defunctei la momentul încheierii liberalităților.

Referitor la condiția privitoare la asistența cu caracter de continuitate, ceea ce are relevanță nu este calitatea persoanei (în speță, preot), ci asistența cu caracter de continuitate, repetată, acordată bolnavului de persoana care are una dintre calitățile vizate de lege, întrucât legea nu interzice gratificarea unui prieten preot care nu l-a asistat religios pe defunct în timpul ultimei sale boli.

În cauză, instanța a reținut că la data autentificării testamentului nr. __, respectiv a contractului de donație nr. __ din data de 21.12.2018 la B.N.P. L.M.S., defuncta avea discernământ, mai exact acea capacitate de a-și exprima conștient voința și de a realiza conținutul și efectele juridice care decurgeau din actele încheiate. Concluzia instanței se întemeiază pe declarațiile martorului în cauză - P.I. care a asistat de asemenea la încheierea testamentului în calitate de martor asistent – care sunt în sensul că ultima dorință a defunctei era „să lase domnului C. bunurile sale”, iar la data semnării documentelor defuncta „era fericită, s-a bucurat și avea o stare fizică bună”.

În acest sens, instanța a constatat faptul că nu este îndeplinită condiția privind existența unor îngrijiri de specialitate (asistența religioasă) în considerarea unei anumite boli care ar fi impus din perspectiva defunctei să apeleze la asistența religioasă din partea duhovnicului.

Din întregul material probator – acte medicale, declarații ale martorului, interogatoriu pârâtului – rezultă faptul că relația dintre defunctă și pârât, pe perioada anterioară decesului, nu a fost una specială de natură a se putea reține îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 990 C. civ., întrucât defuncta nu a primit asistență religioasă de natură să îi influențeze opțiunile, în mod continuu, pe perioada bolii sale.

Astfel, pe de-o parte, astfel cum rezultă din fișa medicală a defunctei (fila 93-94 vol. II), aceasta nu a suferit de nici o boală gravă care să necesite asistență religioasă din partea unui preot, pe o perioadă continuă, singura afecțiune de care suferea fiind hipertensiunea arterială, astfel cum a arătat și pârâtul prin răspunsul la întrebarea 4 din interogatoriu (f. 100 vol. II). Pe de altă parte, astfel cum rezultă și din declarațiile celor doi martori audiați în cauză, defuncta era o persoană activă, în forță, care muncea și mergea în concedii, moartea ei intervenind în mod neprevăzut.

Chiar dacă relațiile dintre cei doi erau relativ apropiate – pârâtul o vizita pe defunctă, o ajuta la treburile gospodărești – această relație nu era una de natură a permite pârâtului să

exercite o influență asupra defunctei, în considerarea unei asistențe religioase pentru o boală gravă care i-ar fi cauzat acesteia decesul.

Așadar, condiția privitoare la existența unei boli în care preotul să fi acordat asistență religioasă, tratament spiritual care ar fi fost de natură să influențeze starea de spirit a bolnavului în mod continuu, nu este îndeplinită, întrucât defuncta P.P., potrivit actelor medicale depuse la dosarul cauzei, nu suferea de nici o boală incurabilă, singura afecțiune pe care o avea fiind hipertensiunea.

Privitor la condiția potrivit căreia moartea defunctei să fi fost cauzată de boala în timpul căreia s-a acordat asistență religioasă se constată faptul că pe de-o parte, aceasta nu suferea de o boală incurabilă, iar pe de altă parte, astfel cum s-a arătat supra pârâtul nu a acordat asistență religioasă defunctei în timpul vieții sale, ci doar s-a ocupat de ritualurile creștinești ulterior decesului acesteia.

Astfel, cum rezultă din certificatul medical constatator al decesului nr. ___/ 21.04.2020 (f. 79 vol. I) cauza decesului defunctei a fost „stop cardiac ireversibil pe suport ventilator”, astfel încât nu se poate vorbi în prezenta cauză de existența unei boli pe perioada anterioară decesului, boală care ar fi necesitat asistență religioasă din partea pârâtului.

Coroborând concluziile certificatului medical constatator a decesului cu răspunsul la întrebarea nr. 6 din interogatoriul pârâtului (f. 100 vol. II) – „ea a suferit un atac vascular cerebral în aprilie 2020 din care i-a survenit și moartea în 19.04.2020” – instanța a constatat faptul că decesul defunctei P.P. nu a survenit în urma unei boli incurabile în timpul căreia pârâtul, în calitate sa de preot, să fi acordat asistență religioasă.

Privitor la ultima condiție potrivit căreia liberalitatea trebuia să se fi făcut în timpul bolii, în perioada în care se acorda asistență religioasă, nici aceasta nu este îndeplinită pentru considerentele expuse anterior. Pe de-o parte, defuncta, astfel cum rezultă din întregul material probator, nu a suferit în perioada realizării liberalităților de nicio boală incurabilă care să fi necesitat asistență religioasă de specialitate din partea unui preot.

Lărgind paradigma de analiză a intenției defunctei de a gratifica, instanța a constatat că argumentul pârâtului potrivit căruia „faptul donării bunurilor și instituirii ca legatar universal al pârâtului, iar nu a propriului frate, s-a datorat pe de-o parte, faptului că timp de 10 ani între reclamantul F., soția sa și defunctă au existat multiple neînțelegeri (...) iar pe de altă parte, faptului că pârâtul și familia sa au avut în timp o relație onestă de prietenie și întrajutorare cu donatoarea”(f. 66 vol. I) este probat prin declarațiile celor 2 martori audiați în cauză.

În acest sens, martorul P.I. a arătat faptul că în ziua în care a fost la notar cu defuncta pentru a încheia cele două liberalități aceasta i-ar fi spus că își dorește să facă acest lucru dat fiind faptul că este singură, nu are copii și nu se află în relații bune cu fratele său. Totodată, a arătat faptul că defuncta era prietenă cu soția pârâtului, că se află în relații de întrajutorare în sensul că aceasta o ajuta mereu (de exemplu, îi asigura aprovizionarea cu lemne pentru încălzire deoarece imobilul său nu era racordat la rețeaua de gaze).

Potrivit probelor administrate rezultă că relația defunctei cu fratele său nu era apropiată, astfel încât dorința defunctei de a dona și testa în favoarea unei terțe persoane apare ca fiind un una justificată din perspectiva relației relativ apropiate dintre defunctă și pârât.

Pe cale de consecință, reținând că nu au fost îndeplinite și probate în cauză condițiile prevăzute de dispozițiile art. 990 alin. (3) C. civ. privind interdicția de a primi liberalități, Tribunalul a respins atât cererea de chemare în judecată cât și cererea reclamantului privind cheltuielile de judecată ca neîntemeiate.

În baza art. 453 C. proc. civ., instanța a obligat reclamantul din a cărui culpă procesuală au fost ocazionate cheltuieli de judecată la plata către pârât a sumei de 5.000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată reprezentând onorariu avocat (f. 99 vol. II).

Împotriva sentinței primei instanțe formulat apel reclamantul F.M., solicitând admiterea apelului, schimbarea în tot a hotărârii apelate, iar pe fondul cauzei, admiterea acțiunii (...).

În motivare, apelantul-reclamant a arătat că, în cuprinsul considerentelor hotărârii apelate, se reține în mod greșit faptul că, ar fi fost îndeplinită condiția doar dacă defuncta avea o boală incurabilă, însă textul de lege prevede doar ca boala să fie cea din care a survenit moartea.

Mai mult decât atât, instanța de apel în totală contradicție cu probatoriul administrat, inclusiv cu răspunsul la interogatoriu, a reținut greșit și eronat faptul că asistența religioasă nu ar fi fost acordată decât după decesul defunctei, care nu suferea de o boală incurabilă.

(...)

Analizând apelul formulat, Curtea reține următoarele:

Ca o chestiune prealabilă, Curtea reține că, potrivit art. 477 alin. (1) noul C. proc. civ., instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit de către apelant precum și cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată. Prin urmare, și în calea de atac a apelului este pe deplin aplicabil principiul disponibilității care guvernează procesul civil, motiv pentru care Curtea va analiza legalitatea și temeinicia sentinței pronunțate de prima instanță numai prin raportare la criticile invocate de apelantul-reclamant în cererea de apel.

Prin intermediul căii de atac formulate apelantul-reclamant a contestat atât modalitatea de stabilire de către prima instanță a situației de fapt din perspectiva ansamblului probator administrat cât și interpretarea dispozițiilor art. 990 noul C. civ., apelantul-reclamant apreciind că sunt îndeplinite cerințele pentru anularea contractului de donație și a testamentului ca urmare a incapacității speciale a beneficiarului pârât.

În conformitate cu prevederile art. 990 alin. (1) și (3) noul C. civ., sunt anulabile liberalitățile făcute medicilor, farmaciștilor sau altor persoane, în perioada în care, în mod direct sau indirect, îi acordau îngrijiri de specialitate dispunătorului pentru boala care este cauză a decesului. Dispozițiile alin. (1) și (2) sunt aplicabile și în privința preoților sau a altor persoane care acordau asistență religioasă în timpul bolii care este cauză a decesului.

Rațiunea pentru care legiuitorul a instituit această incapacitate de a primi liberalități are în vedere protecția dispunătorului, dat fiind că acesta se găsește într-o stare de vulnerabilitate accentuată, putând foarte ușor să devină victima manoperelor dolosive a persoanelor care îi acordă asistență religioasă. Această incapacitate se bazează pe o prezumție absolută de captație și sugestie, neadmițându-se proba contrară, pentru a dovedi că voința dispunătorului a fost liber exprimată.

Așadar, ceea ce trebuie dovedit de către reclamant în cadrul unei acțiuni precum cea de față, în temeiul art. 249 noul C. proc. civ., este îndeplinirea cumulativă a cerințelor reglementate de art. 990 alin. (1) și (3) noul cc. Pentru a opera această incapacitate sunt necesare următoarele condiții: a) la momentul întocmirii liberalității, gratificatul să aibă calitatea de preot sau altă persoană ce acordă asistență religioasă dispunătorului; b) preotul sau alte persoane să-i fi acordat dispunătorului asistență religioasă, tratament spiritual, în mod continuu, în timpul bolii sale; c) moartea să fi fost cauzată de boala în timpul căreia s-a acordat asistența religioasă; ca atare, incapacitatea nu va opera atunci când moartea s-a produs accidental, fără legătură cu

boala dispunătorului; d) liberalitatea să se fi făcut în timpul bolii, în perioada în care se acorda asistența religioasă.

Curtea reține că nu prezintă relevanță calitatea persoanei respectiv preot ci asistența cu caracter de continuitate, repetată, acordată dispunătorului. Astfel, incapacitatea nu operează în cazurile în care preotul l-a consolat sau încurajat numai ocazional pe dispunător pe timpul bolii sale, l-a împărțit pe bolnav sau i-a citit numai rugăciunile pentru moarte întrucât prevederile art. 990 noul C. civ. au în vedere protecția dispunătorului de eventuale manopere din partea beneficiarului de natură a îl determina să facă liberalitatea.

În speță, analizând ansamblul probator administrat în cauză, atât în fața primei instanțe cât și calea de atac a apelului, Curtea reține că nu sunt îndeplinite condițiile impuse de art. 990 alin. (1) și (3) noul C. civ.

Pentru a decide astfel, Curtea are în vedere că, potrivit răspunsului pârâtului la interogatoriu (f. 100-101 vol. II), intimatul-pârât are calitatea de preot în Parohia O., începând din data de 01.12.2010 însă acesta nu i-a acordat asistență religioasă defunctei, care venea doar ocazional la biserică, nu a spovedit-o sau împărțit-o, singurul aspect notabil referitor la activitatea pe care o presta în cadrul parohiei fiind acela că a pomenit-o la rugăciuni în biserică în perioada în care defuncta era bolnavă, pentru însănătoșire.

Răspunsurile intimatului-pârât se coroborează cu declarația martorului P.I., care a avut și calitatea de martor la momentul la care defuncta a întocmit testamentul (f. 103), din care rezultă că defuncta nu era o persoană foarte apropiată de biserică, mergea doar ocazional, mai mult la cimitir la mormintele părinților, iar în discuțiile cu intimatul-pârât la care martorul a participat nu i se adresa prin prisma calității acestuia ci cu apelativul „Domnul A.”.

De asemenea, martorul furnizează informații importante referitoare la relația dintre defuncta P.P. și familia preotului, din conținutul cărora reiese în mod evident împrejurarea că liberalitățile întocmite reprezintă voința liberă a defunctei, fără exercitarea vreunor influențe din partea preotului în virtutea calității acestuia și pe parcursul acordării vreunei asistențe de natură spirituală.

Astfel, martorul a relatat că defuncta era prietenă cu soția intimatului-pârât, acesta din urmă o ajuta în gospodărie și o vizita frecvent, iar când a întocmit testamentul, la notar, defuncta i-a mărturisit martorului că este o persoană singură, că nu are copii, nu este în relații bune cu fratele acesteia (apelantul-reclamant) și vrea să îi doneze intimatului-pârât imobilul iar după moartea sa să îi rămână lui toate bunurile.

Aspectele evidențiate de martorul mai sus menționat se regăsesc și în declarația martorei P.I., audiată în apel (f. 59), potrivit căreia aceasta locuiește de aproximativ 20 ani în O. și era în relații de prietenie cu defuncta, locuind la trei case de aceasta. Martora a precizat că defuncta nu era o persoană credincioasă, mergea la biserică doar atunci când se făceau pomenile și nici nu a văzut-o vreodată să se spovedească sau să se împărțască, ci doar îl primea pe preot cu Boboteaza sau Crăciunul.

Martora a mai adăugat că defuncta era prietenă cu soția intimatului-pârât, aceasta o ajuta când avea nevoie, îi mai cumpăra cele necesare, se vizitau și chiar dacă intimatul-pârât nu ar fi fost preot, îi făcea o donație pentru că era hotărâtă să lase toate bunurile unei persoane străine din cauza relației foarte proaste pe care o avea cu fratele ei și familia acestuia.

În ceea ce privește martorii propuși de reclamant, Curtea constată că martora S.C.L. (f. 102) nu a oferit detalii semnificative din perspectiva relației defunctei cu intimatul-pârât,

subliniind că nu știe să spună dacă defuncta mergea la biserică și că l-a văzut pe intimat de câteva ori în curte la defuncta, fiind vecină cu aceasta.

Declarația martorului I.S. (f. 59 dosar apel) din care rezultă că defuncta ar fi fost o persoană credincioasă, care mergea zilnic la biserică pentru a face curățenie și pentru a participa la slujbele religioase, care se spovedea și se împărtășea la intimatul-pârât nu poate fi luată în considerare de către instanță în condițiile în care nu se coroborează cu celelalte probe administrate, împrejurările relatate de martor fiind infirmate de restul martorilor audiați.

De asemenea, Curtea constată că, dat fiind scopul urmărit de legiuitor prin reglementarea acestei interdicții, dispunătorul trebuia să fi suferit de o boală care să necesite pe lângă urmarea unui tratament medical și asistență religioasă, spirituală de natură a alina suferința bolnavului, numai o astfel de ipoteză determinând o stare de vulnerabilitate din partea donatorului/ testatorului și crearea premisei pentru exercitarea de către preot a unei influențe suficient de mari încât să se presupună că voința a fost viciată.

Or, în speță, potrivit fișei medicale a defunctei P.P. (f. 93-94 vol. II), afecțiunea de care aceasta suferea și care a constituit și cauza decesului, era hipertensiunea arterială grad III și fibrilație atrială persistentă, aspect cunoscut de intimatul-pârât, astfel cum reiese din răspunsul la întrebarea nr. 4 din interogatoriu. Cu toate acestea, o astfel de boală nu este de natură a crea vreo suferință îndelungată defunctei, care să o determine pe aceasta să apeleze la serviciile religioase ale preotului, cunoscut fiind că, potrivit studiilor și cercetărilor medicale, aproximativ 25% din populația adultă și jumătate dintre persoanele de peste 50 de ani suferă de hipertensiune arterială. Un asemenea diagnostic însă nu împiedică bolnavul ca, urmând un tratament medicamentos, să aibă un stil de viață normal și să își continue activitățile zilnice. După cum reiese și din declarațiile martorilor audiați, defuncta era o persoană activă, care se ocupa de gospodărie, mergea în vizite, în concedii, neputându-se afirma că din cauza bolii de care suferea a devenit vulnerabilă față de posibile încercări de influențare a voinței sale.

Conform probelor administrate, factorul determinant pentru întocmirea donației și a testamentului l-a constituit relația de prietenie precum și ajutorul financiar și moral pe care intimatul-pârât și soția acestuia l-au acordat defunctei, în lipsa sprijinului din partea rudelor, iar nu asistența religioasă, care nu a fost una repetată, continuă, pentru a influența ea însăși voința dispunătoarei. Chiar în cuprinsul testamentului (f. 68 vol. I), testatoarea a declarat că „fac prezentul testament în semn al afecțiunii și dragostei pe care o port legatarului”.

Luând în considerare motivele expuse, Curtea constată că nu sunt incidente în prezentul litigiu dispozițiile art. 990 alin. (1) și (3) noul C. civ., întrucât din probatoriul administrat nu rezultă acordarea asistenței religioase de către intimatul-pârât defunctei P.P. pe parcursul unei boli grave din cauza căreia să se fi produs și decesul donatoarei/ testatoarei.

**Cerere pentru recunoașterea unei hotărâri pronunțate într-un stat membru.
Aplicabilitatea Regulamentului nr. 2201/2003 al Consiliului. Procedura potrivit căreia se
soluționează această cerere**

„Observând prevederile Regulamentului nr. 2201/2003, Curtea constată că acesta nu conține nicio prevedere referitoare la procedura ce se impune a fi urmată în cazul formulării unei cereri prevăzute de art. 21 alin. (3) din Regulament.

Curtea va face aplicarea principiului autonomiei procedurale a statului membru, principiu care a fost introdus în cauza Rewe, potrivit căruia „în absența normelor comunitare în acest domeniu, revine sistemului juridic național al fiecărui stat membru să desemneze instanțele competente și să stabilească condițiile procedurale care reglementează acțiunile în justiție destinate să asigure protecția dreptului pe care cetățenii îl au față de efectul direct al dreptului comunitar”.

Aplicând principiul autonomiei procedurale, Curtea nu se va raporta la dispozițiile art. 1.102 C. proc. civ., reținute de Tribunal, care prevăd în mod obligatoriu soluționarea acestor cereri cu citarea obligatorie a părților, deoarece aceste dispoziții legale nu sunt aplicabile în cazul recunoașterii hotărârilor judecătorești pronunțate în state membre, ci doar în afara dreptului comunitar.

Curtea va avea în vedere, în cadrul aplicării principiului autonomiei procedurale, regulile de drept comun aplicabile în cazul procedurilor judiciare reglementate de C. proc. civ., respectiv dispozițiile art. 153 C. proc. civ., potrivit cărora „instanța poate hotărî asupra unei cereri numai dacă părțile au fost legal citate ori s-au prezentat, în afară de cazurile în care, prin lege, se dispune altfel”.

(Curtea de Apel București, Secția a III - a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, decizia civilă nr. 1009A/ 24.06.2022)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului București, Secția a V-a Civilă, sub nr. ___ la data de 23.11.2021, reclamanta A.E.N. a solicitat recunoașterea hotărârii pronunțate de Tribunalul din Reggio Emilia – Biroul de Proceduri Matrimoniale în dosarul nr. ___ în care s-a pronunțat sentința civilă nr. ___ / 16.07.2019.

În drept, a invocat art. 167 și art. 172 din Legea nr. 105/1992, art. 2 alin. (1) lit. d) și art. 1.094 și urm. C. proc. civ.

Prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 12.02.2022, reclamanta a precizat că apreciază că prezenta cauză se soluționează potrivit procedurii necontencioase, cu atât mai mult cu cât pârâtul a fost parte în procesul din Italia și cunoaște această hotărâre. A mai susținut că procedura contencioasă ar determina o prelungire nejustificată a soluționării prezentului dosar.

La termenul din 3.03.2022 tribunalul a pus în discuția admisibilitatea cererii în raport de dispozițiile art. 531 C. proc. civ.

Prin încheierea pronunțată în ședința publică din data de 03.03.2022, Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă a respins cererea formulată de reclamanta A.E.N., ca inadmisibilă.

Analizând actele și lucrările dosarului cu privire la problema admisibilității unei cereri de recunoaștere a unei hotărâri judecătorești pe calea proceduri necontencioase tribunalul a constatat următoarele:

Potrivit art. 527 C. proc. civ. cererile pentru soluționarea cărora este nevoie de intervenția instanței, fără însă a se urmări stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană, precum sunt cele privitoare la darea autorizațiilor judecătorești sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sunt supuse dispozițiilor prezentei cărți.

De asemenea, potrivit art. 531 C. proc. civ. Dacă cererea, prin însuși cuprinsul ei ori prin obiecțiile ridicate de persoanele citate sau care intervin, prezintă caracter contencios, instanța a respins-o.

Reclamanta a solicitat recunoașterea unei hotărâri judecătorești pronunțate în Italia susținând că această cerere poate fi soluționată pe cale necontencioasă și fără citarea pârâtului.

Tribunalul a reținut, însă, că de principiu, astfel de cereri au caracter contencios având în vedere natura acestora precum și faptul că doar într-o astfel de procedură celelalte părți pot invoca motive de refuz al recunoașterii.

Din cuprinsul hotărârii a cărei recunoaștere se solicită, tribunalul a reținut ca în respectivul proces au avut calitate de părți nu doar reclamanta, ci și A.G.A.

În cauza de față, necesitatea desfășurării procesului potrivit cu procedura contencioasă și, deci a chemării în judecată persoanelor care au figurat ca părți în cauza respectivă sau a persoanei care ar putea să se opună recunoașterii este determinată de două aspecte și anume un aspect de natură procedurală derivând din conținutul dispozițiilor art. 1.102 C. proc. civ. și unul de natură substanțială determinat de nevoia de a stabili persoana care poate invoca motivele de nerecunoaștere a hotărârii pe teritoriul României.

Cu privire la primul aspect, tribunalul a reținut că potrivit art. 1.102 C. proc. civ. cererea de recunoaștere a hotărârii străine se soluționează pe cale principală prin hotărâre, iar pe cale incidentă prin încheiere interlocutorie, în ambele cazuri după citarea părților. Cererea poate fi soluționată fără citarea părților, dacă din hotărârea străină rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acțiunii.

Acesta înseamnă că, de principiul legiuitorului a prevăzut necesitatea citării părților și doar ca excepția a prevăzut situația în care nu este necesară citarea acestora și anume atunci când pârâtul a fost de acord cu admiterea acțiunii. Cu alte cuvinte legiuitorul nu doar că avut în vedere o pluralitate de părți, dar a avut în vedere și posibilitatea existenței unei contradictorialități între acestea, din moment ce a prevăzut posibilitatea de a soluționa cauza fără citare doar în situația în care pârâtul a fost de acord cu admiterea acțiunii.

Totodată, tribunalul a reținut că stabilirea faptului că procedura este una contencioasă și deci a cadrului procesual pasiv, reprezintă un aspect distinct de cel al citării respectivei persoane, aspect care se analizează în condițiile art. 1.102 C. proc. civ. sau art. 31 din Regulamentul nr. 2201/2003, dar necesar în vederea comunicării hotărârii ce se pronunță și a exercitării eventualelor căi de atac.

Pe de altă parte, necesitatea chemării în judecată a celeilalte părți rezultă și din faptul că acesta ar putea în primul rând să se opună recunoașterii pe teritoriul României a hotărârii în discuție.

În acest context, tribunalul a subliniat că motivele de nerecunoaștere sunt cele prevăzute de Regulamentul nr. 2.201/2003 și nu presupun reanalizarea fondului, dar acestea pot fi invocate doar în cadrul unei proceduri contencioase.

Este adevărat că potrivit art. 21 alin. (1) din Regulamentul nr. 2201/2003 Hotărârile judecătorești pronunțate într-un stat membru se recunosc în celelalte state membre fără a fi necesar să se recurgă la vreo procedură, dar atunci când o parte optează să se adreseze instanței devine incidente dispozițiile art. 21 alin. (3) din Regulamentul nr. 2201/2003 potrivit cu care: „Fără a aduce atingere secțiunii 4 din prezentul capitol, orice parte interesată poate solicita, în conformitate cu procedurile prevăzute de secțiunea 2 din prezentul capitol, pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii hotărârii”.

Or, la art. 22 și 23 din regulament sunt menționate motivele de refuz a recunoașterii.

În consecință, Tribunalul a apreciat pentru motivele arătate, că în cauza de față se atâ timp cât nu toate părțile solicită recunoașterea, soluționarea cererii are un caracter contencios prin însăși natura ei, astfel că devin incidente dispozițiile art. 531 C. proc. civ.

Nu în ultimul rând faptul că, reclamanta nu ar cunoaște adresa persoanei care ar trebui să figureze ca pârât sau că o astfel de procedură s-ar prelungi reprezintă aspecte ce se analizează și poate produce efecte ulterior stabilirii naturii procedurii și deci a cadrului procesual.

Având în vedere considerentele de mai sus, văzând și dispozițiile art. 531 C. proc. civ. tribunalul a respins cererea formulată de reclamanta pe calea procedurii necontencioase ca inadmisibilă.

Împotriva încheierii din data de 03.03.2022 a formulat apel reclamanta A.E.N., prin care a solicitat admiterea apelului și schimbarea în tot a sentinței civile; pe fondul cauzei, admiterea cererii și pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere a sentinței nr. 111/2019 pronunțate de Tribunalul din Reggio Emilia - Biroul de Proceduri Matrimoniale la data de 16.07.2019; fără cheltuieli de judecată, pentru următoarele motive:

Apelanta-reclamantă arată că nu cunoaște care sunt considerentele pentru care cererea sa a fost respinsă ca inadmisibilă având în vedere atât prevederile art. 1.094 și urmat. C. proc. civ. cât mai ales prevederile art. 21 și următoarele ale Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000.

Apelanta-reclamantă menționează că nu înțelege să se judece în contradictoriu cu A.G.A. și că apreciază ca nu se impune citarea acestuia atâta vreme cât a fost prezent la judecarea cauzei în care s-a pronunțat sentința și aceasta procedura ar dura foarte mult și ar fi un real prejudiciu pentru minora. Acesta – pârâtul - nu a luat legătură cu apelanta-reclamantă și fetița de câțiva ani, apelanta nu cunoaște domiciliul său și nu a vorbit nici ea și nici minora de mai mult timp.

În prezent apelanta-reclamantă a venit cu minora în România, dar nu îi poate face alt pașaport să plece cu ea în Italia înapoi, unde are o viața de 20 de ani, deoarece i se solicita această hotărâre de încredințare recunoscută conform legii.

Înțelege apelanta-reclamantă că Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 a fost semnat și instituit de țările membre UE tocmai pentru a ușura persoanelor recunoașterea unor astfel de hotărâri și libera circulație.

Solicită instanței să aibă în vedere interesul superior al copilului. Legile ar trebui interpretate și aplicate în scopul protejării celor pentru care au fost instituite și în scopul producerii de efecte juridice.

În drept: art. 167 și art. 172 din Legea nr. 105/1992, art. 2 alin. (1) lit. d) și art. 1.094 și urmat. C. proc. civ., Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003.

Examinând sentința apelată prin prisma criticilor formulate și în conformitate cu prevederile art. 476 C. proc. civ., Curtea reține următoarele:

Dezbaterea litigioasă privește natura procedurii aplicabile cererii de recunoaștere a unei hotărâri pronunțată într-un stat membru al Uniunii Europene, hotărâre care are ca obiect exercitarea autorității părintești.

În raport de obiectul procedurii în urma căroră a fost pronunțată hotărârea a cărei recunoaștere se solicită, Curtea constată că în cauză sunt aplicabile dispozițiile Regulamentului nr. 2201/2003 al Consiliului. Prin urmare, va avea în vedere dispozițiile art. 21 din Regulament, potrivit cărora „hotărârile judecătorești pronunțate într-un stat membru se recunosc în celelalte state membre fără a fi necesar să se recurgă la vreo procedură”.

Raportat la aceste prevederi, Curtea va reține că recunoașterea hotărârilor care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003 se face de plin drept, fără a fi necesară parcurgerea vreunei proceduri în acest sens, în cazul în care partea interesată depune toate documentele prevăzute de art. 37 din Regulament și nu este incident niciun motiv de refuz dintre cele prevăzute de art. 23 din Regulament. În raport de acest principiu, Curtea reține că autoritățile române sunt obligate să recunoască hotărârile pronunțate de instanțele din alte state membre, fără a fi necesară obținerea în prealabil a unei hotărâri de recunoaștere.

Cu toate acestea, în cazul în care partea se confruntă cu un refuz de recunoaștere a acestei hotărâri, devin aplicabile dispozițiile art. 21 alin. (3) din Regulament, potrivit cărora „fără a aduce atingere secțiunii 4 din prezentul capitol, orice parte interesată poate solicita, în conformitate cu procedurile prevăzute de secțiunea 2 din prezentul capitol, pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii”. Astfel, în cazul unei opoziții din partea autorităților administrative, partea interesată are deschisă calea sesizării instanței de judecată competente, în vederea recunoașterii hotărârii pronunțate în alt stat membru al Uniunii Europene.

Divergența dintre opinia Tribunalului și a apelantei privește natura acestei proceduri, apelanta solicitând ca această cerere să fie soluționată în lipsa citării părții adverse în contradictoriu cu care a fost pronunțată hotărârea, fiind o cerere necontencioasă, în timp ce Tribunalul consideră că această procedură este una contencioasă.

Observând prevederile Regulamentului nr. 2201/2003, Curtea constată că acesta nu conține nicio prevedere referitoare la procedura ce se impune a fi urmată în cazul formulării unei cereri prevăzute de art. 21 alin. (3) din Regulament.

Curtea va face aplicarea principiului autonomiei procedurale a statului membru, principiu care a fost introdus în cauza Rewe, potrivit căruia „în absența normelor comunitare în acest domeniu, revine sistemului juridic național al fiecărui stat membru să desemneze instanțele competente și să stabilească condițiile procedurale care reglementează acțiunile în justiție destinate să asigure protecția dreptului pe care cetățenii îl au față de efectul direct al dreptului comunitar”.

Aplicând principiul autonomiei procedurale, Curtea nu se va raporta la dispozițiile art. 1.102 C. proc. civ., reținute de Tribunal, care prevăd în mod obligatoriu soluționarea acestor cereri cu citarea obligatorie a părților, deoarece aceste dispoziții legale nu sunt aplicabile în cazul recunoașterii hotărârilor judecătorești pronunțate în state membre, ci doar în afara dreptului comunitar. Astfel, va reține susținerile apelantei reclamante referitoare la scopul reglementărilor din domeniul cooperării civile în materie civilă dintre statele membre, de a institui o procedură facilă și rapidă a recunoașterii acestor hotărâri, ca obiectiv de a crea un

spațiu de libertate, securitate și justiție în cadrul căruia se asigură libera circulație a persoanelor. Or, tocmai în lumina acestui obiectiv, Curtea nu se poate raporta la prevederile interne care reglementează procedura de recunoaștere a hotărârilor judecătorești pronunțate în afara spațiului comunitar, principiul încrederii reciproce între statele membre justificând instituirea unui regim diferit.

Curtea va avea în vedere, în cadrul aplicării principiului autonomiei procedurale, regulile de drept comun aplicabile în cazul procedurilor judiciare reglementate de C. proc. civ., respectiv dispozițiile art. 153 C. proc. civ., potrivit cărora „instanța poate hotărî asupra unei cereri numai dacă părțile au fost legal citate ori s-au prezentat, în afară de cazurile în care, prin lege, se dispune altfel”.

Este adevărat că procedura necontencioasă, reglementată de dispozițiile art. 527 – 537 C. proc. civ., care constituie o excepție de la principiul citării, ca urmare a caracterului necontencios al procedurii, însă aceste prevederi nu sunt aplicabile în cauza de față. Va reține că prevederile art. 527 C. proc. civ. instituie domeniul de aplicare al acestei proceduri, limitându-l la cereri prin care nu se stabilesc drepturi potrivnice față de o altă persoană, precum sunt cele legate de darea autorizațiilor judecătorești sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare. Prezenta procedură nu se încadrează în vreuna dintre aceste ipoteze, nefiind vorba despre o simplă autorizare, de vreme ce instanța este chemată să analizeze îndeplinirea unor condiții prevăzute de regulament, respectiv dacă sunt incidente motivele de refuz prevăzute de art. 22 din Regulament. Este adevărat că unele dintre aceste cerințe pot fi analizate pe baza unor înscrisuri pe care partea este obligată să le depună, însă unele motive de refuz, cum ar fi cel prevăzut de art. 23 alin. (1) lit. d), e) sau f) din Regulament pot fi invocate doar de partea adversă, instanța neavând acces la aceste informații. Aceste elemente sunt suficiente, în opinia Curții, de a imprima prezentei proceduri caracter contencios, ceea ce este de natură a exclude aplicabilitatea prevederilor art. 527 – 537 C. proc. civ.

Nici principiul interesului superior al copilului nu poate fi avut în vedere în sensul judecării acestei cereri în cadrul unei proceduri necontencioase. Este adevărat că acest principiu guvernează procedurile care privesc minori, însă acest principiu poate fi avut în vedere doar în cadrul procesual legal, neputând justifica eludarea unor dispoziții legale imperative. Prin urmare, Curtea nu va putea recunoaște prioritatea acestui principiu pentru a încălca drepturile materiale și procesuale ale părintelui minorei, recunoscute prin normele de procedură de drept comun.

Din aceste considerente, în mod corect a considerat prima instanță că este inadmisibilă cererea reclamantei, de vreme ce aceasta are un caracter contencios, urmând a respinge apelul formulat.

Admisibilitatea cererii formulate de intimatul reclamant, în faza apelului, prin care se solicită stabilirea măsurilor compensatorii în raport de dispozițiile Legii nr. 193/2021, prin aplicarea unei grile notariale diferite față de cea avută în vedere de prima instanță

„Din această perspectivă, în primul rând, în situațiile în care motivele de apel nu pun în discuție evaluarea imobilului sau, chiar dacă pun în discuție această chestiune, sunt nefondate, nu există un temei legal al extinderii judecării în apel pentru verificarea și implicit pentru schimbarea hotărârii primei instanțe dincolo de limitele investiției prin cererea de apel, în vederea majorării numărului de puncte stabilit de acea instanță.”

(Curtea de Apel București, Secția a III - a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, decizia civilă nr. 1020A/ 28.06.2022)

Prin cererea înregistrată la data de 01.11.2019 pe rolul Tribunalului București – Secția a IV-a Civilă sub nr. ___, reclamantele P.E.M. și I.S. au chemat în judecată pe pârâta C.N.C.I., solicitând instanței ca prin hotărârea ce va pronunța: - să constate calitatea lor de persoane îndreptățite la măsuri reparatorii prin echivalent constând în acordarea de măsuri compensatorii sub formă de puncte, în condițiile Legii nr. 165/2013, pentru imobilul-teren, în suprafață de 337 m.p., situat în (...); - să oblige pârâta să valideze în tot dispoziția nr. ___/ 06.03.2018 emisă de Primarul Municipiului București și să emită deciziei de compensare prin puncte conform legii în vigoare și în conformitate cu expertiza ce se va realiza în cauză; - cu cheltuieli de judecată.

Prin sentința civilă nr. ___/ 11.09.2020, Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă a admis cererea; a obligat pârâta Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor să soluționeze dosarul administrativ nr. ___ prin emiterea unei decizii de validare a dispoziției nr. ___/ 06.03.2018 emisă de Primarul General al Municipiului București și de compensare prin ___ puncte în favoarea reclamantelor, pentru imobilul – teren, în suprafață de 337 m.p., situat în (...).

(...)

Tribunalul a avut în vedere prevederile art. 21 alin. (10) din Legea nr. 165/2013 și a constatat că aspectele referitoare la calitatea de persoană îndreptățită și întinderea dreptului au intrat în puterea lucrului judecat, acestea fiind deja analizate prin hotărâri judecătorești irevocabile, astfel că este întemeiată solicitarea reclamantelor de obligare a pârâtei la emiterea unei decizii de validare a dispoziției emise de către entitatea investită.

Referitor la evaluare, a avut în vedere prevederile art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 și a constatat că imobilul teren în suprafață de 337 m.p., situat în (...) se află în zona 60-A2, iar valoarea unui metru pătrat conform grilei notariale aferente anului 2013 este de 274 euro, valoarea estimativă a acestuia fiind de 446.732 lei [92.338 euro (274 m.p. x 337 m.p.) x 4,838 (cursul euro/ leu din data de 28.08.2020)].

Împotriva acestei sentințe, la data de 09.04.2021 a declarat apel pârâta C.N.C.I, care a fost înregistrat pe rolul Curții de Apel București - Secția a III-a Civilă și pentru cauze cu minori și de familie la data de 11.05.2021.

În motivarea cererii sale, apelanta-pârâtă a arătat că în mod netemeinic și nelegal prima instanță a stabilit cuantumul măsurilor compensatorii, având în vedere că în prezent evaluarea imobilului ce face obiectul deciziei se face prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a prezentei legi de către Secretariatul Comisiei Naționale.

Prin urmare, dacă evaluarea asupra valorii imobilului nu a fost efectuată și nici stabilit cuantumul bănesc prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, este firesc, fără a fi, evident, discriminatoriu, ca aceste operațiuni să se raporteze la actul în vigoare la momentul în care au loc (Decizia Curții Constituționale nr. 715 din 09.12.2014).

Având în vedere dispozițiile art. 35 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, instanța neputând a se pronunța asupra cuantumului măsurilor compensatorii, a solicitat admiterea excepției inadmisibilității stabilirii acestui cuantum.

Instanța nu a verificat situația despăgubirilor încasate la preluare, necesară în vederea evaluării.

În vederea efectuării evaluării imobilului, este necesară verificarea situației eventualelor despăgubiri încasate, întrucât numărul de puncte se stabilește după scăderea valorii actualizate a acestora, conform art. 21 alin. (7) din Legea nr. 165/2013.

De asemenea, este necesar a se verifica destinația imobilului teren și categoria de folosință la momentul preluării, atât pentru aplicarea dispozițiilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, cât și pentru verificarea incidenței în speță a dispozițiilor art. 15 din Legea nr. 165/2013.

În situația în care nu se poate stabili destinația/ categoria de folosință, evaluarea se face prin aplicarea valorii minime pentru zona sau categoria de imobil prevăzută de grila notarială pentru localitatea respectivă, astfel cum se arată la art. 21 alin. (6¹) din Legea nr. 165/2013 sau se aplică prezumțiile relative instituite la art. 15¹ alin. (1) din același act normativ.

În mod netemeinic și nelegal prima instanță a dispus obligarea apelantei-pârâte la plata cheltuielilor de judecată în cuantum de 1.000 lei, constând în onorariu avocat, fără a avea în vedere următoarele considerente:

În drept, au fost invocate dispozițiile Legii nr. 10/2001, republicată, Legii nr. 165/2013 modificată și completată prin Legea nr. 368/2013, art. 466 și următoarele C. proc. civ.

La data de 13.07.2021, intimatele-reclamante P.E.M. și I.S. au depus întâmpinare, prin care au solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat, cu cheltuieli de judecată.

La termenul din 05.10.2021, intimatele-reclamante au depus o cerere prin care au solicitat, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 193/2021, să se stabilească valoarea imobilului conform grilelor din anul 2020, la suma de 113.569 euro (= 337 m.p. x 337 euro/m.p.).

La solicitarea instanței, au fost depus adresele nr. ___/ 29.10.2021 și nr. ___/ 27.05.2022 emise de Administrația Fondului Imobiliar.

Intimatele-reclamante au depus declarația autenticată sub nr. ___/ 21.01.2022 de notar public M.D..

Examinând sentința apelată prin prisma criticilor formulate și în conformitate cu prevederile art. 476 C. proc. civ., Curtea reține următoarele:

În ceea ce privește primul motiv de apel, Curtea are în vedere că potrivit art. 35 alin. (3) din Legea nr. 165/2013: „În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi”.

În aceste condiții, competența instanței de a stabili ea însăși numărul de puncte acordat cu titlu de măsuri reparatorii este recunoscută expres de un text de lege.

De altfel, interpretarea propusă de apelanta-pârâtă, potrivit căreia instanța de judecată ar putea dispune numai acordarea ca atare a măsurilor reparatorii, fără a putea calcula și

cuantumul lor, contravine jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, care în cauzele Crișan împotriva României, hotărârea din 27 mai 2003, Glod împotriva României, hotărârea din 16 septembrie 2003 și Hauler împotriva României, hotărârea din 12 iulie 2007, a statuat, cu valoare de principiu, ca răspuns la argumentele instanțelor interne ce s-au declarat necompetente spre a se pronunța asupra legalității amplasamentului terenului, așa cum a fost stabilit de comisia administrativă, că imposibilitatea reclamanților de a supune examinării instanțelor această problemă, în cadrul contestației unei decizii administrative care statuează în ceea ce privește drepturile lor civile, aduce atingere substanței însăși a dreptului de acces la o instanță.

În ceea ce privește situația despăgubirilor încasate la momentul exproprierii, Curtea constată că potrivit adresei nr. ___/ 27.05.2022 emise de Administrația Fondului Imobiliar, depusă direct în apel, prin decretul nr. 336/1968 s-a preluat de la autoarea intimatelor-reclamante, T.I., un teren în suprafață de 649,54 m.p., pentru care s-au calculat despăgubiri în sumă de 1.624 lei (2,5 lei/ m.p.). Cu borderoul nr. ___/ 09.03.1970 a fost plătită o sumă de 968 lei, iar o altă sumă a fost constatată prescrisă și virată înapoi la bugetul statului, în cuantum de 656 lei.

(...)

2. În ceea ce privește modul de calcul al valorii imobilului, Curtea are în vedere, cu titlu prioritar, că dispozițiile de drept substanțial aplicabile în acest moment în ceea ce privește evaluarea imobilului sunt cele ale art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 193/2021: „Evaluarea imobilelor pentru care se acordă despăgubiri se exprimă în puncte și se face prin aplicarea grilei notariale valabile pentru anul precedent emiterii deciziei de către Comisia Națională, în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia. Un punct are valoarea de un leu”.

Această soluție se poate deduce din considerentele deciziei nr. 80 din 12 noiembrie 2018 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru de dezlegarea unor chestiuni de drept, care se întemeiază pe art. 4 din Legea nr. 165/2013: „63. Legea nr. 165/2013 cuprinde nu numai prevederi cu caracter procedural (cum ar fi, de pildă, cele care instituie anumite termene), ci și prevederi cu caracter substanțial, referitoare la cuantumul și modalitatea de acordare a măsurilor compensatorii instituite, astfel că, în privința acestora din urmă, raporturile juridice derulate între persoana îndreptățită la restituire, pe de o parte, și autoritățile administrative cu atribuții în procesul de stabilire a măsurilor reparatorii, pe de altă parte, nu pot fi considerate ca fiind raporturi juridice finalizate până la rămânerea definitivă a deciziei administrative.

64. Decizia autorității administrative implicate în procesul de acordare a măsurii reparatorii reglementate de Legea nr. 165/2013 a fost supusă controlului jurisdicțional, astfel încât dreptul de creanță, de care beneficiază persoana îndreptățită la măsura reparatorie, nu este un drept cert și exigibil și, de aceea, situația juridică se află în curs de constituire, deoarece urmează a se stabili, în faza jurisdicțională, valoarea concretă a despăgubirilor sub forma acordării de puncte în raport cu evaluarea imobilului care face obiectul deciziei de compensare, instanța de judecată fiind singura în măsură a stabili, în concret și definitiv, întinderea despăgubirii cuvenite”.

2. Subsecvent, procedând la refacerea calculului în vederea stabilirii valorii terenului conform Ghidului privind valorile orientative imobiliare pe anul 2021 în Municipiul București – Terenuri, zona 60-A2 (pag. 131), Curtea reține că valoarea acestuia este de 337 m.p. x 337

euro/ m.p. = 113.569 euro, echivalentul a 561.678,20 lei (la cursul euro din 28.06.2022, de 4.9457).

În ce privește modalitatea de actualizare a despăgubirilor, sunt incidente dispozițiile art. 11 alin. (1) din Legea nr. 10/2001: „Imobilele expropriate și ale căror construcții edificate pe acestea nu au fost demolate se vor restitui în natură persoanelor îndreptățite, dacă nu au fost înstrăinate, cu respectarea dispozițiilor legale. Dacă persoana îndreptățită a primit o despăgubire, restituirea în natură este condiționată de rambursarea unei sume reprezentând valoarea despăgubirii primite, actualizată cu coeficientul de actualizare stabilit conform legislației în vigoare”, modul de calcul concret fiind indicat de art. 11.4 din H.G. nr. 250/2007, care face trimitere la coeficientul de actualizare prevăzut la art. I alin. (1) al titlului II din O.U.G. nr. 184/2002: „Pentru actualizarea despăgubirilor acordate în perioada cuprinsă între 6 martie 1945 și 22 decembrie 1989 se va utiliza un coeficient de actualizare aferent fiecărui an prin raportarea cursului leu/ dolar S.U.A. din anul preluării, la cursul leu/ dolar S.U.A. din anul emiterii deciziei/ dispoziției prin care se soluționează notificarea. Acest coeficient de actualizare se va utiliza și pentru calculul valorii estimative a construcțiilor și terenurilor preluate în mod abuziv în intervalul de referință al legii”.

Potrivit Ordinului B.N.R. nr. 4/2003, cursul leu/ dolar SUA în anul 1968 a fost 6, iar cursul leu/ dolar SUA la data pronunțării hotărârii (28.06.2022) este de 4,6715.

Așadar, valoarea actualizată a despăgubirilor încasate la momentul preluării este de 145,20 lei (= 186,5 lei : 6 x 4,6715), iar valoarea despăgubirilor calculate conform art. 21 alin. (7) din Legea nr. 165/2013 este de 561.533 lei (= 561.678,20 lei – 145,20 lei).

În aceste condiții, dat fiind că valoarea terenului este mai mare decât cea stabilită de prima instanță, Curtea constată și incidența art. 481 C. proc. civ.: „Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai rea decât aceea din hotărârea atacată, în afară de cazul în care el consimte expres la aceasta sau în cazurile anume prevăzute de lege”.

În consecință, nici acest motiv de apel nu poate fi reținut.

(...)

Distinct de analiza apelului, asupra cererii de evaluare a imobilului conform Legii nr. 193/2021, formulată la termenul din 05.10.2021, Curtea reține următoarele:

Apelul este o cale de atac ce duce la rejudecarea pricinii în fond. Problemele de fapt și de drept dezbătute în fața primei instanțe sunt repuse în discuția instanței de apel, care va statua atât în fapt, cât și în drept. Efectul devolutiv al apelului constă în posibilitatea pe care o au părțile de a supune judecării în apel litigiul dintre ele în ansamblul său, cu toate probleme de fapt și de drept ce au fost ridicate în primă instanță.

În principiu, devoluțiunea este totală. Ea este însă limitată de două reguli, exprimate prin adagiile „tantum devolutum quantum appellatum” (limitele efectului devolutiv sunt determinate de ceea ce s-a apelat) și „tantum devolutum quantum iudicatum” (limitele efectului devolutiv sunt determinate de ceea ce s-a supus judecării la prima instanță).

Astfel, potrivit art. 477 C. proc. civ., având denumirea marginală „Limitele efectului devolutiv determinate de ceea ce s-a apelat”: „(1) Instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de către apelant, precum și cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată. (2) Devoluțiunea va opera cu privire la întreaga cauză atunci când apelul nu este limitat la anumite soluții din dispozitiv ori atunci când se tinde la anularea hotărârii sau dacă obiectul litigiului este indivizibil”. Conform art. 479 alin. (1): „Instanța de apel va verifica, în limitele cererii de apel,

stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță. Motivele de ordine publică pot fi invocate și din oficiu”.

Din această perspectivă, în primul rând, în situațiile în care motivele de apel nu pun în discuție evaluarea imobilului sau, chiar dacă pun în discuție această chestiune, sunt nefondate, nu există un temei legal al extinderii judecății în apel pentru verificarea și implicit pentru schimbarea hotărârii primei instanțe dincolo de limitele investiției prin cererea de apel, în vederea majorării numărului de puncte stabilit de acea instanță.

În al doilea rând, în situația în care motivele de apel formulate de pârât pun în discuție evaluarea imobilului sunt fondate, iar prin aplicarea noii grile s-ar ajunge la o valoare mai mare decât cea stabilită prin hotărârea atacată nefondate (cum este cazul în speță), cererea reclamantului de majorare a numărului de puncte stabilit de tribunal, la care ar fi îndreptățit potrivit grilei ulterioare, nu poate fi primită, în considerarea principiului neînrautățirii situației pârâtului în propria cale de atac (art. 481 C. proc. civ.).

Curtea mai are în vedere că, în oricare din aceste situații, a considera că o asemenea cerere formulată de reclamant, văzută de data aceasta ca o cerere de sine stătătoare, vizând schimbarea hotărârii primei instanțe în considerarea incidenței noii legi (modificatoare) apărute după pronunțarea respectivei hotărâri - recunoscută astfel ca un tip de cerere cu o fizionomie proprie, care s-ar apropia de apelul incident, dar fără a se confunda cu acesta, având și un domeniu de aplicare restrâns la ipotezele enumerate de art. 478 alin. (5) C. proc. civ. - ar corespunde ipotezei normative a acestui din urmă text de lege, care prevede că „Se vor putea cere dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri ivite după darea hotărârii primei instanțe și va putea fi invocată compensația legală”, este mai greu de admis.

Pe cale de consecință, neexistând un temei legal în acest sens, Curtea nu va proceda la o reevaluare a imobilului conform grilei notariale ulterioare, așa cum s-a solicitat de către intimatul-reclamant, o asemenea solicitare de extindere a judecății în apel dincolo de limitele instituite prin cererea de apel nefiind admisibilă.

Este de menționat și faptul că prin decizia nr. 82 din 6 decembrie 2021 Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins ca inadmisibilă sesizarea cu acest obiect, situație în care nu se poate susține că a tranșat în vreun fel respectiva chestiune.

Față de aceste considerente, constatând că prima instanță a reținut greșit situația de fapt numai sub aspectul învederat, precum și intrarea în vigoare a unei legi noi în cursul soluționării apelului, Curtea urmează ca, în temeiul art. 480 alin. (1) C. proc. civ., să respingă apelul ca nefondat.

De asemenea, în temeiul art. 482 raportat la art. 453 alin. (1) C. proc. civ., Curtea va obliga apelanta-pârâtă, care se află în culpă procesuală, să plătească apelantului-reclamant cheltuielile de judecată în faza apelului, reprezentând onorariul avocatului, în quantum de 500 lei.

Secția a IV – a Civilă

Pretenții. Prescripție drept material la acțiune. Dispoziții tranzitorii privind aplicarea legii în timp. Întreruperea termenului de prescripție. Tacita relocațiune

1. „În ceea ce privește prescripția dreptului material la acțiune, Curtea constată că instanțele de fond au identificat corect normele de drept incidente. În raport de art. 201 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind C. civ., prescripțiile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a C. civ. sunt și rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.

2. În acțiunile, având ca obiect plata unei chirii lunare, așa încât, atât art. 12 din Decretul nr. 167/1958, cât și art. 2526 din Legea nr. 287/2009 privind C. civ. prevăd expres că pentru prestațiile succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prescripție devine exigibilă. Prin urmare, pentru fiecare chirie lunară pretinsă curge un alt termen de prescripție de la data la care creanța a devenit exigibilă, respectiv de la momentul scadenței fiecărei chirii lunare.

3. Curtea reține că fiecare termen de prescripție a început să curgă ulterior intrării în vigoare a noului C. civ., astfel încât se aplică dispozițiile noului C. civ. din materia prescripției extinctive. Prin urmare, în mod corect s-a stabilit că în considerarea art. 2.500 și art. 2.517 din C. civ., termenele de prescripție sunt de 3 ani, pentru fiecare dintre chiriile solicitate. Astfel, pentru luna decembrie 2015, scadența a fost stabilită pentru data de 10.12.2015, termenul de 3 ani având ca moment de împlinire data de 10.12.2018. În mod similar, pentru luna ianuarie 2016 – momentul de împlinire este reprezentat de 10.01.2019 etc.

4. Creanțele succesive pentru care au început să curgă termenele de prescripție în modalitatea arătată, pentru perioada decembrie 2015 – august 2016 au ca moment de împlinire al termenelor anterior cererii de chemare în judecată.

5. Instanțele de fond au aplicat greșit dispozițiile legale referitoare la întreruperea cursului prescripției, întrucât a emis mai multe somații intimatului, care nu contestă acest aspect, somații urmate de introducerea acțiunii, ceea ce este de natură a întrerupe cursul prescripției, conform art. 2.537, 2.540 din C. civ. Se constată că emiterea somațiilor nu determină, prin ea însăși, întreruperea prescripției, fiind necesară dovada comunicării către debitor.

6. În ceea ce privește interpretarea și aplicarea greșită a normelor de drept material referitoare la tacita relocațiune, Curtea constată că, în considerarea art. 1.437 din C. civ. de la 1864 și ale art. 1.810 din Legea nr. 287/2009 privind C. civ., instanța de apel a apreciat că în mod corect s-a reținut de prima instanță că nu s-a făcut dovada îndeplinirii condițiilor tacitei relocațiuni întrucât nu s-a făcut dovada că s-a plătit chiria și s-a folosit bunul ulterior încetării perioadei contractuale.

7. Decizia recurată a fost dată cu interpretarea greșită a dispozițiilor art. 1.437 din C. civ., în sensul că s-a impus creditorului o sarcină suplimentară, care excede prevederilor legale – aceea de a face dovada achitării chiriei ulterior împlinirii termenului din contractul încheiat de părți.”

(Curtea de Apel București, Secția a IV-a civilă, decizia civilă nr. 307R/05.04.2022)

Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoria Sectorului 1 București la data de 05.09.2019, sub nr. ___, reclamanta X a solicitat instanței, în contradictoriu cu pârâtul Y, ca, prin hotărârea ce o va pronunța, să dispună obligarea pârâtului la plata sumei de 619,52 lei, sumă ce reprezintă chirie restantă în cuantum de 309,76 lei și majorări de întârziere în cuantum de 309,76 lei, aferentă perioadei 12.2015 - 07.2019, conform extrasului de cont nr. ___/13.08.2019, cu cheltuieli de judecată.

Prin sentința civilă nr. ___/ 2020, s-a respins excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtului, invocată de acesta prin note scrise formulate la data de 10.03.2020, ca neîntemeiată; a admis excepția prescripției dreptului material la acțiune, invocată de pârât prin note scrise formulate la data de 10.03.2020, pentru creanța aferentă perioadei 12.2015 - 08.2016 și majorările aferente, a respins, ca prescrisă, acțiunea având ca obiect obligarea pârâtului la plata creanței aferente perioadei 12.2015 - 08.2016 și majorările aferente; a respins în rest excepția prescripției dreptului material la acțiune, invocată de pârât prin note scrise, ca neîntemeiată; a respins în rest cererea de chemare în judecată, privind pe reclamantul X, și pe pârâtul Y, ca neîntemeiată; a respins cererea reclamantei de obligare a pârâtului la plata cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamantul X, prin care a solicitat admiterea apelului, schimbarea în tot a sentinței apelate, în sensul admiterii cererii de chemare în judecată astfel cum a fost formulată și motivată, obligând pârâtul la plata sumei de 619,52 lei, reprezentând chirie în cuantum de 309,76 lei și majorări de întârziere la plata chiriei în valoare de 309,76 lei.

Prin decizia civilă nr. ___/ 19.05.2021, Tribunalul București – Secția a IV-a Civilă a respins apelul, ca nefondat.

Împotriva acestei decizii civile a declarat recurs reclamantul X, înregistrat pe rolul Curții de Apel București – Secția a IV-a Civilă. la data de 12.10.2021, sun nr. unic ___.

Examinând sentința civilă recurată prin prisma criticilor din recurs, a dispozițiilor legale incidente, a actelor și lucrărilor dosarului, Curtea constată fondat recursul având în vedere următoarele:

Prealabil, Curtea învederează că potrivit art. 486 alin. (1) lit. d) din C. proc. civ., cererea de recurs trebuie să cuprindă motivele de nelegalitate pe care se întemeiază recursul și dezvoltarea lor sau, după caz, mențiunea că motivele vor fi depuse printr-un memoriu separat. Astfel, hotărârile instanțelor de fond nu pot fi criticate cu privire la temeinicie, situația de fapt neputând fi repusă în discuție în fața instanței de recurs.

Recursul se motivează, conform art. 487 alin. (1) din C. proc. civ., prin însăși cererea de recurs sau înăuntrul termenului de recurs; motivele de nelegalitate sunt prevăzute limitativ în art. 488 pct. 1-8 din C. proc. civ., iar art. 489 alin. (1) din C. proc. civ. prevede că recursul este nul dacă nu a fost motivat în termenul legal, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (3) care se referă la motivele de ordine publică, precum și în situația alin. (2), în care criticile dezvoltate nu sunt susceptibile de încadrare în dispozițiile art. 488 din C. proc. civ.

A motiva recursul înseamnă, pe de o parte, arătarea motivului de recurs prin indicarea unuia dintre motivele prevăzute limitativ de art. 488 din C. proc. civ., iar pe de altă parte, dezvoltarea acestuia, în sensul formulării unor critici privind judecata realizată de instanța care a pronunțat hotărârea recurată, raportat la motivul de nelegalitate invocat.

Față de faptul că nu constituie motiv de recurs orice nemulțumire a părții cu privire la soluția pronunțată, instanța de recurs poate examina numai acele critici privitoare la decizia atacată care pot fi încadrate în prevederile art. 488 din C. proc. civ.

Din textele legale invocate, se reține că recursul este o cale extraordinară de atac de reformare prin intermediul căreia părțile interesate sau procurorul pot solicita instanței de control judiciar, în condițiile și pentru motivele expres prevăzute de lege, reformarea hotărârii pronunțată de către instanța de fond sau de instanța de apel în anumite cazuri prevăzute de lege. Recursul reprezintă un ultim nivel de jurisdicție în care părțile își pot apăra drepturile subiective prin înlăturarea efectelor hotărârilor pronunțate de instanțele de fond, însă numai pentru motivele de nelegalitate expres prevăzute de art. 488 din C. proc. civ.

Prin urmare, recursul nu presupune examinarea cauzei sub toate aspectele ci numai exercitarea controlului de legalitate asupra hotărârii atacate, ceea ce presupune verificarea concordanței acesteia cu dispozițiile de drept material și procesual aplicabile. De asemenea, se constată că recursul nu este o cale de atac devolutivă, întrucât nu provoacă o nouă judecată pe fond a cauzei, fiind limitată doar la verificarea legalității hotărârii recurate, prin prisma

motivelor de recurs ce pot fi încadrate într-unul din cazurile prevăzute de art. 488 pct. 1-8 din C. proc. civ.

În cauza de față se constată că recurenta a invocat motivul de recurs, prevăzut de art. 488 pct. 8 din C. proc. civ., susținând, în esență, că instanța de apel a aplicat și interpretat greșit normele de drept material care reglementează prescripția dreptului material la acțiune, precum și cele referitoare la tacita relocațiune.

În ceea ce privește prescripția dreptului material la acțiune, Curtea constată că instanțele de fond au identificat corect normele de drept incidente. În raport de art. 201 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind C. civ. Prescripțiile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a C. civ. sunt și rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.

Cauza de față are ca obiect plata unei chirii lunare, așa încât, atât art. 12 din Decretul nr. 167/1958, cât și art. 2.526 din Legea nr. 287/2009 privind C. civ. prevăd expres că pentru prestațiile succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prescripție devine exigibilă. Prin urmare, pentru fiecare chirie lunară pretinsă curge un alt termen de prescripție de la data la care creanța a devenit exigibilă, respectiv de la momentul scadenței fiecărei chirii lunare.

Recurenta a solicitat obligarea intimatului la plata chiriei începând cu luna decembrie 2015. Prin urmare, pentru fiecare chirie scadentă lunar din decembrie 2015 începe să curgă un alt termen de prescripție.

Curtea reține că fiecare termen de prescripție a început să curgă ulterior intrării în vigoare a noului C. civ., astfel încât se aplică dispozițiile noului C. civ. din materia prescripției extinctive.

Prin urmare, în mod corect s-a stabilit că în considerarea art. 2.500 și art. 2.517 din C. civ., termenele de prescripție sunt de 3 ani, pentru fiecare dintre chiriile solicitate. Astfel, pentru luna decembrie 2015, scadența a fost stabilită pentru data de 10.12.2015, termenul de 3 ani având ca moment de împlinire data de 10.12.2018. În mod similar, pentru luna ianuarie 2016 – momentul de împlinire este reprezentat de 10.01.2019 etc.

S-a reținut că acțiunea a fost introdusă la data de 04.09.2019, așa încât creanțele succesive pentru care au început să curgă termenele de prescripție în modalitatea arătată, pentru perioada decembrie 2015 – august 2016 au ca moment de împlinire al termenelor anterior cererii de chemare în judecată.

Recurenta a susținut că instanțele de fond au aplicat greșit dispozițiile legale referitoare la întreruperea cursului prescripției, întrucât a emis mai multe somații intimatului, care nu contestă acest aspect, somații urmate de introducerea acțiunii, ceea ce este de natură a întrerupe cursul prescripției, conform art. 2.537, 2.540 din C. civ.

Curtea constată că emiterea somațiilor nu determină, prin ea însăși, întreruperea prescripției, fiind necesară dovada comunicării către debitor. În speță, se reține că o somație a fost comunicată cu confirmare de primire intimatului în data de 04 iulie 2019 (fila 9 dosar judecătoriesc). Astfel, somația comunicată debitorului are caracter întrerupător al prescripției, însă numai pentru chiriile scadente începând cu 1 iulie 2016 (dată fiind data scadenței stabilită la 10 a fiecărei luni, ceea ce determină concluzia că somația primită la 04.07.2019 întrerupe prescripția pentru toată luna iulie 2016, întrucât este comunicată anterior datei de 10.07.2019 la care s-ar fi împlinit prescripția care a început să curgă la 10.07.2016).

Prin urmare, sub acest aspect, Curtea constată că instanța de apel în mod greșit a considerat temeinică soluția primei instanței de respingere a acțiunii ca prescrisă pentru lunile iulie 2016 și august 2016, întrucât a fost dată cu neobservarea dispozițiilor art. 2.537, 2.570 din C. civ. În consecință, perioada pentru care a intervenit prescripția este decembrie 2016 – iunie 2016, așa încât criticile recurtenței sub acest aspect sunt fondate, în limitele celor expuse anterior.

În ceea ce privește interpretarea și aplicarea greșită a normelor de drept material referitoare la tacita relocațiune, Curtea constată că, în considerarea art. 1.437 din C. civ. de la

1864 și ale art. 1.810 din Legea nr. 287/2009 privind C. civ., instanța de apel a apreciat că în mod corect s-a reținut de prima instanță că nu s-a făcut dovada îndeplinirii condițiilor tacitei relocațiuni întrucât nu s-a făcut dovada că s-a plătit chiria și s-a folosit bunul ulterior încetării perioadei contractuale.

Curtea observă că, potrivit art. 1.437 din C. civ. de la 1864, pentru a opera tacita relocațiune trebuie să fi existat un contract de închiriere a cărui termen contractual s-a împlinit, însă locatarul continuă să folosească bunul fără a exista o împotrivire a locatorului.

A constatat instanța de apel corectitudinea argumentelor primei instanțe, fără a face o analiză proprie a situației de fapt necesară calificării acesteia în normele de drept menționate.

Curtea constată că greșit s-a reținut că recurenta nu a dovedit îndeplinirea condițiilor tacitei relocațiuni, față de susținerile pârâtului. S-a reproșat că nu există dovada achitării chiriei ulterior acestei date și nici dovada folosinței de către intimat a terenului.

Decizia recurată a fost dată cu interpretarea greșită a dispozițiilor art. 1.437 din C. civ., în sensul că s-a impus creditorului o sarcină suplimentară, care excede prevederilor legale – aceea de a face dovada achitării chiriei ulterior împlinirii termenului din contractul încheiat de părți.

Contrar instanței de apel, Curtea consideră că art. 1.437 din C. civ. prevede că operează tacita relocațiune dacă există un contract încheiat de părți care a ajuns la termen și, ulterior, locatarul rămâne cu folosința bunului, iar locatorul nu se împotrivește. Prin urmare, tacita relocațiune operează ori de câte ori, la finele contractului, locatarul rămâne cu detinerea lucrului închiriat, în condițiile stabilite de părți prin contractul a cărui perioadă a încetat. Ea se întemeiază pe o voință reciprocă și tacită a ambelor părți de a continua raporturile locative. În acest caz ia ființă, prin efectul convenției tacite a părților, un nou contract de locațiune, în aceleași condiții ca și contractul expirat, pe o perioadă nedeterminată. Or, contractul prevede și ce se întâmplă dacă locatarul nu plătește prețul - chiria convenită, astfel că neplata chiriei, ulterior expirării contractului, nu împiedică tacita relocațiune, fiind suficient ca locatarul să folosească bunul în condițiile convenite prin contractul de locațiune al cărui termen a încetat.

Curtea consideră, totodată, că folosirea bunului de locatar, fără împotrivirea locatorului poate fi dovedită atât cu chitanțele de plată a chiriei (dacă s-a făcut o asemenea plată ulterior încetării perioadei contractuale), însă aceasta poate fi dovedită și prin probarea îndeplinirii altor obligații, ori a folosinței concrete, prin administrarea probei testimoniale, începuturi de dovadă, prezumții care determină existența unei voințe a părților în sensul relocațiunii. De esența tacitei relocațiuni este manifestarea tacită de voință care exclude existența unui înscris de prelungire a perioadei contractuale, motiv pentru care probele menționate anterior sunt admisibile și, ulterior administrării, se poate face dovada folosirii bunului fără împotrivire.

În speță, se reține existența contractului de închiriere nr. __/ 23.03.1992 pentru o cotă parte indiviză din curte, al cărui termen contractual s-a împlinit la 08.04.2004 (fila 23 dosar judecătorec).

Prin urmare, sub acest aspect, apărările pârâtului referitoare la natura terenului de grădină și nu de curte trebuiau respinse, precum și cele referitoare la contestațiile aduse contractului de închiriere, în sine. Se reține că acest contract, inclusiv fișa de calcul a chiriei (filele 20, 21 dosar judecătorec) au fost însușite de locatar, că acestea nu au fost desființate, așa încât și-au produs efectele pentru care au fost încheiate. Prin urmare, instanțele de fond trebuiau să țină seama de categoria de folosință de curte a terenului – obiect al locațiunii, precum și faptul că suma datorată cu titlu de chirie lunară are în vedere o cotă indiviză din curte, fiind lipsită de relevanță, sub acest aspect, susținerea intimatului că folosește altă intrare, precum și cele referitoare la grădina imobilului.

De asemenea, se observă că, prin cererea întocmită olograf de intimat, semnată de acesta și de X, înregistrată la 01.06.2005, sub nr. __ (fila 8 dosar tribunal), aceștia solicită închirierea suprafeței de teren corespunzătoare apartamentelor lor, din curtea comună. Mai mult, la aceeași dată – 01.06.2005, achită suma de 500.000 lei reprezentând contravaloare închiriere curte (fila

20 dosar tribunal). Or, atât cererea cât și plata s-au făcut ulterior expirării termenului din contractul încheiat în 1992.

S-a reținut deja că, din contractul de închiriere încheiat de părți rezultă că bunul închiriat este o suprafață de teren ce reprezintă curtea imobilului în care intimatul deține în proprietate un apartament. Prin urmare, așa încât terenul are o afecțiune specială, în sensul că folosința terenului ce a făcut obiectul contractului, a fost acordată prin lege proprietarilor imobilelor construcție, cu plata unei chirii, aspect ce rezultă din coroborarea art. 26 din Legea nr. 112/1995 de art. 26 alin. (2) din O.U.G. nr. 40/1999. Folosirea în continuare a terenului-curte de către proprietarul construcției se prezumă, iar omisiunea de achitare a chiriei nu poate nega dreptul locatorului la recunoașterea și protecția dreptului său de recuperare a creanței, câtă vreme locatarul și-a îndeplinit toate celelalte obligații, cu excepția achitării chiriei. Curtea imobilului construcție nu poate fi folosită de alte persoane, dispozițiile menționate prevăzând că recurenta este cea care administrează aceste terenuri-curți, prin închirierea către proprietarii construcțiilor. Prin urmare, există prezumția că intimatul, proprietar al locuinței situată în construcția edificată pe terenul închiriat, a continuat să folosească terenul în condițiile și limitele stabilite de părți anterior, prin contractul de închiriere.

Prin urmare, din coroborarea înscrisurilor menționate, având în vedere și prezumția simplă ce rezultă din situația de fapt raportată la actele normative menționate anterior, se poate conchide că operează tacita relocațiune așa încât în mod greșit Tribunalul a respins apelul, considerând, în acord cu prima instanță, că în speță nu a intervenit tacita relocațiune, criticile din recurs fiind fondate.

Prin urmare, se impune casarea deciziei și rejudecarea apelului.

Așa cum s-a arătat, recurenta a făcut dovada tacitei relocațiuni. De asemenea, Curtea a constatat anterior, că, din creanțele solicitate, s-a împlinit termenul de prescripție pentru perioada decembrie 2015 – iunie 2016, așa încât aceasta este în drept să recupereze de la debitor numai chiria lunară pentru perioada iulie 2016 – 31.07.2019, ca debit principal, precum și majorările de întârziere datorate de la data scadenței.

În ceea ce privește cuantumul chiriei, contrar solicitărilor reclamantei, Curtea va avea în vedere chiria lunară convenită de părți prin contract, la 17.556 lei (ROL) reprezentând 1,76 lei (RON) și nu chiria de 7.04 lei menționată în evidențele sale și pe extrasul de cont, în raport de dispozițiile ce reglementează tacita relocațiune, citate anterior, conform cărora tacita relocațiune presupune încheierea unui nou contract, în aceleași condiții și clauze contractuale, însă fără termen. Astfel, chiar dacă ulterior au fost adoptate alte acte normative ori administrative prin care a fost modificat cuantumul chiriei, față de prevederile art. 1.437 din C. civ. de la 1864, cuantumul chiriei ce poate fi pretins de locator este cel convenit de ambele părți la semnarea contractului pentru care a operat tacita relocațiune.

Față de cele reținute, Curtea constată că apelul este fondat, iar sentința apelată trebuie schimbată în tot, în sensul admiterii în parte a acțiunii.

Pentru toate motivele expuse, în temeiul art. 496 alin. (2), art. 498 alin. (1) din C. proc. civ., Curtea va admite recursul, va casa decizia recurată și în consecință, în temeiul art. 480 din C. proc. civ., va admite apelul, va schimba în parte sentința apelată în sensul că va admite excepția prescripției dreptului material la acțiune pentru creanța aferentă perioadei 12.2015-06.2016 și va respinge acțiunea având ca obiect această creanță ca prescrisă; va admite în parte acțiunea; va obliga pârâtul să plătească reclamantei suma de 65,12 lei reprezentând chirie pentru perioada 01.07.2016 - 31.07.2019 și majorări de întârziere, de la data scadenței și până la data de 31.07.2019.

Recurs. Acțiune în răspundere contractuală. Promisiune bilaterală de vânzare. Interpretarea contractului. Efectele contractului de mandat. Executarea contractului. Motivul de recurs prevăzut de dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 6 din C. proc. civ.

„1. Chestiunea litigioasă a privit interpretarea clauzelor procurii autentice nr. ___/12.06.2015 și ale promisiunii bilaterale de vânzare cumpărare autentificată sub nr. ___/12.06.2015, dar și aplicarea regulilor în legăturile cu efectele juridice ale unui contract de mandat. Aplicând regulile de interpretare literală, coroborată, în ansamblul raporturilor juridice născute între părțile litigiului pe baza actelor juridice indicate, Curtea reține că din prețul de 25.000 euro, stabilit prin promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare autentificată sub nr. ___/12.06.2015, părțile au încasat la data autentificării avansul de 10.000 euro (fiecare în cota ½, potrivit cotei de drept), urmând ca diferența de 15.000 euro să fie primită cel mai târziu la 01.09.2015. Prin procura autentică nr. ___/12.06.2015, pârâțul mandatar a fost mandatat de către reclamantul mandant să semneze contractul autentic de vânzare cumpărare și să încaseze diferența de preț, nicio clauză din cele două acte juridice indicate neautorizând concluzia potrivit căreia la data de 12.06.2015 recurentul reclamant ar fi încasat parte din diferența de preț de 15.000 euro. Or, potrivit art. 2018-2019 C. civ., în executarea contractului de mandat, mandatarul trebuie să manifeste diligența pe care o manifestă în propriile afaceri, atunci când mandatul este cu titlu gratuit și să remită mandantului tot ce a primit în temeiul împuternicirii sale. Executând mandatul acordat prin semnarea contractului de vânzare-cumpărare autentificat sub nr. ___/21.07.2015 de B.N.M.D., contractul fiind semnat de intimatul-pârât, în nume propriu și în calitate de mandatar al recurentului-reclamant, contractul menționând și faptul că restul de preț a fost primit prin transfer bancar în contul vânzătorului împuternicit, Curtea notează că rezultă concluzia potrivit căreia în sarcina intimatului-pârât, în calitate sa de mandatar ținut a răspunde de executarea mandatului și de a restitui mandantului sumele primite în executarea mandatului, s-a născut obligația de a restitui recurentului-reclamant partea acestuia din urmă din diferența de preț de 7.500 euro. Prin urmare, lipsa unei mențiuni din procura autentică cu privire la restituirea unei jumătăți din diferența de preț încasată către mandantul său, nu-l autoriza pe intimatul pârât mandatar să ignore această obligație, contrar aprecierii instanței de apel. În esență, acesta a fost raționamentul juridic al primei instanțe de fond, judecătoria, în mod eronat fiind, așadar, admis apelul împotriva acesteia, astfel cum mai sus s-a dezvoltat.

2. Curtea a primit susținerile recurentului-reclamant, întemeiate pe acest motiv de recurs, reținând că prin decizia sa, tribunalul, ca instanță de apel, nu a expus considerentele sale în legătură cu apărările formulate de intimatul-reclamant față de apelul promovat de apelantul-pârât X. Instanța de apel s-a rezumat la a menționa că răspunsurile la interogatoriul luat părților și declarațiile martorilor nu sunt relevante asupra determinării adevărului în speță, fără a expune rațiunile pentru care a înlăturat valoarea probatorie a mijloacelor de probă administrate de către prima instanță. Tribunalul a prezentat mai apoi ca acceptând teza susținută de apelantul pârât prin cererea de apel, fără a indica normele de drept material incidente raportului juridic litigios și fără a menționa argumentele propriului raționament juridic, notând chiar lipsa unor dovezi concrete pentru concluzia reținută în sensul remiterii sumei de 2.500 euro de către apelantul pârât către intimatul reclamant.

(Curtea de Apel București, Secția a IV-a civilă, decizia civilă nr. 324R/08.04.2022)

Prin sentința civilă nr. ___/29.10.2019 pronunțată de Judecătoria Giurgiu, prima instanță a admis cererea formulată de reclamantul X în contradictoriu cu pârâțul Y; a obligat pârâțul la plata către reclamant a sumei de 7.500 euro lei (la cursul BNR din ziua plății), reprezentând 1/2 din diferența de preț primită prin contractul de vânzare-cumpărare autentificat sub nr. ___/

21.07.2015 de B.N.M.D; a obligat pârâtul la plata către reclamant a cheltuielilor de judecată în cuantum total de 2.251 lei, reprezentând taxă judiciară de timbru în cuantum de 1.651 lei și onorariul de avocat în cuantum de 600 lei.

Prin decizia civilă nr. ___/ 29.01.2021 pronunțată de Tribunalul Giurgiu – Secția Civilă, în dosarul nr. ___, instanța de apel, în baza art. 480 alin. (2) C. proc. civ., a admis apelul formulat de apelantul-pârât X împotriva sentinței civile nr. ___/ 29.10.2019 pronunțate de Judecătoria Giurgiu în contradictoriu cu intimatul-reclamant Y; a schimbat în totalitate sentința apelată, în sensul că a respins acțiunea formulată de reclamantul X în contradictoriu cu pârâtul Y, ca neîntemeiată.

Împotriva acestei decizii a formulat, în termen, recurs motivat, recurentul-reclamant X, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei civile recurate, cu reținerea spre rejudecare a cauzei și menținerea sentinței prin care a fost admisă acțiunea sa.

Examinând legalitatea deciziilor recurate, prin prisma și în limita criticilor aduse, în raport de dispozițiile legale incidente, Curtea reține cele ce urmează:

Potrivit art. 488 alin. (1) C. proc. civ. „(1) Casarea unor hotărâri se poate cere numai pentru următoarele motive de nelegalitate: (...) 6. când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura cauzei; (...) 8. când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.”. Conform art. 483 alin. (3) și (4) C. proc. civ. „(3) Recursul urmărește să supună Înaltei Curți de Casație și Justiție examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile. (4) În cazurile anume prevăzute de lege, recursul se soluționează de către instanța ierarhic superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată. Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător.”.

Din interpretarea dispozițiilor legale enunțate anterior, Curtea reține că recursul reprezintă acea cale extraordinară de atac prin care hotărârea atacată este supusă controlului judiciar prin prisma conformității sale cu regulile de drept aplicabile, ceea ce implică recunoașterea posibilității părții interesate de a o critica doar pentru motive de nelegalitate, iar nu și de netemeinicie.

Reținând caracterul extraordinar al căii de atac a recursului, ce poate fi exercitată doar pentru motivele de nelegalitate expres și limitativ indicate de art. 488 C. proc. civ., Curtea subliniază că, în calea de atac a recursului, aspectele ce țin de stabilirea situației de fapt și de aprecierea probatoriului reprezintă chestiuni de netemeinicie, iar nu de nelegalitate, astfel că aprecierea instanței de apel asupra probelor administrate în primă instanță și/ sau apel, precum și interpretarea coroborată a acestora nu poate fi supusă cenzurii instanței de control judiciar, raportat la art. 483 alin. (3) C. proc. civ., în acest sens fiind și jurisprudența ÎCCJ - decizia nr. ___/ 29.01.2018 – Secția I civilă. Așadar, stabilirea situației de fapt (pe baza probelor administrate de instanțele de fond) este atributul exclusiv al instanțelor de fond, instanței de recurs nefiindu-i permisă o cenzură de temeinicie a hotărârii atacate, nici modificarea situației de fapt și nici reaprecierea probatoriului cauzei, în acest sens fiind și decizia nr. ___/ 02.02.2018 pronunțată de ÎCCJ - Secția I civilă. Cu alte cuvinte, nu se poate considera că susținerile privind stabilirea sau lămurirea situației de fapt, în raport de mijloacele de probă administrate, de modul cum acestea se coroborează sau nu, de către instanțele de fond, se încadrează pe vreunul dintre motivele de recurs de la art. 488 alin. (1) pct. 1-8 C. proc. civ., întrucât acestea sunt susțineri ce țin de fondul procesului. Instanța de apel, ca instanță devolutivă, are plenitudine de apreciere în ceea ce privește probele administrate în cauză, este suverană în a aprecia asupra oportunității administrării probelor în proces din perspectiva utilității, concludenței și pertinentei acestora, urmând a conchide pe baza acestora asupra situației de fapt, iar instanța de recurs nu poate să procedeze la reinterpretarea probelor administrate, aspect constant subliniat în practica instanței supreme, spre exemplu decizia nr. ___/ 01.06.2016, ÎCCJ - Secția a II-a Civilă.

În ceea ce privește recursul de față, Curtea notează că partea recurentă a invocat drept motive de casare prevederile art. 488 pct. 6 și pct. 8 C. proc. civ., în privința cărora Curtea va expune considerentele pentru care criticile părții recurente au fost găsite fondate.

Astfel, cu privire la motivul de casare prevăzut de art. 488 pct. 6 C. proc. civ. invocat de recurentul-reclamant care și-a exprimat nemulțumirea cu privire la motivarea deciziei de către instanța de apel (sub aspectul considerentelor, despre care au afirmat că sunt contradictorii), Curtea arată că acest motiv de recurs a fost găsit ca având caracter fondat. Curtea a primit susținerile recurentului-reclamant, întemeiate pe acest motiv de recurs, reținând că prin decizia sa, tribunalul, ca instanță de apel, nu a expus considerentele sale în legătură cu apărările formulate de intimatul reclamant față de apelul promovat de apelantul-pârât. Instanța de apel s-a rezumat la a menționa că răspunsurile la interogatoriul luat părților și declarațiile martorilor nu sunt relevante asupra determinării adevărului în speță, fără a expune rațiunile pentru care a înlăturat valoarea probatorie a mijloacelor de probă administrate de către prima instanță. Tribunalul a prezentat mai apoi ca acceptând teza susținută de apelantul pârât prin cererea de apel, fără a indica normele de drept material incidente raportului juridic litigios și fără a menționa argumentele propriului raționament juridic, notând chiar lipsa unor dovezi concrete pentru concluzia reținută în sensul remiterii sumei de 2.500 euro de către apelantul-pârât către intimatul-reclamant.

Așadar, din perspectiva anterior expusă, Curtea apreciază că decizia instanței de apel nu respectă exigențele fixate de dispozițiile art. 425 alin. (1) lit. b) C. proc. civ., apărând, în concret, ca o decizie nemotivată. Or, Curtea subliniază că jurisprudența CEDO este constantă în sensul în care „dreptul la un proces echitabil nu poate trece drept efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt cu adevărat „studiate” adică examinate de către tribunalul sesizat. Art. 6 din Convenția CEDO implică în sarcina instanței obligația de a face o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și ofertelor de dovezi ale părților”.

Fondate au fost găsite și criticile recurentului reclamant cu privire la soluția pronunțată asupra fondului raportului juridic litigios, critici subsumate motivului de recurs prevăzut de art. 488 pct. 8 C. proc. civ., în limitele și pentru rațiunile ce vor fi expuse în continuare.

Curtea notează că, deși instanța de apel nu a oferit prin motivarea deciziei sale argumente sprijinite pe dispozițiile de drept material avute în vedere și pe baza cărora a adoptat soluția procesuală de admitere a apelului, cu consecința respingerii cererii de chemare în judecată, cu toate acestea poate fi identificată o eroare de interpretare a conținutului actelor juridice prezentate de părți ca definatorii ale raporturilor juridice născute între ele, dar și o omisiune de aplicare a regulilor din materie de mandat, astfel cum se va arăta.

Prioritar, Curtea notează dispozițiile de drept substanțial din materia regulilor de interpretare a contractelor, incidente speței. Astfel, potrivit art. 1.266 C. civ. (1) Contractele se interpretează după voința concordantă a părților, iar nu după sensul literal al termenilor. (2) La stabilirea voinței concordante se va ține seama, între altele, de scopul contractului, de negocierile purtate de părți, de practicile statornicite între acestea și de comportamentul lor ulterior încheierii contractului. Art. 1.267 stabilește Clauzele se interpretează unele prin altele, dând fiecăreia înțelesul ce rezultă din ansamblul contractului, iar art. 1.268 reglementează situația clauzelor îndoielnice, astfel: (1) Clauzele susceptibile de mai multe înțelesuri se interpretează în sensul ce se potrivește cel mai bine naturii și obiectului contractului. (2) Clauzele îndoielnice se interpretează ținând seama, între altele, de natura contractului, de împrejurările în care a fost încheiat, de interpretarea dată anterior de părți, de sensul atribuit în general clauzelor și expresiilor în domeniu și de uzanțe. (3) Clauzele se interpretează în sensul în care pot produce efecte, iar nu în acela în care nu ar putea produce niciunul. (4) Contractul nu cuprinde decât lucrul asupra căruia părțile și-au propus a contracta, oricât de generali ar fi termenii folosiți. (5) Clauzele destinate să exemplifice sau să înlătore orice îndoială asupra aplicării contractului la un caz particular nu îi restrâng aplicarea în alte cazuri care nu au fost expres prevăzute.

În litigiul de față chestiunea litigioasă a privit interpretarea clauzelor procurii autentice nr. ___/ 12.06.2015 și ale promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare autenticată sub nr. ___/ 12.06.2015, dar și aplicarea regulilor în legăturile cu efectele juridice ale unui contract de mandat. Aplicând regulile de interpretare literală, coroborată, în ansamblul raporturilor juridice

născute între părțile litigiului pe baza actelor juridice indicate, Curtea reține că din prețul de 25.000 euro, stabilit prin promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare autenticată sub nr. ___/12.06.2015, părțile au încasat la data autentificării avansul de 10.000 euro (fiecare în cota $\frac{1}{2}$, potrivit cotei de drept), urmând ca diferența de 15.000 euro să fie primită cel mai târziu la 01.09.2015. Prin procura autentică nr. ___/12.06.2015, pârâtul mandatar a fost mandatat de către reclamantul mandant să semneze contractul autentic de vânzare-cumpărare și să încaseze diferența de preț, nicio clauză din cele două acte juridice indicate neautorizând concluzia potrivit căreia la data de 12.06.2015 recurentul-reclamant ar fi încasat parte din diferența de preț de 15.000 euro. Or, potrivit art. 2018-2019 C. civ., în executarea contractului de mandat, mandatarul trebuie să manifeste diligența pe care o manifestă în propriile afaceri, atunci când mandatul este cu titlu gratuit și să remită mandantului tot ce a primit în temeiul împuternicirii sale. Executând mandatul acordat prin semnarea contractului de vânzare-cumpărare autenticat sub nr. ___/21.07.2015 de B.N.M.D., contractul fiind semnat de intimatul-pârât, în nume propriu și în calitate de mandatar al recurentului-reclamant, contractul menționând și faptul că restul de preț a fost primit prin transfer bancar în contul vânzătorului împuternicit, Curtea notează că rezultă concluzia potrivit căreia în sarcina intimatului-pârât, în calitate sa de mandatar ținut a răspunde de executarea mandatului și de a restitui mandantului sumele primite în executarea mandatului, s-a născut obligația de a restitui recurentului-reclamant partea acestuia din urmă din diferența de preț de 7.500 euro. Prin urmare, lipsa unei mențiuni din procura autentică cu privire la restituirea unei jumătăți din diferența de preț încasată către mandantul său, nu-l autoriza pe intimatul-pârât mandatar să ignore această obligație, contrar aprecierii instanței de apel. În esență, acesta a fost raționamentul juridic al primei instanțe de fond, judecătoria, în mod eronat fiind, așadar, admis apelul împotriva acesteia, astfel cum mai sus s-a dezvoltat.

Pentru toate aceste considerente, reținând nelegalitatea deciziei recurate, din perspectiva celor mai sus expuse, potrivit art. 496 alin. (1) coroborat cu art. 498 alin. (1), art. 488 alin. (1) pct. 6 și pct. 8 C. proc. civ., Curtea va admite recursul de față, va casa decizia recurată și rejudecând apelul, îl va respinge ca nefondat (fiind menținută așadar sentința primei instanțe).

Recurs. Dispoziții tranzitorii privind aplicarea legii în timp. Limitele investiției. Necesitatea administrării probatoriului

„1. Având în vedere data înregistrării cererii de chemare în judecată pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 București, respectiv data de 07.05.2009, în raport de prevederile art. 3 alin. (1)-(2) din Legea nr. 76/2012 de punere în aplicare a prevederilor Legii nr. 134/2010 de adoptare a noului C. proc. civ., Curtea reține concluzia potrivit căreia litigiul de față a fost și a rămas guvernat de prevederile vechiului C. proc. civ. de la 1865, așadar inclusiv în etapa procesuală a recursului.

2. În ceea ce privește motivul de recurs invocat din oficiu, prevăzut de art. 304 alin. (1) pct. 5 C. proc. civ., se reține că acest motiv de recurs are în vedere nesocotirea de către instanța a cărei hotărâre este supusă controlului ierarhic judiciar, a normelor de procedură (principiile procesului civil, regulile de investire a instanței, condițiile de exercițiu a acțiunii civile, etc) ce guvernează desfășurarea procesului civil, latto sensu, respectiv procesul căruia îi este aplicabil codul de procedură civilă. O astfel de regulă de procedură este și cea privind respectarea de către judecătorul cauzei a limitelor investiției sale, trasate prin cererea de chemare în judecată, cererea de apel, cererea de recurs, alte cereri ce deduc spre analiză și soluționare pretenții litigioase. Regula este menționată, cu titlu general, de prevederea art. 129 alin. (6) vechiul C. proc. civ., fiind reluată de legiuitor, cu titlu particular, în materia căilor de atac, prin prevederile art. 295 alin. (1) C. proc. civ. vechi, în cazul apelului, respectiv ale art. 316 C. proc. civ. vechi, în cazul recursului.

Se apreciază că instanța de apel a realizat o nesocotire a limitelor investiției sale prin cele două cereri de apel, raportat la criticile punctuale formulate prin apelurile motivate declarate în cauză și la argumentele din dezvoltarea criticilor formulate, tribunalul pronunțându-se asupra unor aspecte cu care nu a fost investit și, totodată, în lipsa administrării unor probe care să susțină raționamentul său juridic. Curtea mai constată că și următoarele concluzii ale instanței de apel (din ultima pagină a deciziei, pagina 22) au pornit tot de la premisa că bunul donat nu este același nici măcar în parte cu bunul imobil dobândit de reclamant și prin contractul de vânzare cumpărare; ... bunul transmis către reclamant este diferit de cel dobândit de (...) și apoi de (...). Or, similar considerentelor anterioare, Curtea reține că aceste concluzii ale instanței de apel au privit aspecte neinvocate prin cererile de apel și nu au avut la bază un mijloc de probă de specialitate care să le susțină, respectiv un raport de expertiză ale cărui concluzii să indice acest aspect factual. Or, este de subliniat aspectul potrivit căruia stabilirea situației de fapt de către instanțele de fond urmează a se realiza pe baza unor mijloace de probă concludente care să susțină concluziile instanței cu privire la starea de fapt pe care s-a greșit situația litigioasă.

3. Se constată că concluziile instanței de apel au pornit tot de la premisa că bunul donat nu este același nici măcar în parte cu bunul imobil dobândit de reclamant și prin contractul de vânzare-cumpărare; ... bunul transmis către reclamant este diferit de cel dobândit de (...) și apoi de (...). Or, similar considerentelor anterioare, Curtea reține că aceste concluzii ale instanței de apel au privit aspecte neinvocate prin cererile de apel și nu au avut la bază un mijloc de probă de specialitate care să le susțină, respectiv un raport de expertiză ale cărui concluzii să indice acest aspect factual. Or, este de subliniat aspectul potrivit căruia stabilirea situației de fapt de către instanțele de fond urmează a se realiza pe baza unor mijloace de probă concludente care să susțină concluziile instanței cu privire la starea de fapt pe care s-a greșit situația litigioasă.”

(Curtea de Apel București, Secția a IV-a Civilă, decizia civilă nr. 369R/06.05.2022)

Prin sentința civilă nr. ___/ 27.01.2011 pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București, prima instanță a admis excepția lipsei calității procesuale active a reclamanților și a respins acțiunea ca fiind formulată de persoane lipsite de calitate procesuala activă.

Prin decizia civilă nr. ___/ 19.06.2014 pronunțată de Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă, instanța de apel a admis apelul formulat de apelanții-reclamanți împotriva sentinței anterior indicate, a desființat sentința apelată și a trimis cauza spre rejudecare aceleiași instanțe.

Prin sentința civilă nr. ___/ 28.11.2019 pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București, în dosarul nr. prima instanță a admis acțiunea formulată de reclamanții (...) în contradictoriu cu pârâții (...); a constatat nulitatea absolută a contractului de donație autentificat sub nr. ___/ 17.09.1996 de BNP M.V.; a constatat nulitatea absolută a contractului de vânzare-cumpărare autentificat sub nr. ___/ 29.09.1997 de BNP M.V.; a constatat nulitatea absolută a contractului de vânzare-cumpărare autentificat sub nr. ___/ 18.05.1998 de BNP B.E.; a obligat pârâții la plata către reclamanți a sumei de 2.000 lei cheltuieli de judecată.

Împotriva acestei sentințe au formulat, în termen, apel motivat, apelanții-pârâții (...) și apelanta-pârâta (...).

Prin decizia civilă nr. ___/ 05.07.2021 pronunțată de Tribunalul București – Secția a III-a Civilă, în dosarul nr. ___ instanța de apel a respins excepția lipsei calității procesuale pasive, ca neîntemeiată; a admis apelurile declarate de apelanții-pârâți (...), (...) împotriva sentinței civile nr. ___/ 28.11.2019 pronunțate de Judecătoria Sectorului 1 București, în contradictoriu cu intimitele-reclamante (...) și cu intimații-pârâți (...); a schimbat în tot sentința apelată în sensul că a respins acțiunea ca neîntemeiată; a obligat pe intimații reclamanți la plata sumei de 3.500 lei cheltuieli de judecată către apelanții (...).

Împotriva deciziei tribunalului au declarat, în termen, recurs motivat, recurenții-reclamanți (...), criticând-o pentru nelegalitate.

Examinând legalitatea deciziei recurate prin prisma și în limita criticilor formulate, precum și prin prisma motivelor de casare invocate din oficiu, în raport de dispozițiile legale incidente, Curtea reține cele ce urmează:

Cu titlu preliminar, având în vedere data înregistrării cererii de chemare în judecată pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 București, respectiv data de 07.05.2009, în raport de prevederile art. 3 alin. (1)-(2) din Legea nr. 76/2012 de punere în aplicare a prevederilor Legii nr. 134/2010 de adoptare a noului C. proc. civ., Curtea reține concluzia potrivit căreia litigiul de față a fost și a rămas guvernat de prevederile vechiului C. proc. civ. de la 1865, așadar inclusiv în etapa procesuală a recursului.

Curtea mai arată, cu titlu prealabil, că potrivit art. 304 C. proc. civ. vechi „(1) Modificarea sau casarea unor hotărâri se poate cere, în următoarele situații, numai pentru motive de nelegalitate: (...) 5. Când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat formele de procedură prevăzute sub sancțiunea nulității de art. 105 alin. (2); 7. Când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se sprijină sau când hotărârea cuprinde motive contradictorii ori străine de natura pricinii; 9. când hotărârea pronunțată este lipsită de temei legal ori a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a legii”.

Din interpretarea dispozițiilor legale citate în precedent, Curtea reține că recursul reprezintă acea cale extraordinară de atac prin care hotărârea atacată este supusă controlului judiciar prin prisma conformității sale cu regulile de drept aplicabile, ceea ce implică recunoașterea posibilității părții interesate de a o critica doar pentru motive de nelegalitate, iar nu și de netemeinicie.

Totodată, cu privire la caracterul extraordinar al căii de atac a recursului, ce poate fi exercitată doar pentru motivele de nelegalitate expres și limitativ indicate de art. 304 C. proc. civ. vechi, Curtea mai reține că, în calea de atac a recursului, aspectele ce țin de aprecierea probatoriului reprezintă chestiuni de netemeinicie, iar nu de nelegalitate, astfel că aprecierea instanței de fond (prima instanță ori cea de apel) asupra probelor administrate în primă instanță și/ sau apel nu poate fi supusă cenzurii instanței de control judiciar, raportat la art. 304 alin. (1) C. proc. civ. vechi, în acest sens fiind și jurisprudența instanței supreme - Decizia nr. ___/

01.06.2016, ÎCCJ - Secția a II-a Civilă; Decizia nr. ___/ 29.01.2018, ÎCCJ - Secția I Civilă; Decizia nr. ___/ 02.02.2018, ÎCCJ - Secția I Civilă. Curtea apreciază că deciziile instanței supreme anterior indicate, deși au în vedere dispozițiile noului C. proc. civ. adoptat prin Legea nr. 134/2010, sunt relevante și pentru litigiul de față, căci dispozițiile art. 304 pct. 10 și pct. 11 din C. proc. civ. vechi au fost abrogate prin Legea nr. 219/2005, respectiv prin O.U.G. nr. 138/2000, aceste motive de recurs fiind în legătură cu aspecte de temeinicie ale hotărârii recurate (motivele de recurs abrogate priveau omisiunea instanței care a pronunțat hotărârea atacată cu recurs de a se pronunța asupra unui mijloc de apărare sau a unei dovezi administrate, hotărâtoare pentru dezlegarea pricinii, respectiv aprecierea eronată a probelor administrate cu consecința reținerii unei greșeli grave de fapt); Prin urmare, și pe temeiul dispozițiilor art. 304 pct. 1-9 C. proc. civ. vechi, recursul împotriva unei decizii pronunțate în apel poate privi exclusiv aspecte de legalitate ale hotărârii recurate, doar în urma admiterii recursului cu reținerea cauzei în vederea rejudecării putând fi examinate și chestiuni de temeinicie a acțiunii promovate și a apărărilor formulate în cauză.

În continuare, Curtea va expune considerentele pentru care a găsit fondat recursul promovat în cauză, inclusiv pentru motivele de recurs invocate din oficiu.

În ceea ce privește motivul de recurs invocat din oficiu, prevăzut de art. 304 alin. (1) pct. 5 C. proc. civ., Curtea reține că acest motiv de recurs are în vedere nesocotirea de către instanța a cărei hotărâre este supusă controlului ierarhic judiciar, a normelor de procedură (principiile procesului civil, regulile de investire a instanței, condițiile de exercițiu a acțiunii civile, etc.) ce guvernează desfășurarea procesului civil, latto sensu, respectiv procesul căruia îi este aplicabil C. proc. civ. O astfel de regulă de procedură este și cea privind respectarea de către judecătorul cauzei a limitelor investirii sale, trasate prin cererea de chemare în judecată, cererea de apel, cererea de recurs, alte cereri ce deduc spre analiză și soluționare pretenții litigioase. Regula este menționată, cu titlu general, de prevederea art. 129 alin. (6) vechiul C. proc. civ., fiind reluată de legiuitor, cu titlu particular, în materia căilor de atac, prin prevederile art. 295 alin. (1) C. proc. civ. vechi, în cazul apelului, respectiv ale art. 316 C. proc. civ. vechi, în cazul recursului.

Curtea apreciază că aceste reguli de procedură, anterior menționate, au fost nesocotite de către instanța de apel la pronunțarea deciziei ce face obiectul recursului de față.

Astfel, judecata în apel, finalizată prin decizia civilă nr. ___/ 05.07.2021, a fost determinată de apelul formulat de către apelanții-pârâți (...) și de către apelanta-pârâtă (...), părți litigante care căzuseră în pretenții prin sentința primei instanțe, nr. ___/ 28.11.2019 a Judecătoriei Sectorului 1 București.

Or, față de conținutul cererilor de apel formulate de către apelanții-pârâți (...) și de către apelanta-pârâtă (...), având în vedere soluția apelată și considerentele ce au stat la baza acesteia, Curtea apreciază că instanța de apel a realizat o nesocotire a limitelor investirii sale prin cele două cereri de apel, raportat la criticile punctuale formulate prin apelurile motivate declarate în cauză și la argumentele din dezvoltarea criticilor formulate, tribunalul pronunțându-se asupra unor aspecte cu care nu a fost investit și, totodată, în lipsa administrării unor probe care să susțină raționamentul său juridic.

Astfel, Curtea constată că prin cererea de apel formulată de către apelanții-pârâți (...) aceste părți apelante au expus, punctual, trei critici: prima critică a privit lipsa indicării de către prima instanță a temeiul de drept care să susțină nulitatea absolută a contractului de donație nr. ___/ 19.09.1996, încheiat cu privire la un imobil litigios, față de conținutul Legii nr. 18/1991 și al art. 15¹ din Legea nr. 54/1998, apelanții susținând că la momentul donației nici o dispoziție legală nu interzicea vânzarea de imobile asupra cărora există litigii; a doua critică a privit aplicarea greșită de către prima instanță a regulilor de drept în materia vânzării lucrului altuia, apelanții-pârâți expunând propriul raționament aplicabil acestei chestiuni; a treia critică a privit motivarea primei instanțe în legătură cu constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. ___/ 18.05.1998 pe temeiul principiului anulării actului subsecvent ca urmare a

anulării actului inițial, apelanții-pârâți dezvoltând critica cu argumente punctuale legate de conduita autorului lor, care nu a fost una de rea credință.

De asemenea, prin cererea de apel formulată de către apelanta-pârâtă (...), această din urmă parte apelantă a expus argumentat critici referitoare la regimul juridic al vânzării bunului altuia, al vânzării unui bun litigios, al nulității pentru lipsa cauzei sau a obiectului vânzării, dar și critici privind conduita subdobânditorului unui bun care poate fi apreciată ca fiind de bună sau rea credință în funcție de anumite elemente factuale.

Or, Curtea constată că prin decizia ce face obiectul recursului de față, deși apelurile au fost admise, instanța de apel a expus considerente asupra unor aspectele ale litigiului cu care nu a fost investită și în lipsa unor probe care să-i susțină raționamentul juridic, fără a se pronunța asupra criticilor punctuale ridicate de către părțile apelante: astfel, tribunalul, după expunerea obiectului cererii de chemare în judecată și a motivelor de nulitate invocate și după prezentarea, în istoric, a actelor juridice încheiate de părțile aflate în litigiu, a conchis (pagina 21 a deciziei, antepenultimul alineat), pe baza înscrisurilor de la dosar, că „între terenul dobândit de apelanții-pârâți și cel dobândit de intimații-reclamanți nu există nicio legătură, iar împrejurarea că terenul apelanților se află în prezent în stăpânirea reclamanților nu constituie motive de nulitate. De asemenea, faptul că reclamanții se află în eroare cu privire la amplasamentul bunului pe care l-au cumpărat nu constituie motive de nulitate a contractelor de donație și de vânzare cumpărare”. Aspectele de fapt reținute de către instanța de apel nu au făcut obiectul cererilor de apel, iar concluziile tribunalului cu referire la stăpânirea (posesia) terenului în litigiu (vizat de titlurile cercetate, în cauza de față, sub aspectul valabilității lor), nu au la bază vreun mijloc de probă de specialitate, administrat în etapa apelului (nefiind administrat nici în primă instanță) care să le susțină. Curtea are în vedere administrarea unui raport de expertiză tehnică judiciară în specialitatea cadastru și topografie, având în vedere că litigiul de față poartă asupra valabilității unor titluri exhibate cu privire la dreptul de proprietate asupra unor imobile terenuri, situate în proximitatea unuia față de celălalt, astfel cum, rezultă din susținerile părților, dar și din adresa poștală a acestora, ambele pe str. __, sectorul 1, București. Chiar dacă tribunalul a făcut referire la un plan topografic și la un plan de situație, acestea sunt înscrisuri care urmau a fi examinate pentru a fi avute în vedere în formularea concluziilor unui raport de expertiză topografică, mijloc de probă util și concludent în cazul acestor litigii (art. 201 C. proc. civ. vechi), pe care instanța de apel îl putea administra, fața de dispozițiile art. 295 alin. (2) coroborat cu art. 129 alin. (5) ultima teză C. proc. civ. vechi. Însă, esențial este faptul că acest aspect al litigiului nu a fost invocat prin cererile de apel formulate, apelurile conținând critici punctuale cu privire la cazurile de nulitate invocate, la temeiurile de drept avute în vedere de prima instanță și la aplicarea de către prima instanță a regulilor în materie de vânzare a unui imobil litigios, vânzarea bunului altuia, anularea actului subsecvent actului principal desființat, buna sau reaua credință a subdobânditorului unui bun.

Curtea mai constată că și următoarele concluzii ale instanței de apel (din ultima pagină a deciziei, pagina 22) au pornit tot de la premisa că bunul donat nu este același nici măcar în parte cu bunul imobil dobândit de reclamanți prin contractul de vânzare cumpărare; ... bunul transmis către reclamanți este diferit de cel dobândit de (...) și apoi de (...). Or, similar considerentelor anterioare, Curtea reține că aceste concluzii ale instanței de apel au privit aspecte neinvocate prin cererile de apel și nu au avut la bază un mijloc de probă de specialitate care să le susțină, respectiv un raport de expertiză ale cărui concluzii să indice acest aspect factual. Or, este de subliniat aspectul potrivit căruia stabilirea situației de fapt de către instanțele de fond urmează a se realiza pe baza unor mijloace de probă concludente care să susțină concluziile instanței cu privire la starea de fapt pe care s-a grefat situația litigioasă.

De asemenea, Curtea constată că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor de apel referitoare la regulile și efectele juridice ale vânzării lucrului altuia (dacă vânzarea este anulabilă sau lovită de nulitate; ce fel de nulitate poate interveni; cine o poate invoca; efectele juridice asupra dreptului de proprietate asupra bunului ce a făcut obiectul vânzării, etc.), ale vânzării unui bun litigios (normele de drept aplicabile, efectele juridice, etc), în raport de

argumentele apelanților-pârâți, dar și de considerentele sentinței apelate, fiind reținut doar considerentul referitor la lipsa de identitate dintre imobilele pentru care părțile au exhibat titluri (terenul transmis către reclamanti și cel dobândit de pârâți) și considerentul privind lipsa unei conivențe frauduloase a cumpărătorilor (nu s-a indicat care cumpărători, pârâta (...) sau pârâtul (...)) dedusă pe baza relației de concubinaj dintre pârâtul (...) și pârâta (...). (la pagina 22 a deciziei, primul alineat). Or, la fel, lipsa de identitate a imobilelor nu a fost lămurită în cauza de față prin administrarea unei expertize de specialitate, iar asupra criticilor punctual invocate prin cele două cereri de apel, tribunalul nu s-a pronunțat, nu a expus niciun considerent.

Totodată, Curtea reține că instanța de apel nu s-a pronunțat nici asupra motivului de apel referitor la aplicarea regulii desființării actului subsecvent ca urmare a desființării actului principal (din apelul apelanților-pârâți), concluzionând că în cauză nu există niciun motiv de nulitate absolută a celor trei contracte indicate în cererea de chemare în judecată.

Or, Curtea notează că prin recursul de față, recurenții-reclamanti și-au reluat susținerile din demersul lor juridic inițial, sub forma unor motive de recurs ce pot fi circumscrise motivelor de recurs prevăzute de art. 304 pct. 5, pct. 7 și pct. 9 C. proc. civ. vechi, supunând spre analiză instanței de recurs aplicarea regulilor de drept în materie de vânzarea a lucrului altuia, vânzarea unui bun litigios și conivența subdobânditorilor unui astfel de bun, pe lângă criticile privind depășirea limitelor investiției și nemotivarea deciziei recurate. Or, în atare situație, curtea este chemată a dezlega chestiuni litigioase asupra cărora instanța de apel nu s-a pronunțat.

Prin urmare, consecutiv celor expuse până aici, Curtea reține și nesocotirea de către tribunal a prevederilor art. 261 alin. (1) pct. 5 C. proc. civ. vechi, decizia recurată necuprinzând considerentele instanței de apel asupra criticilor formulate punctual prin cererea de apel, astfel, cum mai sus s-a dezvoltat, fiind incident motivul de recurs prevăzut de art. 304 pct. 7 C. proc. civ. vechi. Or, considerentele instanței de apel în legătură cu dezlegarea modului de aplicare a regulilor din materia vânzării unui bun litigios, a vânzării bunului altuia, a efectelor juridice determinate de conduita de bună sau rea credință a subdobânditorilor unui astfel de bun sau a regulii privind desființarea actului subsecvent ca urmare a desființării actului principal ar fi fost în măsură să ofere instanței de control judiciar posibilitatea efectuării controlului de legalitate asupra deciziei din apel, cu ocazia soluționării recursului de față.

Or, Curtea subliniază că jurisprudența CEDO este constantă în sensul în care „dreptul la un proces echitabil nu poate trece drept efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt cu adevărat „studiate” adică examinate de către tribunalul sesizat. Art. 6 din Convenția CEDO implică în sarcina instanței obligația de a face o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și ofertelor de dovezi ale părților”.

Concluzia ce rezultă este aceea că instanța de apel, în realitate, a lăsat necercetat parte din fondul cauzei cu care a fost investită, în etapa apelului. Motivarea este, incontestabil, un element esențial al unei hotărâri judecătorești, o puternică garanție a imparțialității judecătorului și a calității actului de justiție, precum și o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanța superioară a atribuțiilor de control judiciar de legalitate. O astfel de hotărâre așadar precum cea atacată prin recursul de față, face imposibilă analiza, în cadrul recursului, a legalității sale, a dezlegărilor jurisdicționale ale instanței de apel cu privire la chestiunile litigioase ale cauzei, apărând în realitate ca o hotărâre pronunțată fără cercetarea pe deplin a fondului raportului juridic litigios. Or, în atare ipoteză, Curtea nu poate realiza, pentru prima oară în recurs, o statuare jurisdicțională asupra unor chestiuni litigioase nesoluționate de instanța de apel, investită cu acestea, lăsate așadar, necercetate pe fond.

Curtea mai reține, în privința considerentelor instanței de apel fondate pe dispozițiile art. 41 lit. b) din Codul familiei și conținând concluzia asupra caracterului de bun propriu a bunului donat și vândut de către pârâtul (...) (terenul în suprafață de 142,18 mp) pârâtei (...), că prin aceste considerente tribunalul nu a ținut cont efectul pozitiv al lucrului definitiv judecat prin sentința civilă definitivă nr. ___/28.05.1997 a Judecătoriei Sectorului 1 București prin care a fost admisă cererea de partaj a soților (...) și (...), instanța luând apoi act de tranzacția soților cu privire la modul de partajare a bunurilor dobândite în timpul căsătoriei, printre care și terenul

în suprafață de 142,18 mp dobândit în timpul căsătoriei prin actul de donație nr. ___/ 30.08.1996. Rezultă din hotărârea definitivă menționată că terenul în discuție a făcut obiectul unui partaj de bunuri comune între foști soți, calificarea aceluiși imobil teren ca fiind bun propriu printr-o decizie din 2021 fiind contrară unei hotărâri judecătorești definitive din anul 1998 (pronunțată cu nesocotirea efectului pozitiv al lucrului definitiv judecat), chiar dacă hotărârea a fost pronunțată, asupra modalității de partaj, după admiterea cererii de partaj, pe baza tranzacției dintre părți – art. 271-273 C. proc. civ. vechi. Hotărârea judecătorească respectivă conține, ca și realitate juridică definitiv consfințită, calitatea de bun comun, obiect al partajului, a imobilului teren în suprafață de 142,18 mp dobândit în timpul căsătoriei prin actul de donație nr. ___/ 30.08.1996. (căsătoria fiind desfăcută prin divorț la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești, definitivă prin neapelare la data de 23.09.1997, potrivit mențiunilor de pe aceasta – fila 149 verso vol. II dosar judecătore). Așadar, Curtea a găsit fondată această critică a recurenților-reclamanți privind ignorarea de către instanța de apel a sentinței nr. ___, de divorț și de partaj, pronunțate în 28.05.1997 de către Judecătoria Sectorului 1 București, critică circumscrisă motivului de recurs prevăzut de art. 304 pct. 5 C. proc. civ. vechi, căci privește aplicarea regulilor referitoare la efectul pozitiv al lucrului definitiv judecat. De la această dezlegare în drept a Curții se va porni în examinarea cererilor de apel, în rejudicare.

În consecință, pentru toate aceste considerente mai sus expuse, reținând incidența prevederilor art. 304 alin. (1) pct. 5, pct. 7 coroborat cu art. 312 alin. (1)-(3), alin. (5) C. proc. civ. vechi, Curtea va admite, inclusiv pentru motivele de recurs de ordine publică, invocate din oficiu, recursul formulat în cauză, va casa decizia recurată cu trimiterea cauzei spre rejudicarea apelurilor.

Secția a V – a Civilă

Acțiune în anulare hotărâre arbitrală parțială și hotărâre arbitrală finală. Autoritate de lucru judecat

„Referirile din cuprinsul sentinței la încadrarea sau nu a motivului de nulitate referitor la necompetență în cazul prevăzut de art. 608 alin. (1) lit. c) C. proc. civ., respectiv la imposibilitatea punerii semnului egalității între constituirea tribunalului arbitral și competența instituției arbitrale, au natura unor considerente supraabundente, care nu justifică soluția din dispozitiv și, ca atare, ar fi putut lipsi din hotărâre, cu atât mai mult cu cât instanța însăși acceptă explicit posibilitatea atacării necompetenței de către partea interesată. În această situație, față de prevederile art. 430 alin. (2) C. proc. civ., Curtea consideră că nu se poate conferi autoritate de lucru judecat considerentelor arătate, excepția invocată de pârâtă nefiind întemeiată.

Art. 608 alin. (1) lit. c) C. proc. civ. vorbește despre constituirea tribunalului arbitral, însă acesta nu are în vedere doar respectarea regulilor privind numirea și confirmarea arbitrilor, ci și a celor privind desemnarea instituției competente să organizeze arbitrajul, neexistând niciun motiv pentru a exclude din sfera de aplicare a art. 608 alin. (1) lit. c), situația în care se invocă faptul că o altă instituție arbitrală decât cea care a soluționat disputa, era competentă să o facă, potrivit convenției arbitrale.

Reclamanta invocă încălcarea art. 1.270, art. 1.530 și art. 1.533 C. civ., ca urmare a interpretării greșite a sub-clauzelor x și x din contract dar acestea nu sunt norme imperative, ci norme cu caracter supletiv, aspect confirmat de faptul că părțile pot deroga prin consimțământ mutual de la contractele încheiate, după cum pot prevedea clauze de agravare a răspunderii debitorului sau clauze prin care pot evalua anticipa prejudiciul.”

(Curtea de Apel București, Secția a V-a civilă, sentința civilă nr. 34/05.04.2022)

Prin acțiunea în anulare înregistrată pe rolul Curții de Apel București Secția a V-a Civilă, reclamanta X a solicitat în contradictoriu cu pârâta X anularea sentinței parțiale din data de __ și a sentinței finale din data de __, ambele pronunțate de I.C.C. – International Court of Arbitration în dosarul nr. __, cu cheltuieli de judecată.

În motivare, cu referire la sentința parțială din data de __, s-au invocat prevederile art. 608 alin. (1) lit. a) C. proc. civ. – litigiul nu era susceptibil de soluționare pe calea arbitrajului și art. 608 alin. (1) lit. c) C. proc. civ. – tribunalul arbitral nu a fost constituit în conformitate cu convenția arbitrală.

Astfel, se arată că instituția de arbitraj competentă să soluționeze disputa dintre părți era Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, astfel cum se menționează chiar în Anexa la Ofertă, instituție diferită de Curtea de Arbitraj Internațional.

Chiar dacă în Anexa la Ofertă nu este inserată și partea finală din titulatura oficială, respectiv de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, reclamanta apreciază că intenția clară a părților în sensul desemnării ca instituție de arbitraj a Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României rezultă și din alte elemente inserate în Anexa la Ofertă, și anume legea contractului, limba contractului, limba pentru comunicare, limba de arbitraj, locul de arbitraj.

Se arată totodată că numele corect al instituției de arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României este Curtea de Arbitraj Comercial Internațional, astfel cum rezultă chiar din legea de înființare a acesteia, precum și faptul că jurisprudența pronunțată în spețe similare a confirmat opinia reclamantei.

În sfârșit, se arată că forma de organizare a reclamantei confirmă intenția acesteia de a desemna Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României drept instituția de arbitraj competentă.

Referitor la sentința finală din data de __, reclamanta invocă art. 608 alin. (1) lit. h) C. proc. civ. – hotărârea arbitrală încalcă ordinea publică, bunele moravuri ori dispozițiile imperative ale legii, cu trimitere la dispozițiile art. 1.270, art. 1.530 și art. 1.533 C. civ.

Astfel, se arată că prin sub-clauza x din Condițiile speciale, părțile au agreeat, chiar și în cazul întârzierilor cauzate de beneficiar, doar prelungirea duratei de execuție, fără să prevadă și costuri suplimentare.

De asemenea, se arată că sub-clauza x, pe care tribunalul arbitral a înlăturat-o de la aplicare, prevede că antreprenorul nu este îndreptățit la nicio plată din profit cu privire la orice întârziere sau întrerupere, în cazul prelungirii duratei de execuție conform sub-paragrafului b) al sub-clauzei x.

Arată reclamanta că aceleași dispoziții imperative au fost încălcate de tribunalul arbitral prin neplafonarea prejudiciului reprezentând cheltuieli indirecte și profit la procentele indicate de Asocierie în Ofertă, respectiv x.

Pârâta a formulat întâmpinare prin care a invocat excepția netimbrării acțiunii în anulare, a solicitat suspendarea judecării prin raportare la dosar nr. __, respingerea acțiunii în anulare ca inadmisibilă și în subsidiar ca nefondată.

În apărare, s-a arătat în primul rând că motivul de anulare prevăzut de art. 609 alin. (1) lit. h) C. proc. civ. privește doar soluția pronunțată de tribunalul arbitral asupra disputei nr. __, nefiind criticată soluția prin prisma admiterii cererilor aferente disputelor nr. __ și __, astfel că sentința finală nu ar putea fi anulată decât în parte.

În ce privește primul capăt de cerere, se arată că, deși a invocat art. 608 alin. (1) lit. c) C. proc. civ., reclamanta nu critică modalitatea de constituire a tribunalului arbitral, ci competența acestuia, care nu este avută în vedere de textul menționat, pe considerentul că necompetența unei instituții arbitrale intră în sfera ordinii private, în timp ce motivele de anulare prevăzute de art. 608 C. proc. civ. includ doar motive de ordine publică.

Totodată, pârâta arată că este inadmisibilă invocarea nelegalei constituiri a tribunalului arbitral direct în acțiunea în anulare, astfel cum rezultă din art. 592 alin. (1) C. proc. civ. și art. 40 din Regulamentul I.C.C., în condițiile în care a confirmat în Actul de Misiune că tribunalul a fost legal constituit.

În același timp, se arată că în privința sentinței parțiale, reclamanta formulează critici ce țin de temeinicia acesteia, criticând modul de interpretare a sintagmei Curtea de Arbitraj Comercial Internațional inclusă în sub-clauza x din Anexa la Ofertă, din Condițiile Generale și Condițiile Speciale.

Referitor la capătul al doilea al cererii, se arată că prevederile art. 1.270, art. 1.530 și art. 1.533 C. civ. nu sunt dispoziții imperative în înțelesul art. 608 alin. (1) lit. h) C. proc. civ., ci supletive, iar modalitatea de interpretare de către tribunalul arbitral a sub-clauzelor x și x, respectiv a ofertei depuse de pârâtă în procedura de licitație ține de temeinicia hotărârii, astfel că acest capăt de cerere este inadmisibil.

Pe fond, se arată că tribunalul arbitral a fost constituit în conformitate cu convenția arbitrală, argumentele reclamantei în susținerea competenței CCIR sunt nefondate, iar interpretarea efectuată de tribunalul arbitral este corectă.

În ce privește al doilea capăt al cererii, se arată că sub-clauza x reglementează prelungirea duratei de execuție a lucrărilor, nu și costurile suplimentare aferente, iar previzibilitatea prejudiciului se referă la cauza apariției sale, nu la quantum.

Pe de altă parte, indicarea unui procent de cheltuieli indirecte și profit în oferta pârâtei avea în vedere ipoteza executării obligațiilor contractuale întocmai și la timp, și nicidecum situația prelungirii duratei de execuție a lucrărilor din culpa reclamantei.

Analizând cu prioritate excepția autorității de lucru judecat, în privința primului capăt de cerere, invocată de către pârâtă, Curtea reține următoarele:

Primul capăt de cerere are ca obiect anularea sentinței parțiale din data de 16.04.2020 pronunțate de Curtea ICC Paris în dosarul nr. __, reclamanta invocând necompetența tribunalului arbitral de soluționare a disputei dintre părți și, ca atare, incidența cazului de nulitate prevăzut de art. 608 alin. (1) lit. c) C. proc. civ. – nelegala constituire a tribunalului arbitral.

Într-adevăr, reclamanta a indicat formal și art. 608 alin. (1) lit. a) - litigiul nu era susceptibil de soluționare pe calea arbitrajului, fără însă a dezvolta în vreun fel acest motiv de nulitate, astfel încât nu se poate susține că a înțeles să investească instanța cu două motive distincte de nulitate în ce privește sentința parțială, menționarea textului legal arătat fiind mai degrabă rezultatul unei erori materiale.

Aceeași solicitare a mai făcut obiectul unei alte acțiuni în anulare, înregistrate pe rolul Curții de Apel București - Secția a VI-a Civilă sub nr. __, motivul de nulitate invocat fiind identic cu cel din prezenta cauză, respectiv necompetența Curții I.C.C. Paris de soluționare a disputei, pe care reclamanta a încadrat-o în cazul de nulitate prevăzut de art. 608 alin. (1) lit. c) C. proc. civ.

Prin sentința nr. __ (f. 201, vol. 2), Curtea de Apel București - Secția a VI-a Civilă a admis excepția inadmisibilității invocată de pârâtă, în temeiul art. 579 alin. (2) C. proc. civ. (Dacă tribunalul arbitral hotărăște că este competent, consemnează acest lucru într-o încheiere, care se poate desființa numai prin acțiunea în anulare introdusă împotriva hotărârii arbitrale, conform art. 608), pe considerentul că hotărârea arbitrală privind chestiunea competenței nu se poate ataca decât odată cu hotărârea finală asupra fondului.

Sentința menționată a rămas definitivă prin respingerea recursului ca nefondat. (f. 56, vol. 5).

În cuprinsul considerentelor sentinței, instanța a reținut, între altele, că niciunul dintre cazurile pentru care poate fi formulată acțiunea în anulare, potrivit art. 608 C. proc. civ., nu reglementează chestiunea competenței instituției arbitrale care administrează procedura arbitrală, neputând fi pus semnul egalității între constituirea tribunalului arbitral și competența instituției arbitrale.

În continuare, fără a contesta posibilitatea atacării necompetenței de către partea interesată, de vreme ce însăși instituția arbitrală are obligația de a-și verifica propria competență, instanța a arătat că desființarea hotărârii din această cauză nu poate fi dispusă decât odată cu acțiunea în anulare prin care se solicită desființarea pe fond a hotărârii arbitrale, instanța arătând argumentele care susțin această concluzie.

Față de motivarea instanței asupra excepției inadmisibilității acțiunii în anulare, Curtea consideră că referirile din cuprinsul sentinței la încadrarea sau nu a motivului de nulitate referitor la necompetență în cazul prevăzut de art. 608 alin. (1) lit. c) C. proc. civ., respectiv la imposibilitatea punerii semnelui egalității între constituirea tribunalului arbitral și competența instituției arbitrale, au natura unor considerente supraabundente, care nu justifică soluția din dispozitiv și, ca atare, ar fi putut lipsi din hotărâre, cu atât mai mult cu cât instanța însăși acceptă explicit posibilitatea atacării necompetenței de către partea interesată.

În această situație, față de prevederile art. 430 alin. (2) C. proc. civ. (autoritatea de lucru judecat privește dispozitivul, precum și considerentele pe care acesta se sprijină, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasă), Curtea consideră că nu se poate conferi autoritate de lucru judecat considerentelor arătate, excepția invocată de pârâtă nefiind întemeiată.

Pe fond, în ce privește primul capăt de cerere, Curtea observă că art. 608 alin. (1) lit. c) C. proc. civ., invocat drept temei al acțiunii în anulare îndreptate împotriva sentinței parțiale din __, pronunțate de Curtea I.C.C. Paris în dosarul nr. __, prevede desființarea hotărârii arbitrale în situația în care tribunalul arbitral nu a fost constituit în conformitate cu convenția arbitrală.

Subsumat acestui motiv de nulitate, reclamanta invocă necompetența Curții I.C.C. Paris de soluționare a disputei născute între părți în legătură cu contractul nr. __, pe considerentul că instituția de arbitraj abilitată să soluționeze disputa, conform convenției arbitrale, era de fapt

Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României.

Legat de încadrarea în drept a motivului de nulitate invocat de reclamantă, pârâta susține că art. 608 alin. (1) lit. c) din C. proc. civ. nu reglementează chestiunea competenței instituției arbitrale, ci pe cea a constituirii tribunalului arbitral, cele două noțiuni fiind distincte.

Într-adevăr, formal, textul legal menționat vorbește despre constituirea tribunalului arbitral, însă acesta nu are în vedere doar respectarea regulilor privind numirea și confirmarea arbitrilor, ci și a celor privind desemnarea instituției competente să organizeze arbitrajul, neexistând niciun motiv pentru a exclude din sfera de aplicare a art. 608 alin. (1) lit. c), situația în care se invocă faptul că o altă instituție arbitrală decât cea care a soluționat disputa, era competentă să o facă, potrivit convenției arbitrale.

Și în acest caz este vorba tot despre constituirea tribunalului arbitral cu nerespectarea convenției arbitrale.

Chiar dacă reclamanta a invocat această neregularitate în fața Curții I.C.C. Paris drept excepția necompetenței Curții I.C.C. de a organiza arbitrajul, iar aceasta a soluționat-o ca atare, soluția a avut în însăși convenția arbitrală, concluzia fiind în sensul că sintagma Curtea de Arbitraj Comercial internațional din Anexa la Ofertă desemnează Curtea I.C.C. ca instituție competentă să administreze procedura arbitrală.

De altfel, Curtea constată că în cuprinsul deciziei nr. __ a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pe care pârâta a depus-o cu titlul de practica judiciară, aceeași problemă de drept, respectiv a nelegalei soluționări a disputei de către o altă instituție arbitrală decât cea care fusese desemnată prin convenția arbitrală, a fost analizată pe fond de instanță, tot din perspectiva motivului prevăzut de art. 608 alin. (1) lit. c) C. proc. civ. (f. 191, vol. 3).

În privința argumentelor întemeiate pe art. 129 alin. (2) C. proc. civ., în sensul că necompetența unei instituții arbitrale în raport cu alta este de ordine privată, Curtea apreciază că nu pot fi primite, întrucât art. 608 alin. (1) lit. c) C. proc. civ. vorbește despre nerespectarea convenției arbitrale în ce privește constituirea tribunalului arbitral, fără a distinge în raport de felul neregularității produse.

Referitor la decăderea reclamantei din dreptul de a invoca nelegala constituire a tribunalului arbitral, conform art. 608 alin. (2) C. proc. civ., Curtea consideră că nu este incidentă o astfel de sancțiune, întrucât necompetența I.C.C. a fost invocată prin răspunsul la cererea de arbitraj din __ și prin răspunsul la întâmpinarea reclamantei din __, iar tribunalul arbitral s-a pronunțat asupra acesteia prin sentința parțială din __, în conformitate cu art. 6 din Regulile I.C.C. în vigoare la data începerii procedurii de arbitraj.

Pe de altă parte, împrejurarea că reclamanta a confirmat în Actul de Misiune încheiat în condițiile art. 23 din Regulile de arbitraj I.C.C., faptul că tribunalul a fost constituit în mod corespunzător, în conformitate cu regulile I.C.C., renunțând la orice obiecții în privința aspectelor cunoscute la data semnării Actului de Misiune, nu este relevantă, întrucât declarația părții a avut în vedere constituirea tribunalului arbitral din perspectiva numirii arbitrilor și nu a însăși instituției competente să administreze arbitrajul. (f. 169, vol. 2).

De altfel, însăși Curtea I.C.C. Paris a soluționat pe fond excepția necompetenței invocată de către reclamantă, fără a aprecia că aceasta ar fi fost invocată tardiv.

În sfârșit, Curtea nu apreciază că aspectele invocate de reclamantă în privința sentinței parțiale din __ țin de temeinicia acesteia, întrucât reclamanta nu contestă situația de fapt sau interpretarea probelor, ci interpretarea a însăși convenției arbitrale, respectiv neregularitatea hotărârii arbitrale în raport cu înțelegerea părților cuprinsă în convenția arbitrală.

Ca atare, întrucât suntem în prezența unui motiv care se circumscrie cazului de nulitate prevăzut de art. 608 alin. (1) lit. c) (ceea ce face ca jurisprudența la care face trimitere pârâta să fie nerelevantă), Curtea consideră că acesta trebuie să fie analizat pe fond, nefiind incidentă sancțiunea inadmisibilității acțiunii în anulare.

Procedând la această verificare, Curtea observă că reclamanta reia argumentele pe care le-a prezentat și în fața Curții I.C.C. Paris și care, în opinia acesteia, denotă faptul că instituția

de arbitraj abilitată să soluționeze disputa dintre părți era Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României.

Curtea nu va primi aceste susțineri, apreciind că sunt neîntemeiate.

Astfel, Curtea observă că sub-clauza x din condițiile speciale prevede că disputa va fi soluționată potrivit regulamentului de arbitraj al Camerei Internaționale de Comerț, de către 3 arbitri numiți în conformitate cu prevederile acestui Regulament.

La rândul său, Anexa la Ofertă menționează, relativ la art. ___ din condițiile speciale, că instituția de arbitraj este Curtea de Arbitraj Comercial Internațional, iar disputa va fi soluționată de un singur arbitru.

Scrisoarea de ofertă și Anexa sunt prioritare condițiilor speciale ale contractului, conform pct. ___ din contract și clauzei ___ din condițiile speciale.

Întrucât denumirea Curtea de Arbitraj Comercial Internațional nu corespunde nici Curții I.C.C. Paris, nici C.C.I.R., Curtea consideră că determinantă pentru stabilirea instituției competente să administreze procedura arbitrală este trimiterea la Regulile I.C.C. cuprinsă în sub-clauza x din Condițiile speciale.

Astfel, se va avea în vedere că, potrivit art. 1 alin. (2) din Regulile I.C.C. în vigoare la momentul încheierii contractului, Curtea I.C.C. este singura instituție competentă să administreze arbitraje în baza prezentelor reguli.

Pe de altă parte, art. 6 alin. (3) din Regulile C.C.I.R. (considerată de reclamantă competentă) în vigoare la data încheierii contractului, prevedeauă că, în cazul în care părțile au optat pentru aplicarea de către Curtea de arbitraj a întregului pachet de norme de procedură ale unei alte curți de arbitraj, aplicarea acestora este posibilă numai dacă respectivele norme nu interzic explicit acest lucru.

Or, în cazul de față o astfel de interdicție era explicită.

Prin urmare, având în vedere art. 550 alin. (1) teza a doua C. proc. civ., potrivit căruia, în cazul arbitrajului instituționalizat este suficientă referirea la instituția sau regulile de procedură ale instituției care organizează arbitrajul, și ținând cont că singura care putea administra procedura în conformitate cu Regulile I.C.C. era Curtea I.C.C. Paris, Curtea apreciază că aceasta din urmă era competentă să soluționeze disputa ivită între părți, tribunalul arbitral fiind așadar constituit în conformitate cu convenția arbitrală.

Nu va fi primit argumentul reclamantei, în sensul că dispozițiile Legii nr. 335/2017 conferă efect util sintagmei Curtea de Arbitraj Comercial Internațional, întrucât identificarea Curții C.C.I.R. în cuprinsul legii, ale cărei articole sunt redată incomplet în mod voit de către reclamantă, se face prin utilizarea sintagmei Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera Națională, respectiv de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României.

În ce privește forma de organizare a reclamantei, ca argument în susținerea opiniei acesteia, Curtea consideră că aceasta ar putea, eventual, să denote voința reclamantei de a alege Curtea C.C.I.R. pentru administrarea procedurii arbitrale, și nicidecum voința părții.

Or, fiind în prezența unui contract, ceea ce trebuie dovedit este voința concordantă a părților în favoarea competenței C.C.I.R., și nu doar a uneia dintre acestea.

În sfârșit, dispozițiile referitoare la limba, locul și dreptul aplicabil, din cuprinsul condițiilor speciale, nu confirmă teza susținută de reclamantă, atâta timp cât aceste elemente nu reprezintă condiții suficiente pentru a atrage competența C.C.I.R., în sensul că această instituție poate fi competentă să soluționeze litigii arbitrale chiar dacă locul arbitrajului nu este în București, limba arbitrajului sau legea contractului nu ar fi cea română.

În privința jurisprudenței la care face referire reclamanta, respectiv soluțiile pronunțate în dosarul nr. ___ și dosarul nr. ___ Curtea consideră că nu poate fi avută în vedere ca unic argument în susținerea punctului de vedere al reclamantei, ținând cont că situația din acele dosare este parțial diferită de cea din cauza de față.

Astfel, în speța de față, Regulile I.C.C. care atribuiă acestei curți competența exclusivă de a administra arbitraje în baza acestora, erau în vigoare la momentul încheierii contractului dintre părți, astfel că se presupune că părțile aveau cunoștință de acestea.

Față de considerentele expuse, Curtea va respinge ca neîntemeiat primul capăt de cerere.

În ce privește al doilea petit, întemeiat pe art. 608 alin. (1) lit. h) C. proc. civ. - hotărârea arbitrală încalcă ordinea publică, bunele moravuri ori dispozițiile imperative ale legii, cu trimitere la dispozițiile art. 1.270, art. 1.530 și art. 1.533 C. civ., Curtea reține că reclamanta invocă încălcarea dispozițiilor legale menționate, ca urmare a interpretării greșite a sub-clauzelor x și x din contract.

Or, Curtea apreciază că prevederile pretins încălcate nu sunt norme imperative, ci norme cu caracter supletiv, aspect confirmat de faptul că părțile pot deroga prin consimțământ mutual de la contractele încheiate, după cum pot prevedea clauze de agravare a răspunderii debitorului sau clauze prin care pot evalua anticipa prejudiciul.

În aceste condiții, Curtea consideră că nu este incident motivul de anulare invocat în legătură cu sentința finală, cererea reclamantei fiind așadar neîntemeiată.

Acțiune în anulare încheiere arbitrală prin care Tribunalul Arbitral s-a declarat competent. Inadmisibilitate motivată de existența unei cereri de recuzare nesoluționată anterior pronunțării asupra competenței

„Excepția inadmisibilității acțiunii în anulare a hotărârii arbitrale întemeiată pe dispozițiile art. 579 alin. (2) C. proc. civ. este neîntemeiată întrucât raportul dintre dispozițiile art. 579 alin. (2) C. proc. civ. și cele ale art. 594 lit. a) C. proc. civ. este în sensul că ultimele sunt speciale și derogatorii de la regula generală instituită de primele; art. 579 alin. (2) C. proc. civ. are în vedere o situație generală, tipică unui litigiu arbitral în care se reține competența (anume cea în care judecata continuă), iar nu întreruperea cursului procesului care este o situație excepțională față de situația continuării judecării și care, prin urmare, nu poate fi guvernată decât de către o normă excepțională, specială, așa cum este art. 594 lit. a).

Art. 49 alin. (2) C. proc. civ. (formularea unei cereri de recuzare nu produce suspendarea judecării, dar pronunțarea soluției în cauză nu poate avea loc înainte de soluționarea recuzării) nu se referă la orice act de procedură, ci doar la pronunțarea soluției în cauză. Dacă soluționarea unor excepții dilatorii ar intra în noțiunea de pronunțare a soluției în cauză, practic sfera art. 49 alin. (2) ar fi comparabilă cu art. 49 alin. (1) pentru că efectiv nu ar mai rămâne decât foarte puține acte procedurale de efectuat, niciunul care să poată fi considerat o veritabilă continuare a judecării. Ținând seama că art. 49 alin. (2) arată expres și că nu intervine suspendarea prin formularea recuzării, rezultă că judecata va continua, ceea ce presupune, prin definiție, posibilitatea realizării de acte de procedură și ajungerea chiar la soluția de fond.”

(Curtea de Apel Bucureștii, Secția a V-a civilă, sentința civilă nr. 54/ 20.05.2022)

Curtea acordă cuvântul asupra excepției inadmisibilității acțiunii în anulare a hotărârii arbitrale.

Pârâta prin avocat, în raport de prevederile art. 579 alin. (2) C. proc. civ., solicită respingerea acțiunii în anulare împotriva încheierii prin care Tribunalul Arbitral s-a declarat competent ca inadmisibilă.

Reclamanta prin avocat solicită respingerea excepției inadmisibilității, fiind invocate dispozițiile art. 594 C. proc. civ., care stabilesc că „pot fi atacate separat, printr-o acțiune în anulare, încheierile pronunțate de Tribunalul Arbitral prin care s-a dispus suspendarea cauzei în temeiul art. 412, 413 C. proc. civ.” iar în cauză s-a dispus suspendarea fundamentată pe dispozițiile art. 412 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ. Prin urmare, inclusiv în baza temeiului legal invocat, art. 594 C. proc. civ., acțiunea în anulare a hotărârii arbitrale este admisibilă.

Pârâta prin avocat susține că dispozițiile art. 579 alin. (2) C. proc. civ. reprezintă o normă specială în raport cu dispozițiile art. 594 C. proc. civ., respectiv cazul special de constatare a competenței. A intervenit un caz de suspendare de drept în cauza arbitrală ca urmare a faptului că pe rolul unei instanțe de judecată este înregistrat un litigiu ce are același obiect. Prin urmare, având în vedere că în speță cauza de suspendare a fost determinată de reținerea competenței Tribunalului Arbitral asupra cererii care făcea și obiectul unui dosar înregistrat pe rolul instanțelor de judecată, sunt incidente dispozițiile art. 579 alin. (2) C. proc. civ.

Reclamanta prin avocat susține că dispozițiile art. 579 alin. (2) C. proc. civ. ar fi aplicabile în situația în care acțiunea în anulare ar fi privit soluția pronunțată de Curtea de Arbitraj referitoare la dezlegarea pe care a dat-o privind reținerea competenței și considerarea faptului că a intervenit un conflict pozitiv de competență. Prin acțiunea în anularea hotărârii arbitrale nu s-a atacat soluția prin care și-a reținut competența ci faptul că Tribunalul Arbitral s-a pronunțat asupra acestei excepții înainte de soluționarea cererii de recuzare și, conform art. 49 alin. (2) C. proc. civ., instanța nu se poate pronunța cu privire la soluția pe care urmează să

o pronunțe, indiferent că este vorba despre o soluție pe fond sau cu privire la o excepție, acesta fiind motivul pentru care a solicitat atașarea dosarului arbitral. Mai arată că au fost formulate mai multe cereri de recuzare de către părți și, în toate situațiile, nu s-a mai dispus nicio măsură.

Curtea, deliberând, asupra excepției inadmisibilității acțiunii în anulare a hotărârii arbitrale întemeiată pe dispozițiile art. 579 alin. (2) C. proc. civ. o va respinge ca neîntemeiată întrucât, în primul rând, nu este o veritabilă inadmisibilitate, fiind vorba mai degrabă despre o prematuritate deoarece nu este vorba despre o împiedicare absolută de a discuta problema competenței, ci încheierea prin care tribunalul arbitral se consideră competent trebuie atacată odată cu hotărârea arbitrală (așadar legea nu interzice verificarea acestei probleme de către instanța de judecată ca regulă generală, ci doar stabilește un anumit moment al acestei analize). Însă, în realitate, raportul dintre dispozițiile art. 579 alin. (2) și cele ale art. 594 lit. a) C. proc. civ. este invers în sensul că cele ale art. 594 lit. a) C. proc. civ. sunt speciale și derogatorii de la regula generală instituită de art. 579 alin. (2) C. proc. civ., pentru că se referă la o situație expresă când cursul judecării este întrerupt, în timp ce art. 579 alin. (2) C. proc. civ. are în vedere o situație generală, tipică unui litigiu arbitral în care se reține competența (anume cea în care judecata continuă). Astfel dispozițiile art. 579 alin. (2) au în vedere situația continuării judecării, iar nu întreruperea cursului procesului (așa se și justifică atacarea respectivei chestiuni odată cu soluția de fond; dacă judecata nu ar continua, nu ar exista o judecată de fond împreună cu care să se judece și chestiunea competenței). Întreruperea judecării este o situație excepțională față de situația continuării judecării și care, prin urmare, nu poate fi guvernată decât de către o normă excepțională, specială, așa cum este art. 594 lit. a). De asemenea, ca o regulă (relativă, dar logică) de tipic legislativ, norma specială urmează norma generală (adică este poziționată în textul de lege ulterior) tocmai pentru că ea reprezintă o derogare de la cea care este întâi prezentată de lege. Pe de altă parte, nu se poate reține că reclamanta nu contestă prin cererea de față implicit și soluția pronunțată asupra competenței date fiind efectele urmărite prin anularea încheierii atacate.

(...)

Deliberând asupra cererii de față:

Prin cererea înregistrată la data de __ pe rolul Curții de Apel București sub nr. __, reclamanta X în contradictoriu cu pârâta X a solicitat anularea încheierii arbitrale pronunțate la data de __ de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, în dosarul nr. __ și suspendarea efectelor acesteia până la soluționarea definitivă a acțiunii în anulare.

În motivare a arătat în esență că tribunalul arbitral a pronunțat o soluție de recunoaștere a competenței sale și constatare a unui conflict pozitiv de competență, deși anterior fusese recuzat, iar cererea de recuzare nu fusese soluționată.

Analizând actele și lucrările dosarului instanța reține următoarele:

Problema în cauza de față constă în interpretarea art. 49 C. proc. civ. prin raportare la situația descrisă de către reclamantă, adică cea în care tribunalul arbitral se pronunță asupra chestiunii competenței sale (declarându-se competent, dar reținând existența unui conflict pozitiv de competență) înainte de a fi soluționată cererea de recuzare a respectivului tribunal arbitral.

Trebuie remarcat că art. 49 cuprinde două reguli (în cele două alineate) ale sale care nu pot fi privite decât ca reguli distincte (altfel nu ar avea niciun sens să existe ambele alineate, iar practic, dacă ambele alineate ar semnifica aceeași regulă, unul dintre ele, în funcție de ce regulă s-ar considera aplicabilă, ar fi interpretat de maniera în care nu ar produce efecte specifice contrar principiului *actus interpretandus est potius ut valeat, quam ut pereat*).

Prin art. 49 alin. (1) se arată că până la soluționarea declarației de abținere nu se va face niciun act de procedură, iar alin. (2) arată că formularea unei cereri de recuzare nu produce suspendarea judecării, dar pronunțarea soluției în cauză nu poate avea loc înainte de soluționarea recuzării.

Interdicția de la art. 49 alin. (1) este limpede, fiind fără echivoc că se referă la orice fel de act de procedură, inclusiv la recunoașterea competenței.

Interdicția de la art. 49 alin. (2), așa cum s-a arătat mai sus, este formulată și trebuie interpretată diferit pentru ca acest text să aibă un sens al existenței sale. Prin urmare art. 49 alin. (2) nu se referă la orice act de procedură, ci doar la pronunțarea soluției în cauză. Dacă soluționarea unor excepții dilatorii ar intra în noțiunea de pronunțare a soluției în cauză, practic sfera art. 49 alin. (2) ar fi comparabilă cu art. 49 alin. (1) pentru că efectiv nu ar mai rămâne decât foarte puține acte procedurale de efectuat, niciunul care să poată fi considerat o veritabilă continuare a judecării. Ținând seama că art. 49 alin. (2) arată expres și că nu intervine suspendarea prin formularea recuzării (adică oprirea cursului judecării, echivalând cu neîndeplinirea niciunui alt act de procedură, dar și cu prioritatea suspendării față de orice alt aspect procedural în cauza respectivă), rezultă că judecata va continua, ceea ce presupune, prin definiție, posibilitatea realizării de acte de procedură și ajungerea chiar la soluția de fond. Pe cale de consecință pronunțarea soluției în cauză nu poate însemna decât o soluție de dezinvestire a instanței respective (nu este cazul în speță, tribunalul arbitral considerându-se competent; suspendarea cauzei nu înseamnă dezinvestire, ci oprire temporară a judecării, în cauză, până la soluționarea conflictului pozitiv de competență; dacă regulatorul de competență ar stabili că nu tribunalul arbitral respectiv este competent, atunci dezinvestirea s-ar produce în baza regulatorului de competență, iar nu în baza unei soluții pronunțate în cauză de instanța recuzată, adică de tribunalul arbitral respectiv). Această interpretare se coroborează cu art. 53 alin. (1) C. proc. civ., care arată că respingerea recuzării se atacă odată cu hotărârea prin care s-a soluționat cauza, dar și cu art. 51 alin. (4) și (6) C. proc. civ., care arată efectele aditerii recuzării (inclusiv asupra actelor efectuate de instanța față de care s-a admis recuzarea!).

Interpretarea propusă de reclamantă ar însemna că, prin formularea unui val de recuzări, s-ar obține de facto blocarea judecării, adică s-ar înfrânge tocmai rațiunea soluției legislative de la art. 49 alin. (2) noul C. proc. civ.

Drept procesual civil. Probațiune. Decădere din probă. Recurs.

„La dosar nu există dovada comunicării către intimata-reclamantă a încheierii de ședință din data de __; nu există nici dovada informării reclamantei printr-un alt act de procedură, spre exemplu o adresă, cu privire la necesitatea achitării onorariului provizoriu de expert ca urmare a încuviințării probei cu expertiză tehnică și a termenului în care trebuie achitat acest onorariu.

În acest context, Curtea reține incidența dispozițiilor art. 262 alin. (1) C. proc. civ., în conformitate cu care, când administrarea probei încuviințate necesită cheltuieli, instanța va pune în vedere părții care a cerut-o să depună la grefă, de îndată sau la termenul stabilit de instanță, dovada achitării sumei stabilite pentru acoperirea lor și conchide că, în lipsa părții de la termenul la care a fost încuviințat proba ce presupune efectuarea anumitor cheltuieli, astfel cum a fost și cazul intimatei la termenul de judecată din data de __, instanța avea obligația de a-i comunica acesteia încheierea de la acel termen sau, cel puțin, de a o informa în conținutul unei adrese transmise despre necesitatea de a achita onorariul de expert stabilit pentru proba cu expertiză tehnică încuviințată la acel termen. În caz contrar, aceasta nu putea fi sancționată cu decăderea din probă.”

(Curtea de Apel București, Secția a V-a civilă, decizia civilă nr. 325/ 29.06.2022)

Deliberând asupra recursului, constată următoarele:

Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoria Bufta la data de 15.03.2018 sub nr. __, reclamanta X, în contradictoriu cu pârâta X, a solicitat instanței ca, prin hotărârea pe care o va pronunța, să dispună obligarea pârâtei la suportarea costurilor aferente montajului materialelor necesare înlocuirii și reparării învelitorii și acoperișului imobilului situat în localitatea X, cost estimat la valoarea de 9.457 lei și la repararea prejudiciului cauzat prin furnizarea unor materiale necorespunzătoare pentru construcția acoperișului și refuzul de a suporta costurile aferente montajului materialelor necesare înlocuirii și reparării învelitorii și acoperișului, cost estimat la valoarea de 1.570 lei. De asemenea, reclamanta a solicitat obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Prin sentința civilă nr. __, pronunțată de Judecătoria Bufta, a fost respinsă, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată formulată de reclamanta X în contradictoriu cu pârâta X.

În esență, prima instanță a reținut că reclamanta nu a dovedit împrejurarea livrării de către societatea-pârâtă a unor materiale cu defecțiuni, aspect care a condus ulterior la înlocuirea lor pe cheltuielile reclamantei.

Împotriva acestei hotărâri, a formulat apel apelanta-reclamantă X, cauza fiind înregistrată pe rolul Tribunalului Ilfov - Secția Civilă, sub nr. __.

Prin decizia civilă nr. __ Tribunalul Ilfov a admis apelul formulat de apelanta-reclamantă X împotriva sentinței civile nr. __, pronunțate de Judecătoria Bufta, în contradictoriu cu intimata-pârâtă X, a anulat sentința civilă apelată și a trimis cauza primei instanțe în vederea rejudecării.

Pentru a pronunța această decizie, Tribunalul a reținut următoarele:

Prin cererea de apel formulată, apelanta-reclamantă a solicitat, în principal, admiterea apelului, anularea sentinței și trimiterea cauzei spre rejudecare primei instanțe, ca urmare a faptului că judecătorul cauzei nu a intrat în fondul dosarului, acesta, constatând decăderea reclamantei din dreptul de a mai administra proba cu expertiză tehnică în specialitatea construcției, a respins cererea de chemare în judecată.

Tribunalul a reținut ca fondate criticile aduse sentinței apelate sub acest aspect și a constatat că, instanța de fond deși a respins ca neîntemeiată cererea reclamantei, nu a verificat efectiv și real situația de fapt, în baza unui material probator complet și cert, inclusiv, prin

administrarea probei cu expertiza tehnică în specialitatea construcții, încuviințată în cauză, esențială pentru dezlegarea litigiului sub toate aspectele, nu numai al costurilor de montaj, ceea ce echivalează cu o necercetare a fondului pricinii, în sensul art. 480 alin. (3) C. proc. civ.

Potrivit acestui text de lege: „În cazul în care se constată că, în mod greșit, prima instanță a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părții care nu a fost legal citată, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va judeca procesul, evocând fondul. Cu toate acestea, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va trimite cauza spre rejudecare primei instanțe sau altei instanțe egale în grad cu aceasta din aceeași circumscripție, în cazul în care părțile au solicitat în mod expres luarea acestei măsuri prin cererea de apel ori prin întâmpinare; trimiterea spre rejudecare poate fi dispusă o singură dată în cursul procesului. Dezlegarea dată problemelor de drept de către instanța de apel, precum și necesitatea administrării unor probe sunt obligatorii pentru judecătorii fondului.”

Dispozițiile legale anterior menționate reglementează o ipoteză de anulare a unei hotărâri judecătorești în situația în care s-a exercitat calea de atac a apelului.

În conformitate cu textul de lege precizat, hotărârea împotriva căreia s-a exercitat apelul este anulată și în situația în care prima instanță a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului, urmând a fi trimisă cauza în vederea rejudecării, dacă una dintre părți a solicitat în mod expres luarea acestei măsuri, cerințe ce sunt îndeplinite cumulativ în cauza de față.

Astfel, Tribunalul a reținut că apelanta-reclamantă X a investit instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată prin care a solicitat obligarea pârâtei X la suportarea costurilor aferente montajului materialelor necesare înlocuirii și reparării nivelatorii și a acoperișului imobilului proprietatea sa, la repararea prejudiciului cauzat prin furnizarea unor materiale necorespunzătoare pentru construcția acoperișului.

În probațiune, reclamanta a solicitat pe lângă proba cu înscrisuri și o expertiză tehnică judiciară în specialitatea construcții având ca obiective: să se stabilească dacă materialele furnizate de pârâtă au fost defecte încă de la momentul achiziționării acestora, dacă din cauza defecțiunii materialelor, furnizate de pârâtă, s-a deteriorat imobilul, să se calculeze costul montării materialelor înlocuitoare pentru acoperișul imobilului, să se calculeze cuantumul prejudiciului cauzat reclamantei, prin furnizarea de către pârâtă, a materialelor defecte.

La termenul de judecată din data de __ instanța a încuviințat pentru reclamantă proba cu înscrisuri și proba cu expertiză tehnică în specialitatea construcții, fiind stabilite ca obiective ale expertizei, cele propuse de reclamantă prin cererea introductivă, iar pentru pârâtă proba cu înscrisuri.

Prin aceeași încheiere instanța a numit expert, a fixat onorariul provizoriu în cuantum de 1.200 lei și a pus în vedere reclamantei să achite onorariul în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii de ședință, sub sancțiunea decăderii din probă.

La termenul de judecată din __, prima instanță a constatat că reclamanta nu a făcut dovada achitării onorariului de expert și în temeiul art. 254 alin. (4) lit. d) C. proc. civ. a decăzut partea reclamantă din dreptul de a administra proba cu expertiză, reținând cauza în pronunțare.

Cu toate acestea, Tribunalul a constatat că, în mod eronat s-a dispus decăderea reclamantei din administrarea probei cu expertiză, câtă vreme la dosarul de fond nu există dovezi care să ateste că reclamantei i-a fost comunicată încheierea de ședință prin care i s-a stabilit în sarcină să plătească onorariul de expert în 5 zile de la comunicare ori a fost citată cu această mențiune, la domiciliul procesual ales.

Examinând considerentele sentinței civile apelate, Tribunalul a constatat că, prima instanță a analizat temeinicia cererii de chemare în judecată tocmai pe argumente ce țin de nedovedirea de către reclamantă, în conformitate cu art. 249 C. proc. civ., a faptului că materialele livrate de pârâtă au prezentat defecțiuni la momentul livrării acestora și că aceste defecțiuni au condus la necesitatea înlocuirii lor.

Or, administrarea probei cu expertiza tehnică în specialitate construcții era esențială pentru dezlegarea litigiului nu numai cu privire la costurile de montaj, așa cum a reținut prima instanță, dar și sub aspectul stabilirii existenței sau nu a unor defecțiuni la materialele furnizate

de pârâtă, la momentul achiziționării acestora, obiectiv clar solicitat și încuviințat de judecătorul fondului, care, în coroborare cu celelalte probe administrate în cauză, este în măsură să lămurească împrejurările de fapt, în funcție de care pot fi soluționate și celelalte pretenții pretinse de reclamantă.

De asemenea, raportat la aceste considerente, ce au servit drept fundament al soluției adoptate, s-a constatat de către Tribunal că prima instanță nu a examinat niciun argument al părților și nicio probă nu a fost considerată.

Procedând în acest fel, prima instanță a nesocotit principiul rolului activ, al contradictorialității, al dreptului la apărare și, implicit, al dreptului la un proces echitabil, ce atrage vătămarea drepturilor procesuale ale apelantei reclamante.

Față de toate acestea și ținând seama de obiectul litigiului, Tribunalul a apreciat că prima instanță a soluționat procesul fără a intra în cercetarea fondului, întrucât motivarea realizată în raport cu decăderea reclamantei din dreptul de a administra proba cu expertiză și nedovedirea pretinselor pretenții, echivalează cu o necercetare a fondului pricinii sub toate aspectele cu care a fost investită instanța de judecată.

Ca atare, apreciind fondat acest motiv de apel, Tribunalul nu a mai analizat celelalte critici formulate de apelanta-reclamantă.

Prin urmare, instanța de apel, în temeiul art. 480 alin. (3) C. proc. civ. a admis această cale de atac, a anulat sentința apelată și, față de solicitarea expresă a apelantei reclamante, a trimis cauza primei instanțe pentru a judeca pe fond cauza sub toate aspectele.

Cu ocazia rejudecării, Tribunalul a stabilit că instanța de fond urma să procedeze la stabilirea situației de fapt a cauzei, să analizeze punctual și să răspundă criticilor formulate de părți în susținerea pretențiilor și a apărărilor lor, într-o formă clară și concisă, din perspectiva tuturor motivelor invocate, cât și prin prisma motivelor de apel prin care se aduc critici fondului cauzei, prin raportare la dispozițiile legale aplicabile în cauză și la probele existente la dosarul cauzei, urmând să fie administrată proba cu expertiză tehnică în specialitatea construcției încuviințată în primul ciclu procesual.

De asemenea, în raport de prevederile art. 480 alin. (3) C. proc. civ. coroborat cu art. 22 alin. (2) C. proc. civ. instanța de rejudecare este îndreptățită să ceară părților să administreze toate probele pe care le consideră necesare și utile soluționării cauzei, conform dispozițiilor art. 254-255 C. proc. civ., în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale.

În motivarea căii de atac a recursului, a arătat societatea-recurentă că decizia civilă nr. ___ este dată cu încălcarea prevederilor art. 488 pct. 8 din C. proc. civ., întrucât decizia a fost pronunțată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

Astfel, în motivarea deciziei luate, instanța de apel a apreciat în mod eronat că prima instanță nu a judecat fondul dosarului, ci a constatat doar decăderea reclamantei din dreptul de a mai administra proba cu expertiză tehnică în specialitatea construcției pentru motivul neplății onorariului de executor de către reclamantă.

Examinând motivarea primei instanțe din sentința civilă nr. ___, a susținut recurenta că s-a procedat în mod corect, judecându-se fondul pe baza probelor existente la dosarul cauzei și concluzionându-se că pârâta X nu a livrat materiale neconforme. În plus, față de faptul că eventualele neconformități puteau fi constatate chiar de la recepția materialelor, prin adresa emisă de către X s-a constatat că “acoperișul de tablă cutată nu prezintă rugină, perforații sau găuriri nejustificate”. Chiar în situația în care prejudiciile reclamantei au fost cauzate de lucrările de montaj, nicidecum de neconformitatea materialelor, pârâta X și-a dovedit bună credință, arătând disponibilitatea de a livra materialele necesare înlocuirii nivelatorii (adresa nr. ___).

Cu privire la proba cu expertiză tehnică, în conținutul sentinței civile nr. ___ este precizat că “în ședința publică din data de ___, instanța a încuviințat pentru reclamantă proba cu înscrisuri și proba cu expertiză tehnică specialitatea construcției. De asemenea, în referatul cauzei din încheierea ședinței publice din data de ___, a fost făcută constatarea faptului că s-a pus în vedere reclamantei, prin citație, să facă dovada achitării onorariului de expert în quantum de 1.200 lei.

Instanța constată că reclamanta nu a făcut dovada plății onorariului de expert.” Astfel, alături de citația emisă la data de __ (data recunoscută de însăși apelantă), acesteia i-a fost comunicată și încheierea prin care instanța de judecată a dispus plata onorariului pentru expertiza tehnică sub sancțiunea decăderii.

A mai susținut recurenta că, și în ipoteza în care încheierea nu ar fi fost comunicată, având la cunoștință termenul de judecată, conform citației primite, apelanta-reclamantă a avut suficient timp la dispoziție pentru a depune toate diligențele necesare în vederea luării la cunoștință a dispozițiilor instanței de judecată.

Ca atare, a învederat recurenta, instanța de judecată și-a îndeplinit atribuțiile legale, admițând probele solicitate de către reclamantă, cu mențiunea însă că sancțiunea pentru neachitarea onorariului de expert este decăderea acesteia din dreptul de a administra proba cu expertiză. A mai precizat că reclamanta nu se poate prevala de propria inacțiune (nedepunerea diligențelor necesare în vederea achitării taxelor necesare pentru a justifica admisibilitatea cererii de apel).

În consecință, a susținut apelanta că, prin neplata onorariului de expert, reclamanta a decăzut din dreptul de a administra proba cu expertiză, iar instanța a judecat în mod corect și legal pe baza probelor existente.

În drept, a invocat dispozițiile Noului C. proc. civ. privind recursul.

A solicitat obligarea părții la suportarea cheltuielilor de judecată prilejuite de soluționarea dosarului în cauză.

Analizând sentința recurată prin prisma criticilor formulate și în raport de actele și lucrările dosarului, conform dispozițiilor art. 494 din C. proc. civ., Curtea reține următoarele:

Recurenta din prezenta cauză, X, a criticat decizia civilă pronunțată de instanța de apel din perspectiva motivului de casare prevăzut de dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 5 C. proc. civ., astfel cum a fost recalificat de Curte în exercitarea rolului activ, conform dispozițiilor art. 22 alin. (4) din C. proc. civ.

Analizând acest motiv de recurs, Curtea notează că, potrivit dispozițiilor art. 488 alin. (1) pct. 5 C. proc. civ., casarea unei hotărâri se poate cere când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității. Acest motiv de casare cuprinde, cu excepția regulilor reglementate de alte motive de casare, încălcarea oricăror reguli de procedură a căror nerespectare atrage nulitatea, indiferent după cum aceasta este condiționată sau nu de existența unei vătămări.

În susținerea acestui motiv de recurs, recurenta X. a criticat constatarea efectuată de instanța de apel, în sensul că prima instanță nu a judecat fondul dosarului, întrucât aceasta a constatat nelegal decăderea intimă-reclamante din dreptul de a mai administra proba cu expertiză tehnică în specialitatea construcției pentru motivul neplății onorariului de expert tehnic, probă considerată esențială pentru analiza pretențiilor deduse judecării prin cererea de chemare în judecată.

Sub acest aspect, societatea-recurentă a susținut că litigiul a fost soluționat în fond de către prima instanță pe baza probelor care se aflau la dosar. În privința probei cu expertiză tehnică admisă de prima instanță a învederat faptul că reclamantei i-a fost comunicat cuantumul sumei ce trebuia achitată cu titlu de onorariu expert, iar, în orice caz, reclamanta avea termenul în cunoștință astfel că avea obligația de a urmări desfășurarea și finalizarea litigiului.

Cu privire la aceste critici dezvoltate în prezenta cale de atac a recursului, subsumate, după cum a fost arătat, art. 488 alin. (1) pct. 5 din C. proc. civ., Curtea observă că, prin încheierea de la termenul de judecată din data de __, depusă la fila 27 a dosarului de fond, prima instanță a încuviințat pentru intimata-reclamantă X proba cu înscrișuri și proba cu expertiză tehnică în specialitatea construcției, ca obiective ale expertizei tehnice fiind stabilite cele propuse prin cererea de chemare în judecată. Prin încheierea menționată, instanța a numit expert tehnic, a fixat onorariul provizoriu în cuantum de 1.200 lei în sarcina reclamantei și a stabilit în sarcina acesteia din urmă obligația de a achita onorariul în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii de ședință, sub sancțiunea decăderii din probă.

La următorul termen de judecată din data de ___, prima instanță a constatat că intimata-reclamantă nu a făcut dovada achitării onorariului de expert și, în temeiul art. 254 alin. (4) lit. d) din C. proc. civ. a decăzut această parte din dreptul de a administra proba cu expertiză, reținând cauza în pronunțare.

Examinând înscrisurile administrate la dosarul de fond, Curtea observă că la dosar nu există dovada comunicării către intimata-reclamantă a încheierii de ședință din data de ___, astfel după cum a fost menționat chiar în conținutul acestei încheieri. În plus, nu există nici dovada informării reclamantei printr-un alt act de procedură, spre exemplu o adresă, cu privire la necesitatea achitării onorariului provizoriu de expert ca urmare a încuviințării probei cu expertiză tehnică și a termenului în care trebuie achitat acest onorariu.

Sub aspectul examinat, Curtea reține incidența dispozițiilor art. 262 alin. (1) C. proc. civ., în conformitate cu care, când administrarea probei încuviințate necesită cheltuieli, instanța va pune în vedere părții care a cerut-o să depună la grefă, de îndată sau la termenul stabilit de instanță, dovada achitării sumei stabilite pentru acoperirea lor.

Interpretând textul legal mai sus redat, Curtea constată că acesta presupune o atitudine activă a instanței, în sensul în care aceasta „va pune în vedere părții care a cerut-o” necesitatea achitării cheltuielilor ce privesc proba în cauză.

Așadar, în lipsa părții de la termenul la care a fost încuviințat proba ce presupune efectuarea anumitor cheltuieli, astfel cum a fost și cazul intimatei la termenul de judecată din data de ___, instanța avea obligația de a-i comunica acesteia încheierea de la acel termen sau, cel puțin, de a o informa în conținutul unei adrese transmise despre necesitatea de a achita onorariul de expert stabilit pentru proba cu expertiză tehnică încuviințată la acel termen.

Termenul în cunoștință, pe care îl avea, întradevăr, intimata-reclamantă la data de ___, semnifică potrivit art. 229 alin. (1) C. proc. civ. că partea are la cunoștință de existența aceluși termen și a celor ulterioare, iar nu și a măsurilor/ obligațiilor fixate în sarcina sa de instanță, precum este situația în cauza de față, obligația de a achita o sumă de bani cu titlu de onorariu expert.

Omițând a avea o astfel de atitudine procesuală activă, Curtea constată temeinicia reținerilor instanței de apel în sensul în care în mod greșit prima instanță a procedat la decăderea intimatei-reclamante din administrarea probei cu expertiză tehnică încuviințată de prima instanță la termenul din data de ___.

Încuviințând proba menționată, dar constatând, ulterior, în mod netemeinic decăderea intimatei-reclamante din administrarea acesteia, Curtea va constata ca netemeinice susținerile dezvoltate în recurs de societatea-recurentă conform cărora prima instanță a pronunțat soluția având în vedere probele existente la acel moment la dosar.

Legat de acest aspect, Curtea va reține și temeinicia acelor considerente expuse de instanța de apel referitoare la caracterul esențial pentru dezlegarea cauzei a probei cu expertiză tehnică, în condițiile în care reclamanta susține furnizarea de către societatea-recurentă a unor materiale ce prezentau defecțiuni, în plus expertiza urma a-și dovedi utilitatea și din perspectiva pretinselor costuri legate de înlocuirea materialelor cu neconformități.

Prin urmare, reținând încălcarea conform celor mai sus expuse a regulilor de procedură ținând de administrarea probei cu expertiză tehnică, Curtea va constata netemeinicia motivului de recurs subsumat cazului de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 din C. proc. civ., cu consecința respingerii recursului promovat de X ca nefondat.

(...)

În opinia minoritară s-a apreciat că dezlegarea prezentului recurs depinde de sintagma „instanța va pune în vedere părții” la care face trimitere art. 262 alin. (1) C. proc. civ. însă, s-a conchis că în cauză această sintagmă nu trebuie interpretată în sensul că, ori de câte ori partea obligată la suportarea onorariului provizoriu de expert nu este prezentă la termenul de judecă, instanța are obligația de a o cita cu mențiunea cuantumului onorariului fixat în sarcina sa ori de a-i comunica aceste informații prin intermediul unei adrese, ci trebuie aplicat circumstanțiat, în raport de împrejurările concrete ale cauzei.

„Va pune în vedere” se referă la stabilirea în concret a cuantumului onorariului de expert și asigurarea că partea are la dispoziție toate pârghiile rezonabile pentru a cunoaște aceste informații.

În cadrul prezentului litigiu, se observă că însăși reclamanta a solicitat prin intermediul cererii de chemare în judecată încuviințarea probei cu expertiză tehnică specialitatea construcții, cerere de probatorii de a fost reiterată ultima dată la data de __ (f. 25-26, dosar nr. __ al Judecătorei Bufta), iar pentru termenul de judecată din data de __, când instanța de judecată a dispus încuviințarea acestei probe și a stabilit quantum onorariului de expert, reclamanta avea termenul în cunoștință, conform dovezii de înmânare de la fila 24 din dosarul nr. __ al Judecătorei Bufta.

Prin urmare, se constată că instanța de judecată nu avea o obligație legală de a dispune citarea reclamantei pentru următorul termen de judecată, astfel încât încălcarea respectivă să se încadreze în încălcarea unei norme de procedură de natură a atrage nulitatea actului.

De asemenea, prin faptul că în cuprinsul încheierii din data de X s-a stabilit de către instanța de judecată quantumul onorariului provizoriu de expert și i-a pus în vedere reclamantei să achite acest onorariu, rezultă că au fost respectate prevederile art. 262 alin. (1) C. proc. civ.

Nu în ultimul rând, având termenul în cunoștință, știind că a solicitat administrarea probei cu expertiză tehnică specialitatea construcții, ce implică efectuarea unei cheltuieli constând în onorariu de expert, reclamanta era pe deplin conștientă de faptul că instanța de judecată poate dispune la termenul din data de __ încuviințarea acestei probe și stabilirea onorariului provizoriu de expert, astfel încât trebuia să urmărească stadiul de soluționare a cazului, în acest sens fiind prevederile art. 10 alin. (1) C. proc. civ. potrivit cărora „Obligațiile părților în desfășurarea procesului - (1) Părțile au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să-și probeze pretențiile și apărările, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.”

De asemenea, reclamanta avea mijloace rezonabile și facile de a lua cunoștință de aceste obligații având în vedere că a beneficiat de serviciile unui avocat, la sediul cărui avea și domiciliu procesual ales pentru efectuarea comunicărilor, care avea la dispoziție toate datele factuale ale litigiului și era deplin conștient de toate prevederile legale incidente.

Secția a VI – a Civilă

Acțiune în răspundere civilă delictuală. Momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție

„Potrivit art. 2.528 alin. (1) C. civ. prescripția dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea.

În condițiile acestui text, pentru începerea curgerii termenului de prescripție nu este necesar ca paguba să fie stabilită anterior cu certitudine de vreo autoritate a statului.

Stabilirea certă a pagubei se face de către instanță tocmai prin soluționarea cererii de chemare în judecată prin care titularul dreptului la acțiune invocă existența ei, nefiind necesară, pentru exercitarea dreptului la acțiune (ci doar pentru admiterea cererii, însă acesta reprezintă un aspect de fond), constatarea certă anterioară a acestui element.

În ceea ce privește cunoașterea celui care răspunde de pagubă, de asemenea, pentru exercitarea dreptului la acțiune nu este necesară deținerea unor elemente certe de stabilire a vinovăției, analizarea condițiilor răspunderii civile delictuale reprezentând o chestiune de fond ce intră în atribuțiile instanței.

Pentru exercitarea dreptului la acțiune este suficientă cunoașterea unor elemente de fapt care să permită reclamantului formularea cererii de chemare în judecată.”

(Curtea de Apel București, Secția a VI-a civilă, decizia civilă nr. 986A/2022)

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București - Secția a V-a civilă la data de 20.12.2018, reclamanta R. a solicitat, în contradictoriu cu pârâta P.:

1. Obligarea pârâtei la plata sumei de 250.000 lei, reprezentând contravaloarea daunelor morale urmare a vătămărilor corporale suferite în urma accidentului de circulație produs la data de 11.09.2013;

2. Obligarea pârâtei la plata penalităților de întârziere de 0,2 % pe zi de întârziere aferente despăgubirii solicitate începând cu data promovării prezentei cereri, până la data plății efective în temeiul dispozițiilor art. 37 din Ordinul CSA nr. 14/2011 pentru punerea în aplicare a Normelor privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule

3. Obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de acest proces.

La data de 06.03.2019, pârâta P. a formulat întâmpinare prin care a solicitat, în principal, respingerea acțiunii ca prescrisă, iar în subsidiar, admiterea în parte a acțiunii civile, în limita sumei de 30.000 lei cu titlu de daune morale și respingerea cererii de acordare a penalităților de întârziere.

Prin sentința civilă nr. ___/ 24.06.2021, Tribunalul București – Secția a V-a civilă a respins excepția prescripției. A admis în parte cererea de chemare în judecată. A obligat pârâta la plata către reclamantă a sumei de 150.000 lei cu titlu de daune morale. A obligat pârâta la plata către reclamantă a penalităților de întârziere de 0,2% pe zi de întârziere calculate la quantumul daunelor morale începând cu a 11-a zi de la rămânerea definitivă a prezentei hotărâri și până la data achitării efective. A respins ca neîntemeiată cererea reclamantei de obligare a pârâtei la plata cheltuielilor de judecată constând în taxa judiciară de timbru.

Prima instanță a reținut că, potrivit art. 2.528 alin. (1) C. civ., „Prescripția dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea”, iar conform art. 2.223 alin. (1) C. civ., „În cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde potrivit legii față de terțele persoane prejudiciate și pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil”.

Astfel, tribunalul a reținut că, în prezenta cauză, potrivit mențiunilor din rechizitoriu (fila 11), la data de 12.11.2013 reclamanta a luat cunoștință doar de numele conducătorului ansamblului de vehicule format din capul tractor marca Renault Premium, cu nr. de înmatriculare __, ce tracta cisterna marca Magyar cu nr. de înmatriculare __, însă nu și de faptul că aceasta ar răspunde pentru accidentul produs.

Victima ar putea cunoaște persoana răspunzătoare de producerea prejudiciului doar după ce organele abilitate, prin mijloace științifice, stabilesc modul în care s-a produs evenimentul, vinovăția și persoanele răspunzătoare.

În cauza de față reclamanta a cunoscut că I.T.I. este răspunzător de accidentul produs doar după comunicarea rechizitoriului din 17.10.2018, emis în dosarul penal nr. __.

Drept urmare, tribunalul a constatat că acțiunea a fost formulată în termen (20.12.2018), excepția prescripției extinctive a dreptului material la acțiune fiind respinsă.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâta, care a solicitat, în principal, schimbarea în tot a hotărârii atacate, în sensul admiterii excepției prescripției, și în subsidiar schimbarea în parte a hotărârii atacate, în sensul reducerii sumei acordate cu titlu de daune morale.

În motivare a arătat că reclamanta deținea încă de la data accidentului toate elementele necesare identificării șoferului vinovat, știa numele asigurătorului RCA, după cum avea cunoștință și de existența prejudiciului suferit, deci avea două posibilități legale: fie să se constituie parte vătămată și parte civilă în procesul penal, fie să promoveze acțiune separată la instanța civilă.

De asemenea, a susținut că nu are nicio relevanță data emiterii rechizitoriului în procesul penal, numele persoanei responsabile de producerea accidentului fiind cunoscut de reclamantă încă de la data de 12.11.2013, așa cum rezultă chiar din rechizitoriu.

În ceea ce privește suma acordată cu titlu de daune morale a arătat că valoarea acesteia este prea mare, în condițiile în care pentru vindecarea reclamantei au fost necesare cca. 50 de zile de îngrijiri medicale, fără ca aceasta să rămână cu sechele, infirmitate, invaliditate, prejudiciu estetic grav și permanent sau altele asemenea.

Împotriva sentinței pronunțate de prima instanță a declarat apel și reclamanta, care a solicitat majorarea sumei acordate cu titlu de daune morale.

În motivare a invocat faptul că prima instanță nu a înțeles pe deplin problemele cauzate de acest accident, existând o diferență importantă între numărul de zile de îngrijiri medicale necesare pentru calificarea faptei din punct de vedere penal și estimarea gravității problemelor pe care o persoană le-a avut în urma unui accident.

A prezentat, în continuare, consecințele concrete pe plan fizic și psihic pe care accidentul le-a avut asupra sa.

Pârâta a depus întâmpinare față de apelul declarat de reclamantă, solicitând respingerea acestuia ca nefondat.

Reclamanta a depus întâmpinare față de apelul declarat de pârâtă, solicitând respingerea acestuia ca nefondat.

În motivare a arătat că dosarul penal având ca obiect judecarea inculpatului I.T.I. pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă a fost soluționat definitiv prin decizia penală nr. ___/ 17.02.2022 a Curții de Apel Pitești.

De asemenea, că în declarațiile sale inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția.

A susținut că până la intrarea în posesia rechizitoriului nu a avut posibilitatea promovării unei acțiuni civile, neavând niciun act oficial din care să rezulte circumstanțele producerii accidentului și numele persoanei care a creat starea de pericol.

A susținut că în speță sunt aplicabile și prevederile art. 1.394, 1.395 și 2.532 pct. 6 C. civ., având în vedere și faptul că abia la data emiterii rechizitoriului s-a constatat că fapta de vătămare corporală, în ceea ce o privește, nu este considerată infracțiune.

Verificând, în limitele cererilor de apel, stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță, Curtea reține:

Apelul declarat de pârâtă

Apelul declarat de pârâtă trebuie analizat cu prioritate pentru că, dacă motivul referitor la prescripție ar fi găsit întemeiat, ar deveni lipsit de relevanță pentru prezenta cauză a se analiza susținerile părților referitoare la cuantumul daunelor morale.

Potrivit art. 2.528 alin. (1) C. civ., prescripția dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea.

Trebuie amintite și considerentele expuse în decizia nr. ___/2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, unde s-a reținut că „în sistemul actualului Cod civil, momentul începutului prescripției extinctive, în lipsa unei reguli speciale, trebuie determinat de instanța de judecată numai pe baza unui probatoriu complex, deoarece trebuie stabilită nu numai data nașterii dreptului la acțiune, ci și dacă titularul lui avea cunoștință ori trebuia să cunoască acest fapt”.

Prin urmare, referirile părților la hotărâri judecătorești pronunțate în situații asemănătoare nu sunt apte să conducă la soluționarea prezentei cauze, instanța neavând acces la totalitatea elementelor de fapt relevante din acele dosare și trebuind a realiza o analiză proprie, în raport cu circumstanțele factice particulare ale pricinii de față.

Revenind la prevederile art. 2.528 alin. (1) C. civ., Curtea reține că pentru începerea curgerii termenului de prescripție nu este necesar ca paguba să fie stabilită anterior cu certitudine de vreo autoritate a statului.

Stabilirea certă a pagubei se face de către instanță tocmai prin soluționarea cererii de chemare în judecată prin care titularul dreptului la acțiune invocă existența ei, nefiind necesară, pentru exercitarea dreptului la acțiune (ci doar pentru admiterea cererii, însă acesta reprezintă un aspect de fond), constatarea certă anterioară a acestui element.

În ceea ce privește cunoașterea celui care răspunde de pagubă, Curtea reține, de asemenea, că pentru exercitarea dreptului la acțiune nu este necesară deținerea unor elemente certe de stabilire a vinovăției, analizarea condițiilor răspunderii civile delictuale reprezentând o chestiune de fond ce intră în atribuțiile instanței.

Pentru exercitarea dreptului la acțiune este suficientă cunoașterea unor elemente de fapt care să permită reclamantului formularea cererii de chemare în judecată.

În rechizitoriul emis la data de 17.10.2018 de Parchetul de pe lângă Judecătoria Pitești în dosarul nr. ___, act la care însăși reclamanta se raportează atunci când argumentează cu privire la care este momentul la care a cunoscut paguba și pe cel care răspunde de ea, se arată că „la data de 12.11.2013, dată la care persoanele vătămate P.V.1 și P.V.2 au aflat numele persoanei vinovate de producerea accidentului în care au fost implicate la data de 11.09.2013, au formulat plângere penală prealabilă pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă”.

Or, reține Curtea, dacă reclamanta a avut suficiente elemente care să îi permită să formuleze plângere penală prealabilă pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă, nu exista niciun impediment, nici legal, nici faptic pentru exercitarea acțiunii în răspundere civilă delictuală în fața instanței civile.

Nu poate fi primit argumentul apelantei potrivit căruia până la emiterea rechizitoriului aceasta nu a avut niciun act oficial din care să rezulte circumstanțele producerii accidentului și numele persoanei care a creat starea de pericol.

Pentru exercitarea acțiunii în răspundere civilă delictuală nu este necesară certificarea de către o autoritate a întrunirii uneia sau mai multor condiții ale acestei răspunderi, ci accesul reclamantului la elementele de fapt suficiente pentru formularea cererii de chemare în judecată.

Verificarea pe fond a condițiilor răspunderii civile delictuale reprezintă atributul instanței de judecată și aceasta va decide dacă ia în calcul inclusiv susținerile altor autorități în legătură cu îndeplinirea acelor condiții.

De asemenea, dacă instanța civilă consideră că pentru soluționarea cauzei este necesară valorificarea situației juridice stabilite în procesul penal, atunci există posibilitatea suspendării judecării cauzei în condițiile art. 413 alin. (1) pct. 2 C. proc. civ.

Însăși reglementarea acestui caz de suspendare facultativă a judecării are ca premisă faptul că acțiunea civilă a fost exercitată, de unde rezultă că începerea urmăririi penale pentru o infracțiune care ar avea o înrâurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează să se dea nu a fost gândită ca un impediment în exercitarea acțiunii civile, ci doar ca un mijloc de evitare a pronunțării unor hotărâri contradictorii.

Reclamanta a mai susținut și că ar fi incidente prevederile art. 1.394, 1.395 și 2.532 pct. 6 C. civ., având în vedere și faptul că abia la data emiterii rechizitoriului s-a constatat că fapta de vătămare corporală, în ceea ce o privește, nu este considerată infracțiune.

Potrivit art. 1.394 C. civ., în toate cazurile în care despăgubirea derivă dintr-un fapt supus de legea penală unei prescripții mai lungi decât cea civilă, termenul de prescripție a răspunderii penale se aplică și dreptului la acțiunea în răspundere civilă.

Or, cu privire la fapta săvârșită asupra reclamantei din prezenta cauză, Parchetul de pe lângă Judecătoria Pitești a dispus clasarea pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală.

În aceste condiții, prevederile art. 1.394 C. civ. nu sunt incidente, neexistând un termen de prescripție a răspunderii penale, din moment ce nu există o faptă reglementată de legea penală. Totodată, reclamanta nu a argumentat de ce ar avea relevanță data la care a fost dispusă soluția de clasare.

De asemenea, Curtea nu a identificat motive pentru care ar fi incidente prevederile art. 1.395 C. civ., potrivit cărora prescripția dreptului la acțiune cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori prin decesul unei persoane este suspendată până la stabilirea pensiei sau a ajutoarelor ce s-ar cuveni, în cadrul asigurărilor sociale, celui îndreptățit la reparație, și constată că nici reclamanta nu a argumentat în acest sens.

În ceea ce privește prevederile art. 2.532 pct. 6 C. civ., potrivit cărora prescripția nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, ea se suspendă pe întreaga durată a negocierilor purtate în scopul rezolvării pe cale amiabilă a neînțelegerilor dintre părți, însă numai dacă acestea au fost ținute în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție, Curtea constată că reclamanta nu a arătat despre ce negocieri ar fi vorba și când ar fi fost ținute acestea.

Prin urmare, Curtea reține că reclamanta trebuia să cunoască atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea cel mai târziu la data la care, potrivit rechizitoriului emis la data de 17.10.2018 de Parchetul de pe lângă Judecătoria Pitești în dosarul nr. __, act la care însăși reclamanta se raportează, a aflat numele persoanei vinovate de producerea accidentului și a formulat plângere penală prealabilă pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă, respectiv data de 12.11.2013.

Cum cererea de chemare în judecată a fost înregistrată la data de 20.12.2018, rezultă că a fost depășit termenul de 3 ani reglementat de art. 2.517 C. civ.

În aceste condiții, va fi admis apelul declarat de pârâtă, iar sentința apelată va fi schimbată în tot, în sensul că va fi admisă excepția prescripției și va fi respinsă cererea de chemare în judecată, având în vedere stingerea, prin prescripție, a dreptului la acțiune.

Față de faptul că acest motiv de apel a fost găsit întemeiat, devine lipsit de relevanță a se mai analiza motivul de apel privitor la cuantumul despăgubirii.

Apelul declarat de reclamantă

Ca urmare a faptului că motivul de apel privind prescripția, formulat de pârâtă, a fost găsit întemeiat, soluția implicită este aceea de respingere a apelului declarat de reclamantă, care privea cuantumul despăgubirii și a cărui premisă era aceea că dreptul la acțiune nu s-a stins prin prescripție.

Cerere de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către un creditor. Calea procedurală prin care debitorul poate să conteste starea de insolvență

„Potrivit art. 72 alin. (3) din Legea nr. 85/2014, în termen de 10 zile de la primirea cererii, debitorul trebuie fie să conteste, fie să recunoască existența stării de insolvență. În cadrul judecării contestației, va putea fi administrată doar proba cu înscrisuri.

Legiuitorul reglementează o cale procedurală specifică prin care debitorul poate să conteste existența stării de insolvență, iar aceea este contestația, și nu cererea de apel împotriva hotărârii prin care s-a dispus deschiderea procedurii. Nu se poate supune analizei instanței de control judiciar starea debitoarei de (in)solvență, atât timp cât acest fapt nu a făcut obiectul judecării în primă instanță din cauza faptului că debitoarea nu a formulat contestație potrivit legii.”

(Curtea de Apel București, Secția a VI-a civilă, decizia civilă nr. 900A/2022)

Prin cererea înregistrată la data de 19.11.2021 pe rolul Tribunalului București - Secția a VII-a civilă, creditoarea C. a solicitat deschiderea procedurii generale de insolvență împotriva debitoarei D., despre care a susținut că se află în stare de insolvență și față de care deține o creanță certă, lichidă și exigibilă în sumă de 130.371 lei, compusă din: - 101.898,04 lei reprezentând debit principal conform facturii ELN nr. ___/14.01.2019 (factură ce a avut o valoare totală de 181.898,04 lei din care debitoarea a achitat parțial, respectiv suma de 80.000 lei la data de 18.02.2020); - 28.473 lei reprezentând dobânda legală calculată conform legii, raportat la cuantumul restanței de 101.898 lei, începând cu data scadenței facturii ELN nr. ___/14.01.2019, respectiv 19.01.2019, și până la data de 15.11.2021. De asemenea, a solicitat desemnarea în calitate de administrator judiciar a C.I.I. A.J.

Prin sentința civilă nr. ___/ 07.03.2022, Tribunalul București – Secția a VII-a civilă a admis cererea.

Prima instanță a reținut că reclamanta C., în calitate de prestator, a executat lucrări la șantier în beneficiul debitoarei D., așa cum rezultă din contractul de prestări servicii nr. ___/ 27.09.2019, ce se coroborează cu înscrisul intitulat „Situatie 02.12-20.12.2019”, însușite de debitoare, prin semnătură și ștampilă, prin care s-a stabilit valoarea lucrărilor în cuantum de 181.898,04 lei.

În acest sens a fost emisă factura nr. ___, care deși poartă ca dată a emiterii 14.01.2019, din cuprinsul fișei de client rezultă că, în fapt, a fost emisă la data de 14.01.2020, ce va fi reținută de instanță, și în raport de perioada executării lucrărilor 02.12-20.12.2019.

Potrivit fișei de client, debitoarea a achitat în data de 18.02.2020 suma de 80.000 lei, din totalul de 181.898,04 lei.

În drept, în conformitate cu dispozițiile art. 5 pct. 29 din Legea nr. 85/2014, insolvența este acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile.

Potrivit dispozițiile art. 5 pct. 29 lit. a) din Legea nr. 85/2014, insolvența debitorului se prezumă atunci când acesta după 60 de zile de la scadență nu a plătit datoria sa față de creditor, prezumția fiind însă relativă.

Neplata invocată de creditorul care a formulat cererea introductivă se prezintă ca o prezumție legală, ce poate fi răsturnată doar de debitorul care face dovada ca are sume de bani disponibile în patrimoniu, ceea ce nu s-a probat în speță.

De asemenea, prima instanță a constatat că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 662 C. proc. civ.

Astfel, din înscrisurile depuse la dosarul cauzei rezultă o creanță certă în cuantum de 101.898,04 lei, reprezentând contravaloarea lucrărilor executate, cu un cuantum superior valorii prag de 50.000 lei, prevăzută la art. 5 alin. (1) pct. 72 din Lege, aceasta fiind lichidă, câtimea ei

fiind determinată prin însuși actul de creanță, este exigibilă, deoarece termenul de plată a expirat. Sunt îndeplinite și condițiile prevăzute de art. 3 alin. (1) din Lege întrucât pentru debitor creanța izvorăște din acte de exploatarea unei întreprinderi, în sensul dispozițiilor art. 3 C. civ.

Mai mult, instanța a reținut dispozițiile art. 2.538 C. civ., operând astfel o recunoaștere tacită a creanței prin plata parțială a datoriei.

Sub aspectul dobânzii legale datorate creditorului, prima instanță a constatat că, în cazul neplății la scadență a unei sume de bani, creditorul are dreptul la plata de daune moratorii, în cuantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a dovedi vreun prejudiciu, conform art. 1.535 C. civ., însă a arătat că nu va avea în vedere cuantumul pretins de 28.473 lei, acesta fiind calculat de la data de 20.01.2019, deși factura a fost emisă la data de 14.01.2020.

Neplata la scadență a creanței este efectul incapacității debitoarei de a plăti datoria cu fondurile bănești disponibile, cerința de încetare a plăților de către debitoare fiind îndeplinită, deoarece durează de cel puțin 60 de zile.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel debitoarea, care a solicitat schimbarea în tot a hotărârii atacate, în sensul respingerii, ca neîntemeiate, a cererii de deschidere a procedurii insolvenței.

În motivare a invocat în primul rând că deschiderea procedurii s-a făcut fără înștiințarea sa, fiind astfel încălcat dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil.

Astfel, procedura a fost deschisă la primul termen, în absența debitoarei, care fusese citată prin depunerea înscrisurilor la poștă.

A susținut că tăcerea debitoarei ar fi trebuit să ridice semne de întrebare cu privire la faptul dacă aceasta a luat efectiv cunoștință de cererea de deschidere a procedurii. S-ar fi impus, eventual, refacerea procedurii sau numirea unui curator.

A arătat că reclamanta cunoștea faptul că debitoarea este solvabilă, dar în mod abuziv a apelat la procedura specială a insolvenței, deși aceasta nu reprezintă un mijloc alternativ de recuperare a creanței.

Printr-un al doilea motiv de apel a invocat inexistența unei stări de insolvență în ceea ce o privește.

A arătat că a anexat extrase de cont din care rezultă că doar în ultimele trei luni a avut încasări de peste 2.000.000 euro și a efectuat plăți de peste 2.000.000 euro.

Astfel, neplata sumei pretinse de creditori nu s-a datorat în niciun moment insuficienței fondurilor bănești.

A arătat, de asemenea, că la data de 11.03.2022 a achitat suma pretinsă de creditori, adică 101.898,04 lei.

Verificând, în limitele cererii de apel, stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță, Curtea reține:

În ceea ce privește primul motiv de apel, Curtea reține că, potrivit art. 153 alin. (1) C. proc. civ., instanța poate hotărî asupra unei cereri numai dacă părțile au fost citate ori s-au prezentat, personal sau prin reprezentant, în afară de cazurile în care prin lege se dispune altfel, iar conform alin. (2) din același articol, instanța va amâna judecarea și va dispune să se facă citarea ori de câte ori constată că partea care lipsește nu a fost citată cu respectarea cerințelor prevăzute de lege, sub sancțiunea nulității.

În cauză însă, procedura de citare și de comunicare a actelor de procedură către debitoare a fost legal îndeplinită, C. proc. civ. reglementând inclusiv modalitatea de citare și de comunicare a actelor de procedură prin depunerea la cutia poștală.

De asemenea, constatarea agentului procedural cu privire la faptul că la sediul debitoarei nu a fost găsită nicio persoană face dovada până la înscrierea în fals, astfel cum rezultă din prevederile art. 164 alin. (4) C. proc. civ.

Contrar susținerilor apelantei, nu era incident niciunul dintre cazurile în care instanța să poată numi un curator care să o reprezinte. De altfel, nici apelanta nu a indicat vreun text de lege în acest sens. Similar, nu exista niciun temei juridic pentru care prima instanță să dispună refacerea procedurii de citare.

Prin urmare, nu se verifică realitatea susținerilor apelantei privind încălcarea dreptului la apărare și a dreptului la un proces echitabil.

Curtea constată că în sprijinul aceluiași motiv de apel, debitoarea a susținut că reclamanta cunoștea faptul că debitoarea este solvabilă, dar în mod abuziv a apelat la procedura specială a insolvenței, deși aceasta nu reprezintă un mijloc alternativ de recuperare a creanței.

Aceste susțineri nu pot fi primite, creditoarea fiind îndreptățită să presupună că debitoarea se află în stare de insolvență, ținând cont de faptul că datoria era mai veche de 60 de zile și având în vedere prevederile art. 5 alin. (1) pct. 29 lit. a) din Legea nr. 85/2014.

Mai mult, este oricum impropriu a se discuta buna sau rea credință a creditoarei, în condițiile în care debitoarea a achitat abia la data de 11.03.2022 o datorie scadentă încă din luna ianuarie 2020.

Așadar, sunt nefondate criticile subsumate primului motiv de apel.

Potrivit celui de-al doilea motiv de apel, nu ar exista o stare de insolvență în ceea ce o privește pe debitoare.

Curtea reține că, potrivit art. 5 alin. (1) pct. 29 lit. a) din Legea nr. 85/2014, insolvența este acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile, astfel: insolvența debitorului se prezumă atunci când acesta, după 60 de zile de la scadență, nu a plătit datoria sa față de creditor; prezumția este relativă.

Se constată, așadar, că în mod corect a stabilit judecătorul-sindic faptul că debitoarea se află în stare de insolvență, dat fiind că aceasta nu a răsturnat prezumția în discuție în fața primei instanțe.

În ceea ce privește contestarea stării de insolvență prin cererea de apel, Curtea reține că, potrivit art. 72 alin. (3) din Legea nr. 85/2014, în termen de 10 zile de la primirea cererii, debitorul trebuie fie să conteste, fie să recunoască existența stării de insolvență. În cadrul judecării contestației, va putea fi administrată doar proba cu înscrisuri.

Așadar, legiuitorul reglementează o cale procedurală specifică prin care debitorul poate să conteste existența stării de insolvență, iar aceea este contestația, și nu cererea de apel împotriva hotărârii prin care s-a dispus deschiderea procedurii. Apelanta nu este îndreptățită să supună analizei instanței de control judiciar starea sa de (in)solvență, atât timp cât acest fapt nu a făcut obiectul judecării în primă instanță din cauza faptului că debitoarea nu a formulat contestație potrivit legii.

Curtea mai reține, în legătură cu plata făcută la data de 11.03.2022 creditoarei, că, potrivit art. 72 alin. (5) din Legea nr. 85/2014, în cazul achitării, până la închiderea dezbaterilor, a creanței creditorului care a solicitat deschiderea procedurii, judecătorul-sindic va respinge cererea ca rămasă fără obiect, cauțiunea depusă fiind restituită în mod corespunzător.

Prin urmare, numai dacă plata ar fi fost făcută până la închiderea dezbaterilor în fața primei instanțe efectele ar fi putut fi favorabile debitoarei.

În condițiile în care plata nu s-a făcut până la închiderea dezbaterilor, art. 72 alin. (6) din Legea nr. 85/2014 prevede, într-o formulare imperativă, că dacă debitorul nu plătește creanța creditorului până la închiderea dezbaterilor, iar judecătorul-sindic stabilește că debitorul este în stare de insolvență, va admite cererea de deschidere a procedurii formulate de acesta și va deschide, prin sentință, fie procedura generală a insolvenței, fie procedura simplificată, după caz. În acest caz, cauțiunea va fi restituită creditorului.

Având în vedere că argumentele aduse de apelantă fie au fost găsite nefondate, fie nu pot fi valorificate pentru prima dată în calea de atac, apelul va fi respins ca nefondat.

Față de soluționarea apelului, cererea de suspendare a executării sentinței apelate a rămas fără obiect.

Clauze abuzive. Invocarea caracterului abuziv al unei clauze care prevede că executarea obligațiilor împrumutatului se face în moneda creditului. Principiul nominalismului monetar

„În ceea ce privește presupusul caracter abuziv al unei clauze care prevede că executarea obligațiilor împrumutatului se face în moneda creditului, astfel cum rezultă din art. 3 alin. (2) din Legea nr. 193/2000, respectiv din art. 1 alin. (2) din Directiva nr. 93/13, clauzele contractuale care reflectă acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii sunt excluse de la posibilitatea analizării caracterului abuziv.

Potrivit considerentului nr. 13 al Directivei, formularea „acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii” din art. 1 alin. (2) se referă și la normele care, în conformitate cu legea, se aplică între părțile contractante, cu condiția să nu se fi instituit alte acorduri.

În hotărârea pronunțată la data de 9 iulie 2020 în cauza C-81/19, Banca Transilvania, CJUE a statuat că art. 1 alin. (2) din Directiva nr. 93/13 trebuie interpretat în sensul că o clauză contractuală care nu a făcut obiectul unei negocieri individuale, ci reflectă o normă care, potrivit legii naționale, se aplică între părțile contractante în lipsa unui acord diferit în această privință, nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.

Prin urmare, excluderea de la analiza caracterului abuziv în temeiul art. 3 alin. (2) din Legea nr. 193/2000 privește și clauzele care reflectă norme supletive din dreptul intern.

O clauză sau un contract care prevăd că obligația de plată a ratelor lunare se va face în moneda în care s-a acordat creditul nu fac decât să reflecte regula nominalismului (art. 1.578 C. civ. 1864, respectiv art. 2.164 C. civ.), potrivit căreia împrumutatul trebuie să înapoieze suma nominal primită, oricare ar fi variația acesteia.

În același sens, în Decizia nr. 62/2017, Curtea Constituțională a arătat că o clauză contractuală care prevede că rambursarea creditului urmează să se realizeze în moneda în care a fost contractat creditul, chiar și în condițiile aprecierii/deprecierii acestei monede comparativ cu moneda națională, reprezintă o transpunere a legii în domeniul contractual, adică a principiului nominalismului monetar, nici un act normativ neinterzicând acordarea și rambursarea creditelor în monedă străină.

În aceste condiții, art. 3 alin. (2) din Legea nr. 193/2000 împiedică analizarea caracterului abuziv al unei clauze care prevede că obligația de plată a ratelor lunare se va face în moneda în care s-a acordat creditul, astfel că sunt irelevante argumentele aduse de recurenta-reclamantă pe fondul problemei.

În ceea ce privește prevederile art. 1.579 alin. (3) C. civ. 1864, acestea nu sunt aplicabile situației creditelor în monedă străină.

Astfel, textul are în vedere situații de alterare sau de imposibilitate de găsire fizică, materială, a monedelor de aur sau de argint, ceea ce nu este cazul, în prezent, pentru francii elvețieni.

Mai mult, nici nu se pune problema unei valori intrinseci în cazul bancnotelor și monedelor din zilele noastre, acestea fiind confecționate din hârtie, plastic sau metale neprețioase, materiale cu o valoare intrinsecă nesemnificativă. Prevederile art. 1.579 alin. (3) C. civ. 1864 au în vedere monedele confecționate din metale prețioase care, pe lângă valoarea convențională, extrinsecă, au și o valoare intrinsecă, dată de valoarea materialului din care sunt făcute.

(Curtea de Apel București, Secția a VI-a civilă, decizia civilă nr. 210R/2022)

Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 București reclamanta a chemat în judecată pe pârâta P., solicitând: 1. Să se constate caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzei de risc valutar din contractul de credit încheiat de părți; 2. Să se dispună stabilizarea (înghețarea) cursului de schimb CHF-LEU la momentul semnării contractului, curs

care să fie valabil pe toată perioada derulării contractului; 3. Să se constate caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzei de la art. 4 din contract privind posibilitatea băncii de modificare unilaterală a dobânzii; 4. Să se constate caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzei de la art. 6.1 din contract privind comisionul de administrare în cuantum de 0,9%; 5. Obligarea părții la restituirea diferențelor de curs valutar încasate de părțea de la momentul semnării contractului.

Prin sentința civilă nr. ___/ 25.06.2019, Judecătoria Sectorului 1 București a respins excepțiile nulității cererii și lipsei calității procesuale active, invocate de părțea, ca neîntemeiate. A admis în parte cererea. A constatat caracterul abuziv al următoarei clauze din contractul de credit nr. ___/16.03.2007: art. 4.3, numai în ceea ce privește dreptul băncii de modificare unilaterală a ratei dobânzii. A respins celelalte capete de cerere ca neîntemeiate.

Prin decizia civilă nr. ___/ 20.10.2020, Tribunalul București – Secția a VI-a civilă a respins, ca nefondate, apelul principal declarat de reclamantă și apelul incident declarat de părțea, ambele împotriva sentinței pronunțate de prima instanță.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs reclamanta, care a solicitat casarea în parte a hotărârii atacate și, în rejudecare, admiterea capetelor de cerere privind comisionul de administrare și privind clauza referitoare la riscul valutar.

În motivare a arătat că instanța de apel a încălcat Legea nr. 193/2000, Directiva nr. 93/13 și jurisprudența CJUE.

Astfel, clauzele care au un caracter accesoriu nu pot fi circumscrise noțiunii de obiect principal al contractului.

De asemenea, a arătat că CJUE a evidențiat și necesitatea existenței unui mecanism clar de calcul al prețului unui serviciu, consumatorul trebuind să poată să evalueze, pe baza unor criterii clare și inteligibile, consecințele economice în ceea ce îl privește. A susținut că în cauză, în lipsa indicării bazei de calcul la care se aplică procentul comisionului de administrare, nu se poate considera că mecanismul înfățișat de bancă este unul transparent.

A susținut că banca nu a acționat cu bună-credință, din moment ce nu i-a explicat pentru ce se datorează comisionul de administrare, fiind vorba, în realitate, despre o dobândă mascată.

A arătat și că este creat un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, având în vedere că suma ce trebuie plătită lunar cu titlu de comision de administrare se raportează la valoarea creditului, iar nu la valoarea soldului.

A menționat că nu se poate determina ce fel de activități ale băncii sunt acoperite de comisionul de administrare, din moment ce împrumutul este unul cu dobândă, banca acoperindu-și eventualele pierderi și obținând și un câștig.

A arătat, de asemenea, că banca nu a dovedit căreia contraprestații îi corespunde comisionul de administrare.

În ceea ce privește clauza de risc valutar a arătat că în mod greșit s-a reținut incidența principiului nominalismului, având în vedere că, în esență, împrumutul nu a încasat franci elvețieni, ci lei.

A invocat și hotărârea pronunțată de CJUE în cauza Andriciuc, arătând că banca nu și-a îndeplinit obligațiile de informare și de transparență.

Împotriva deciziei pronunțate de instanța de apel, a declarat recurs incident părțea, care a solicitat casarea în parte a hotărârii atacate și, în rejudecare, respingerea în tot a cererii de chemare în judecată.

În motivare a invocat greșita aplicare de către instanța de apel a normelor de drept materiale, respectiv a art. 4 alin. (1) și (2) din Legea nr. 193/2000.

A susținut că „evoluția pieței financiare” reprezintă un indicator obiectiv, complex și justificat, și a arătat, în continuare, la ce se raporta acest indicator.

Apoi, a arătat că legea nu obliga profesionistul să includă în contractele de credit explicații detaliate privind mecanismul de formare a dobânzii, fiind necesar doar ca modificările să intervină în condiții obiective, justificate, așa cum este cazul și în speță.

A invocat, de asemenea, că, în cauză, într-o perioadă de 13 ani, dobânda a avut un trend descendent, scăderile profitând împrumutatului.

Analizând recursurile, Curtea reține:

Recursul principal, declarat de reclamantă

Criticile referitoare la comisionul de administrare sunt nefondate.

Astfel, criteriile conform cărora o clauză poate fi constatată ca fiind abuzivă sunt cele prevăzute în art. 4 alin. (1) din Legea nr. 193/2000, ele fiind dezvoltate de jurisprudența CJUE.

În cauza Aziz, CJUE a arătat că art. 3 alin. (1) din Directiva nr. 93/13 trebuie interpretat în sensul că:

– noțiunea „dezechilibru semnificativ” în detrimentul consumatorului trebuie apreciată prin intermediul unei analize a normelor naționale aplicabile în lipsa unui acord între părți, pentru a evalua dacă și, eventual, în ce măsură contractul îl plasează pe consumator într-o situație juridică mai puțin favorabilă în raport cu cea prevăzută de dreptul național în vigoare;

– pentru a ști dacă dezechilibrul este creat „în contradicție cu cerința de bună credință”, este important să se verifice dacă vânzătorul sau furnizorul, acționând în mod corect și echitabil față de consumator, se putea aștepta în mod rezonabil ca acesta din urmă să accepte clauza în discuție în urma unei negocieri individuale.

În ceea ce privește buna-credință, Curtea reține că banca se putea aștepta în mod rezonabil ca reclamanta să accepte clauza în discuție în urma unei negocieri individuale, având în vedere că astfel de clauze erau uzuale în practica bancară din acea perioadă.

În ceea ce privește comparația cu normele juridice naționale, Curtea reține că, la data încheierii contractului, comisionul de administrare nu erau interzis.

De asemenea, începând cu intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 50/2010 perceperea acestui comision a fost permisă expres de lege.

Faptul că O.U.G. nr. 50/2010 prevede expres că poate fi perceput acest comision nu înseamnă că anterior el era nelegal sau abuziv. Dimpotrivă, atunci când a adoptat actul normativ în discuție, legiuitorul a avut în vedere clauzele practicate până la acel moment de profesioniștii din domeniu și a considerat că perceperea unui comision de administrare este justificată, spre deosebire de alte comisioane percepute în practică.

O.U.G. nr. 50/2010 nu este aplicabilă contractului în discuție, însă examinarea dispozițiilor legale incidente în situații asemănătoare poate fi relevantă pentru a se analiza în ce măsură situația consumatorului concret este diferită (eventual, nefavorabilă) față de situația generală a altor consumatori.

Pe de altă parte, în privința unor astfel de comisioane există și contraprestații specifice, anume monitorizarea de către bancă a utilizării și rambursării creditului, precum și a îndeplinirii altor obligații ale împrumutatului.

Este de reținut aici și că anumite critici ale recurenței, referitoare la anumite statuări ale instanței de apel, nu sunt admisibile în recurs.

Astfel, potrivit art. 483 alin. (3) C. proc. civ., recursul urmărește să supună examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile, de unde rezultă că nu sunt admisibile în recurs critici de netemeinicie cum sunt, spre exemplu, cele referitoare la stabilirea situației de fapt în raport cu probele administrate.

Cu alte cuvinte, instanța de recurs va considera că sunt câștigate cauzei faptele, astfel cum au fost determinate în urma administrării probelor de către instanțele de fond și va verifica numai dacă normele de drept au fost corect interpretate și aplicate acestor fapte.

În acest context, Curtea reține că referirile recurenței la chestiuni precum nedovedirea de către bancă a activităților desfășurate pentru administrarea creditului reprezintă critici de netemeinicie, iar nu de nelegalitate.

Similar, criticile în legătură cu posibilitatea recurenței de a determina întinderea obligațiilor de plată se referă la chestiuni de fapt, iar nu de legalitate.

Curtea mai reține că, deși gradul de transparență a unei clauze contractuale reprezintă un criteriu ce trebuie avut în vedere în analiza legalității acesteia, el nu este singurul. Este

necesar a fi avute în vedere și condițiile echilibrului și buneii-credințe, astfel cum ele au fost dezvoltate în jurisprudența CJUE, și, așa cum arătam mai sus, acestea sunt îndeplinite în cazul comisionului de administrare.

Este de reținut și că în hotărârea pronunțată în cauza 621/17, Kiss și CIB Bank, CJUE a decis că art. 4 alin. (2) și art. 5 din Directiva nr. 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretate în sensul că cerința potrivit căreia o clauză contractuală trebuie exprimată în mod clar și inteligibil nu impune că acele clauze contractuale care nu au făcut obiectul unei negocieri individuale cuprinse într-un contract de împrumut încheiat cu consumatori, precum cele în discuție în litigiul principal, care stabilesc în mod precis cuantumul costurilor de administrare și al unui comision de acordare care urmează să fie suportate de consumator, metoda lor de calcul și data de exigibilitate a acestora, trebuie să detalieze de asemenea toate serviciile furnizate în schimbul sumelor în cauză.

De asemenea, în aceeași hotărâre s-a decis că art. 3 alin. (1) din Directiva nr. 93/13 trebuie interpretat în sensul că o clauză contractuală precum cea în discuție în litigiul principal, referitoare la costuri de administrare a unui contract de împrumut, care nu permite identificarea fără ambiguitate a serviciilor concrete furnizate în schimbul acestora, nu creează, în principiu, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract în detrimentul consumatorului, în contradicție cu cerința de bună-credință.

Prin urmare, va fi menținută soluția instanței de apel în ceea ce privește comisionul de administrare.

Criticile referitoare la clauza privind riscul valutar sunt nefondate

În ceea ce privește presupusul caracter abuziv al unei clauze care prevede că executarea obligațiilor împrumutatului se face în moneda creditului, Curtea reține că, astfel cum rezultă din art. 3 alin. (2) din Legea nr. 193/2000, respectiv din art. 1 alin. (29) din Directiva nr. 93/13, clauzele contractuale care reflectă acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii sunt excluse de la posibilitatea analizării caracterului abuziv.

Potrivit considerentului nr. 13 al Directivei, formularea „acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii” din art. 1 alin. (2) se referă și la normele care, în conformitate cu legea, se aplică între părțile contractante, cu condiția să nu se fi instituit alte acorduri (norme suplative, n.n., C. Ap. București).

În hotărârea pronunțată la data de 9 iulie 2020 în cauza C-81/19, Banca Transilvania, CJUE a statuat că art. 1 alin. (2) din Directiva nr. 93/13 trebuie interpretat în sensul că o clauză contractuală care nu a făcut obiectul unei negocieri individuale, ci reflectă o normă care, potrivit legii naționale, se aplică între părțile contractante în lipsa unui acord diferit în această privință, nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.

Curtea reține, prin urmare, că excluderea de la analiza caracterului abuziv în temeiul art. 3 alin. (2) din Legea nr. 193/2000 privește și clauzele care reflectă norme suplative din dreptul intern.

O clauză sau un contract care prevăd că obligația de plată a ratelor lunare se va face în moneda în care s-a acordat creditul nu fac decât să reflecte regula nominalismului (art. 1.578 C. civ. 1864, respectiv art. 2.164 C. civ.), potrivit căreia împrumutatul trebuie să înapoieze suma nominal primită, oricare ar fi variația acesteia.

În același sens, în Decizia nr. 62/2017, Curtea Constituțională a arătat că o clauză contractuală care prevede că rambursarea creditului urmează să se realizeze în moneda în care a fost contractat creditul, chiar și în condițiile aprecierii/ deprecierii acestei monede comparativ cu moneda națională, reprezintă o transpunere a legii în domeniul contractual, adică a principiului nominalismului monetar, nici un act normativ neinterzicând acordarea și rambursarea creditelor în monedă străină.

În aceste condiții, art. 3 alin. (2) din Legea nr. 193/2000 împiedică analizarea caracterului abuziv al unei clauze care prevede că obligația de plată a ratelor lunare se va face

în moneda în care s-a acordat creditul, astfel că sunt irelevante argumentele aduse de recurenta-reclamantă pe fondul problemei.

În ceea ce privește prevederile art. 1.579 alin. (3) C. civ. 1864, Curtea reține că nu sunt aplicabile situației creditelor în monedă străină.

Astfel, textul are în vedere situații de alterare sau de imposibilitate de găsim fizică, materială, a monedelor de aur sau de argint, ceea ce nu este cazul, în prezent, pentru franci elvețieni.

Mai mult, nici nu se pune problema unei valori intrinseci în cazul bancnotelor și monedelor din zilele noastre, acestea fiind confecționate din hârtie, plastic sau metale neprețioase, materiale cu o valoare intrinsecă nesemnificativă. Prevederile art. 1.579 alin. (3) C. civ. 1864 au în vedere monedele confecționate din metale prețioase care, pe lângă valoarea convențională, extrinsecă, au și o valoare intrinsecă, dată de valoarea materialului din care sunt făcute.

În sfârșit, chestiunea potrivit căreia împrumutul ar fi primit, în realitate, lei, iar nu franci elvețieni, este una de fapt, care nu poate fi analizată în recurs.

Față de considerentele expuse mai sus, recursul declarat de reclamantă va fi respins ca nefondat.

Recursul incident, declarat de pârâtă

Curtea reține că, deși nu este interzisă de plano dobânda variabilă și nici modificarea altor costuri ale unui contract, totuși Legea nr. 193/2000 stipulează anumite condiții de transparență, pe care recurenta-pârâtă nu le-a respectat.

De asemenea, Legea nr. 193/2000 era în vigoare la data încheierii contractului, astfel încât recurenta trebuia să aibă în vedere cerințele de transparență prevăzute de acest act normativ.

Nu s-a negat nici dreptul de a percepe dobândă, nici dreptul de a modifica dobânda, însă clauzele în discuție trebuie să întrunească cerința de transparență prevăzută de Legea nr. 193/2000 și de Directiva nr. 93/13, iar această cerință nu este îndeplinită în cauză.

Evoluția pieței financiare nu se află, într-adevăr, sub controlul băncii recurente, însă nu acest lucru a determinat soluțiile pronunțate în cauză, ci faptul că sintagma „evoluția pieței financiare” nu este una clară și inteligibilă.

În cauza Verein für Konsumenteninformation, CJUE a arătat că, în special, caracterul abuziv al unei asemenea clauze poate rezulta dintr-o formulare care nu îndeplinește cerința unei redactări clare și ușor de înțeles prevăzute la art. 5 din Directiva nr. 93/13, de unde rezultă că lipsa de transparență reprezintă un argument al caracterului abuziv al unei clauze și aceasta în special când este vorba, precum în cauza de față, despre o clauză ce permite profesionistului majorarea costului creditului.

Pe de altă parte, art. 1 lit. a) alin. (2) din anexa Legii nr. 193/2000 stipulează atât necesitatea de a exista o motivație întemeiată, cât și obligația profesionistului de a informa cât mai curând posibil despre aceasta celelalte părți contractante, precum și libertatea acestora din urmă de a rezilia imediat contractul.

Condițiile valabilității unei astfel de clauze sunt, așadar, cumulative.

În plus, motivația întemeiată trebuie descrisă în contract, nefiind suficient să existe.

În acest sens, în hotărârea Matei, CJUE a arătat că rezultă în special din art. 3 și 5 din Directiva nr. 93/13, precum și din cuprinsul pct. 1 lit. j) și l) și din cuprinsul pct. 2 lit. b) și d) din anexa la această directivă că prezintă o importanță esențială pentru respectarea cerinței privind transparența aspectul dacă în contractul de împrumut se indică în mod transparent motivele și particularitățile mecanismului de modificare a ratei dobânzii și relația dintre această clauză și alte clauze referitoare la remunerarea creditorului, astfel încât un consumator informat să poată să prevadă, pe baza unor criterii clare și inteligibile, consecințele economice care rezultă din aceasta în ceea ce îl privește.

Cum sintagma „evoluția pieței financiare” nu este transparentă, așa cum au stabilit instanțele de fond în exercitarea atribuțiilor acestora, rezultă că ea nu poate reprezenta

„motivația întemeiată” la care se referă art. 1 lit. a) alin. (2) din anexa Legii nr. 193/2000, astfel că argumentele recurente nu pot fi primite.

Nu pot fi primite nici explicațiile recurente privitoare la condițiile și modul în care se modifica dobânda. Transparența unei clauze trebuie să rezulte din contract, iar nu din susținerile părții din întâmpinare sau din cererea de recurs.

Prin urmare, sunt lipsite de relevanță argumentele recurente referitoare la legalitatea în principiu a perceperii unei dobânzi variabile, la faptul că intimata putea să se aștepte că rata dobânzii va varia ori la faptul că la data încheierii contractului nu existau prevederi legale care să impună ca rata dobânzii să varieze după un criteriu sau altul.

S-a mai invocat și că, în realitate, dobânda a scăzut, însă Curtea reține că este vorba despre o chestiune de fapt, ce nu poate fi analizată în recurs.

Prin urmare, nu poate fi primit nici acest argument.

Constatând, față de cele de mai sus, că argumentele recurente-pârâte nu sunt întemeiate, Curtea va respinge, ca nefondat, și recursul declarat de aceasta.

Secția a VII – a Civilă

Natura juridică a termenului de 90 de zile reglementat de art. 40 alin. (1) din O.U.G. nr. 158/2005

„Privitor la termenul de 90 de zile reglementat de art. 40 alin. (1) din O.U.G. nr. 158/2005 respectiv la pretinsa lipsă de claritate și previzibilitate a dispozițiilor art. 40 alin. (1) în ceea ce privește termenul aplicabil pentru solicitarea restituirii indemnizațiilor și categoriile de persoane care trebuie să respecte acest termen de 90 de zile, Curtea constată că termenul de 90 de zile precum și momentul de la care începe să curgă - respectiv „data de la care persoanele prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), art. 32 alin. (1), precum și plătitorii prevăzuți la art. 36 alin. (3) lit. a) și b) erau în drept să le solicite” – sunt clar menționate în conținutul reglementării, iar efectele nerespectării termenului sunt evidente, de vreme ce textul de lege stabilește că numai în termenul prevăzut persoanele aflate în ipoteza normei sunt „în drept” să solicite restituirea de la casele de asigurări de sănătate, depășirea termenului având drept efect decăderea din dreptul de a formula cererea de restituire drept pentru care pretențiile aferente lunilor ianuarie, februarie și martie 2018 sunt nefondate.

Curtea nu poate primi susținerile reclamantei privind aplicarea în cauză a termenului de prescripție de 3 ani.

Sub acest aspect trebuie amintit că „art. 40 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005 a prevăzut, înainte de modificarea sa prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 36/2010, că «Indemnizațiile pot fi solicitate, pe baza actelor justificative, în termenul de prescripție de 3 ani, calculat de la data la care beneficiarul era în drept să le solicite». Modificarea acestui termen în sensul diminuării sale a reprezentat una dintre măsurile prin care, pe calea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 36/2010, legiuitorul și-a propus să implementeze un mecanism menit să protejeze asigurații de o eventuală incapacitate de plată de către Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate a drepturilor decontate din acest fond, măsuri impuse, așa cum se arată în preambulul acestei ordonanțe, de «presiunile financiare exercitate asupra Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, determinate de creșterea cheltuielilor și a numărului beneficiarilor de indemnizații de asigurări sociale de sănătate, nedublată însă de o creștere proporțională a veniturilor realizate din sumele reprezentând contribuție pentru concedii și indemnizații», precum și de «insuficiența sumelor alocate în cadrul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, asupra căruia în ultimii ani s-a exercitat o presiune din ce în ce mai crescută a sumelor decontate beneficiarilor de indemnizații de asigurări sociale de sănătate».”

(Curtea de Apel București, Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, decizia civilă nr. 2601/2022)

Prin cererea de chemare în judecată, înregistrată sub nr. __ pe rolul pe rolul Tribunalului București – Secția a VIII – a conflicte de muncă și asigurări sociale, reclamanta A.T.T.E. S.R.L. a solicitat în contradictoriu cu pârâta C.A.S.M.B. obligarea pârâtei la restituirea sumei de 5.091 lei cu titlu de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă și indemnizație pentru

maternitate plătită angajaților asigurați; obligarea pârâtei la plata sumei de 870,56 lei cu titlu de dobândă penalizatoare pentru întârzierea la plată; cu cheltuieli de judecată.

În fapt, în data de 21.08.2018 a înregistrat la registratura generală C.A.S.M.B. mai multe cereri ce aveau ca obiect restituirea sumelor plătite asiguraților salariați cu titlu de indemnizație pentru maternitate și, după caz, indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă: adresa nr. ___/ 21.08.2018, înregistrată la pârâtă în data de 22.08.2018 sub nr. ___ pentru restituirea sumei de 1.006 lei, conform certificatului medical seria ___ nr. ___; adresa nr. ___/ 21.08.2018, înregistrată la pârâtă în data de 22.08.2018 sub nr. ___ pentru restituirea sumei de 1.184 lei, conform certificatului medical seria ___ nr. ___; adresa nr. ___/ 21.08.2018, înregistrată la pârâtă în data de 22.08.2018 sub nr. ___ pentru restituirea sumei de 1.302 lei, conform certificatului medical seria ___ nr. ___; adresa nr. ___/ 21.08.2018, înregistrată la pârâtă în data de 22.08.2018 sub nr. ___ pentru restituirea sumei de 1.125 lei, conform certificatului medical seria ___ nr. ___; adresa nr. ___/ 21.08.2018, înregistrată la pârâtă în data de 22.08.2018 sub nr. ___ pentru restituirea sumei de 474 lei, conform certificatului medical seria ___ nr. ___.

La data de 24.09.2018 și 04.12.2018 a revenit asupra cererilor prin adresele nr. ___/ 20.09.2018 înregistrată la pârâtă sub nr. ___ din 24.09.2018, respectiv ___/ 04.12.2018 înregistrată la pârâtă sub nr. ___/ 04.12.2018.

Face referire la art. 64 din Norma din 2018 de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 158/2005.

Având în vedere pasivitatea pârâtei în ceea ce privește cererile, a notificat pârâta la data de 07.01.2021, în sensul punerii în întârziere a acesteia pentru nerespectarea obligației legale de restituire a sumelor achitate asiguraților salariați din Fondul Național Unic de Asigurări Sociale prevăzută la art. 38 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005.

Conform alin. (5) al art. 64 din normă, în termen de 60 de zile de la depunerea cererii de restituire, casa de sănătate trebuia să efectueze plata sumelor sau să transmită comunicarea de respingere a plății.

Pentru întârzierea la plată, conform art. 182 alin. (1) din Codul de procedură fiscală solicită acordarea dobânzilor de 0,02% pentru fiecare zi de întârziere, dobândă ce însumează, până la data introducerii cererii, 870,56 lei.

Prin sentința civilă nr. ___/11.05.2021, pronunțată de Tribunalul București a fost admisă cererea formulată de reclamanta A.T.T.E. S.R.L., în contradictoriu cu pârâta C.A.S.M.B.

A fost obligată pârâta să plătească reclamantei suma de 5.091 lei reprezentând indemnizații de asigurări sociale de sănătate pe perioada ianuarie 2018 – mai 2018 cu depășirea sumei contribuțiilor datorate de aceștia, conform art. 38 din O.U.G. nr. 158/2005, iar în temeiul art. 173 (1) raportat la art. 174 (1,5) Cod procedura fiscală, să achite reclamantei dobânzi, la debitul principal de 5.091, de 0,02% pentru fiecare zi de întârziere, în cuantum de 870,56 lei, calculate pentru perioada 20.10.2018 – 10.03.2021.

A fost obligată pârâta și la plata către reclamantă a sumei de 2.500 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Pentru a hotărî astfel prima instanță reține:

Reclamanta a depus la C.A.S.M.B. cereri prin care a solicitat recuperarea sumei de 5.091 lei reprezentând diferența între suma indemnizațiilor cuvenite și cea a indemnizațiilor de asigurări sociale datorate, în calitate de angajator, pentru perioada ianuarie 2018 – mai 2018 din Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate.

Pârâta C.A.S.M.B. nu a contestat cuantumul sumelor solicitate, însă în privința sumelor aferente perioadei ianuarie – martie 2018 a învederat depășirea termenului de 90 de zile.

Conform art. 36 (1) din O.U.G. nr. 158/2005 calculul și plata sumelor reprezentând indemnizații datorate conform acestei ordonanțe de urgență (respectiv indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de boli obișnuite sau de accidente în afara muncii; indemnizații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă, exclusiv pentru situațiile rezultate ca urmare a unor accidente de muncă sau boli profesionale; indemnizații pentru maternitate; indemnizații pentru îngrijirea copilului bolnav; indemnizații de risc maternal) se fac pe baza certificatului de concediu medical eliberat în condițiile legii, care constituie document justificativ pentru plată.

Conform art. 36 (3) din O.U.G. nr. 158/2005 plata indemnizațiilor se face lunar de către angajator, cel mai târziu odată cu lichidarea drepturilor salariale pe luna respectivă, pentru asigurații prevăzuți la art. 1 alin. (1) lit. a) din O.U.G. nr. 158/2005 (realizează venituri din desfășurarea unei activități în baza unui contract individual de muncă, a unui raport de serviciu, act de detașare sau a unui statut special prevăzut de lege, precum și alte venituri asimilate salariilor, cu respectarea prevederilor legislației europene aplicabile în domeniul securității sociale, precum și a acordurilor privind sistemele de securitate socială la care România este parte).

Astfel, angajatorul are calitatea de plătitor, iar asigurații angajați calitatea de beneficiari ai acestor indemnizații. Conform art. 38 din O.U.G. nr. 158/2005 „sumele reprezentând indemnizații, care se plătesc asiguraților și care, potrivit prevederilor prezentei Ordonanțe de Urgență, se suportă din bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate, se recuperează din bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate din creditele bugetare prevăzute cu această destinație, în condițiile reglementate prin normele de aplicare a prezentei Ordonanțe de Urgență. Aceste sume nu pot fi recuperate din sumele constituite reprezentând contribuție de asigurări sociale de sănătate.”

Normele de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate din 05.01.2018 aprobate prin Ordinul nr. 15/2018/1311/2017 al Ministerului Sănătății stabilesc în art. 64 procedura de recuperare a sumelor plătite ca indemnizații de angajator (plătitor) și care se recuperează din bugetul FNUASS „(1) Sumele reprezentând indemnizații, care se plătesc de către angajatori angajaților care au beneficiat de certificate de concediu medical și care, potrivit prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 399/2006, cu modificările și completările ulterioare, se suportă din bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate, se recuperează din bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate din creditele bugetare prevăzute cu această destinație. (2) Pentru recuperarea sumelor prevăzute la alin. (1), angajatorul depune la registratura casei de asigurări de sănătate solicitarea scrisă, conform modelului prevăzut în anexa nr. 10, la care se atașează Centralizatorul privind certificatele de concediu medical, prevăzut în anexa nr. 1. (3) Cererea va fi analizată de compartimentul de specialitate din cadrul casei de asigurări de sănătate, care va întocmi referatul de propunere spre aprobare a cererii de restituire sau, după caz, de respingere cu motivarea acesteia, referat avizat de personalul împuternicit să exercite viza CFP. (4) Referatul prevăzut la alin. (3), semnat de directorul executiv economic, va fi supus aprobării președintelui - director general, conform modelului prevăzut în anexa nr. 11. (5) Pe baza referatului aprobat se întocmesc: ordonanțarea de plată, ordinul de plată, borderoul

ordinelor de plată prevăzut în anexa nr. 12 sau, după caz, comunicarea de respingere a plății prevăzută în anexa nr. 13. În termen de 60 de zile de la depunerea cererii de restituire, casa de asigurări de sănătate va efectua plata sumelor aprobate sau va transmite solicitantului comunicarea de respingere a plății. (6) După efectuarea plății, dosarul se arhivează la compartimentul de specialitate.”

Procedura include astfel depunerea unei cereri, iar normele descriu modul de verificare și aprobare a ei, ca și de eliberare a banilor.

Art. 40 (1) O.U.G. nr. 158/2005 prevede că „Indemnizațiile pot fi solicitate pe baza actelor justificative, în termen de 90 de zile de la data de la care persoanele prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), art. 32 alin. (1), precum și plătitorii prevăzuți la art. 36 alin. (3) lit. a) și b) erau în drept să le solicite.”

Art. 36 (3) O.U.G. nr. 158/2005 „Plata indemnizațiilor se face lunar de către: a) angajator, cel mai târziu odată cu lichidarea drepturilor salariale pe luna respectivă, pentru asigurații prevăzuți la art. 1 alin. (1) lit. a).”

Art. 69 Normele de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate din 05.01.2018 aprobate prin Ordinul nr. 15/2018/1311/2017 al Ministerului Sănătății: „Indemnizațiile pot fi solicitate, pe baza actelor justificative, în termen de 90 de zile de la data la care persoanele prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), art. 32 alin. (1), precum și plătitorii prevăzuți la art. 36 alin. (3) lit. a) și b) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 399/2006, cu modificările și completările ulterioare, erau în drept să le solicite. Cuantumul indemnizațiilor astfel solicitate se achită la nivelul convenit în perioada prevăzută în certificatul medical.”

Art. 64 Norme prevede că „(3) Cererea va fi analizată de compartimentul de specialitate din cadrul casei de asigurări de sănătate, care va întocmi referatul de propunere spre aprobare a cererii de restituire sau, după caz, de respingere cu motivarea acesteia, referat avizat de personalul împuternicit să exercite viza CFP.”

Din înscrisurile de la dosarul cauzei, reiese că cererea pentru recuperarea sumei pretinse a fost înregistrată la pârâtă la data de 21.08.2018.

Până la momentul depunerii întâmpinării în prezenta cauză, pârâta nu a emis vreun referat motivat de respingere, termenul de 60 de zile de la depunerea cererii de restituire, în care Casa de Asigurări de Sănătate efectuează plata sumelor aprobate sau transmite solicitantului comunicarea de respingere a plății, fiind depășit deja cu mai mult de doi ani.

Pe de altă parte, sarcina probei în ceea ce privește depășirea termenului de 90 de zile este a pârâtei, care nu a depus înscrisuri din care să reiasă data de la care începe să curgă acest termen, motiv pentru care instanța reține că cererea a fost făcută în termen, iar pârâta în mod neîntemeiat a considerat-o tardivă și nu a acceptat-o la plată.

Referitor la plata parțială făcută, în lipsa înscrisurilor din care să reiasă efectuarea acestei plăți, instanța a obligat pârâta la întregă sumă.

În consecință, pentru considerentele ce preced, instanța a obligat pârâta să plătească reclamantei suma de 5.091 lei reprezentând indemnizații de asigurări sociale de sănătate pe perioada ianuarie 2018 – mai 2018 cu depășirea sumei contribuțiilor datorate de aceștia, conform art. 38 din O.U.G. nr. 158/2005.

Referitor la plata dobânzii, conform art. 1 scopul și sfera de aplicare a Codului fiscal, (1) acesta stabilește „cadrul legal privind impozitele, taxele și contribuțiile sociale obligatorii

prevăzute la art. 2 alin. (2), care sunt venituri ale bugetului de stat, bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetului fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, bugetului asigurărilor pentru șomaj și fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale; contribuabilii care au obligația să plătească aceste impozite, taxe și contribuții sociale; modul de calcul și de plată a acestora; procedura de modificare a acestor impozite, taxe și contribuții sociale. De asemenea, autorizează Ministerul Finanțelor Publice să elaboreze norme metodologice, instrucțiuni și ordine în aplicarea prezentului cod și a legilor de ratificare a convențiilor de evitare a dublei impunerii în aplicare.”

Instanța reține că art. 2 (2) din Codul fiscal reglementează la lit. b) contribuția de asigurări sociale de sănătate, datorată bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate.

Conform art. 1 pct. 12. Cod procedură fiscală creanța fiscală accesorie este definită ca dreptul la perceperea dobânzilor, penalităților sau majorările aferente unor creanțe fiscale principale, precum și dreptul contribuabilului de a primi dobânzi, în condițiile legii.

Conform art. 2 Cod procedură fiscală - obiectul și sfera de aplicare a Codului de procedură fiscală - „(1) Codul de procedură fiscală reglementează drepturile și obligațiile părților din raporturile juridice fiscale privind administrarea creanțelor fiscale datorate bugetului general consolidat, indiferent de autoritatea care le administrează, cu excepția cazului când prin lege se prevede altfel.”

În speță reclamanta este titulara unei creanțe fiscale principale, născută în sarcina părâtei debitoare, pârâtă ce a achitat-o cu întârziere, cu depășirea termenului imperativ de 60 zile de la depunerea cererii de restituire, termen relevat mai sus.

Or, conform art. 173 (1) Cod procedura fiscală „Pentru neachitarea la termenul de scadență de către debitor a obligațiilor fiscale principale, se datorează după acest termen dobânzi și penalități de întârziere”. Art.174 (1) Dobânzile se calculează pentru fiecare zi de întârziere, începând cu ziua imediat următoare termenului de scadență și până la data stingerii sumei datorate, inclusiv, iar (5) „Nivelul dobânzii este de 0,02% pentru fiecare zi de întârziere.”

În consecință, reținând că reclamanta în determinarea sumei pretinse cu acest titlu a aplicat corespunzător dispozițiile legale enunțate anterior, pentru considerentele ce preced, reținând și incidența principiului disponibilității ce guvernează procesul civil, respectiv faptul că reclamanta a solicitat dobânzile doar pentru perioada în care le-a calculat, a obligat pârâta în temeiul art. 173 (1) raportat la art. 174 (1,5) Cod procedura fiscală, să achite reclamantei dobânzi, la debitul principal de 5.091, de 0,02% pentru fiecare zi de întârziere, în cuantum de 870,56 lei, calculate pentru perioada 20.10.2018 – 10.03.2021.

În temeiul art. 453 C. proc. civ., a obligat pârâta, căzută în pretenții, la plata către reclamantă a sumei de 2.500 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Împotriva acestei hotărâri, în termen legal, a declarat apel pârâta.

Aceasta susține că instanța de fond în mod greșit a admis cererea formulată de reclamanta A.T.T.E. S.R.L. cu privire la plata sumei de 5.091,00 lei reprezentând diferența dintre indemnizațiile suportate din Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate și contribuția de asigurări de sănătate datorată de angajator, aferentă perioadei ianuarie 2018 - mai 2018 cât și cu privire la acordarea dobânzilor aferente debitului principal conform Codului de procedură fiscală.

Dispozițiile legale reținute de către instanța de fond nu sunt aplicabile deoarece acestea nu au ca ipoteză de reglementare situația existenței unui raport de drept fiscal.

Totodată apreciază ca fiind eronată trimiterea pe care o face instanța la dispozițiile art. 182 alin. (1) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală.

În dezvoltarea motivelor de apel de mai sus apelanta-pârâtă precizează că și-a îndeplinit obligația de plată față de reclamantă pentru suma de 1.599 lei, sumă ce a fost achitată la 20.04.2021.

Pentru cererile aferente lunilor ianuarie, februarie și martie 2018, în cuantum de 3.492 lei apelanta arată că reclamanta nu și-a exercitat dreptul de a solicitat sumele în termenul prevăzut conform dispozițiilor art. 40 alin. (1) din O.U.G. nr. 158/2005 cu modificările și completările ulterioare.

Reclamanta nu a respectat termenul de 90 de zile de la data la care era în drept să le solicite, respectiv nu și-a exercitat dreptul prevăzut de art. 40 alin. (1) din O.U.G. nr. 158/2005 și prin urmare, nu poate solicita instanței să o oblige la plata sumelor FNUASS, fiind decăzută din acest drept.

Instanța de fond, arată apelanta, menționează în considerentele hotărârii că nu s-au depus înscrisuri pentru dovedirea nerespectării termenului de 90 de zile, însă o dată cu cererea de chemare în judecată s-au depus și copii de pe cererile reclamantei înregistrate la C.A.S.M.B. cu nr. ___/43306 din 22.08.2018, pentru lunile ianuarie, februarie și martie 2018 însă aceste înscrisuri nu au fost analizate de către instanța de fond.

În ceea ce privește soluția primei instanțe referitoare la obligarea apelantei la plata dobânzii fiscale, se precizează că obiectul acțiunii introductive este reprezentat de plata sumei reprezentând contravaloarea indemnizațiilor de asigurări sociale de sănătate pentru concediile medicale plătite de angajator și nu sunt aplicabile dispozițiile Codului fiscal și ale Codului de procedură fiscală.

Arată apelanta că sumele reprezentând indemnizații și concedii medicale nu sunt creanțe fiscale în accepțiunea Codului fiscal și drept urmare este nelegală obligarea la plata dobânzii fiscale.

Pentru toate aceste motive, se solicită admiterea apelului și schimbarea hotărârii apelate în sensul respingerii acțiunii.

Intimata-reclamantă a formulat întâmpinare la apelul declarat de pârâtă și a solicitat respingerea acestuia.

Precizează intimata că la data de 21 august 2018 a înregistrat la registratura C.A.S.M.B. mai multe cereri ce aveau ca obiect restituirea sumelor plătite asiguraților cu titlu de indemnizație pentru maternitate și după caz, indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, dar nu a primit nici un răspuns motiv pentru care a revenit asupra acestor cereri.

Față de pasivitatea pârâtei a înțeles să o modifice în data de 7 ianuarie 2021 în sensul punerii în întârziere pentru nerespectarea obligațiilor de restituire a sumelor achitate asiguraților din Fondul Național Unic de Asigurări Sociale.

Întrucât pârâta a rămas în continuare în pasivitate, s-a adresat instanței de judecată.

Privitor la susținerea că nu a formulat în termen cererile pentru restituirea indemnizațiilor aferente lunilor ianuarie, februarie și martie 2018, intimata susține că nici art. 64 alin. (2) din Norma de aplicare a O.U.G. nr. 158/2005 și nici art. 40 din O.U.G. nr. 158/2005 nu determină termenul de 90 de zile ca fiind în mod neîndoielnic un termen de decădere.

Așadar, susține intimata că în cauză sunt incidente dispozițiile art. 2.547 Cod civil, care prevăd că „dacă din lege sau din convenția părților nu rezultă în mod neîndoielnic că un anumit termen este de decădere, sunt aplicabile regulile de la prescripție”.

Astfel, pentru pretențiile aferente lunilor ianuarie, februarie și martie 2018 în opinia intimatei sunt aplicabile regulile de la prescripție, iar cererea sa este formulată în termenul general de prescripție.

Intimata susține că în mod greșit apelanta pretinde că pretențiile reprezentând indemnizații și concedii medicale nu sunt creanțe fiscale în accepțiunea Codului fiscal și a Codului de procedură fiscală.

Față de acest motiv de apel, intimata susține că faptul că în prezenta speță sunt incidente dispozițiile art. 182 alin. (1) din Codul de procedura fiscală, potrivit cărora contribuabilul/plătitorul are dreptul la dobânda din ziua următoare expirării termenului de 60 de zile prevăzut de actele normative menționate anterior.

În conformitate cu dispozițiile art. 174 alin. (5) din Codul de procedura fiscală, nivelul dobânzii este de 0,02% pentru fiecare zi de întârziere.

Astfel, conform art. 1 scopul și sfera de aplicare a Codului fiscal, (1) acesta stabilește „cadrul legal privind impozitele, taxele și contribuțiile sociale obligatorii prevăzute la art. 2 alin. (2), care sunt venituri ale bugetului de stat, bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetului fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, bugetului asigurărilor pentru șomaj și fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale; contribuabilii care au obligația să plătească aceste impozite, taxe și contribuții sociale; modul de calcul și de plată a acestora; procedura de modificare a acestor impozite, taxe și contribuții sociale.”

Art. 2 alin. (2) reglementează la lit. b) contribuția de asigurări sociale de sănătate, datorată bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate, fond din care se asigură plata indemnizațiilor pentru maternitate și, după caz, indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă.

Așadar, atâta vreme cât sursa acestor indemnizații este un fond constituit dintr-o contribuție de natură fiscală, pentru egalitate de rațiune juridică, evident că și plățile din acest fond au natura unei restituiri fiscale.

Conform art. 1 pct. 12 din Codul de procedura fiscală, creanța fiscală accesorie este definită ca dreptul la perceperea dobânzilor, penalităților sau majorările aferente unor creanțe fiscale principale, precum și dreptul contribuabililor de a primi dobânzi, în condițiile legii.

Conform art. 2 din Codul de procedură fiscală, acesta reglementează drepturile și obligațiile părților din raporturile juridice fiscale privind administrarea creanțelor fiscale datorate bugetului general consolidat, indiferent de autoritatea care le administrează.

În speță, astfel cum în mod corect a reținut și prima instanța, intimata este titulara unei creanțe fiscale principale, născută în sarcina C.A.S.M.B.

Astfel, conform art. 173 alin. (1) din Codul de procedura fiscală, pentru neachitarea la termenul de scadență de către debitor a obligațiilor fiscale principale, se datorează după acest termen dobânzi și penalități de întârziere. În continuare, art. 174 alin. (1) prevede că dobânzile se calculează pentru fiecare zi de întârziere, începând cu ziua imediat următoare termenului de scadență și până la data stingerii sumei datorate. De asemenea, alin. (5) prevede că nivelul dobânzii este de 0,02% pentru fiecare zi de întârziere.

În ceea ce privește cererea apelantei privind respingerea obligării la plata cheltuielilor de judecată sau reducerea acestora, intimata arată că soluția primei instanțe sub acest aspect este în conformitate cu dispozițiile art. 453 Cod procedură civilă, iar în ceea ce privește reducerea cheltuielilor de judecată, apelanta nu a făcut o astfel de cerere în fața primei instanțe fiind o cerere nouă formulată în apel și prin urmare nu este admisibilă.

În apel s-au depus înscrieri respectiv copie de pe extrasul de cont din data de 20.04.2021, din care rezultă plata sumei de 1.599 lei efectuată în baza OP-ului nr. __/ 20.04.2021.

Curtea, examinând apelul, constată că în cauză sunt incidente dispozițiile art. 477 (2) Cod procedură civilă și în consecință reevaluând cauza în limitele investirii de la fond și având în vedere și criticile din apel, reține:

Prin demersul judiciar făcut de reclamanta A.T.T.E. S.R.L. s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prin care pârâta C.A.S.M.B. să fie obligată la restituirea sumei de 5.091 lei cu titlu de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă și indemnizație pentru maternitate plătită angajaților asigurați; obligarea pârâtei la plata sumei de 870,56 lei cu titlu de dobândă penalizatoare pentru întârzierea la plată; cu cheltuieli de judecată.

În fapt, în data de 21.08.2018 a înregistrat la registratura generală a Casei de Asigurări de Sănătate a Municipiului București mai multe cereri ce aveau ca obiect restituirea sumelor plătite asiguraților salariați cu titlu de indemnizație pentru maternitate și, după caz, indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă: adresa nr. 11/ 21.08.2018, înregistrată la pârâtă în data de 22.08.2018 sub nr. __ pentru restituirea sumei de 1.006 lei, conform certificatului medical seria __ nr. __; adresa nr. __/ 21.08.2018, înregistrată la pârâtă în data de 22.08.2018 sub nr. __ pentru restituirea sumei de 1.184 lei, conform certificatului medical seria __ nr. __; adresa nr. __/ 21.08.2018, înregistrată la pârâtă în data de 22.08.2018 sub nr. __ pentru restituirea sumei de 1.302 lei, conform certificatului medical seria __ nr. __; adresa nr. __/ 21.08.2018, înregistrată la pârâtă în data de 22.08.2018 sub nr. __ pentru restituirea sumei de 1.125 lei, conform certificatului medical seria __ nr. __; adresa nr. __/ 21.08.2018, înregistrată la pârâtă în data de 22.08.2018 sub nr. __ pentru restituirea sumei de 474 lei, conform certificatului medical seria __ nr. __.

La data de 24.09.2018 și 04.12.2018 a revenit asupra cererilor prin adresele nr. __/ 20.09.2018 înregistrată la pârâtă sub nr. __ din 24.09.2018, respectiv __/ 04.12.2018 înregistrată la pârâtă sub nr. __/ 04.12.2018.

Face referire la art. 64 din Norma din 2018 de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005.

Având în vedere pasivitatea pârâtei în ceea ce privește cererile, a notificat pârâta la data de 07.01.2021, în sensul punerii în întârziere a acestora pentru nerespectarea obligației legale de restituire a sumelor achitate asiguraților salariați din Fondul Național Unic de Asigurări Sociale prevăzută la art. 38 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005.

Conform alin. (5) al art. 64 din normă, în termen de 60 de zile de la depunerea cererii de restituire, Casa de Sănătate trebuia să efectueze plata sumelor sau să transmită comunicarea de respingere a plății.

Pentru întârzierea la plată, conform art. 182 alin. (1) din Codul de procedură fiscală solicită acordarea dobânzilor de 0,02% pentru fiecare zi de întârziere, dobândă ce însumează, până la data introducerii cererii, 870,56 lei.

Pârâta nu a contestat cuantumul sumei pretinse de reclamantă și a arătat că a analizat documentele depuse de către aceasta urmând a achita în cel mai scurt timp suma de 1.599 lei aferentă perioadei aprilie, mai 2018, iar în ceea ce privește cererile aferente lunilor ianuarie, februarie și martie 2018 precizează că reclamanta nu a respectat termenul de 90 de zile de la data la care era în drept să solicite restituirea indemnizațiilor potrivit art. 40 alin. (1) din O.U.G.

nr. 158/2005 și prin urmare nu mai poate solicita obligarea sa la plata sumelor FNUASS, fiind decăzută din acest drept.

Curtea reține că procedura de recuperare a sumelor reprezentând indemnizații plătite de către angajatori asiguraților, care depășesc suma contribuțiilor datorate de aceștia în luna respectivă este prevăzută la art. 64 din Normele de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, aprobate prin Ordinul nr. 15/2018/1311/2017 din 5 ianuarie 2018, prin care se dispune ca:

„(1) Sumele reprezentând indemnizații, care se plătesc de către angajatori angajaților care au beneficiat de certificate de concediu medical și care, potrivit prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 399/2006, cu modificările și completările ulterioare, se suportă din bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate, se recuperează din bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate din creditele bugetare prevăzute cu această destinație.

(2) Pentru recuperarea sumelor prevăzute la alin. (1), angajatorul depune la registratura casei de asigurări de sănătate, pe suport hârtie sau prin mijloace de transmitere la distanță, în termenul prevăzut la art. 40 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, cu modificările și completările ulterioare, solicitarea scrisă, conform modelului prevăzut în anexa nr. 10, la care se atașează Centralizatorul privind certificatele de concediu medical, prevăzut în anexa nr. 1.

(3) Cererea va fi analizată de compartimentul de specialitate din cadrul Casei de Asigurări de Sănătate, iar în situația în care, după verificarea certificatelor de concediu medical cuprinse în borderoul centralizator, se constată că sunt certificate medicale care nu îndeplinesc condițiile de legalitate și conformitate, sumele reprezentând indemnizațiile aferente acestor certificate vor fi respinse la plată.

De asemeni se reține că potrivit dispozițiilor art. 40 alin. (1) din O.U.G. nr. 158/2005 cu modificările și completările ulterioare „(1) Indemnizațiile pot fi solicitate pe baza actelor justificative, în termen de 90 de zile de la data de la care persoanele prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), art. 32 alin. (1), precum și plătitorii prevăzuți la art. 36 alin. (3) lit. a) și b) erau în drept să le solicite”, iar în conformitate cu prevederile art. 69 din Ordinul MS/ CNAS nr. 15/2018/1311/2017: „Indemnizațiile pot fi solicitate, pe baza actelor justificative, în termen de 90 de zile de la data la care persoanele prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), art. 32 alin. (1), precum și plătitorii prevăzuți la art. 36 alin. (3) lit. a) și b) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 399/2006, cu modificările și completările ulterioare, erau în drept să le solicite. Cuantumul indemnizațiilor astfel solicitate se achită la nivelul convenit în perioada prevăzută în certificatul medical.”

Prevederile art. 40 din O.U.G. nr. 158/2005 și ale art. 69 din Ordinul MS/ CNAS nr. 15/2018/1311/2017 fac direct trimitere la art. 36 alin. (3) lit. a) potrivit căruia „plata indemnizațiilor se face lunar de către angajator, cel mai târziu odată cu lichidarea drepturilor salariale pe luna respectivă, pentru asigurații prevăzuți la art.1 alin. (1) lit. a)”.

Raportat la prevederile anterior citate Curtea constată că reclamanta nu a respectat termenul de 90 de zile de la data la care era în drept să solicite indemnizațiile aferente lunilor ianuarie, februarie și martie 2018, în contextul în care cererile au fost depuse și înregistrate la pârâtă la data de 22.08.2018, astfel cum rezultă din înscrisurile depuse la dosar o dată cu cererea de chemare în judecată, situație de fapt care nu este contestată de reclamantă.

Privitor la termenul de 90 de zile reglementat de art. 40 alin. (1) din O.U.G. nr. 158/2005 respectiv la pretinsa lipsă de claritate și previzibilitate a dispozițiilor art. 40 alin. (1) în ceea ce privește termenul aplicabil pentru solicitarea restituirii indemnizațiilor și categoriile de persoane care trebuie să respecte acest termen de 90 de zile, Curtea constată că termenul de 90 de zile precum și momentul de la care începe să curgă - respectiv „data de la care persoanele prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), art. 32 alin. (1), precum și plătitorii prevăzuți la art. 36 alin. (3) lit. a) și b) erau în drept să le solicite” – sunt clar menționate în conținutul reglementării, iar efectele nerespectării termenului sunt evidente, de vreme ce textul de lege stabilește că numai în termenul prevăzut persoanele aflate în ipoteza normei sunt „în drept” să solicite restituirea de la casele de asigurări de sănătate, depășirea termenului având drept efect decăderea din dreptul de a formula cererea de restituire drept pentru care pretențiile aferente lunilor ianuarie, februarie și martie 2018 sunt nefondate.

Curtea nu poate primi susținerile reclamantei privind aplicarea în cauză a termenului de prescripție de 3 ani.

Sub acest aspect trebuie amintit că „art. 40 alin. (1) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 a prevăzut, înainte de modificarea sa prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 36/2010, că «Indemnizațiile pot fi solicitate, pe baza actelor justificative, în termenul de prescripție de 3 ani, calculat de la data la care beneficiarul era în drept să le solicite». Modificarea acestui termen în sensul diminuării sale a reprezentat una dintre măsurile prin care, pe calea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 36/2010, legiuitorul și-a propus să implementeze un mecanism menit să protejeze asigurații de o eventuală incapacitate de plată de către Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate a drepturilor decontate din acest fond, măsuri impuse, așa cum se arată în preambulul acestei ordonanțe, de «presiunile financiare exercitate asupra Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate, determinate de creșterea cheltuielilor și a numărului beneficiarilor de indemnizații de asigurări sociale de sănătate, nedublată însă de o creștere proporțională a veniturilor realizate din sumele reprezentând contribuție pentru concedii și indemnizații», precum și de «insuficiența sumelor alocate în cadrul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate, asupra căruia în ultimii ani s-a exercitat o presiune din ce în ce mai crescută a sumelor decontate beneficiarilor de indemnizații de asigurări sociale de sănătate»."

În ceea ce privește cererea reclamantei de restituire a indemnizație de asigurări sociale pentru perioada aprilie – mai 2018 se constată că acestea au rămas fără obiect în contextul în care suma de 1.599 lei aferentă acestei cereri a fost plătită potrivit extrasului de cont din data de 20.04.2021 în baza OP-ului nr. 5887/20.04.2021.

Prin cererea de chemare în judecată reclamanta a solicitat plata dobânzii fiscale pentru întârzierea la plată a indemnizației de asigurări sociale și față de cele anterior constatate și reținute plata dobânzii solicitate de reclamantă ar viza doar pretențiile aferente lunilor aprilie – mai 2018, care au fost achitate abia în 20.04.2021. Însă asupra temeiniciei cererii privind plata dobânzii fiscale Curtea reține că în raport de obiectul acțiunii pendinte, respectiv plata sumei reprezentând contravaloarea indemnizațiilor de asigurări sociale de sănătate pentru concediile medicale plătite de angajator în cauză în cauză nu sunt aplicabile dispozițiile Codului fiscal și ale Codului de procedură fiscală.

În sensul dispozițiilor Codului de procedură fiscală, creanțele fiscale principale, reprezintă drepturi determinate constând în dreptul la perceperea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume care constituie venituri ale bugetului general consolidat, dreptul la

rambursarea TVA, dreptul la restituirea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume care constituie venituri ale bugetului general consolidat, plătite sau încasate fără a fi datorate, categorie în care nu se includ și sumele de restituit potrivit prevederilor speciale cuprinse în art. 38 din O.U.G. nr. 158/2005.

Sub acest aspect, potrivit art. 2 din Codul fiscal:

(1) Impozitele și taxele reglementate prin prezentul cod sunt următoarele:

- a) impozitul pe profit;
- b) impozitul pe veniturile microîntreprinderilor;
- c) impozitul pe venit;
- d) impozitul pe veniturile obținute din România de nerezidenți;
- e) impozitul pe reprezentanțe;
- f) taxa pe valoarea adăugată;
- g) accizele;
- h) impozitele și taxele locale;
- i) impozitul pe construcții.

(2) Contribuțiile sociale obligatorii reglementate prin prezentul cod sunt următoarele:

- a) contribuțiile de asigurări sociale, datorate bugetului asigurărilor sociale de stat;
- b) contribuția de asigurări sociale de sănătate, datorată bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate;
- c) contribuția asiguratorie pentru muncă, datorată bugetului general consolidat.

Se poate constata fără niciun dubiu că sumele reprezentând indemnizații plătite de către angajatori asiguraților, nu sunt nici impozite, nici taxe și nici contribuții sociale obligatorii, supuse Codului fiscal sau codului de procedură fiscală, ci sunt sume pe care angajatorul le avansează și care sunt recuperate din Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate din creditele bugetare prevăzute cu această destinație.

Drept urmare cererea reclamantei privind plata dobânzii fiscale este lipsită de teme.

Pentru cele ce preced, văzând și dispozițiile art. 480 Cod procedură civilă, Curtea va admite apelul, va schimba în tot hotărârea primei instanțe în sensul că va respinge ca rămasă fără obiect cererea reclamantei privind obligarea pârâtei la restituirea indemnizație de asigurări sociale pentru perioada aprilie – mai 2018 și ca nefondată pentru restul perioadei respectiv ianuarie – februarie – martie 2018 precum și pentru pretențiile privind dobânda.

Dat fiind faptul că în aceste împrejurări apelanta-pârâtă nu mai are calitatea de parte căzută în pretenții și în consecință nu mai există teme pentru obligarea sa la plata cheltuielilor de judecată, nu se mai justifică a se analiza ultimul motiv de apel.

**Răspundere contractuală. Angajament de școlarizare concretizat prin contract de bursă –
Legea nr. 376/2004**

„În cauză nu sunt îndeplinite condițiile răspunderii contractuale a pârâtului, întrucât acesta și-a îndeplinit obligațiile privind însușirea temeinică a cunoștințelor teoretice și practice și a promovat examenele de absolvire a programului de calificare mecanic locomotivă, însă reclamantul nu a încheiat cu acesta contractul de muncă pentru un post corespunzător studiilor absolvite.

Curtea își însușește argumentele și concluziile primei instanțe în sensul că, din coroborarea clauzelor explicite cuprinse în contractul de bursă cu dispozițiile Legii 376/2004, în temeiul căreia contractul a fost încheiat, precum și cu dispozițiile art. 4.4. din Instrucțiunile de aplicare a Legii nr. 376/2004 privind bursele private aprobate prin Ordinul comun nr. 1759/5371 din 24 noiembrie 2004, pârâtul ar fi avut obligația de restituire a sumelor primite cu titlu de bursă numai în situația în care ar fi încheiat cu reclamantul un contract de muncă pentru funcția de mecanic de locomotivă și nu ar fi respectat termenul de 3 ani menționat la 4.5 lit. d).

Potrivit Instrucțiunilor din 24 noiembrie 2004 de aplicare a Legii nr. 376/2004 privind bursele private: „4.4. Beneficiarul bursei se poate obliga prin contract ca, după terminarea studiilor liceale, postliceale, universitare, postuniversitare sau de doctorat, pe parcursul cărora a primit bursa, să lucreze prin angajare, pe o anumită perioadă prevăzută în contract, pentru persoana juridică sau fizică ce acordă bursa privată, dar numai pe un post corespunzător studiilor absolvite.”

În mod corect prima instanță a înlăturat apărările reclamantului potrivit cărora a încheiat cu pârâtul contractul de muncă pentru funcția de muncitor necalificat având în vedere că acesta „nu era încă autorizat pentru funcția de mecanic locomotivă”.

(Curtea de Apel București, Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, decizia civilă nr. 3841/2022)

Prin sentința civilă nr. __/4.11.2021, pronunțată în dosarul nr. __, Tribunalul București Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a respins cererea de chemare în judecată formulată de reclamanta G.F.R.S.A., în contradictoriu cu pârâtul L.I., având ca obiect acțiune în răspundere patrimonială, ca neîntemeiată.

Pentru a pronunța această sentință, prima instanță a reținut, în esență, următoarea situație de fapt și de drept:

În fapt, prin contractul bursă studiu, înregistrat sub nr. __/10.05.2018, încheiat între reclamanta și pârât, părțile au convenit acordarea de către reclamantă a unei burse private în condițiile Legii nr. 376/2004 și ale instrucțiunilor de aplicare a acesteia, pentru susținerea beneficiarului pe durata participării la programul de calificare „mecanic locomotivă”, organizat la C.E.N.A.F.E.R.

Conform art. 4.5. lit. a.1) și lit. d) din contractul bursă de studiu, pârâtul s-a obligat, printre altele, să își însușească temeinic cunoștințele teoretice și practice și să promoveze examenele de absolvire; în cazul în care nu absolvă examenul de promovare al cursului de calificare, acesta se obligă să se prezinte pe cheltuiala proprie la reexaminarea de absolvire, precum și să profeseze, prin angajare pentru o perioadă de 3 ani, începând cu ziua imediată absolvirii examenului de calificare final, la persoana juridică de drept privat care acordă bursa privată, respectiv G.F.R.

Potrivit art. 7.3 din același contract, pârâtul s-a obligat să restituie sumele primite cu titlu de bursă, indexate cu indicele de inflație în termen de maxim 3 luni de la care a primit notificarea în acest sens de la persoana juridică de drept privat, în orice alt caz de neexecutare totală sau parțială a obligațiilor stabilite la capitolul IV ce îi revin beneficiarului.

Ulterior, deși pârâtul a absolvit programul de calificare mecanic locomotivă astfel cum reiese inclusiv din susținerile reclamantului, între părți a fost încheiat contractul individual de muncă nr. ___/05.02.2019, pe o durată nedeterminată, începând cu data de 06.02.20019, pârâtul având funcția de muncitor necalificat.

La data de 26.03.2019 pârâtul și-a depus demisia, iar prin decizia nr. ___/09.04.2019, reclamanta a decis ca, începând cu data de 23.04.2019, contractul individual de muncă al pârâtului să înceteze în temeiul art. 81 alin. (1) din Codul muncii.

Prin adresa nr. ___/04.04.2019, reclamanta l-a notificat pe reclamant să restituie suma de 17.042 lei.

Conform notei de calcul, prejudiciul pretins în sumă de 17.042 lei este compus din suma de 14.754 lei, reprezentând contravaloare bursă și suma de 2.288 lei contravaloare curs.

În drept, instanța a reținut dispozițiile art. 198 din Codul muncii.

Deși părțile au invocat în cauză prevederile acestui articol, Tribunalul a constatat că acesta nu este aplicabil în speța de față, nefiind întrunite cerințele acestuia, de vreme ce, atât la momentul semnării contractului bursă studiu, cât și pe parcursul derulării acestuia, pârâtul nu a avut calitatea de salariat al reclamantei, calitate în care să participe la cursuri de formare profesională.

Totodată, Tribunalul a constatat că, așa cum reiese din contractul bursă studiu (art. II „Obiectul contractului”), acesta a fost încheiat în condițiile Legii nr. 376/2004 privind bursele private.

Conform art. 1 din Legea nr. 376/2004 privind bursele private, „(1) Bursa privată reprezintă sprijinul pentru studii acordat, în baza unui contract, de către o persoană juridică de drept privat sau de către o persoană fizică unui beneficiar care poate fi, după caz, elev, student, doctorand sau care urmează un program de pregătire postuniversitară într-o instituție de învățământ superior acreditată, din țară sau din străinătate. (2) Cuantumul bursei private se stabilește la încheierea contractului și se poate modifica ulterior numai prin act adițional la acesta”.

Potrivit Instrucțiunilor din 24 noiembrie 2004 de aplicare a Legii nr. 376/2004 privind bursele private, „4.4. Beneficiarul bursei se poate obliga prin contract ca, după terminarea studiilor liceale, postliceale, universitare, postuniversitare sau de doctorat, pe parcursul cărora a primit bursa, să lucreze prin angajare, pe o anumită perioadă prevăzută în contract, pentru persoana juridică sau fizică ce acordă bursa privată, dar numai pe un post corespunzător studiilor absolvite.

4.5. Beneficiarul bursei se obligă prin angajament de plată să restituie sumele primite cu titlu de bursă, indexate cu indicele de inflație, în caz de nerespectare a obligațiilor asumate prin contract. Angajamentul de plată este prevăzut în anexa nr. 2 la prezentele instrucțiuni și constituie anexă la contract”.

Având în vedere că reclamanta a solicitat obligarea pârâtului la plata sumei de 17.042 lei, constând în pretins prejudiciu prin nerespectarea art. 4.5. lit. d) din contractul de bursă de studiu nr. ___/10.05.2018, Tribunalul a analizat în cauză existența condițiilor privind antrenarea răspunderii contractuale a pârâtului.

Pentru a exista răspundere contractuală este necesar să fie îndeplinite următoarele condiții de fond: neexecutarea totală sau parțială sau necorespunzătoare, culpa sau vinovăția debitorului, prejudiciu și raport de cauzalitate.

Tribunalul a apreciat că, în cauză, nu sunt îndeplinite condițiile răspunderii contractuale a pârâtului, întrucât acesta și-a îndeplinit obligațiile privind însușirea temeinică a cunoștințelor teoretice și practice și a promovat examenele de absolvire a programului de calificare mecanic locomotivă, însă reclamantul nu a încheiat cu acesta contractul de muncă pentru un post corespunzător studiilor absolvite.

În acest sens, având în vedere că pârâtul a promovat examenele de absolvire a programului de calificare mecanic locomotivă, din coroborarea clauzelor explicite cuprinse în contractul de bursă, cu dispozițiile Legii nr. 376/2004, la care se face trimitere și în cuprinsul

convenției, precum și cu dispozițiile art. 4.4. din Instrucțiunile din 24 noiembrie 2004 de aplicare a Legii nr. 376/2004 privind bursele private, instanța a reținut că, pârâțul ar fi avut obligația de restituire a sumelor primite cu titlu de bursă, numai în situația în care ar fi încheiat cu reclamantul un contract de muncă pentru funcția de mecanic de locomotivă și nu ar fi respectat termenul de 3 ani menționat la 4.5 lit. d).

Instanța a respins apărările reclamantului potrivit cărora a încheiat cu pârâțul contractul de muncă pentru funcția de muncitor necalificat având în vedere faptul că acesta ”nu era încă autorizat pentru funcția de mecanic locomotivă”, reținând că obligația obținerii autorizației nu incumbă pârâțului potrivit convenției părților.

Mai mult decât atât, instanța a reținut că, în intervalul cuprins între momentul încheierii contractului de muncă pe funcția de muncitor necalificat – 06.02.2019, până la data formulării cererii de încetare a contractului de muncă din inițiativa pârâțului – 26.03.2019, pârâța a avut suficient timp pentru efectuarea demersurilor autorizării pârâțului în funcția de mecanic locomotivă și încheierea unui act adițional în acest sens.

Împotriva acestei hotărâri, a declarat apel motivat, în termenul legal, apelantul G.F.R.S.A., criticând-o pentru nelegalitate și netemeinicie.

Apelantul solicită admiterea apelului și, pe cale de consecință, schimbarea în tot a sentinței apelate în urma judecării procesului, evocând fondul.

Domeniul principal de activitate al societății este transportul de marfă pe calea ferată, desfășurarea acestei activități se realizează cu personal calificat și autorizat de către C.E.N.A.F.E.R./ A.F.E.R. (autorității ale statului abilitate în acest sens), personal participant direct la siguranța circulației pe calea ferată (șef tren/ mecanic locomotivă/ manevrant vagoane/ revizor tehnic vagoane etc.).

Având în vedere că la nivel național exista un deficit major de personal care concura direct la siguranța circulației, cum ar fi: mecanic de locomotivă/ mecanic ajutor/ mecanic de manevră/ șef tren etc., precum și faptul că societatea se confrunta cu o lipsă acută de personal calificat și autorizat de siguranța circulației, a hotărât să demareze un proiect de acordare de burse de studiu, cu scopul de a pregăti/ școlariza/ autoriza persoane în funcțiile de șef tren/ mecanic locomotivă etc., categorii esențiale de personal în realizarea transportului de marfă pe calea ferată, suportând în acest sens costurile de școlarizare, cu scopul de a-și asigura pe o perioadă nedeterminată de timp personalul calificat necesar realizării obiectului de activitate.

În cursul anilor 2017 - prezent, a acordat mai multe burse de studiu unor persoane fizice, cu scopul de a fi calificate și autorizate prin C.E.N.A.F.E.R. organism acreditat de Ministerul Transporturilor, în funcțiile necesare desfășurării activității noastre, cum ar fi: șef tren, mecanic locomotivă, manevrant vagoane etc.

Astfel, la data de 10.05.2018, în temeiul prevederilor Legii nr. 376/2004, între părți a intervenit Contractul de bursă de studiu nr. ___/10.05.2018. în vederea autorizării/ școlarizării în cadrul programului de calificare mecanic locomotivă.

Prin Contractul bursă de studiu nr. ___/10.05.2018, se obligă să asigure finanțarea bursei în cuantum lunar de 1.212 lei, reprezentând cheltuieli de întreținere, la care, ocazional, s-au adăugat următoarele sume aferente participării la curs: contravaloare curs calificare stabilit de C.E.N.A.F.E.R.; contravaloarea avizelor medical și psihologic, necesare înscrierii la curs; cheltuieli de transport sau cazare, după caz.

În temeiul aceluiași contract, beneficiarul L.I. se obligă să își însușească cunoștințele teoretice și practice/ să promoveze examenele de absolvire/ să se autorizeze în funcția de mecanic locomotivă. De asemenea, beneficiarul se obligă, cu ziua imediat următoare absolvirii examenului final și a obținerii autorizației/ avizelor necesare exercitării profesiei de mecanic locomotivă, să profeseze prin angajare în cadrul G.F.R.S.A. timp de minim 3 ani.

Ulterior perioadei de școlarizare, la data de 05.02.2019, se încheie Contractul individual de muncă nr. ___/05.02.2019, pentru funcția de muncitor necalificat (deoarece la acea dată dl. L.I. nu era încă autorizat în funcția de mecanic locomotivă).

Încălcându-și obligațiile asumate, la data de 26.03.2019, pârâtul solicită demisia, conform art. 55 lit. c) din Codul muncii. Astfel, la data de 09.04.2019, angajatorul, prin decizia nr. ___/09.04.2019, a dispus încetarea raporturilor de muncă ale dl. L.I.

Exprimându-și în scris voința de a înceta contractul individual de muncă încheiat cu apelanta, din inițiativa sa, pârâtul a încălcat obligațiile asumate prin angajamentul de școlarizare, dispozițiile prevăzute în Contractul de bursă nr. ___/10.05.2018. În atare situație, pârâtul a cauzat societății atât un prejudiciu material în cuantum de 17.042 lei, cât și un prejudiciu constând în lipsa de prestare a activității pentru care a fost școlarizat - mecanic locomotivă, respectiv lipsirea de forța de muncă calificată.

Prima instanță a calificat greșit obiectul cauzei. Atât în considerentele sentinței atacate, cât și în dispozitiv, instanța de fond a făcut referire în mod eronat la perioada suficientă a autorizării pârâtului în funcția de mecanic locomotivă, lipsa încheierii unui contract de muncă în acest sens.

În speță, reclamanta a solicitat antrenarea răspunderii patrimoniale a pârâtului pentru prejudiciul cauzat ca urmare a neîndeplinirii obligațiilor asumate prin contract de bursă și prin contractul individual de muncă, de a presta activitate în folosul reclamantei pe o perioadă de 3 ani.

Potrivit art. 1.270 C. civ., contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante. De asemenea, potrivit art. 1.350 alin. (1) C. civ., orice persoană trebuie să-și execute obligațiile pe care le-a contractat iar, potrivit alin. (2) atunci când, fără justificare, nu își îndeplinește această îndatorire, ea este răspunzătoare de prejudiciul cauzat celeilalte părți și este obligată să repare acest prejudiciu, conform legii.

Așadar, în materia răspunderii civile contractuale, în măsura în care creditorul face dovada existenței creanței, respectiv a obligației de plată, debitorul este prezumat în culpă cu privire la neexecutarea obligației, cu excepția cazului când acesta probează existența cazului fortuit ori forței majore.

Analizând înscrisurile depuse la dosar, respectiv contractul de bursă, OP-urile și facturile, instanța de fond ar fi trebuit să constate că reclamanta a făcut dovada existenței creanței cu privire la suma de 17.042 lei reprezentând c/val. bursă și a cheltuielilor de autorizare, fără ca debitorul să facă dovada stingerii creanței ori imposibilitatea executării ei.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 254 alin. (1) Codul muncii, salariații răspund patrimonial în temeiul normelor și principiului răspunderii civile contractuale, pentru pagubele materiale produse angajatorului din vină și în legătură cu munca lor.

Răspunderea patrimonială a salariatului reprezintă o varietate a răspunderii civile contractuale, având aspecte particular generate de specificul raporturilor juridice de muncă.

Atunci când, fără justificare, una dintre părțile contractante nu își îndeplinește obligațiile asumate, ea este răspunzătoare pentru prejudiciul cauzat celeilalte părți și este obligată să-l repare.

Neexecutarea obligațiilor contractuale naște în patrimonial persoanei prejudiciate drept la despăgubire, condiția fiind că neexecutarea să nu fie justificată legal.

În acest cadru contractual, prejudiciul este circumscris consecințelor dăunătoare de natura patrimonială, efecte ale încălcării obligațiilor contractuale prin neexecutarea obligațiilor asumate. Pentru a putea fi reparat, prejudiciul trebuie să fie cert, adică să aibă o existență sigură, neîndoielnică (fapt probat de către G.F.R.). Prejudiciul cuprinde pierderea efectiv suferită de creditor și beneficiul de care acesta a fost lipsit (3 ani).

Pentru a exista răspundere patrimonială este necesar să fie îndeplinite următoarele condiții de fond: calitatea de salariat a celui care a produs pagubă, fapta ilicită și personală a salariatului, prejudiciul cauzat patrimoniului angajatorului, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, vinovăția salariatului.

Având în vedere toate argumentele anterior menționate, solicită ca prin hotărârea ce se va pronunța să se dispună admiterea apelului, schimbarea în tot sentința apelată, iar pe fondul cauzei să se admită cererea de chemare în judecată așa cum a fost formulată.

Prin întâmpinarea formulată, intimatul L.I. a solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat și menținerea ca temeinică și legală a sentinței, pentru următoarele motive:

S-a prezentat la societatea reclamantă în urma unui anunț că se caută mecanici de locomotivă sau tineri care vor să urmeze cursurile de formare mecanici locomotivă.

Au convenit împreună cu reprezentantul reclamantei să semneze un contract de școlarizare pentru meseria de mecanic locomotivă cu mențiunea angajării după absolvirea cursului; în funcție de media obținută urma să fie încadrat în cadrul companiei ca mecanic locomotivă (media de absolvire peste 9) sau ajutor mecanic de locomotivă (cu media de absolvire sub 9).

În perioada cursului și-a dat silința să învețe cât mai mult și mai bine pentru a fi încadrat ca mecanic de locomotivă, deoarece salarizarea era una foarte atractivă (salarizarea începea de la 3.500 lei la care se adăugau sporurile și bonusurile). Cursul de formare l-a terminat cu medie peste, 9 fapt ce trebuia să conducă la angajarea lui ca mecanic de locomotivă în cadrul G.F.R.S.A.

La terminarea cursului s-a prezentat la reprezentantul reclamantei să semneze un contract de angajare pentru funcția de mecanic de locomotivă prezentând diploma de absolvire. Face precizarea că la terminarea cursului avea autorizarea și vizita medicală făcută pentru a fi încadrat ca mecanic de locomotivă.

Reprezentantul de la resurse umane i-a dat să semneze un contract individual de muncă pentru muncitor necalificat, cu scuza că momentan nu au posturi libere pentru mecanic de locomotivă și cu promisiunea că va fi angajat cu prioritate.

A doua zi s-a prezentat la lucru unde a fost repartizat, iar din discuțiile purtate cu colegii de muncă a aflat că acest mod de angajare este o politică de cadre a reclamantei.

Reclamanta nu găsește personal să încadreze pentru muncile grele din cadrul companiei și atunci, prin metode dolosive, induce în eroare tineri că vor fi încadrați pe funcții bine remunerate. La acestea se mai adaugă și presiunile care se fac după terminarea cursului că vor avea de a face cu parchetul și de asemenea că vor plăti cursul.

Suma avansată de reclamantă pentru curs se amortizează în primul an de lucru ca muncitor necalificat, iar restul de doi ani din contract erau profit pentru aceasta.

Dacă era încadrat pe funcție de mecanic de locomotivă de către reclamantă și pleca fără a-și îndeplini condițiile stipulate în contractul de școlarizare, era firesc să achite costurile cu școlarizarea.

În cazul de față reclamanta nu face dovada că a fost încadrat pe funcția pentru care a fost trimis la curs și pe cale de consecință suportă costurile; este investiția sa care poate fi pozitivă sau negativă în funcție de politica de resurse umane adoptată.

De asemenea jurisprudența depusă de apelantă nu poate fi aplicată în speță, deoarece pârâtul din acel dosar nu a promovat examenele la cursul de șefi de tren. În cazul de față nu a absolvit cu medie peste 9 și nu a fost încadrat pe post de mecanic de locomotivă, cu toate că avea autorizație și vizită medicală validă.

În apel, a fost administrată proba cu înscrisuri noi, fiind depus la dosarul cauzei Certificatul de calificare profesională obținut de intimatul-pârât pentru funcția de mecanic de locomotivă, ca urmare a absolvirii programului de calificare în perioada 07.05.2018-31.01.2019, cu nota 9,35.

Examinând cauza prin prisma motivelor de apel formulate, în limitele prevăzute de art. 476-479 din C. proc. civ., Curtea reține următoarele:

Susținerile apelantei în sensul că, exprimându-și în scris voința de a înceta contractul individual de muncă, din inițiativa sa, pârâtul a încălcat obligațiile asumate prin angajamentul de școlarizare obiectivat prin dispozițiile Contractului de bursă nr. __/10.05.2018, cauzând astfel societății atât un prejudiciu material în cuantum de 17.042 lei, cât și un prejudiciu constând în lipsa de prestare a activității pentru care a fost școlarizat - mecanic locomotivă, respectiv lipsirea de forță de muncă calificată, nu pot fi primite.

Conform clauzei 4.5 lit. d) din Contractul de bursă nr. ___/10.05.2018 (fila 11 din dosarul de fond), beneficiarul bursei are obligația „să profeseze prin angajare pentru o perioadă de 3 ani, începând cu ziua imediată absolvirii examenului de calificare final, la persoana juridică de drept privat care acordă bursa privată, respectiv G.F.R.”

Totodată, conform clauzei 4.5 lit. g) acesta are obligația „să returneze sumele primite cu titlu de bursă privată dacă renunță la curs, la angajarea la persoana juridică de drept privat care acordă bursa privată, respectiv G.F.R., sau dacă solicită încetarea contractului individual de muncă în perioada prevăzută”.

Or, din materialul probator administrat în cauză, nu rezultă că salariatul ar fi renunțat să se angajeze la persoana juridică de drept privat care a acordat bursa pe un post pentru care era necesară calificarea dobândită și nici că i s-a oferit un contract individual de muncă pentru postul de mecanic de locomotivă, pentru care a urmat programul de calificare „mecanic locomotivă” organizat de C.E.N.A.F.E.R. București, nici imediat după absolvirea cursului și nici ulterior, până la data prezentării demisiei din postul de muncitor necalificat.

În mod just Tribunalul a reținut că, în cauză, nu sunt îndeplinite condițiile răspunderii contractuale a părâtului, întrucât acesta și-a îndeplinit obligațiile privind însușirea temeinică a cunoștințelor teoretice și practice și a promovat examenele de absolvire a programului de calificare mecanic locomotivă, însă reclamantul nu a încheiat cu acesta contractul de muncă pentru un post corespunzător studiilor absolvite.

Curtea își însușește argumentele și concluziile primei instanțe în sensul că, din coroborarea clauzelor explicite cuprinse în contractul de bursă cu dispozițiile Legii nr. 376/2004, în temeiul căreia contractul a fost încheiat, precum și cu dispozițiile art. 4.4. din Instrucțiunile de aplicare a Legii nr. 376/2004 privind bursele private aprobate prin Ordinul comun nr. 1759/5371 din 24 noiembrie 2004, părâtul ar fi avut obligația de restituire a sumelor primite cu titlu de bursă numai în situația în care ar fi încheiat cu reclamantul un contract de muncă pentru funcția de mecanic de locomotivă și nu ar fi respectat termenul de 3 ani menționat la 4.5 lit. d).

Potrivit Instrucțiunilor din 24 noiembrie 2004 de aplicare a Legii nr. 376/2004 privind bursele private: „4.4. Beneficiarul bursei se poate obliga prin contract ca, după terminarea studiilor liceale, postliceale, universitare, postuniversitare sau de doctorat, pe parcursul cărora a primit bursa, să lucreze prin angajare, pe o anumită perioadă prevăzută în contract, pentru persoana juridică sau fizică ce acordă bursa privată, dar numai pe un post corespunzător studiilor absolvite.”

În mod corect prima instanță a înlăturat apărările reclamantului potrivit cărora a încheiat cu părâtul contractul de muncă pentru funcția de muncitor necalificat având în vedere că acesta „nu era încă autorizat pentru funcția de mecanic locomotivă”.

Astfel, Curtea reține că, potrivit Contractului de bursă nr. ___/10.05.2018, intimatul urma a fi angajat în funcția de mecanic de locomotivă (pe care urma să o exercite cel puțin 3 ani la angajatorul care a finanțat pregătirea sa), singura condiție stabilită fiind aceea a absolvirii cursului de calificare. Or, intimatul a absolvit cursul de calificare cu media 9,35 la o dată anterioară (31.01.2019) celei în care a fost încheiat Contractului individual de muncă nr. ___/05.02.2019, dar nu pentru postul de mecanic de locomotivă, ci pentru postul de muncitor necalificat.

Pentru ocuparea postului de muncitor necalificat nu era necesară nicio calificare și, prin urmare, nimic nu îl îndreptățește pe angajator să considere că, prin demisia salariatului din acest post, ar fi suferit prejudiciul a cărui reperare o solicită, reprezentând contravaloarea bursei și a cheltuielilor de calificare profesională a salariatului.

Pentru considerentele expuse, văzând și dispozițiile art. 480 alin. (1) din C. proc. civ., Curtea va respinge apelul, ca nefondat.

Necesitatea dovedirii continuării studiilor de către beneficiarul pensiei de urmaș – art. 114 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010

„Drepturile de pensie stabilite se supun regulilor prevăzute de Legea nr. 263/2010 în ceea ce privește stabilirea, plata, modificarea, suspendarea, reluarea, încetarea, revizuirea, contestarea și recuperarea sumelor încasate necuvenit, iar potrivit art. 114 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010, în sistemul public de pensii, plata pensiei se suspendă (de drept) începând cu luna următoare celei în care a intervenit cauza pensionarul urmaș, prevăzut la art. 84 lit. a), a împlinit vârsta de 16 ani și nu face dovada continuării studiilor (a se vedea și art. 6 alin. (2) din Legea nr. 56/2020, aplicabil pentru viitor raportului dintre părți, nefiind vorba de nerespectarea de intimități și de prima instanță a principiului tempus regit actum).

Așadar, pensionarul urmaș care a împlinit vârsta de 16 ani trebuie să facă dovada continuării studiilor, pentru plata pensiei. Nici nu se poate gândi o altfel de situație, aceasta ar însemna să se prezume că orice tânăr din România urmează neîndoiește studii superioare, ceea ce este notoriu că reprezintă o afirmație eronată.

Prin urmare, nu se poate insera în decizia de acordare pensie urmaș mențiunea conform căreia drepturile de pensie sunt stabilite până la împlinirea vârstei de 18 ani sau 26 de ani dacă se află în continuarea studiilor atât timp cât, pe de o parte, legislația în vigoare la acest moment prevede o altă limită de vârstă, respectiv 16 ani, iar pe de altă parte, procedura de acordare/ modificare a pensiei este expres prevăzută de lege, fiind atributul exclusiv al legiuitorului, așa cum just a apreciat și prima instanță.

Inserarea în subsolul deciziei privind acordare a pensiei de urmaș nr. 234417/28.10.2021 a obligației depunerii dovezii continuării studiilor, în 10 zile de la data începerii anului școlar/ universitar, în cazul copiilor urmași care au depășit vârsta de 16 ani, iar nedepunerea atrage suspendarea plății pensiei conform art. 114 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010, nu este de natură să afecteze substanța drepturilor de pensie de urmaș stabilite în baza Legii nr. 56/2020.”

(Curtea de Apel București, Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, decizia civilă nr. 3598/2022)

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Ialomița, la data de 23.11.2021, reclamanta I.C., în calitate de reprezentant legal al minorei I.C.I., pe care a asistat-o în prezentul litigiu, în conformitate cu art. 139 din Legea nr. 127/2019, a formulat contestație împotriva deciziei nr. ___/28.10.2021 privind acordarea pensiei de urmaș emisă de pârâta C.J.P., solicitând ca prin hotărârea ce se va pronunța să se dispună: anularea parțială a deciziei nr. ___/28.10.2021 privind acordarea pensiei de urmaș emisă de pârâta C.J.P.; obligarea pârâtei C.J.P. să emită o nouă decizie privind acordarea pensiei de urmaș pentru beneficiara minoră I.C.I. (fiica sa și a defunctului său soț I.C.) în conformitate cu dispozițiile sentinței civile nr. ___/31.03.2021 pronunțate de Tribunalul Ialomița în dosarul nr. ___, definitivă prin respingerea apelului, respectiv cu menționarea stabilirii drepturilor de pensie până la împlinirea vârstei de 18 ani, sau 26 de ani dacă se află în continuarea studiilor); obligarea pârâtei C.J.P.B. la emiterea unei decizii de actualizare (indexare) a cuantumului inițial al pensiei (4.058 lei) - cu rata medie anuală a inflației, începând cu 01.01.2021 - în conformitate cu art. 6 din Legea nr. 56/2020 - atât în forma în vigoare la data deschiderii drepturilor de pensie, cât și în prezent, urmare a modificărilor aduse Legii nr. 56/2020 prin O.U.G. nr. 116/2021; obligarea pârâtei la plata

tuturor diferențelor ce vor rezulta din stabilirea drepturilor de pensie în conformitate cu hotărârea, actualizate cu rata inflației, precum și cu dobânda legală penalizatoare stabilită conform art. 3 alin. (2) din O.U.G. nr. 13/2011 începând cu scadența fiecărui drept lunar de pensie în parte până la data plății efective, cu cheltuieli de judecată.

Prin sentința civilă nr. ___ din data de 14.02.2022, Tribunalul Ialomița - Secția Civilă a respins ca neîntemeiată cererea formulată de reclamanta I.C., în calitate de reprezentant legal al minorei I.C.I., în contradictoriu cu pârâta C.J.P.

Pentru a se pronunța astfel, instanța de fond a reținut următoarea situație de fapt și de drept:

Prin sentința civilă nr. ___/ 31.05.2021 pronunțată de Tribunalul Ialomița în dosarul nr. 18/98/2021 instanța de fond a admis acțiunea formulată de reclamanta I.C. în calitate de reprezentant legal al minorei I.C.I. în contradictoriu cu instituția pârâtă, a dispus anularea deciziei nr. ___/ 30.12.2020 și a obligat, totodată, C.J.P. la emiterea unei noi decizii pentru acordarea pensiei de urmaș pentru minora I.I. în cuantum de 75% din salariul de baza pe care 1-a obținut defunctul său tată I.C., în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. a) și b) din Legea nr. 56/2020, începând cu data de 05.11.2020; plata diferențelor rezultate ca urmare a recalculării, sume ce se vor actualiza cu indicele de inflație, precum și cu dobânda legală penalizatoare stabilită conform art. 3 alin. (2) din O.U.G. nr. 13/2011 începând cu data scadenței fiecărui drept lunar de pensie în parte și până la data plății efective; plata cheltuielilor de judecată în cuantum de 75,4 lei.

Pentru punerea în executare a sentinței civile nr. ___/ 31.05.2021 pronunțate de Tribunalul Ialomița în dosarul nr. ___, definitivă prin respingerea apelului prin decizia civilă nr. ___/ 14.12.2021 a Curții de Apel București, instituția pârâtă a emis decizia privind acordare a pensiei de urmaș nr. ___/ 28.10.2021 în sensul că a stabilit pentru minora I.I. pensie de urmaș în cuantum de 4.058 lei (75% din salariul de baza pe care 1-a obținut defunctul tată I.C.), începând cu data de 05.11.2020, dată de la care se va face și plata drepturilor de pensie.

Totodată, în baza deciziei nr. ___/ 28.10.2021, instituția pârâtă a plătit reclamantei diferențele rezultate ca urmare a recalculării, sume ce au fost actualizate cu indicele de inflație precum și cu dobânda legală penalizatoare, așa cum a dispus instanța prin hotărârea mai sus arătată.

Prin răspunsul la întâmpinare, reclamanta a recunoscut plata acestor diferențe „Ceea ce intimata mi-a achitat la finele anului 2021, separat de pensia înscrisă în cupon reprezintă diferențele dintre drepturile de pensie inițial stabilite și cuantumul pensie actuale, diferențe la care, potrivit dispozițiilor sentinței s-a adăugat dobânda legală penalizatoare, actualizată cu rata inflației și cheltuielile de judecată.”.

În aceste condiții, instanța de fond a constatat faptul că instituția pârâtă a pus în executare toate cele dispuse de instanță prin sentința civilă nr. ___/ 31.05.2021 pronunțată de Tribunalul Ialomița în dosar nr. ___.

Pe de altă parte, așa cum și-a explicat pretențiile în răspunsul la întâmpinarea pârâtei, reclamanta a înțeles să conteste decizia de pensie nr. ___/ 28.10.2021, „strict pentru motivele care au dus la emiterea ei - și anume, pentru înlăturarea mențiunii privind stabilirea drepturilor de pensie până la împlinirea vârstei de 16 ani și menționarea stabilirii drepturilor de pensie în favoarea fiicei sale I.I. până la împlinirea vârstei de 18 ani sau 26 de ani dacă se află în continuarea studiilor, în conformitate cu dispozițiile sentinței civile nr. ___/ 31.03.2021 pronunțate de Tribunalul Ialomița în dosarul nr. ___. De asemenea, a solicitat și emiterea unei

decizii de actualizare (indexare) a cuantumului drepturilor de pensie cu rata medie anuală a inflației, începând cu 01.01.2021 - în conformitate cu art. 6 din Legea 56/2020 - având în vedere că deși a formulat o cerere expresă în acest sens (la data de 20.10.2021), intimata nici nu a emis o decizie de actualizare a pensiei și nici nu a indicat cuantum actualizat care ar fi trebuit să fie în plată începând cu 01.01.2021. Totodată, nici nu mi s-a plătit acest cuantum actualizat al pensiei, astfel cum, cu rea-credință, afirmă.”

Deși fondată afirmația pârâtei în sensul că prin dispozitivul sentinței civile nr. ___/31.05.2021, Tribunalul Ialomița nu s-a pronunțat cu privire la niciunul dintre capetele de cerere mai sus arătate, instanța a verificat temeinicia și legalitatea pretențiilor reclamantei prin prisma dispozițiilor legale invocate de reclamantă pentru susținerea lor.

Astfel, cu privire la solicitarea reclamantei de obligare a pârâtei la emiterea unei noi decizii prin care să se facă mențiunea faptului ca drepturile de pensie sunt stabilite până la împlinirea vârstei de 18 ani, sau 26 de ani dacă se află în continuarea studiilor, instanța de fond a reținut următoarele:

Art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 56/2020, astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 116/2021 privind modificarea și completarea Legii nr. 56/2020 pentru recunoașterea meritelor personalului medical participant la acțiuni medicale împotriva COVID-19, publicată în Monitorul Oficial nr. 951/ 05.10.2021, în vigoare la data emiterii deciziei privind acordare a pensiei de urmaș nr. ___/ 28.10.2021, dar și la data introducerii acțiunii de contestare a acestei decizii pe rolul instanței de judecată, acțiune ce face obiectul prezentei cauze, avea următorul cuprins: "Urmașii personalului medical decedat în urma complicațiilor medicale cauzate de infectarea cu corona virusul COVID-19 beneficiază de următoarele drepturi:

a) copiii au dreptul la pensie de urmaș până la împlinirea vârstei de 16 ani sau, dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani;"

Totodată, dispozițiile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 56/2020, cu modificările ulterioare, dispun: "Reglementările prevăzute de Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, respectiv ale Legii nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la stabilire, plată, modificare, suspendare, reluare, încetare, revizuire, contestare și recuperare a sumelor încasate necuvenit se aplică și drepturilor prevăzute de prezenta lege, dacă acestea nu dispun altfel."

Din textele de lege anterior menționate, rezultă în mod clar faptul că drepturile de pensie stabilite pentru reclamantă se supun regulilor prevăzute de Legea nr. 263/2010 în ceea ce privește stabilire, plată, modificare, suspendare, reluare, încetare, revizuire, contestare și recuperare a sumelor încasate necuvenit.

Așadar, și în cazul reclamantei, este aplicabilă inclusiv regula instituită de art. 114 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010 conform căreia, în sistemul public de pensii, plata pensiei se suspendă (de drept) începând cu luna următoare celei în care a intervenit cauza pensionarul urmaș, prevăzut la art. 84 lit. a), a împlinit vârsta de 16 ani și nu face dovada continuării studiilor.

Potrivit legii, este clar faptul că pensionarul urmaș care a împlinit vârsta de 16 ani, trebuie să facă dovada continuării studiilor, pentru plata pensiei sale.

În atare situație, instanța de fond a constatat ca nelegală solicitarea reclamantei de a fi inserată în decizia de acordare pensie urmaș mențiunea conform căreia drepturile de pensie sunt stabilite până la împlinirea vârstei de 18 ani, sau 26 de ani dacă se află în continuarea studiilor

atât timp cât, pe de o parte, legislația în vigoare la acest moment prevede o altă limită de vârstă, respectiv 16 ani, iar pe de altă parte, procedura de acordare/ modificare a pensiei este expres prevăzută de lege, fiind atributul exclusiv al legiuitorului.

Condițiile pentru acordarea unui drept de pensie sunt cele prevăzute de actul normativ în vigoare la momentul stabilirii dreptului, însă condițiile ce privesc procedura de acordare/ modificare sunt cele stabilite de legiuitor la momentul acordării/ modificării, dacă nu se dispune altfel.

Prin urmare, inserarea de către pârâtă în subsolul deciziei privind acordarea a pensiei de urmaș nr. ___/ 28.10.2021 a obligației depunerii dovezii continuării studiilor, în 10 zile de la data începerii anului școlar/ universitar, în cazul copiilor urmași care au depășit vârsta de 16 ani, iar nedepunerea atrage suspendarea plății pensiei conform art. 114 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010, nu este nicidecum de natură să afecteze substanța drepturilor de pensie de urmaș stabilite în baza Legii nr. 56/2020, pentru numita I.I., fiica reclamantei, ci reprezintă doar preluarea unor norme de drept aplicabile în situația descrisă în ipoteza normei juridice, atenționând beneficiarului asupra unor obligații legale a căror neîndeplinire pot afecta acordarea pensiei.

Instanța de fond a reținut ca fondate și apărările pârâtei în sensul că decizia contestată în cauză este o decizie de stabilire a drepturilor de pensie - astfel încât în cuprinsul ei nu pot fi inserate toate dispozițiile legale cu privire la condițiile de acordare, suspendare, încetare, etc. și nu există nici un temei legal în baza căruia pârâta să fie obligată la a insera în cuprinsul deciziei contestate cele solicitate de către aceasta.

Având în vedere cele reținute, instanța de fond a respins acest prim capăt de cerere ca fiind neîntemeiat.

Cu privire la solicitarea reclamantei de obligare a instituției pârâte la emiterea unei noi decizii de actualizare (indexare) a cuantumului pensiei cu rata inflației anuale începând cu data de 01.01.2021, conform art. 6 din Legea nr. 56/2020, instanța de fond a respins-o, ca neîntemeiată, motivat de următoarele:

Conform art. 6 alin. (1) din Legea nr. 56/2020 cu modificările ulterioare, "Cuantumul drepturilor acordate potrivit art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (2) și art. 5 se indexează din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face indexarea și comunicat de Institutul Național de Statistică. Dacă în urma indexării rezultă un cuantum al drepturilor mai mic, se păstrează cuantumul aflat în plată."

Din textul de lege mai sus arătat rezultă doar obligația instituției pârâte la a indexa din oficiu cuantumul drepturilor de pensie convenite reclamantei, nicidecum obligația de a emite decizie cu ocazia fiecărei indexări.

Instanța de fond a reținut și precizarea instituției pârâte că a indexat la ianuarie 2021 cuantumul pensiei reclamantei, calculând și plătind acesteia diferențele de pensie convenite.

În acest sens, s-a arătat faptul că indicatorul definitiv la care face referire art. 6 alin. (1) din Legea nr. 56/2000, cunoscut la data de 01.01.2021, este rata medie anuală a inflației aferentă anului 2019, respectiv 3,8%.

În anul 2020, cuantumul pensiei reclamantei a fost de 4.058 lei așa cum a fost acesta stabilit începând cu data de 05.11.2020 prin decizia nr. ___/ 28.10.2021 contestată în cauză.

Prin aplicarea procentului de indexare de 3,8% la cuantumul pensiei aferent anului 2020 s-a obținut un cuantum al pensiei de 4.213 lei convenit reclamantei începând cu luna ianuarie 2021.

Având în vedere cele arătate, instanța de fond a constatat faptul că instituția pârâtă a indexat în mod corect pensia reclamantei începând cu luna ianuarie 2021.

În ceea ce privește dovezile reclamantei (cupoanele de pensie pe care le-a atașat la dosar, emise în perioada martie – decembrie 2021) în sensul că pârâta nu ar fi plătit pensia în cuantumul acordat începând cu 05.11.2020, ci tot pe cel vechi de 844 lei, contrar acestei susțineri, întrucât cupoanele privesc pensia încasată până la emiterea decizia nr. ___/ 28.10.2021 contestată în cauză, dovezile (cupoanele de pensie) nu susțin deloc afirmațiile reclamantei.

Având în vedere toate cele mai sus arătate, instanța de fond a privit ca neîntemeiate pretențiile din cererea de chemare în judecată formulată de reclamanta I.C., în calitate de reprezentant legal al minorei I.C.I., în contradictoriu cu pârâta C.J.P.

În termen legal, împotriva acestei sentințe a formulat cerere de apel motivată apelanta I.C., criticând-o pentru nelegalitate (fiind dată cu încălcarea autorității de lucru judecat, precum și cu încălcarea principiului aplicării legii civile în timp) și, totodată, pentru netemeinicie.

În privința primului capăt de cerere, prima instanță a reținut că este fondată afirmația pârâtei în sensul că prin dispozitivul sentinței civile nr. ___/ 31.05.2021, Tribunalul Ialomița nu s-a pronunțat cu privire la niciunul dintre capetele de cerere, în plus reținând că în speță sunt aplicabile prevederile art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 56/2020, astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 116/2021 privind modificarea și completarea Legii nr. 56/2020.

Or, prima instanță a nesocotit atât autoritatea de lucru judecat consfințită prin considerentele sentinței civile nr. ___/ 31.03.2021, pronunțate de Tribunalul Ialomița în dosarul nr. ___, definitivă prin respingerea apelului, cât și principiul aplicării legii civile în timp.

Hotărârea anterior pronunțată a avut în vedere dispozițiile Legii nr. 56/2020 în vigoare la data deschiderii drepturilor de pensie - 05.11.2020 (inițial intimata refuzând recunoașterea Legii nr. 56/2020), iar în prezent instanța nu poate proceda la o nouă judecată pe fond în ceea ce privește momentul până la care fiica sa beneficiază de pensia de urmaș, indiferent de continuarea sau nu a studiilor.

În considerentele sentinței se arată foarte clar că drepturile de pensie urmează să fie stabilite în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. a) și b) din Legea nr. 56/2020 - până la împlinirea vârstei de 18 ani sau 26 de ani dacă se află în continuarea studiilor (conform Legii nr. 56/2020 în vigoare la data deschiderii drepturilor de pensie).

Această ultimă mențiune (privind vârsta de 18, sau după caz, 26 de ani) nu a fost inserată și în dispozitiv, însă considerentele sentinței se opun cu autoritate de lucru judecat, conform art. 430 alin. (2) C. proc. civ., iar instanța nu putea să ignore acest fapt.

Cu toate acestea, prima instanță a reținut dispozițiile Legii nr. 56/2020, astfel cum a fost modificată prin O.U.G. nr. 116/2021, precum și dispozițiile art. 114 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010. Or, niciuna dintre aceste dispoziții legale nu sunt aplicabile speței.

Astfel, este evident că modificarea adusă Legii nr. 56/2020, prin O.U.G. nr. 116/2021, nu poate afecta dreptul de pensie al fiicei sale, anterior deschis, întrucât legea civilă nouă nu retroactivează.

În acest sens, prin paragraful 19 al deciziei C.C.R. nr. 760/2021 se arată ”că persoanele care se pensionează se supun dispozițiilor legale în vigoare la data deschiderii dreptului la pensie, potrivit principiului tempus regit actum”.

Or, data deschiderii drepturilor de pensie de urmaș a fost 05.11.2020, așa încât drepturile de pensie trebuiau stabilite în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 56/2020 în vigoare la acel moment, aspect cu privire la care, de altfel, anterior, o instanță s-a pronunțat în mod definitiv,

iar în prezenta cauză nu se putea face o nouă judecată cu privire la aspectul definitiv tranșat anterior și cu încălcarea autorității de lucru judecat a considerentelor sentinței rămase definitive.

Deși minora I.I. are vârsta de 16 ani, intimata a suspendat de două ori plata pensiei de urmaș pe motiv de neprezentare a adeverinței de continuare a studiilor - respectiv la împlinirea vârstei de 16 ani (în iunie 2021) și la începutul anului școlar (septembrie 2021).

Suspendarea plății pensiei s-a făcut fără a fi anunțată și fără a fi emisă o decizie în acest sens, pe care să o poată prezenta, plata fiind reluată imediat după depunerea adeverinței la C.J.P.

Ca urmare, mențiunea din cadrul deciziei a obligației de a prezenta adeverința emisă de unitatea de învățământ după împlinirea vârstei de 16 ani nu este doar o eroare materială, ci un refuz abuziv al C.J.P. de a emite decizia în conformitate cu dispozițiile sentinței civile nr. ___ pronunțate de Tribunalul Ialomița și cu dispozițiile art. 4 lit. a) din Legea nr. 56/2020 în forma în vigoare la data deschiderii drepturilor de pensie.

Din textul de lege mai sus arătat rezultă doar obligația instituției pârâte de a indexa din oficiu cuantumul drepturilor de pensie cuvenite reclamantei, nicidecum obligația de a emite decizie cu ocazia fiecărei indexări. Instanța reține și precizarea instituției pârâte că a indexat la ianuarie 2021 cuantumul pensiei reclamantei, calculând și plătind acesteia diferențele de pensie cuvenite.

În acest sens, s-a arătat faptul că indicatorul definitiv la care face referire art. 6 alin. (1) din Legea nr. 56/2000, cunoscut la data de 01.01.2021, este rata medie anuală a inflației aferenta anului 2019, respectiv 3,8%.

În anul 2020 cuantumul pensiei reclamantei a fost de 4.058 lei, așa cum a fost acesta stabilit începând cu data de 05.11.2020, prin decizia nr. ___/ 28.10.2021 contestată în cauză. Prin aplicarea procentului de indexare de 3,8% la cuantumul pensiei aferent anului 2020 s-a obținut un quantum al pensiei de 4.213 lei cuvenit reclamantei începând cu luna ianuarie 2021. Având în vedere cele mai sus arătate, instanța constată faptul că instituția pârâtă a indexat în mod corect pensia reclamantei începând cu luna ianuarie 2021.

În privința primei afirmații, contrar considerentului reținut de prima instanță, necesitatea emiterii unei decizii de actualizare rezultă din necesitatea aplicării art. 6 din Legea nr. 56/2020 în referire la art. 104 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, așa încât, începând cu 01.01.2021 cuantumul pensiei trebuia stabilit prin actualizarea acestuia în conformitate cu formula de calcul prevăzută de textul din legea specială.

Legea nr. 56/2020 în forma în vigoare la data de 01.01.2021 prevedea noțiunea de actualizare, iar nu de indexare, această ultimă sintagmă a fost introdusă prin O.U.G. nr. 116/2021, astfel încât doar începând cu 01.01.2022, intimata trebuie să emită decizii de indexare în conformitate cu același temei legal.

Pe de altă parte, acest nou quantum, actualizat/ indexat, servește ca bază de calcul a oricărei actualizări ulterioare, întrucât actualizarea cu rata inflației din anul 2021, nu se elimină în 2022 sau în ceilalți ani.

Deși legea nu prevede expres, necesitatea emiterii unei decizii de actualizare/ indexare a pensiei rezultă și din prevederile art. 104 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, întrucât quantumul pensiei urmează a fi stabilit prin aplicarea criteriilor prevăzute de lege începând cu data de 01.01 a fiecărui an, iar apelanta trebuie să aibă posibilitatea de a cunoaște existența efectuării actualizării/ indexării și pentru a avea posibilitatea inclusiv de a contesta quantumul și/ sau modul de calcul.

Pe de altă parte, în cazul altor categorii profesionale care beneficiază de pensii speciale și de reglementări similare (personalul Curții de Conturi/ magistrați), intimata emite decizii de actualizare, deși nici legile aplicabile acestora nu prevăd că trebuie emise decizii de actualizare.

În plus, atâta vreme cât a formulat o cerere de actualizare a pensiei și de emiteră a unei decizii în acest sens, intimata era obligată să emită o decizie fie de admitere, fie de respingere, or C.J.P. nu a răspuns în niciun fel acestei cereri.

În privința celorlalte afirmații ale instanței, prima instanță a ținut cont de afirmațiile pârâtei din întâmpinare prin care se arăta că ar fi efectuat indexarea quantumului pensiei, vehiculând suma de 4.213 lei care i s-ar fi convenit/ achitat începând cu luna ianuarie 2021.

Or, aceste afirmații nu sunt susținute de nicio dovadă. Singurul quantum al pensiei ce i-a fost recunoscut printr-o decizie emisă de intimată în aplicarea Legii nr. 56/2020 a fost acela de 4.058 lei.

A depus o dată cu răspunsul la întâmpinare toate cupoanele de pensie emise de intimată până în luna ianuarie 2022 din care rezultă quantumul pensiei lunare achitate, din aceste cupoane rezultând și faptul că actualizarea prevăzută de art. 6 din lege nu a fost niciodată efectuată.

Nici în prezent intimata nu a efectuat indexarea pensiei la data de 01.01.2022, deși aceasta trebuia efectuată din oficiu, iar noul quantum ar fi trebuit să aibă în vedere quantumul majorat în urma actualizării din 01.01.2021.

Ceea ce intimata i-a achitat în cursul lunilor noiembrie și ulterior decembrie 2021 prin virament bancar - plăți distincte de plata pensiei - reprezintă doar diferențele rezultate din punerea în executare a sentinței nr. ___/31.03.2021 a Tribunalului Ialomița în urma cererii de executare pe care a formulat-o și adresat-o C.J.P. Sumele respective reprezintă diferențele dintre drepturile de pensie inițial stabilite (cca. 800 lei) și quantumul pensiei reieșit în urma aplicării Legii nr. 56/2020 (4.058 lei), împreună cu accesoriile stabilite prin sentința civilă nr. ___/31.03.2021.

Aceste plăți au fost efectuate fără a avea la bază un mod de calcul, sens în care a solicitat unui expert contabil realizarea unei expertize extrajudiciare, din care rezultă ce anume i-a fost achitat.

Actualizarea cu rata inflației a diferențelor rezultate din executarea sentinței civile ___/31.03.2021 a Tribunalului Ialomița reprezintă, după cum se arată în considerentele acestei sentințe, simple daune cominatorii, în niciun caz nu sunt identice cu actualizarea/ indexarea quantumului pensiei care trebuia făcută începând cu data de 01.01.2021.

Distincția rezultă și din aceea că dobânda legală și actualizarea cu rata inflației acordate potrivit sentinței se aplicau la aceste diferențe de bani ce trebuiau să îi fie achitate, iar nu la quantumul total al pensiei (astfel cum e necesar a fi făcută actualizarea în conformitate cu art. 6 din Legea nr. 56/2020).

Necesitatea emiterii unei decizii de actualizare rezultă din necesitatea aplicării art. 6 în privința quantumului pensiei, așa încât, începând cu 01.01.2021 acesta trebuia actualizat. Pe de altă parte, acest nou quantum, actualizat/ indexat, servește ca bază de calcul a oricărei indexări ulterioare, întrucât actualizarea cu rata inflației din anul 2021 nu se elimină în anul 2022 sau în ceilalți ani.

La data de 12.05.2022, prin Serviciul Registratură al Curții a depus la dosar întâmpinare intimata C.J.P., solicitând respingerea apelului, ca fiind nefondat, pentru următoarele considerente de fapt și de drept:

Decizia nr. ___/ 28.10.2021 a fost emisă de C.J.P. în vederea punerii în executare a sentinței civile nr. ___/31.05.2021 pronunțate de Tribunalul Ialomița în dosarul nr. ___. Decizia poate fi contestată doar din punct de vedere al motivelor ce au stat la baza emiterii sale, respectiv modul de punere în executare a sentinței civile nr. ___/31.05.2021 pronunțate de Tribunalul Ialomița.

Astfel, prin dispozitivul sentinței civile nr. ___/31.05.2021, Tribunalul Ialomița nu s-a pronunțat cu primire la niciunul dintre capetele de cerere ce fac obiectul prezentei cauze, lucru constatat și de instanța de fond. În aceste condiții, cele două capete de cerere ce fac obiectul prezentei cauze nu pot fi puse în discuția instanței într-o contestație formulată împotriva unei decizii prin care a fost pusă în executare sentința civilă nr. ___/31.05.2021 pronunțată de Tribunalul Ialomița în dosarul nr. ___ atât timp cât ele nu au făcut obiectul acestui dosar.

Consideră că în mod corect instanța de fond a respins ca nefondat capătul de cerere cu privire la obligarea instituției la emiterea unei noi decizii prin care să se facă mențiunea faptului că drepturile de pensie sunt stabilite până la împlinirea vârstei de 18 ani sau 26 de ani dacă se află în continuarea studiilor motivat.

În mod corect, instanța de fond a reținut dispozițiile art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 56/2020 cu modificările ulterioare conform cărora: ”Urmașii personalului medical decedat în urma complicațiilor medicale cauzate de infectarea cu corona virusul COVID-19 beneficiază de următoarele drepturi: a) copiii au dreptul la pensie de urmaș până la împlinirea vârstei de 16 ani sau, dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani”.

Din cele mai sus arătate rezultă în mod clar faptul că solicitarea reclamantei apelante nu are temei legal având în vedere legislația în vigoare la data formulării cererii de chemare în judecată.

Totodată, în mod corect, instanța de fond a reținut și dispozițiile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 56/2020, cu modificările ulterioare, conform cărora ”Reglementările prevăzute de Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, respectiv ale Legii nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la stabilire, plată, modificare, suspendare, reluare, încetare, revizuire, contestare și recuperare a sumelor încasate necuvenit se aplică și drepturilor prevăzute de prezenta lege, dacă acestea nu dispun altfel”.

Din textul de lege rezultă în mod clar faptul că drepturile de pensie stabilite pentru reclamanta apelanta se supun regulilor prevăzute de Legea nr. 263/2010 în ceea ce privește stabilire, plată, modificare, suspendare, reluare, încetare, revizuire, contestare și recuperare a sumelor încasate necuvenit.

Astfel, în cazul reclamantei apelante, este aplicabilă inclusiv regula instituită de art. 114 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010, conform căreia plata pensiei de urmaș se suspendă în cazul în care pensionarul urmaș a împlinit vârsta de 16 ani și nu face dovada continuării studiilor.

În mod corect, instanța de fond a reținut faptul că ”(...) drepturile de pensie stabilite pentru reclamantă se supun regulilor prevăzute de Legea nr. 263/2010 în ceea ce privește stabilirea, plata, modificarea, suspendarea, reluarea, încetarea, revizuirea, contestarea și recuperarea sumelor încasate necuvenit”, precum și faptul ca ”(...) în cazul reclamantei, este aplicabilă inclusiv regula instituită de art. 114 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010 (...)”.

Astfel, solicită instanței de apel să constate faptul că pensia de urmaș acordată reclamantei apelante după împlinirea vârstei de 16 ani este condiționată de continuarea studiilor, fapt care trebuie dovedit de aceasta.

Consideră că este nefondată solicitarea reclamantei apelante de a fi inserată în decizia de pensie mențiunea conform căreia drepturile de pensie sunt stabilite până la împlinirea vârstei de 18 ani sau 26 de ani dacă se afla în continuarea studiilor, atât timp cât, pe de o parte, legislația în vigoare la acest moment prevede o altă limită de vârstă, respectiv 16 ani, iar pe de altă parte, condițiile de acordare sunt expres prevăzute de lege.

Decizia contestată în prezenta cauză este o decizie de stabilire a drepturilor de pensie astfel încât în cuprinsul ei nu pot fi inserate toate dispozițiile legale cu privire la condițiile de acordare, suspendare, încetare etc. Mai mult decât atât, reclamanta-apelantă nu a indicat niciun temei legal în baza căruia instituția pârâtă să fie obligată la a insera în cuprinsul deciziei contestate cele solicitate de aceasta.

În acest sens, în mod corect, instanța de fond a reținut faptul că ”(...) Decizia contestată în prezenta cauză este o decizie de stabilire a drepturilor de pensie astfel încât în cuprinsul ei nu pot fi inserate toate dispozițiile legale cu privire la condițiile de acordare, suspendare, încetare, etc. și nu există nici un temei legal în baza căruia pârâta să fie obligată la a insera în cuprinsul deciziei contestate cele solicitate de către aceasta.”

Totodată, consideră că în mod corect instanța de fond a respins și cel de-al doilea capăt de cerere, respectiv cel cu privire la obligarea instituției la emiterea unei noi decizii de actualizare (indexare) a cuantumului pensiei cu rata inflației anuale, începând cu data de 01.01.2021, conform art. 6 din Legea nr. 56/2020 motivat de următoarele:

Instanța de fond a reținut dispozițiile art. 6 alin. (1) din Legea nr. 56/2020 cu modificările ulterioare conform cărora ”Cuantumul drepturilor acordate potrivit art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (2) și art. 5 se indexează din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face indexarea și comunicat de Institutul Național de Statistică. Dacă în urma indexării rezultă un cuantum al drepturilor mai mic, se păstrează cuantumul aflat în plată.” Din textul de lege rezultă doar obligația instituției de a indexa din oficiu cuantumurile drepturilor de pensie convenite reclamantei, nicidecum obligația de a emite decizie cu ocazia fiecărei indexări. Totodată, reclamanta apelanta nu a indicat niciun temei legal care să prevadă obligativitatea emiterii unei decizii de pensie cu ocazia fiecărei indexări din oficiu a pensiei acesteia.

În cauză, apelanta I.C., reprezentant legal al minorei I.I., nu a formulat răspuns la întâmpinare.

Analizând întregul material probator administrat în cauză, Curtea constată că apelul este nefondat.

Prima instanță a făcut o aplicare corectă a legii, considerentele de fapt și de drept ce au stat la baza soluției pronunțate fiind pertinente, astfel că în cele ce urmează vor fi făcute numai anumite precizări, Curtea însușindu-și constatările instanței de fond.

Nici principiul contradictorialității și nici cel al unui proces echitabil nu impun ca judecătorul să informeze părțile cu privire la argumentele de fapt și de drept pe care le va lua în considerare, în hotărârea sa, în măsura în care au fost invocate și s-a dat părților posibilitatea de a prezenta observații. Doar dacă aceste argumente nu au fost invocate, este esențial să nu fie surprinsă una dintre părți printr-o hotărâre întemeiată pe argumente de fapt sau de drept la care părțile nu s-au gândit (CEDO, Salvador Torres c. Spaniei, par. 30; CEDO, Gea Catalán c.

Spaniei, par. 28, 29), ceea ce nu este cazul în prezentul dosar, apelanta având posibilitatea să invoce aspectele pe calea apelului.

Dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6. paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, include, printre altele, dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (hotărârea Artico împotriva Italiei, din 13 mai 1980, seria A, nr. 37, p. 16, paragraful 33), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real "ascultate", adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina "instanței" obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (hotărârea Perez împotriva Franței (MC), cererea nr. 47.287/99, paragraful 80 și hotărârea Van der Hurk împotriva Olandei, din 19 aprilie 1994, seria A, nr. 288, p. 19, paragraful 59).

Obligația pe care o impune art. 6 paragraful 1 din Convenție, instanțelor naționale de a-și motiva deciziile nu presupune existența unui răspuns detaliat la fiecare argument (hotărârea Perez, paragraful 81; hotărârea Van der Hurk, paragraful 61; hotărârea Ruiz Torija, paragraful 29; a se vedea, de asemenea, decizia Jahnke și Lenoble împotriva Franței, cererea nr. 40.490/98). Așadar, este evident că și în cauză nu se poate reține că procedura în fața primei instanțe, în ansamblul său, nu a avut un caracter echitabil, hotărârea atacată cu prezentul apel fiind suficient motivată, răspunzând tuturor aspectelor de fapt și de drept esențiale. Faptul că s-au reținut, în mare parte, argumentele intimitei nu semnifică nejudicarea fondului, necercetarea pricinii, judecătorul primei instanțe manifestând suficient rol activ.

Într-adevăr, apelanta a contestat decizia de pensie nr. ___/ 28.10.2021, „strict pentru motivele care au dus la emiterea ei - și anume, pentru înlăturarea mențiunii privind stabilirea drepturilor de pensie până la împlinirea vârstei de 16 ani și menționarea stabilirii drepturilor de pensie în favoarea fiicei sale I.I. până la împlinirea vârstei de 18 ani sau 26 de ani dacă se află în continuarea studiilor, în conformitate cu dispozițiile sentinței civile nr. ___/31.03.2021 pronunțate de Tribunalul Ialomița în dosarul nr. ___. De asemenea, a solicitat și emiterea unei decizii de actualizare (indexare) a cuantumului drepturilor de pensie cu rata medie anuală a inflației, începând cu 01.01.2021 - în conformitate cu art. 6 din Legea nr. 56/2020 - având în vedere că deși a formulat o cerere expresă în acest sens (la data de 20.10.2021), intimata nici nu a emis o decizie de actualizare a pensiei și nici nu a indicat cuantumul actualizat care ar fi trebuit să fie în plată începând cu 01.01.2021. Totodată, nici nu mi s-a plătit acest cuantum actualizat al pensiei, astfel cum, cu rea-credință, afirmă.”

Totuși, prin sentința civilă nr. ___/31.05.2021, Tribunalul Ialomița nu s-a pronunțat cu privire la niciunul dintre capetele de cerere ce fac obiectul cauzei de față. Prin urmare, prima instanță nu a nesocotit autoritatea de lucru judecat a sentinței civile nr. ___/31.03.2021, pronunțate de Tribunalul Ialomița în dosarul nr. ___, definitivă prin respingerea apelului, nici principiul aplicării legii civile în timp.

În considerentele sentinței respective se arată că: ”Din dispozițiile legale enunțate mai sus, instanța reține că urmașii (copii și soț supraviețuitor) personalului medical decedat în urma complicațiilor medicale cauzate de infectarea cu coronavirusul COVID-19, beneficiază de pensie de urmaș în cuantum de 75% din salariul de bază avut de personalul medical la data decesului. Condițiile impuse de lege pentru a beneficia de pensia de urmaș în temeiul Legii nr. 56/2020 este ca personalul medical să-și fi desfășurat activitatea în cadrul spitalelor de suport

pentru pacienții testați pozitiv sau suspecti cu virusul SARS-CoV-2 și să fi decedat în urma complicațiilor medicale cauzate de infectarea cu coronavirusul COVID-19. În ceea ce îi privește pe urmași, în cazul copiilor, pentru a beneficia de pensia de urmaș este necesar, să aibă până la 18 ani sau, peste această vârstă, să se afle în continuarea studiilor până la vârsta de 26 de ani. (...) Față de cele reținute mai sus, instanța va dispune anularea deciziei privind pensia de urmaș și va dispune obligarea pârâtei să emită reclamantei o nouă decizie pentru acordarea pensiei de urmaș pentru beneficiara minoră în cuantum de 75% din salariul de bază pe care l-a obținut defunctul său tată, în conformitate cu art. 4 alin. 1 lit. a) și b) din Legea nr. 56/2020 (până la împlinirea vârstei de 18 ani sau 26 de ani dacă se află în continuarea studiilor). Având în vedere că minora ar fi trebuit să beneficieze de pensia de urmaș stabilită în temeiul Legii nr. 56/2020 de la momentul decesului tatălui său, 05.11.2020, instanța va obliga pârâta la plata către reclamantă a diferențelor rezultate ca urmare a emiterii noii decizii de pensie de urmaș, începând cu data de 05.11.2020.”

Așadar, nu există nicio mențiune de obligare a pârâtei necondiționată la emiterea unei noi decizii pentru acordarea pensiei de urmaș pentru beneficiara minoră până când aceasta va împlini 26 de ani.

Dimpotrivă, drepturile de pensie stabilite se supun regulilor prevăzute de Legea nr. 263/2010 în ceea ce privește stabilirea, plata, modificarea, suspendarea, reluarea, încetarea, revizuirea, contestarea și recuperarea sumelor încasate necuvenit, iar potrivit art. 114 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010, în sistemul public de pensii, plata pensiei se suspendă (de drept) începând cu luna următoare celei în care a intervenit cauza pensionarul urmaș, prevăzut la art. 84 lit. a), a împlinit vârsta de 16 ani și nu face dovada continuării studiilor (a se vedea și art. 6 alin. (2) din Legea nr. 56/2020, aplicabil pentru viitor raportului dintre părți, nefiind vorba de nerespectarea de intimită și de prima instanță a principiului *tempus regit actum*).

Așadar, pensionarul urmaș care a împlinit vârsta de 16 ani trebuie să facă dovada continuării studiilor, pentru plata pensiei. Nici nu se poate gândi o altfel de situație, aceasta ar însemna să se prezume că orice tânăr din România urmează neîndoielnic studii superioare, ceea ce este notoriu că reprezintă o afirmație eronată.

Prin urmare, nu se poate insera în decizia de acordare pensie urmaș mențiunea conform căreia drepturile de pensie sunt stabilite până la împlinirea vârstei de 18 ani sau 26 de ani dacă se află în continuarea studiilor atât timp cât, pe de o parte, legislația în vigoare la acest moment prevede o altă limită de vârstă, respectiv 16 ani, iar pe de altă parte, procedura de acordare/modificare a pensiei este expres prevăzută de lege, fiind atributul exclusiv al legiuitorului, așa cum just a apreciat și prima instanță.

Inserarea în subsolul deciziei privind acordare a pensiei de urmaș nr. ___/28.10.2021 a obligației depunerii dovezii continuării studiilor, în 10 zile de la data începerii anului școlar/universitar, în cazul copiilor urmași care au depășit vârsta de 16 ani, iar nedepunerea atrage suspendarea plății pensiei conform art. 114 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 263/2010, nu este de natură să afecteze substanța drepturilor de pensie de urmaș stabilite în baza Legii nr. 56/2020.

Această mențiune nu poate reprezenta vreun refuz abuziv al C.J.P. de a emite decizia în conformitate cu dispozițiile sentinței civile nr. ___/31.03.2021 pronunțate de Tribunalul Ialomița și art. 4 lit. a) din Legea nr. 56/2020 în forma în vigoare la data deschiderii drepturilor de pensie.

Legat de emiterea unei noi decizii de actualizare (indexare) a cuantumului pensiei cu rata inflației anuale începând cu data de 01.01.2021, conform art. 6 din Legea nr. 56/2020, "Cuantumul drepturilor acordate potrivit art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (2) și art. 5 se indexează din

oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face indexarea și comunicat de Institutul Național de Statistică. Dacă în urma indexării rezultă un quantum al drepturilor mai mic, se păstrează quantumul aflat în plată."

Așadar, obligația casei de pensii este aceea de a indexa din oficiu quantumul drepturilor de pensie, iar nu de a emite decizie cu ocazia fiecărei indexări. Aceasta a indexat la ianuarie 2021 quantumul pensiei, calculând și plătind apelantei reclamante diferențele de pensie cuvenite, prin aplicarea procentului de indexare de 3,8% la quantumul pensiei aferent anului 2020, începând cu luna ianuarie 2021.

Sigur, este legitim faptul că apelanta ar trebui să aibă posibilitatea de a cunoaște existența efectuării actualizării/indexării și posibilitatea de a contesta quantumul și/ sau modul de calcul, numai că necesitatea emiterii unei decizii de actualizare/ indexare a pensiei nu rezultă și din prevederile art. 104 alin. (2) din Legea nr. 263/2010.

De asemenea, celelalte aspecte invocate țin de executarea hotărârii judecătorești anterioare, iar nu de legalitatea emiterii deciziei nr. ___/28.10.2021 privind acordarea pensiei de urmaș, apelanta având deschise căile prevăzute de C. proc. civ.

În consecință, potrivit celor expuse și în aplicarea art. 480 C. proc. civ., Curtea va respinge apelul formulat ca nefondat.

Secția a VIII – a Civilă

Anularea deciziei privind respingerea contractului de finanțare. Stabilirea momentului de la care curge termenul de 5 zile pentru semnarea contractului, urmare depunerii cererii de finanțare în cadrul măsurii "Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile" din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014 - 2020, în contextul crizei provocate de COVID-19

„...în cazul aplicanților acceptați, aplicația informatică generează contractul de finanțare care se regăsește în front office și aduce la cunoștința acestora încărcarea contractului, printr-un mesaj de atenționare transmis pe adresa de corespondență comunicată în cursul procedurii. Prin urmare, termenul de 5 zile pentru semnare începe să curgă de la momentul transmiterii mesajului de atenționare la adresa de corespondență cu privire la generarea contractului și încărcarea lui în front office.

Făcând aplicarea în cauză a celor mai sus expuse, Curtea reține că în mod greșit prima instanță a apreciat că termenul pentru semnarea contractului a început să curgă pentru recurenta-reclamantă de la data de 07.12.2020, dată la care a fost transmis mesajul de atenționare pe adresa de corespondență cu privire la acceptarea cererii de finanțare. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a avut în vedere împrejurarea că mesajul de atenționare transmis la data de 07.12.2020 nu cuprinde nicio mențiune referitoare la generarea contractului de finanțare. Or, în aceste condiții, această dată nu poate fi avută în vedere pentru calcularea termenului de 5 zile prevăzut de art. 6.7 din Anexa la Ordinul nr. 2989/ 30.09.2020 pentru semnarea contractului de finanțare de către aplicantul acceptat și reîncărcarea acestuia în aplicație.”

(Curtea de Apel București, Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, decizia civilă nr. 1567/ 15.06.2022)

Prin sentința civilă nr. ___ din data de 27.10.2021, Tribunalul București, Secția a II – a contencios administrativ și fiscal a respins acțiunea formulată de reclamanta V. T. SRL în contradictoriu cu pârâta A.Î.M.M., A.I.P.E. București, ca neîntemeiată.

Împotriva sentinței a formulat recurs reclamanta, prin care a solicitat casarea și în rejudecare, admiterea cererii astfel cum a fost formulată.

În motivare, a apreciat în esență, că în mod greșit instanța de fond nu a avut în vedere prevederile art. 6.7 din Anexa ordinului pentru aplicanți, respectiv „aplicația informatică va genera contract de finanțare care se va regăsi în front office și va trimite pe adresa de corespondență un mesaj de atenționare în acest sens.” Astfel, instanța de fond nu a avut în vedere că deși procedura s-a desfășurat online, de fiecare dată ulterior încărcării unor documente în platforma electronică de către pârâtă, reclamanta a fost atenționată printr-un e-mail pe adresa de corespondență, lucru ce nu s-a întâmplat și în cazul generării contractului de finanțare, reclamanta neavând cunoștința de data exactă când acesta a fost încărcat și nici instanța de fond.

Așa fiind, în mod eronat instanța de fond nu a avut în vedere că nu există probe din care să reiasă vreo informație referitoare la generarea contractului de finanțare, respectiv mesajul de

atenționare pe adresa de corespondență cu privire la generarea contractului de finanțare, moment de la care ar fi trebuit să înceapă să curgă termenul de 5 zile de semnare a contractului.

Recurenta a mai apreciat că instanța de fond în mod greșit a reținut că pârâta a respectat prevederile legale referitoare la informarea reclamantei cu privire la generarea contractului de finanțare, atâta timp cât nu există nicio probă cu privire la data generării acestui contract pentru a se putea determina curgerea termenului de 5 zile, cu toate că existau două obligații cumulative, respectiv generarea contractului de finanțare și trimiterea, în același timp, pe adresa de corespondență a unui mesaj de atenționare în acest sens.

Totodată, în mod greșit a reținut instanța că "reclamanta nu poate invoca lipsa mesajului de atenționare în vederea semnării contractului de finanțare", având în vedere că recurenta a dat dovadă de o diligență adecvată, în conformitate cu prevederile anexei, acest lucru fiind probat de consultarea aplicației și încărcarea contractului semnat la data de 18.12.2020, deși nu a fost niciodată informată de generarea contractului.

De asemenea, instanța de fond a ignorat total importanța folosirii conjuncției „și” în redactarea dispozițiilor legale, respectiv folosirea de către legiuitor a conjuncției "și" în cuprinsul art. 6.7 din Anexa ordinului pentru aplicanți, respectiv "aplicația informatică va genera contract de finanțare care se va regăsi în front office și va trimite pe adresa de corespondență un mesaj de atenționare în acest sens."

Prin folosirea conjuncției "și" în cuprinsul dispozițiilor legale enunțate anterior, legiuitorul a subliniat faptul că trimiterea pe adresa de corespondență a unui mesaj de atenționare reprezintă o obligație pentru instituția finanțatoare, în speță pârâta, iar nu o dispoziție cu caracter facultativ.

Astfel, raportat la dispozițiile art. 6.7 din Anexa la ordin, pârâta avea obligația îndeplinirii a două condiții cumulative, respectiv:

1. Generarea contractului de finanțare care se va regăsi în front office și
2. Trimiterea pe adresa de corespondență a unui mesaj de atenționare în acest sens. În consecință, ulterior generării contractului de finanțare, pârâta avea obligația de a trimite pe adresa de corespondență un mesaj de atenționare în acest sens, pentru a putea fi astfel calculat termenul de 5 zile pentru semnarea contractului de finanțare.

În mod greșit a reținut instanța de fond și că reclamanta nu a semnat contractul de finanțare în termenul de 5 zile, având în vedere că nu există o dată exactă a generării contractului pentru a putea fi calculat acest termen, chiar și în eventualitatea în care nu ar fi existat obligația cumulativă de a transmite mesaj de atenționare după generarea contractului de finanțare.

Recurenta a apreciat, de asemenea, că în mod eronat a reținut instanța de fond că „în mod corect a reținut pârâta în decizia de soluționare a contestației nr. 3356/ 13.01.2021 că aceasta îndeplinește parțial condițiile impuse de art. 6.4 din Procedură”, având în vedere că a arătat faptul că, contestația transmisă în data de 20.12.2020 prin intermediul platformei electronice a fost limitată de un anumit număr de caractere, respectiv 512 caractere, care nu a permis atingerea tuturor condițiilor impuse de art. 6.4 din anexă, acesta fiind și motivul pentru care a procedat în data de 22.12.2020 la transmiterea prin intermediul poștei electronice (e-mail) a unei forme complexe a respectivei contestații.

Mai mult, în prezent intimata-pârâtă a procedat la modificarea numărului de caractere permise pentru formularea contestației, dându-și seama că prin limitarea la un număr de 512 caractere, nu pot fi acoperite toate datele prevăzute în art. 6.4 din Anexă, astfel în prezent numărul de caractere permise este limitat la 2048.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 483 și urm. C. proc. civ., art. 488 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ., precum și Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Cererea de recurs a fost legal timbrată cu taxă de timbru de 250 lei (fila 31).

Intimata a formulat întâmpinare prin care a invocat excepția nulității recursului arătând că niciuna dintre critici nu se circumscrie motivului de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ., iar pe fond a solicitat respingerea recursului, ca nefondat.

În motivare, a arătat în esență că în mod legal și corect instanța de fond a reținut că societatea reclamantă nu se poate prevala de faptul că mesajul transmis pe e-mail nu a fost suficient de clar pentru a fi îndrumată să verifice platforma electronică, recurenta aflându-se în culpă pentru că nu a respectat dispozițiile Procedurii de implementare a măsurii „Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile” respectiv, nu a respectat termenul de semnare a contractului de finanțare în cele 5 zile de la primire, având în vedere că Notificarea de admitere a fost primită în platforma electronică la data de 07.12.2020, iar reprezentantul societății a semnat electronic și a trimis contractul la data de 18.12.2020.

De altfel, recurenta era obligată să urmărească informațiile pe toată perioada de implementare, cu atât mai mult cu cât știa că la data 07.12.2020 fusese înștiințată prin e-mail asupra faptului că a fost admisă la finanțare.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 490 alin. (2) teza a III- a C. proc. civ., coroborat cu dispozițiile art. 205-208 C. proc. civ., art. 488 C. proc. civ.

Recurenta-reclamantă a formulat răspuns la întâmpinare prin care a solicitat respingerea excepției nulității, arătând că a criticat aplicarea greșită a normelor de drept material, iar pe fond a solicitat respingerea apărărilor formulate, pentru motive similare cu cele expuse în cererea de recurs.

La termenul din 15.06.2022 Curtea a respins ca neîntemeiată excepția nemotivării recursului, pentru motivele expuse în practica prezentă decizii.

Examinând sentința recurată prin prisma criticilor formulate, Curtea reține următoarele:

În privința motivului de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ., Curtea reține că prima instanță a făcut o greșită interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 6.7 din Anexa la Ordinul nr. 2839/ 30.09.2020 emis de Ministrul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, privind aprobarea procedurii de implementare a măsurii "Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile".

Potrivit art. 6.7 din Anexa la Ordinul nr. 2839/ 30.09.2020 Pentru aplicanții acceptați în urma verificărilor administrative și de eligibilitate în limita bugetului alocat măsurii, aplicația informatică va genera contract de finanțare care se va regăsi în front office și va trimite pe adresa de corespondență un mesaj de atenționare în acest sens. Aplicanții vor intra în aplicație, vor descărca contractul de finanțare, îl vor semna cu semnătură electronică și îl vor reîncărca semnat în aplicație în maxim 5 zile de la primire.

Din analiza dispozițiilor legale mai sus citate, rezultă că în cazul aplicanților acceptați, aplicația informatică generează contractul de finanțare care se regăsește în front office și aduce la cunoștința acestora încărcarea contractului, printr-un mesaj de atenționare transmis pe adresa de corespondență comunicată în cursul procedurii. Prin urmare, termenul de 5 zile pentru semnare începe să curgă de la momentul transmiterii mesajului de atenționare la adresa de corespondență cu privire la generarea contractului și încărcarea lui în front office.

Făcând aplicarea în cauză a celor mai sus expuse, Curtea reține că în mod greșit prima instanță a apreciat că termenul pentru semnarea contractului a început să curgă pentru recurenta-

reclamantă de la data de 07.12.2020, dată la care a fost transmis mesajul de atenționare pe adresa de corespondență cu privire la acceptarea cererii de finanțare. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a avut în vedere împrejurarea că mesajul de atenționare transmis la data de 07.12.2020 nu cuprinde nicio mențiune referitoare la generarea contractului de finanțare. Ori, în aceste condiții, această dată nu poate fi avută în vedere pentru calcularea termenului de 5 zile prevăzut de art. 6.7 din Anexa la Ordinul nr. 2989/ 30.09.2020 pentru semnarea contractului de finanțare de către aplicantul acceptat și reîncărcarea acestuia în aplicație.

Având în vedere interpretarea eronată a dispozițiilor legale mai sus citate, Curtea constată în temeiul art. 496 alin. (2) C. proc. civ. că se impune casare, iar în rejudicare, pe baza probelor administrate reține că reclamanta V.T. SRL a respectat termenul de 5 zile prevăzut de art. 6.7 din Anexa la Ordinul nr. 2989/ 30.09.2020. În condițiile în care autoritatea nu a transmis mesajul de atenționare referitor la generarea contractului de finanțare, termenul de 5 zile nu a început să curgă în privința reclamantei. Ori, în aceste condiții, operațiunile de semnare a contractului cu semnătură electronică și de reîncărcare a acestuia în aplicație la data de 18.12.2020 de către reclamantă, apar ca fiind realizate în termen. De altfel, Curtea subliniază că identificarea contractului de finanțare în front office de către reclamantă și semnarea acestuia, în lipsa generării de către aplicație a mesajului de atenționare, reprezintă expresia respectării de către societate a obligației continue de verificare a informațiilor încărcate în contul denumit front office prevăzute de art. 5.1 alin. (1) din Ordinul nr. 2989/ 30.09.2020.

Față de cele mai sus expuse, Curtea reține că pârâta în mod nelegal a procedat la emiterea deciziei nr. __ prin care a respins contractul de finanțare nr. __ și la respingerea contestației formulate de reclamantă prin decizia nr. __ (potrivit art. 6.2, 6.3 și 6.4 din Ordin, decizia emisă în soluționarea contestației face doar dovada parcurgerii unei proceduri prealabile în sensul art. Legea 554/2004) astfel încât se impune anularea.

În continuare, Curtea reține aplicabilitatea în cauză a dispozițiilor art. 6.7 din Ordin conform cărora După semnarea acestuia (s.n contractului) de către ordonatorul terțiar de credite și reîncărcarea în aplicație a contractului semnat de ambele părți, instituția de credit parteneră selectată de către aplicant la înscriere va fi înștiințată electronic că poate face plata ajutorului financiar nerambursabil. Beneficiarii eligibili declarați admiși vor deschide conturi curente distincte aferente cererii de finanțare, la instituția parteneră pentru care au optat în cererea de finanțare, care vor fi utilizate exclusiv pentru implementarea proiectului pe perioada de derulare a acestuia. În cadrul prezentei măsuri aplicanții pot opta pentru instituția de credit parteneră o singură dată și nu pot schimba opțiunea exprimată la înscriere pe parcursul implementării măsurii. Aplicații la măsura 1 Microgranturi din cadrul schemei de ajutor de stat instituită prin O.U.G. nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014 - 2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, nu sunt eligibili în cadrul măsurii 2 "Granturi pentru capital de lucru acordate beneficiarilor".

Față de împrejurarea că pentru încheierea contractului de finanțare nu este suficientă semnarea acestuia și încărcarea în aplicația informatică de către aplicantul acceptat, aceasta fiind doar o etapă procedurală, Curtea constată că în condițiile în care în urma probelor administrate a rezultat că această etapă a fost parcursă în mod legal de reclamantă, se impune obligarea pârâtei să continue procedura prevăzut la art. 6.7 din Anexa Ordinului nr. 2989/ 30.09.2020 al Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, de la etapa referitoare la semnarea contractului de finanțare de către ordonatorul terțiar de credite.

Cât privește solicitarea reclamantei de obligare a pârâtei direct la plata micrograntului, Curtea reține că apare ca neîntemeiată la acest moment, având în vedere că soluția propusă de reclamantă ar presupune suplinirea de către instanța de judecată a etapelor procedurale prevăzute de art. 6.7 din Anexa Ordinului nr. 2989/ 30.09.2020 ce intră în competența autorității (semnarea contractului de către ordonatorul terțiar). Ori, suplinirea acestor etape procedurale de către instanță ar conduce la o imixtiune în activitatea autorității, ceea ce nu este admisibil.

În continuare, Curtea făcând aplicarea principiului *accessorium sequitur principale* urmează să respingă ca neîntemeiată și cererea de obligare a pârâtei la plata dobânzii legale.

În baza art. 453 C. proc. civ., Curtea având în vedere cererea reclamantei și reținând culpa procesuală a pârâtei în ceea ce privește capătul de cerere având ca obiect anularea deciziei nr. __, va dispune obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată în quantum de 50 de lei, reprezentând taxă judiciară de timbru.

Pentru aceste motive, Curtea în baza art. 496 alin. (2) C. proc. civ. va admite recursul, va casa sentința și în rejudecare va admite în parte acțiunea, va anula decizia nr. __ și va obliga pârâta să continue procedura prevăzut la art. 6.7 din Anexa Ordinului 2989/2020 al Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, conform considerentelor prezentei decizii și va respinge în rest acțiunea, ca neîntemeiată.

Tardivitatea cererii având ca obiect obligarea pârâtei să soluționeze cererea formulată în baza art. 8 din Legea nr. 21/1991. Subsidiaritatea termenului de decădere de 1 an

„Dispozițiile art. 11 alin. (2) nu pot fi aplicate și interpretate separat de dispozițiile alin. (1) ale aceluiași text de lege, termenul de decădere de un an putând fi invocat doar în subsidiarul termenului de prescripție în condițiile cumulative în care termenul de 6 luni nu a fost respectat, iar nerespectarea termenului a fost cauzată de motive temeinice. Instituirea unui termen maxim de 1 an pentru formularea acțiunii este o dispoziție legală menită să-l protejeze pe titularul acțiunii, căruia să nu i se prescrie dreptul de a formula cererea de chemare în judecată, dacă motive temeinice l-au împiedicat să îl exercite.

În cauză, recurenta-pârâtă susține că termenul de 5 luni prevăzut de art. 16 din Legea nr. 21/1991 ce va fi analizat mai jos are natura unui termen de recomandare prevăzut de legiuitor pentru verificarea cererii. Față de această interpretare, recurenta-pârâtă nu a invocat nerespectarea termenului de prescripție de 6 luni, care calculat de la data expirării termenului legal de soluționare a cererii, conform art. 11 alin. (1) lit. c) Teza a II – a din Legea nr. 554/2004, nu ar fi expirat în cauză. Practic, neexistând, în interpretarea recurentei, un termen prevăzut de lege pentru soluționarea cererii, nu începe să curgă termenul de prescripție de 6 luni pentru formularea cererii.

De aceea, recurenta-pârâtă a invocat în mod direct tardivitatea cererii pentru nerespectarea termenului de decădere de 1 an, solicitând astfel aplicarea acestui termen cu prioritate față de termenul de prescripție, în defavoarea intimatului-reclamant, deși condițiile pentru aplicarea acestui termen analizate mai sus nu sunt îndeplinite (nu a expirat, în opinia recurentei, termenul de prescripție de 6 luni, și nu există motive temeinice care să-l fi împiedicat pe reclamant să acționeze în cadrul termenului de prescripție).”

(Curtea de Apel București, Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, decizia civilă nr. 1391/ 30.05.2022)

Prin sentința civilă nr. __ din data de 03.06.2021, pronunțată în dosarul nr. __, Tribunalul București – Secția a II – a contencios administrativ și fiscal a respins excepția tardivității, a admis cererea de chemare în judecată formulată de reclamanta Z.I. în contradictoriu cu pârâta A.N.C. și a dispus obligarea pârâtei să soluționeze cererea formulată de reclamantă nr. __, precum și obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată efectuate de reclamantă în cauză în cuantum de 1.050 lei.

Împotriva acestei hotărâri, pârâta A.N.C. a formulat recurs, prin care a solicitat admiterea căii de atac, casarea sentinței civile recurate, rejudecarea cauzei și respingerea cererii de chemare în judecată.

În motivarea cererii de recurs, recurenta-pârâtă a arătat că instanța de fond a respins în mod eronat excepția tardivității acțiunii, invocată prin întâmpinare. Judecătorul fondului nu putea să deroge de la dispozițiile legale, fiind obligat să ia act de expirarea termenului prevăzut de art. 1 din Legea nr. 21/1991, cu consecința respingerii acțiunii ca tardiv introdusă. Astfel, termenul maxim de 1 an prevăzut de art. 11 alin. (2) din Legea nr. 554/2004 în care intimata putea să formuleze cererea a început să curgă în data de 23.07.2018 și s-a împlinit la data de 23.07.2019.

Pe fondul cauzei, prima instanță a admis în mod eronat acțiunea și a ignorat demersurile efectuate de A.N.C. în vederea soluționării cererii de cetățenie. Totodată, a reținut în mod eronat

că termenul prevăzut de art. 16 alin. (2) lit. c) este unul de soluționare a cererii și a obligat în mod greșit instituția la plata cheltuielilor de judecată.

[...]

În drept, recurenta-pârâtă a invocat dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ.

Cererea de recurs a fost legal timbrată, cu o taxă judiciară de timbru în cuantum de 100 lei, conform art. 24 din OUG nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, conform ordinului de plată atașat la fila 16 din dosarul de recurs.

Deși cererea de recurs i-a fost comunicată în mod legal intimăteii-reclamante, conform art. 490 raportat la art. 471¹ C. proc. civ., aceasta nu a formulat întâmpinare.

În data de 11.05.2022, recurenta-pârâtă a depus la dosar note de ședință prin care a arătat că solicitarea intimăteii-reclamante a fost respinsă de președintele A.N.C. prin Ordinul nr. ___. Ca atare, a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii atacate și respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind rămasă fără obiect.

Examinând recursul declarat în cauză, pe baza motivelor invocate și a dispozițiilor legale incidente, Curtea reține următoarele:

Recurenta-pârâtă A.N.C. a criticat cu prioritate hotărârea atacată pentru soluția instanței de fond pronunțată asupra excepției tardivității, invocând încălcarea dispozițiilor art. 11 alin. (2) din Legea nr. 554/2004. Soluționarea greșită a excepției tardivității poate fi cercetată în recurs pe calea motivului de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 5 C. proc. civ., care se referă la situația în care „prin hotărârea dată, instanța a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității”. Curtea observă că, deși recurenta-pârâtă nu a invocat în mod expres și dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 5 C. proc. civ., totuși și-a întemeiat recursul și pe acest motiv de casare, prin criticile indicate mai sus, astfel că acestea vor fi analizate mai jos cu prioritate.

Art. 11 din Legea nr. 554/2004 reglementează termenul de formulare a cererilor în materia contenciosului administrativ, arătând în alin. (1) lit. c) următoarele: „Cererile prin care se solicită anularea unui act administrativ individual, a unui contract administrativ, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate se pot introduce în termen de 6 luni de la: c) data expirării termenului de soluționare a plângerii prealabile, respectiv data expirării termenului legal de soluționare a cererii”. Prin alin. (2), legiuitorul a prevăzut că, „Pentru motive temeinice, în cazul actului administrativ individual, cererea poate fi introdusă și peste termenul prevăzut la alin. (1), dar nu mai târziu de un an de la data comunicării actului, data luării la cunoștință, data introducerii cererii sau data încheierii procesului-verbal de conciliere, după caz”. Art. 11 alin. (5) califică termenul prevăzut de alin. (1) ca fiind un termen de prescripție și termenul prevăzut de alin. (2) ca fiind unul de decădere.

Dispozițiile art. 11 alin. (2) nu pot fi aplicate și interpretate separat de dispozițiile alin. (1) ale aceluiași text de lege, termenul de decădere de un an putând fi invocat doar în subsidiarul termenului de prescripție în condițiile cumulative în care termenul de 6 luni nu a fost respectat, iar nerespectarea termenului a fost cauzată de motive temeinice. Instituirea unui termen maxim de 1 an pentru formularea acțiunii este o dispoziție legală menită să-l protejeze pe titularul acțiunii, căruia să nu i se prescrie dreptul de a formula cererea de chemare în judecată, dacă motive temeinice l-au împiedicat să îl exercite.

În cauză, recurenta-pârâtă susține că termenul de 5 luni prevăzut de art. 16 din Legea nr. 21/1991 ce va fi analizat mai jos are natura unui termen de recomandare prevăzut de legiuitor pentru verificarea cererii. Față de această interpretare, recurenta-pârâtă nu a invocat

nerespectarea termenului de prescripție de 6 luni, care calculat de la data expirării termenului legal de soluționare a cererii, conform art. 11 alin. (1) lit. c) Teza a II – a din Legea nr. 554/2004, nu ar fi expirat în cauză. Practic, neexistând, în interpretarea recurentei, un termen prevăzut de lege pentru soluționarea cererii, nu începe să curgă termenul de prescripție de 6 luni pentru formularea cererii.

De aceea, recurenta-pârâtă a invocat în mod direct tardivitatea cererii pentru nerespectarea termenului de decădere de 1 an, solicitând astfel aplicarea acestui termen cu prioritate față de termenul de prescripție, în defavoarea intimatului-reclamant, deși condițiile pentru aplicarea acestui termen analizate mai sus nu sunt îndeplinite (nu a expirat, în opinia recurentei, termenul de prescripție de 6 luni, și nu există motive temeinice care să-l fi împiedicat pe reclamant să acționeze în cadrul termenului de prescripție).

Aplicarea art. 11 alin. (2) din Legea nr. 554/2004 în sensul invocat de recurentă s-ar îndepărta de la intenția legiuitorului din momentul redactării textului, iar invocarea de către aceasta a excepției tardivității în acest context reprezintă o dovadă de rea-credință. Practic, recurenta, prevalându-se propria sa culpă derivată din nesoluționarea cererii intimatei timp îndelungat, solicită, implicit, înlăturarea de la aplicare a termenului de prescripție și aplicarea în mod direct a termenului de decădere, pentru a paraliza demersul judiciar al intimatei-reclamante, ceea ce nu este admisibil.

Pentru aceste motive, soluția pronunțată de prima instanță de respingere a excepției tardivității, chiar dacă într-o altă perspectivă, este întemeiată și va fi menținută în recurs.

[...].

Litigiu privind funcționarii publici. Calitatea de reprezentant al Sindicatului în situația unui membru pensionat

„Reclamantul nu putea dobândi calitatea de membru de sindicat după pensionarea sa, deoarece acesta nu mai avea calitatea de angajat sau funcționar și, dacă ar fi dobândit-o înainte de acest moment, această calitate ar fi încetat la momentul pensionării. În acest sens, adeziunea depusă de SNPPC din MAI, semnată după depunerea acțiunii și după încetarea raporturilor de serviciu ale reclamantului, nu produce efecte juridice în procesul de față.

Potrivit art. 7 alin. (3) din Statutul SNPPC, exista posibilitatea păstrării calității de membru, dacă se solicită în scris și se achită cotizația lunară. Or, această ipoteză presupune existența calității de membru de sindicat la data pensionării sau a pierderii calității de polițist, cumulativ cu formularea unei cereri, care să fie anterioară cel puțin începerii procesului civil.

În condițiile în care sindicatul nu a depus din partea recurentului-reclamant, în termenul legal acordat de instanță, niciun înscris prin care să își însușească în mod expres acțiunea formulată în numele său în prezentul dosar, simpla dobândire pentru viitor a calității de membru, presupunând că ar fi statutară, nu ar fi putut avea efectul unei ratificări.”

(Curtea de Apel București, Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, decizia civilă nr. 1326/ 25.05.2022)

Prin sentința civilă nr. ___/05.05.2021 Tribunalul București – Secția a II – a contencios administrativ și fiscal a admis excepția lipsei calității de reprezentant invocată în cauză și a anulat acțiunea privind pe reclamantii M.G., C.A. și V.R.V. prin SNPPC din MAI și pe pârâțul IGPF, ca fiind formulată de o persoana care nu are calitate de reprezentant.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs reclamantul M.G., prin Sindicatul ___, solicitând admiterea recursului și casarea hotărârii instanței de fond în ceea ce privește anularea cererii de chemare în judecată ca fiind formulată de o persoană care nu are calitate de reprezentant.

În motivare, a arătat că sentința recurată este lipsită de temei legal și a fost pronunțată cu încălcarea legii, motivele de casare regăsindu-se în cuprinsul dispozițiilor art. 488 alin. (1) pct. 5, 6 și 8 C. proc. civ.

În legătură cu motivul prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 5 C. proc. civ. în ceea ce îl privește pe reclamantul M.G., instanța reținând că acesta nu avea adeziune semnată la momentul depunerii acțiunii deduse judecătii, arată, în primul rând, că statutul SNPPC recunoaște la art. 7 alin. (3) posibilitatea păstrării calității de membru a persoanei care la data pensionării a avut calitatea de membru de sindicat dacă solicită în scris și achită cotizația lunară. Așadar, calitatea de membru de sindicat poate fi menținută și în eventualitatea intervenirii pensionării, neexistând condiția imperativă reținută de instanță în considerente a păstrării calității de angajat sau funcționar.

În al doilea rând, menționează că semnarea adeziunii după momentul introducerii cererii de chemare în judecată are valențele unei ratificări a mandatului acordat către SNPPC de membrul de sindicat. De asemenea, posibilitatea ratificării ulterioare e confirmată și de practica judiciară, dar și de doctrină.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 5, 6 și 8 C. proc. civ.

Intimatul-pârât IGPF a formulat întâmpinare (f. 9), prin care a solicitat respingerea recursului ca nefondat și menținerea sentinței civile recurate, ca fiind temeinică și legală.

Cu titlu preliminar, este de observat că sentința nr. ___ din 05.05.2021 pronunțată de Tribunalul București nu a fost recurată și de reclamantii C.A. și V.R.V., astfel că, în privința acestora, hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

În apărare, a arătat că sentința recurată este legală și temeinică, prima instanță reținând, în mod corect, în ceea ce îl privește pe reclamantul M.G., că acesta nu avea o adeziune semnată, pentru a deveni membru de sindicat, la momentul depunerii acțiunii deduse judecății. De asemenea, acestuia i-au încetat raporturile de serviciu prin pensionare la data de 03.02.2020, reclamantul S.N.P.P.C. depunând la dosarul cauzei o adeziune semnată la data de 13.10.2020, mult după depunerea acțiunii și după încetarea raporturilor de serviciu.

Prin urmare, în mod corect a constatat judecătorul fondului că reclamantul M.G. nu putea dobândi calitatea de membru de sindicat după pensionarea sa, deoarece nu mai avea calitatea de angajat sau funcționar public, raportat la dispozițiile Legii nr. 62/2011 a dialogului social și, astfel, a admis excepția lipsei calității de reprezentant a S.N.P.P.C. pentru acest reclamant, cu consecința anulării acțiunii în privința acestuia.

Recurentul-reclamant se prevaleară de dispozițiile art. 7 alin. (3) din statutul S.N.P.P.C. din MAI, însă, așa cum rezultă din cele constatate de prima instanță, ca urmare a analizării materialului probatoriu administrat în cauză, reclamantul M.G. nu a semnat adeziunea decât la data de 03.02.2020, acțiunea introductivă de instanță fiind înregistrată la Tribunalul București la data de 10.06.2019.

În fața instanței de recurs nu au fost administrate probe noi.

Analizând recursul prin prisma criticilor formulate și în conformitate cu dispozițiile art. 496 C. proc. civ., Curtea constată că acesta este nefondat, urmând a fi respins pentru următoarele considerente:

Starea de fapt nu este contestată în cauză, divergența existând doar în ce privește reglementările legale incidente, interpretarea acestora și finalmente aplicarea lor la speță.

Prima subliniere care se impune este aceea că reclamantul M.G. nu avea adeziune semnată la momentul depunerii acțiunii deduse judecății. De asemenea, acestuia i-au încetat raporturile de serviciu prin pensionare în data de 03.02.2020 – filele 70-71 din volumul 2 dosarul de fond - la data de 03.02.2020, iar adeziunea a fost semnată la data de 13.10.2020 (f. 156 dosar fond), mult după depunerea acțiunii și după încetarea raporturilor de muncă.

Potrivit dispozițiilor art. 3 din Legea nr. 62/2011: „Persoanele încadrate cu contract individual de muncă, funcționarii publici și funcționarii publici cu statut special în condițiile legii, membrii cooperatori și agricultorii încadrați în muncă au dreptul, fără nicio îngrădire sau autorizare prealabilă, să constituie și/ sau să adere la un sindicat”, iar potrivit art. 1 lit. u) din același act normativ: „u) organizație sindicală - denumire generică pentru sindicat, federație sau confederație sindicală. Se constituie pe baza dreptului de liberă asociere, în scopul apărării drepturilor prevăzute în legislația națională, în contractele colective și individuale de muncă sau în acordurile colective de muncă, precum și în pactele, tratatele și convențiile internaționale la care România este parte, pentru promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale membrilor săi”.

Ca urmare, în mod judicios a reținut prima instanță că reclamantul M.G. nu putea dobândi calitatea de membru de sindicat după pensionarea sa, deoarece acesta nu mai avea calitatea de angajat sau funcționar și, dacă ar fi dobândit-o înainte de acest moment, această calitate ar fi încetat la momentul pensionării. În acest sens, adeziunea depusă de SNPPC din

MAI, semnată după depunerea acțiunii și după încetarea raporturilor de serviciu ale reclamantului, nu produce efecte juridice în procesul de față.

Ca urmare, nu este incident motivul de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 6 C. proc. civ., deoarece Tribunalul a motivat în mod corespunzător hotărârea pronunțată, respectiv a interpretat și aplicat în mod corect normele de drept procesual privind dovada calității de reprezentant, nefiind incident nici motivul de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 5 C. proc. civ.

În ceea ce privește motivul de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ., recurentul-reclamant a susținut că, potrivit art. 7 alin. (3) din statutul SNPPC, există posibilitatea păstrării calității de membru, dacă se solicita în scris și se achita cotizația lunară. Or, această ipoteză presupune existența calității de membru de sindicat la data pensionării sau a pierderii calității de polițist, cumulativ cu formularea unei cereri, care să fie anterioară cel puțin începerii procesului civil.

Nu poate fi aplicat prin asimilare principiul ratificării mandatului prin simpla semnare a adeziunii după momentul introducerii cererii de chemare în judecată, deoarece s-a semnat un tipizat fără nicio mențiune expresă în acest sens, din care să rezulte însușirea cererii de chemare în judecată formulate în prezentul dosar.

Dispozițiile art. 1.311 raportat la art. 1.309 C. civ. reglementează mandatul de drept comun, și nu mandatul judiciar, pentru exercitarea acțiunii în procesul civil, reglementat de dispozițiile speciale ale art. 80-89 C. proc. civ.

Conform regulii prevăzute de art. 85 C. proc. civ.: „împuternicirea de a reprezenta o persoană fizică dată mandatarului care nu are calitatea de avocat se dovedește prin înscris autentic”. Organizația sindicală beneficiază de un statut favorabil doar în raport cu membrii acesteia la momentul exercitării acțiunii, în condițiile Legii nr. 62/2011 fiind permisă reprezentarea doar „în baza unei împuterniciri scrise din partea acestora” (art. 28 alin. (2)).

Or, chiar și dispozițiile de drept comun invocate de către recurentul-reclamant prevăd că: „în cazurile prevăzute la art. 1.309, cel în numele căruia s-a încheiat contractul poate să îl ratifice, respectând formele cerute de lege pentru încheierea sa valabilă”. În condițiile în care sindicatul nu a depus din partea recurentului-reclamant, în termenul legal acordat de instanță, niciun înscris prin care să își însușească în mod expres acțiunea formulată în numele său în prezentul dosar, simpla dobândire pentru viitor a calității de membru, presupunând că ar fi statutară, nu ar fi putut avea efectul unei ratificări.

Prin urmare, față de considerentele care preced, Curtea apreciază că Tribunalul a făcut o corectă aplicare a dispozițiilor legale incidente, respectiv ale art. 82 și art. 248 C. proc. civ. și ale art. 28 din Legea nr. 62/2011, astfel că prezentul recurs va fi respins ca nefondat.

Secția a IX – a Civilă

Natura juridică a raportului de follow up întocmit de Curtea de Conturi

„Raportul de follow up este un simplu act de control care nu dă naștere, prin el însuși, la drepturi și obligații, și care nu dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice”
(Curtea de Apel București, Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal, sentința civilă nr. 133/29.06.2022)

Prin cererea înregistrată pe rolul Curții de Apel București la data de 28.09.2020, sub numărul de dosar __, reclamantul C.N.S.C. a solicitat în contradictoriu cu pârâta C.C.R.:

- Anularea raportului privind modul de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizia nr. __/2018;
 - Anularea adresei nr. __/2020, prin care pârâta a stabilit faptul că „măsurile nr. 1 și nr. 2 dispuse prin decizia nr. __/2018, al căror termen de ducere la îndeplinire a fost prelungit succesiv nu au fost implementate de conducerea C.N.S.C.”;
 - Anularea adresei nr. __/2020, prin care s-a respins solicitarea sa de anulare a raportului privind modul de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizia nr. __/2018 și de anulare a adresei nr. __/2020 și de respingere a cererii C.N.S.C. de emitere a unui nou raport de follow-up care să cuprindă mențiunea că măsurile nr. 1 și 2 din decizia nr. __/2018 au fost duse la îndeplinire;
 - Obligarea pârâtei la emiterea unui raport de follow-up (obligație de a face în sensul reținerii și consemnării că măsurile nr. 1 și nr. 2 dispuse prin decizia nr. __/2018 au fost duse la îndeplinire în totalitate de către C.N.S.C. Și că cele două măsuri impuse au încetat în sensul pct. 159 din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități din 29.05.2014 (RODAS).
- Prin sentința civilă nr. __/ 29.06.2022, Curtea de Apel București, Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal, a admis excepția inadmisibilității acțiunii și a respins ca inadmisibilă cererea de chemare în judecată.

A reținut instanța că potrivit art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 554/2004, actul administrativ este actul unilateral cu caracter individual sau normativ emis de o autoritate publică, în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, care dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice.

Din cuprinsul raportului de follow up depus la dosar, respectiv raportul cu nr. __/2020 emis de către Curtea de Conturi, s-a reținut că acesta este un simplu act de control care nu dă naștere, prin el însuși, la drepturi și obligații, și care nu dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice.

Potrivit jurisprudenței instanței supreme, prin decizia nr. __/ 26.03.2019 s-a statuat că împotriva raportului Curții de Conturi privind modul de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizie (raportul de follow-up) legiuitorul a dat dreptul conducătorului entității verificate de a formula doar „obiecțiuni” și tot legiuitorul a stabilit în sarcina auditorilor publici externi competența de a analiza aceste obiecțiuni, conform Hotărârii nr. 155 din 29 mai 2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități. În speță, instanța supremă, în acord cu instanța de fond, a considerat că ”raportul privind modul de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizie (raportul de follow-up) este un act de control care se întocmește în urma acțiunilor de verificare a modului de ducere la îndeplinire a măsurilor transmise prin decizie și, asimilat raportului de control, acesta nu poate fi contestat ca act de sine stătător, ci poate fi semnat „cu obiecții” și restituit în termen de 5 zile de la data înregistrării acestuia la entitate, urmând ca obiecțiunile propriu-zise să fie trimise în termen de 15 zile de la

data înregistrării raportului la entitate, sub sancțiunea neluării în seamă.” În plus, dacă s-ar accepta posibilitatea contestării rapoartelor de follow-up pe calea contenciosului administrativ, s-ar permite contestarea indirectă a deciziilor respective, în condițiile în care, fie acestea nu au fost contestate, fie au fost contestate iar contestațiile au fost respinse în mod definitiv, ceea ce ar fi de nepermis.

Astfel, a rezultat din cuprinsul raportului de follow up – filele 159 și urm. – că prin acesta s-au făcut constatări cu privire la îndeplinirea măsurilor 1 și 2 din decizia nr. __/2018 emisă de Curtea de Conturi, fiind un act de control, că nu au fost dispuse alte măsuri noi în sarcina reclamantei, iar actul nu a dat naștere, nu a modificat și nu a stins raporturi juridice potrivit art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 554/2004.

Din economia dispozițiilor înscrise la punctele 164 alin. 3, 234, 242 și 244 din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități aprobat prin Hotărârea nr. 155/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități, s-a reținut că, în toate situațiile, pentru a se produce efecte concrete în urma acțiunii de control consemnată în raportul de follow up sunt necesare operațiuni și acte ulterioare, fie de sesizare a organului ierarhic superior, fie de sesizare a organelor de urmărire penală, astfel că raportul de follow up prin el însuși nu naște, modifică sau stinge raporturi juridice de drept administrativ și, în consecință, nu are natura juridică a unui act administrativ.

Și celelalte capete de cerere au fost considerate, de asemenea, inadmisibile întrucât pe de o parte sunt accesorii capătului de cerere principal, iar pe de altă parte nici adresele nr. __/2020 și nr. __/2020 nu sunt acte administrative pentru aceleași rațiuni expuse anterior. În aceste circumstanțe, s-a apreciat că este inadmisibilă solicitarea reclamantei de emitere a unui nou raport de follow up conform propriilor aprecieri, inadmisibilitate ce derivă din dispozițiile art. 18 din Legea nr. 554/2004 față de soluția pronunțată cu privire la primele capete de cerere.

Contribuția claw-back. Noțiunea de „consum aferent vânzării fiecărui plătitor de contribuție”

„Ceea ce contează în stabilirea elementelor ce stau la baza contribuției claw-back este data consumului de medicamente (data eliberării efective către pacienți) și nu data comercializării lor în lanțul de distribuție (distribuitori en-gros, farmacii de circuit deschis și/sau farmacii de circuit închis).

(Curtea de Apel București, Secția a VIII-a veche contencios administrativ și fiscal, sentința civilă nr. 118/ 05.05.2022)

Prin cererea înregistrată pe rolul Curții de Apel București, la data de 10.12.2018, sub numărul __, reclamanta S.C. S. S.R.L. a solicitat în contradictoriu cu pârâtele C.N.A.S. și A.N.A.F. – D.G.A.M.C. anularea următoarelor acte administrative individuale: comunicarea prin e-mail în data de 8 mai 2018, la ora 3:21 p.m. și adresa nr. __/2018, denumite de reclamantă „Notificări”; adresa de răspuns nr. __/2018 referitoare la contestația depusă de reclamantă împotriva „Notificărilor”, obligarea pârâtei la restituirea sumei plătite de către reclamantă cu titlu de contribuție clawback aferentă trimestrului I 2018.

Prin sentința civilă nr. __/ 05.05.2022, Curtea de Apel București, Secția a VIII-a veche contencios administrativ și fiscal, a anulat în parte adresa nr. __/2018, precum și în parte adresa nr. __/2018 numai cu privire la sumele calculate în raport de valoarea consumului medicamentului V.25 mg, Cod CIM, cod ATC, pe care le elimină din quantumul taxei aferente trimestrului I 2018 calculată în sarcina reclamantei. Totodată, a obligat pârâta să restituire reclamantei din suma achitată cu titlu de taxă aferentă trimestrului I 2018 contribuția calculată în mod eronat pentru valoarea consumului medicamentului V.25 mg, Cod CIM, cod ATC. Au fost menținute în rest adresele atacat și a fost respinsă în rest cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată.

În considerente, a reținut Curtea că potrivit art. 3 alin. (3) din O.U.G. nr. 77/2011, cu modificările și completările ulterioare, care fac referire la valoarea aferentă consumului trimestrial de medicamente prevăzut la art. 5 alin. (7), acesta este elementul prevăzut de lege ca prezentând relevanță la calculul contribuției, iar nu cantitatea de medicamente.

Așadar, atâta timp cât consumul se raportează la o valoare suportată din Fond, tot astfel și contribuția datorată de parte are în vedere o valoare aferentă consumului medicamentelor puse de aceasta pe piață (conform listei întocmite chiar de contribuabil), iar nu la o anumită cantitate a acestora.

Este evident că în cuprinsul formulei de calcul se include valoarea consumului de medicamente, iar nu consumul identificat cantitativ, așa cum a susținut reclamanta.

Existența unor erori de raportare a consumului de medicamente în anii precedenți nu poate constitui o prezumție de nelegalitate a actului în discuție, nulitatea actului neputând fi dispusă decât în condițiile dovedirii certe a nerespectării dispozițiilor legale prescrise pentru emiterea sa valabilă.

Potrivit art. 4 alin. (2) și (2 indice 1) din O.U.G. nr. 77/2011, „Deținătorii autorizațiilor de punere pe piață a medicamentelor prevăzute la alin. (1), persoane juridice române, precum și reprezentanții legali au obligația să depună la Casa Națională de Asigurări de Sănătate, în termenul prevăzut la alin. (1), lista medicamentelor pentru care se datorează contribuția trimestrială. Persoanele juridice menționate la alin. (2) au obligația să depună la Casa Națională de Asigurări de Sănătate lista actualizată a medicamentelor pentru care se datorează contribuția trimestrială, până la data de 15 inclusiv a lunii următoare încheierii trimestrului pentru care se datorează contribuția, în baza metodologiei și a formatului stabilit prin ordin al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate”.

În aplicarea acestor prevederi, pârâta a transmis instituției reclamante lista medicamentelor pentru care datorează contribuția trimestrială. Urmare a transmiterii acestei

liste, reclamanta a procedat la stabilirea consumului centralizat de medicamente corespunzător trimestrului I 2018.

Din textele de lege incidente în cauză, a rezultat că existența unor valori eronate cuprinse în consumul individual comunicat unui deținător de autorizație, nu afectează procentul „p”, care intră în formula de calcul. Mai mult, elementele de calcul sunt BAt care este dat prin legea bugetului, deci nu are legătură cu consumul fiecărui deținător de autorizație de punere pe piață, iar CTt este calculat prin raportarea datelor care sunt transmise de consumatorii de medicamente suportate din Fondul unic de asigurări sociale de sănătate și din bugetul Ministerului Sănătății (case de asigurări, spitale, farmacii), deci nu are cum să fie afectat de existența unor valori eronate cuprinse în consumul individual al trimestrului I 2018 al unui deținător de autorizație.

Curtea a mai reținut că taxa datorată conform art. 1 din O.U.G. nr. 77/2011 nu se limitează doar la lista medicamentelor de care beneficiază asigurații în tratament ambulatoriu, listă aprobată prin H.G. nr. 720/2008, ci privește și pe cele utilizate în tratamentul spitalicesc.

A mai reținut Curtea că între datele de vânzare (comercializare) și datele de consum ale medicamentelor, există cu certitudine un anumit decalaj de timp, iar ceea ce contează în stabilirea elementelor ce stau la baza contribuției claw-back este data consumului de medicamente (data eliberării efective către pacienți) și nu data comercializării lor în lanțul de distribuție (distribuitori en-gros, farmacii de circuit deschis și/ sau farmacii de circuit închis).

De asemenea, consumul de medicamente raportat de canalele de eliberare poate proveni din stocurile anterioare, din achiziția curentă sau din achiziția curentă și stocurile anterioare.

A mai arătat Curtea că potrivit dispozițiilor O.U.G. nr. 77/2011 au obligația plății acestei taxe deținătorii autorizațiilor de punere pe piață a medicamentelor, respectiv producătorii și importatorii de medicamente care au pus efectiv pe piață medicamentele și obțin profit din vânzarea acestora.

Norma legală a art. 3 din O.U.G. nr. 77/2011 instituie o formulă de calcul fundamentată pe valoarea consumului de medicamente suportate, potrivit legii din bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate și din bugetul Ministerului Sănătății, consum aferent vânzării fiecărui plătitor de contribuție.

Prin raportare la art. 1 și art. 5 alin. (4) și (7) din același act normativ, noțiunea de „consum aferent vânzării fiecărui plătitor de contribuție” se definește ca acel consum aferent vânzării portofoliului fiecărui deținător de APP și vizează consumul centralizat de medicamente suportat din FNUASS și din bugetul MS înregistrat corespunzător datelor din sistemul de asigurări sociale de sănătate, respectiv consumul raportat de farmacii, unitățile sanitare cu paturi și centre de dializă care include, adaosuri comerciale și TVA.

Din textele legale citate mai sus, a rezultat că legiuitorul a stabilit că taxa se raportează la valoarea consumului de medicamente suportat din FNUASS și din bugetul MS, iar a accepta poziția procesuală a reclamantei ar însemna ca instanța de judecată să se substituie legiuitorului și să statueze altfel decât a fost edictată voința acestuia.

În plus, în cauza de față, fiind formulate critici cu privire la efectul textului legal incident, eventualul control de „legalitate”, implică în principiu și în principal un control de constituționalitate, operațiune ce nu intră însă în competența instanței de judecată, ci a Curții Constituționale, în condițiile art. 146 lit. d) din Constituția României revizuită.

Pe de altă parte, în mod constant Curtea Constituțională a României s-a pronunțat asupra constituționalității prevederilor O.U.G. nr. 77/2011, cu modificările și completările ulterioare, nefiind adusă niciun fel de atingere prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, având în vedere că această contribuție trimestrială a fost introdusă ca un mijloc de suplimentare a veniturilor la bugetul FNUASS, pentru a se asigura accesul neîntrerupt al populației la medicamente și vizează interesul general public.

Posibilitatea instanței de control judiciar de a analiza cuantumul daunelor morale acordate. Mecanismul de stabilire a daunelor morale

„Raportarea pârâtei exclusiv la sumele consemnate în Ghidul elaborat de Fondul de Protecție al Victimelor Străzii (FVPS), neavând în vedere la stabilirea sumelor cuvenite reclamanților situația particulară a acestora și nici faptul că acest instrument nu a mai fost actualizat de aproape 10 ani, este nelegală în raport de dispozițiile legale ce obligă la repararea efectivă a prejudiciului moral suferit.”

(Curtea de Apel București, Secția a VIII-a veche contencios administrativ și fiscal, sentința civilă nr. 108/03.05.2022)

Prin cererea înregistrată pe rolul Curții de Apel București – Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, sub numărul ___, reclamantul A.D.T. a solicitat, în contradictoriu cu pârâțul F.G.A., anularea deciziei nr. ___/2018 emisă de pârât și, pe cale de consecință, obligarea pârâtului la plata sumei de 450.000 lei.

Prin acțiunea ce a făcut obiectul dosarului nr. ___/2018, înregistrat pe rolul Curții de Apel București – Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, reclamanții A.I., A.M. și A.I.A. au formulat contestație împotriva deciziei nr. ___/2018, a deciziei nr. ___/2018 și a deciziei nr. ___/2018, emise de același pârât, solicitând anularea în parte a deciziilor atacate și obligarea pârâtei la plata sumelor solicitate de către fiecare reclamant prin cererea de plată, respectiv 450.000 lei A.I., 450.000 lei A.M., 200.000 lei, A.I.A.

Prin sentința civilă nr. ___/03.05.2022, Curtea de Apel București, Secția a VIII-a veche contencios administrativ și fiscal, a admis în parte cererile conexe; a anulat în parte deciziile nr. ___/2018, nr. ___/2018, nr. ___/2018 și nr. ___/2018 emise de pârât, sub aspectul cuantumului despăgubirilor pentru daune morale acordate reclamanților. A obligat, totodată, pârâțul la plata despăgubirilor reprezentând daune morale în cuantum de câte 60.000 lei pentru fiecare dintre reclamanții A.I. (tatăl) și A.M. (mama), în cuantum de 40.000 lei pentru reclamantul A.D.T. (frate) și în cuantum de 20.000 lei pentru reclamantul A.I.A. (frate).

În considerente, analizând jurisprudența indicată anterior, Curtea a constatat că aceasta nu este unitară, nici în privința posibilității instanței de control judiciar de a analiza cuantumul daunelor morale acordate, respectiv dacă aceste aspecte sunt de temeinicie ori de legalitate, și nici în privința mecanismului de stabilire a daunelor morale, existând hotărâri definitive ale instanței supreme prin care s-au acordat despăgubiri în mod derogatoriu de la plafonul orientativ stabilit prin Ghidul FPSV, apreciindu-se că primează repararea efectivă a prejudiciului suferit de solicitant, precum și cauze în care s-a reținut că se oferă o evaluare obiectivă prin Ghidul FPSV a daunelor morale.

În temeiul art. 6 din CEDO, Curtea efectuând propriul raționament logico-juridic în soluționarea cauzei, a ținut seama de dispozițiile legale incidente, de plafoanele orientative stabilite prin Ghidul FPSV, obligație instituită de decizia de casare, de circumstanțele concrete ale accidentului, precum și de vârsta reclamanților din cererile conexe deduse judecății, jurisprudența anterior amintită permițând atât derogarea de la plafon, cât și stabilirea despăgubirilor în limita acestuia.

Curtea a mai reținut, de asemenea, analizând culpa în sens civil în cauză, fără a aduce atingere autorității de lucru judecat penale a hotărârii pronunțate în cauza nr. ___, că există o culpă comună care a condus la decesul numitei A.N.A., aceasta nepurtând centura de siguranță, astfel încât, făcând aplicarea art. 28 din Ordinul 14/2011 al ASF, acesta permite reducerea la jumătate a sumelor stabilite în baza Ghidului FPSV.

Prin aplicarea acestei reduceri, Curtea a reținut că sumele rezultate sunt derizorii față de prejudiciul moral efectiv suferit de reclamanți, respectiv de suferința concretă generată de pierderea iremediabilă din viața lor a unei fiice în vârstă de 15 ani la momentul accidentului, respectiv a sorei reclamanților.

Instanța a mai reținut că nepurtarea centurii de siguranță de către defunctă ce atrage și culpa comună a acesteia în sens civil în producerea rezultatului accidentului, nu poate conduce la negarea suferinței suferite de reclamanți în calitate de părinți și frați până la acordarea unei sume cu titlu de daune morale acestora care să fie iluzorie, formală, iar nu efectivă în a acoperi prejudiciul moral generat acestora.

Scopul acordării daunelor morale este de a oferi o compensație persoanelor vătămate pentru pierderea suferită, fără a avea pretenția ca despăgubirile morale să înlăture integral urmările faptei cauzatoare de prejudicii și, în același timp, fără a fi un mijloc de îmbogățire.

Curtea a apreciat că raportarea pârâtei exclusiv la sumele consemnate în Ghidul elaborat de Fondul de Protecție al Victimelor Străzii (FVPS), neavând în vedere la stabilirea sumelor cuvenite reclamanților situația particulară a acestora și nici faptul că acest instrument nu a mai fost actualizat de aproape 10 ani, este nelegală în raport de dispozițiile legale ce obligă la repararea efectivă a prejudiciului moral suferit.